

वार्षिक प्रतिवेदन

२०७९/८०



गण्डकी प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय

स्वास्थ्य तालिम केन्द्र
पोखरा

- प्रकाशन :** गण्डकी प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य तालिम केन्द्र
पोखरा
- प्रकाशन वर्ष :** २०८० साल श्रावण
- सल्लाहकार :** रमेश प्रसाद अधिकारी, नि. महानिर्देशक
- सम्पादन :** पार्वती ढुंगाना, जनस्वास्थ्य अधिकृत
शैलेन्द्र कुमार सिंह, जनस्वास्थ्य अधिकृत
भोजराज गौतम, स्वा.शि.टे अ.
- कार्यक्रम संयोजक र** प्रकाश राज शर्मा, ब स्वास्थ्य शिक्षा अधिकृत
अन्य कर्मचारीहरू : मनकुमारी ओझा, ब क. न. अ.
पदम राज बराल, लेखा अधिकृत
सरीता सुवेदी शर्मा, शाखा अधिकृत
लालु प्रसाद शर्मा, जनस्वास्थ्य निरीक्षक
रविन्द्र लामिछाने, सूचना प्रविधि सहायक
सृजना पौडेल, सूचना प्रविधि सहायक
- मुद्रण :**



पत्र संख्या : २०७९/०८०

चलानी नं. :

गण्डकी प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय



पोखरा, नेपाल

निजी अचिवालय
माननीय सुशिला सिंखडा

मन्त्री

०६७-४४७८८६६

ॐ शुभकामना ॐ



नेपालको संविधानमा उल्लेख भएका नागरिकको मौलिक हकहरु मध्ये स्वास्थ्य सम्बन्धी हकलाई स्थापित गर्ने र कार्यान्वयनमा ल्याउने उद्देश्य राखी नागरिकलाई स्वस्थ बनाउन राज्यले जनस्वास्थ्यको क्षेत्रमा आवश्यक लगानी अभिवृद्धि गर्दै जाने तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबैको सहज, सुलभ र समान पहुँच सुनिश्चित गर्ने नीतिगत व्यवस्था गरेको छ । संवैधानिक व्यवस्था र राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०७६ तथा गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य नीति २०७८ को मर्म अनुरूप नागरिकको उच्चतम गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सर्वव्यापी पहुँच बृद्धि र सोको सुनिश्चित गर्न तथा स्वास्थ्य सेवा सुलभ रुपमा जनता समक्ष पु-याउनका लागि स्वास्थ्य सम्बन्धी दक्ष जनशक्तिको अपरिहार्य हुन्छ । गण्डकी प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय स्वास्थ्य दक्ष जनशक्तिहरुको बढदो माग अनुसार आपूर्ति र क्षमता बिकाश गर्दै नागरिकको स्वास्थ्य सेवाको संवैधानिक हक कार्यान्वयन गर्नमा प्रतिबद्ध रहेको छ ।

स्वास्थ्य सेवा नितान्तै प्राविधिक सेवा हो । गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाका लागि स्वास्थ्यकर्मीहरुको व्यवहारिक तथा विज्ञता सम्बन्धी ज्ञान, सिप र क्षमता अभिवृद्धि हुन जरुरी हुन्छ । यसका लागि स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखराले समयसापेक्ष नयाँ नयाँ तालिम तथा विभिन्न किसिमका पुनर्ताजगी तालिमहरु विगत देखि संचालन गर्दै आईरहेको छ । केन्द्रले आ.ब. २०७९/८० मा सम्पन्न गरेका स्वास्थ्य तालिम लगायतका विविध गतिविधिहरुको तथ्याङ्क समेतको विवरणहरुलाई अभिलेख र अद्यावधिक गर्ने गरी वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न लागेकोमा खुशी व्यक्त गर्न चाहान्छु । यस वार्षिक प्रगति प्रतिवेदनले गण्डकी प्रदेशमा कार्यरत तालिम प्राप्त गरेका स्वास्थ्यकर्मीहरुको बारेमा जानकारी प्रदान गर्नुको साथै जनशक्ति व्यवस्थापन र क्षमता बिकासको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण योगदान पु-याउने कुरामा म विश्वस्त छु ।

अन्त्यमा यो वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयारीमा खटिने कर्मचारी टिमलाई विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दै स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले आगामी दिनमा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा योगदान पु-याउन सक्ने जनशक्तिको ज्ञान, सिप क्षमता विकास गर्ने किसिमको समयसापेक्ष तालिम कार्यक्रमहरुको संचालन गरौस् भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु । धन्यवाद ।

(मा.सुशिला सिंखडा)

मन्त्री
माननीय सुशिला सिंखडा
मन्त्री
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
गण्डकी प्रदेश

मिति: २०८० श्रावण ३२ गते ।



गण्डकी प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
पोखरा, नेपाल



शुभकामना सन्देश

राज्यबाट गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पाउनु सबै नागरिकको मौलीक हक हो । गण्डकी प्रदेशका नागरिकलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन हामी प्रतिवद्ध छौं । स्वास्थ्य क्षेत्रमा आवश्यक जनशक्तिको माग लाई पुरा गराउँदै उपलब्ध जनशक्तिबाट गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु हाम्रो दायित्व रहेको छ । यस कार्यमा स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको महत्वपूर्ण भूमिका छ । यसरी निरन्तर अधि बढ्दै प्रत्येक वर्ष नयाँ नयाँ क्षेत्रमा क्षमता विकासका कार्य गर्दै आफ्नो दायरालाई बढाउँदै लगेको छ । यस केन्द्रले समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रका स्वास्थ्य जनशक्तिको आवश्यक क्षमता विकास गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको सर्वव्यापी पहुँच पुर्याउने कार्यमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दै आइरहेको छ ।

स्वास्थ्य तालिम केन्द्रद्वारा आ.व. २०७९/०८० मा सञ्चालन गरेका स्वास्थ्य तालिम कार्यक्रमहरूको गतिविधिहरूलाई समेटेर वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न लागेकोमा खुशी व्यक्त गर्न चाहन्छु । आगामी दिनहरूमा पनि अझ बढी परिस्कृत रूपमा यस्तै प्रगती प्रतिवेदन प्रकाशनको निरन्तरताको अपेक्षा गरेको छु । यस प्रतिवेदनमा स्वास्थ्य तालिमका वारेमा सबै गतिविधिहरूको उपलब्धिहरू, समस्या तथा चुनौतिहरू र सुधार गर्नुपर्ने पक्ष तथा नीतिगत विषयहरूको बारेमा समेत समेटने प्रयास गरिएको हुँदा यो प्रतिवेदनले स्वास्थ्य क्षेत्रका जनशक्तिको क्षमता विकासको योजनाका लागी महत्वपूर्ण दस्तावेज रहने कुरामा म विश्वस्त छु ।

अन्त्यमा स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले यस प्रदेशमा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने कार्यमा स्वास्थ्य जनशक्तिको क्षमता विकासमा खेलेको महत्वपूर्ण योगदानको कदर गर्दै तालिम केन्द्रका नि. महानिर्देशक लगायत सम्पूर्ण तालिम केन्द्र परिवारलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

मिति: २०८० श्रावण २५

(डा. विनोद विन्दु शर्मा)

सचिव



गण्डकी प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य तालिम केन्द्र
पोखरा



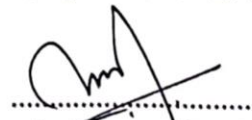
शुभकामना सन्देश

राष्ट्रिय तथा गण्डकी प्रदेशको स्वास्थ्य नीतिले प्रत्येक नागरिकलाई आधारभूत तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँचको सुनिश्चितता गर्नुपर्ने दायित्व निर्देशित गरेको छ। जसका लागि स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, गण्डकी प्रदेशले स्वास्थ्य जनशक्तिको आवश्यक क्षमता विकास गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको सर्वव्यापी पहुँच पुर्याउने उद्देश्यका साथ कार्य गरिरहेको छ ।

गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतका सबै जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, अस्पताल, आयुर्वेद औषधालय तथा स्थानीय तह, राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र तथा विकास साझेदार संस्था, विभिन्न क्लिनिकल तालिम साइटसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरी स्वास्थ्य तालिमहरू संचालन, व्यवस्थापन र कार्यान्वयनको लागि एकीकृत प्रणालीमा जोड दिदै आइरहेको छ ।

यस स्वास्थ्य तालिम केन्द्रबाट आ.व. २०७९/८०मा सम्पन्न भएका सम्पूर्ण क्रियाकलापलाई समेटेर वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशित गर्न पाउँदा मलाई खुसी लागेको छ। यस प्रतिवेदनमा गत आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका सबै गतिविधिहरूको उपलब्धिहरू, प्रमुख समस्याहरू, चुनौतिहरू र सुधार गर्नुपर्ने क्षेत्रहरू, क्षमता विकास क्षेत्रमा भविष्यमा लिनुपर्ने नीतिगत विषयहरूको बारेमा र स्वास्थ्य तालिमको भावी कार्यदिशा समेत समेटेने प्रयास गरिएको छ । यस प्रतिवेदनले आगामी वर्ष स्वास्थ्य क्षेत्रका जनशक्तिको क्षमता विकास योजना तर्जुमाको लागि बलियो सूचनाको आधार बन्न सक्नेछ ।

अन्तमा यस तालिम केन्द्रलाई सफलतापूर्वक विभिन्न क्षमता विकासका क्रियाकलापहरू सम्पन्न गर्न सहयोग गर्नुहुने संघिय तहका विभिन्न निकाय तथा प्रदेश सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालयका माननीय मन्त्रीज्यू, सचिवज्यू प्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु। प्रदेश स्थित कार्यालय, जिल्ला स्थित कार्यालय स्थानीय तह, तालिम साईटहरू, लगायतका सम्पूर्ण सहयोगी हातहरू र प्रतिवेदन तयारीका लागी गठित समितिको संयोजक ज.स्वा.अ श्री पार्वती ढुङ्गाना लगायत सम्पूर्ण तालिम केन्द्र परिवारलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु।



रमेश प्रसाद अधिकारी

नि.महानिर्देशक

स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा।

नेपालको मान चित्रमा गण्डकी प्रदेश



सारांश

नेपाल सरकार अन्तर्गतका स्वास्थ्य जनशक्तीको आवश्यक क्षमता विकास गरी गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवाको सर्वव्यापी पहुँच पुर्याउने उद्देश्यका साथ वि.सं. २०३४ सालमा पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको रूपमा स्थापना भएको थियो र हाल प्रादेशिक संरचना अनुसार गण्डकी प्रदेश सरकार सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको छ। तालिमको आवश्यकता पहिचान गरी योजना बनाउने, प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने, अनुगमन र मुल्याङ्कन गर्ने प्रमुख प्राविधिक र प्रशासनिक केन्द्रको रूपमा यस संस्थाले कार्य गर्दै आईरहेको छ ।

स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखराले अधिल्ला वर्षहरूमा जस्तै यस वर्ष पनि गण्डकी प्रदेशभित्र रहेका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्तिहरूको ज्ञान, सिप र सकारात्मक धारणामा विकास गर्नको निम्ति विभिन्न स्वीकृत तालिमहरू सम्पन्न गरेको छ। यस प्रतिवेदनले आ.व.२०७९-८० मा स्वास्थ्य जनशक्तिको क्षमता विकासका लागि विभिन्न तालिम सञ्चालन प्रक्रिया, भए गरेका प्रमुख उपलब्धिहरू, कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा आइपरेका चुनौती तथा समाधानका उपाय जस्ता विषयवस्तुहरूमा जोड दिएको छ ।

तालिम केन्द्रको आफ्नो क्षमता, प्रशिक्षकको उपलब्धता तथा सहभागीहरूको तालिम आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै विभिन्न स्रोत र साधनहरूको सही सदुपयोग गर्दै यस वर्ष जम्मा ३५ किसिमका तालिमहरू सञ्चालन भए। सञ्चालन भएका ३५ किसिमका तालिमहरूमा जना ८७० महिलाहरू र ४२० जना पुरुष गरी जम्मा १२९० जना स्वास्थ्य जनशक्तिहरू सहभागी भएका छन्। यस आ.व. मा जिल्लागत स्वास्थ्य जनशक्तिको सहभागितालाई विश्लेषण गर्दा कास्की जिल्लाबाट सर्वाधिक सहभागिता रह्यो भने मनाङ जिल्लाबाट सबै भन्दा कम सहभागिता रहेको देखियो।

यस आर्थिक वर्षको वार्षिक लक्ष्य प्रगति विश्लेषण गर्दा सङ्गतर्फको प्राप्त कार्यक्रमअन्तर्गत भौतिक प्रगति ७२.२२% र वित्तीय प्रगति ६९.५५% हासिल गर्न सफल भएको छ। यसैगरि समानीकरणतर्फ प्राप्त कार्यक्रमअन्तर्गत भौतिक प्रगति ९२.५०% र वित्तीय प्रगति ७९.६६% हासिल गर्न सफल भएको छ। स्वास्थ्य तालिम केन्द्रलाई प्राप्त कार्यजिम्मेवारीअन्तर्गत विविध किसिमका तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दा एकद्वार तालिम व्यवस्थापन प्रणालीमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ।

विषयसूचीहरू

नेपालको मान चित्रमा गण्डकी प्रदेश	v
सारांश	vi
पृष्ठभूमि.....	1
प्रतिवेदनको उद्देश्य.....	1
खण्ड एक: गण्डकी प्रदेशको परिचय.....	2
खण्ड दुई: स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	5
खण्ड तीन: आ.व. २०७९/८० मा सञ्चालन भएका तालिम कार्यक्रमहरू	14
१. योग प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम	14
२. आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि पूर्वकर्म तथा योग तालिम.....	17
३. आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि पञ्चकर्म तालिम.....	20
४. स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई एचआईभी सम्बन्धमा मानव अधिकार र मेडिकल इथिक्स तालिम	23
५. मानसिक स्वास्थ्य मोड्युल-२ _b तालिम	25
६. राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम	28
७. पोषण कार्यक्रमको गुणस्तर सुधार निर्देशिका कार्यान्वयनका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम	31
८. स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि वृहत पोषण विशेष प्याकेज (CNSI) तालिम	33
९. International Classification of Disease -11 (ICD-11) तालिम.....	36
10. मध्यम स्तरीय दक्षता तालिम (Mid Level Particum Training)	38
११. ग्रामिण अक्ट्रयटिभ अल्ट्रासाउण्ड (ROUSG) तालिम.....	41
१२. चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीहरूका लागि VIA Screening and Single Visit Approach सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण र तालिम	44
१३. नर्सिङ कर्मचारीहरूको लागि सघन उपचार कक्ष सेवा (ICU/CCU) सम्बन्धी तालिम	50
१४. मेडिकल अधिकृतहरूको लागि मेडिको लिगल तालिम	52
15. आँखा ,नाक ,कान घाँटी र मुख स्वास्थ्यसम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण.....	56
१६. Clinical Training Skills (CTS) सम्बन्धी प्रशिक्षण तालिम	59
१७. आधारभूत आपूर्ति व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम	62
१८. दक्ष प्रसूतिकर्मी SBA तालिम.....	65
१९. समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन (CBIMNCI) सम्बन्धी तालिम.....	69

२०.	हेमोडायलासिस मेसिनमर्मत सम्भार तालिम	72
२१.	नर्सिङ कर्मचारीहरूका लागि HEMODIALYSIS तालिम	74
२२.	स्वस्थ संस्था आधारित नवजात शिशु तथा बाल रोगको एकीकृत व्यवस्थापन (FBIMNCI) सम्बन्धी तालिम	77
२३.	Implant तालिम कार्यक्रम.....	80
२४.	नर्सिङ स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि आ.इ.यू.सी.डी तालिम.....	83
२५.	नर्सिङ स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि गर्भपतन सम्बन्धी (Medical Abortion) तालिम.....	85
२६.	चिकित्सकहरूका लागि सुरक्षित गर्भपतन तालिम.....	88
२७.	चिकित्सक, हेल्थ असिस्टेन्ट तथा नर्सिङ कर्मचारीहरूको लागि Primary Emergency Care सम्बन्धि तालिम ...	91
२८.	चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीहरूका लागि पाठेघरको मुखको क्यान्सरसम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण र तालिम .	94
२९.	किशोर किशोरी यौन तथा प्रजनन सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम	98
३०.	अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीका लागि Gender Based Violence (GBV) तालिम .	100
३१.	अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक, पारामेडिक्स तथा नर्सिङ कर्मचारीको लागि Kangaroo Mother Care तालिम 103	
३२.	अपरेसन थिएटर व्यवस्थापन (OTTM) तालिम	105
33.	स्वास्थ्य सेवा एघारौँ तथा नवौँ तहका कर्मचारीहरूका लागि सेवा प्रवेश तालिम	107
34.	स्वास्थ्य क्षेत्रका लागि सामाजिक जबाफदेहिता (सामाजिक परीक्षण) सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम	110
३५.	जेष्ठ नागरिकको स्वास्थ्यसम्बन्धी सहायक स्तरका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई ईबेस्ड मोडलमा क्षमता अभिवृद्धि तालिम 112	
३६.	ननस्केपल भ्यासेक्टोमी NSV तालिम	114
खण्ड ४: स्वास्थ्य तालिमको सुदृढीकरण.....		115
सूचना व्यवस्थापन		115
तालिम सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (Training Information Management System)		116
स्वास्थ्य तालिम केन्द्रका सबल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू (SWOT)		116
स्वास्थ्य जनशक्तिको क्षमता विकासका सुधारका क्षेत्र		118
स्वास्थ्य तालिम केन्द्रका तत्कालिक तथा दीर्घकालीन योजना		119
स्वास्थ्य तालिमसम्बन्धी महसुस गरिएका समस्या, समाधानका उपाय तथा जिम्मेवार तह.....		120
अनुसूचीहरू.....		122
१	पछिल्ला पाँच आर्थिक वर्षमा तालिम कार्यक्रमहरूमा सहभागीताको अवस्था.....	122

२	आ व २०७९/८० मा संचालित तालिम कार्यक्रमहरूको सहभागीहरूको जिल्लागत विवरण	123
३	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, गण्डकी प्रदेशबाट सञ्चालन हुने विभिन्न तालिम संग सम्बन्धित तालिम सहभागीहरूको विवरण	124
४	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, गण्डकी प्रदेशबाट सञ्चालन हुने विभिन्न तालिम संग सम्बन्धित तालिम प्रशिक्षकको विवरण 160	
५	आर्थिक वर्ष २०७९-०८० को वार्षिक लक्ष प्रगति.....	170

पृष्ठभूमि

स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय गण्डकी प्रदेशको स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत जनशक्तिको ज्ञान सिप र क्षमता विकास गर्ने मुख्य निकाय हो। स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले यस प्रदेशमा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विभिन्न तालिमको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको सुनिश्चिता गर्दछ। गण्डकी प्रदेशस्तरमा स्वास्थ्यसम्बन्धि तालिमको आवश्यकता पहिचान, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, स्थानीय तहदेखि केन्द्र तहबीच सहकार्य तथा समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने र तालिम कार्यक्रमहरू तोकिएको समयमा सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्दछ।

नेपालको संविधान २०७२ ले आधारभूत स्वास्थ्य सेवालार्ई मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ। देशभरकानागरीकले हरेक तहमा प्रत्यक्ष अनुभूति गर्ने गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा, सबैकोपहुँच हुनेगरी उपलब्ध गराउनु राज्यको महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारीरहेको छ। उपलब्ध स्रोत, साधनहरूको अधिकतम प्रयोग तथा जनशक्ति व्यवस्थापन गरी देशको जटिल सामाजिक, राजनैतिक र प्राकृतिक विपद्को अवस्था जस्ता प्रतिकुल परिस्थितिमा पनि राज्यले जनतालाई उपलब्ध गराउने आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरू समुदाय स्तरसम्म प्रभावकारीरूपमा प्रवाह गरीरहेको छ।

गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा विस्तारका लागि स्वास्थ्य जनशक्तिको विद्यमान ज्ञान, सिप, क्षमता र दक्षतामा अभिवृद्धि गरी उनीहरूमा सकारात्मक धारणात्मक एवं व्यावहारिक परिवर्तन ल्याउन जरूरी रहन्छ। तालिमले गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदानका क्रममा देखिएका कमीकमजोरीमा सुधार ल्याउँदै तालिमका अभावका कारण हुनसक्ने कार्यसम्पादन विचलनलाई सुधार ल्याउनमा ठोस योगदान पुर्याउछ। यसका लागि सेवा प्रदायक स्वास्थ्य जनशक्तिहरूको कामको प्रकृति हेरी नयाँ कार्यविवरण अनुसारको तालिमको विकास, कार्यान्वयन, अनुगमन-अवलोकन, सहयोगी सुपरिवेक्षण तथा फलोअप जस्ता निमित्त क्रियाकलापहरू गर्नुपर्ने हुन्छ। यी सबै जिम्मेवारी बहन गर्दै विभिन्न क्रियाकलाप कार्यान्वयन गरीरहँदा तालिम केन्द्रले हरेक आर्थिक वर्षमा आफुले सञ्चालन गरेका गतिविधी तथा तालिम कार्यक्रमहरूको प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गर्नु पनि यस कार्यालयको महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारी रहन्छ।

प्रतिवेदनको उद्देश्य

प्रदेश स्तरमा स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत स्वास्थ्य जनशक्तिको क्षमता विकाससम्बन्धी आ.व २०७९-८० मा स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखराद्वारा भए गरेका उपलब्धि कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा आइपरेका चुनौती तथा समाधानका उपायका बारे सरोकारवाला सम्पूर्णमा जानकारी गर्दै आगामी दिनमा क्षमता विकास योजना निर्माणका लागि आधारहरू प्रदान गर्ने।

खण्ड एक: गण्डकी प्रदेशको परिचय

१. भौगोलिक परिचय

नेपालको संविधान २०७२ को मर्मअनुसार नेपाल सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य कायम हुन पुग्यो। नेपालको संविधानबमोजिम नेपाललाई ७ प्रदेशमा विभाजन गरीयो। यी मध्ये साविकका धौलागिरी अञ्चलका ४ जिल्ला, गण्डकी अञ्चलका ६ जिल्ला र लुम्बिनी अञ्चलको नवलपरासी जिल्लाको बर्दघाट सुस्ता पूर्वको भू-भाग समेटि कुल ११ जिल्लाको गण्डकी प्रदेश कायम भयो। भौगोलिक रूपमा यस प्रदेशले हिमाल, पहाड र तराई गरी तिनै धरातलीय स्वरूपलाई समेटेको छ। त्यस्तै हावापानीको दृष्टिकोणले हेर्दा पनि यस प्रदेशमा नेपालमा पाइने सबै प्रकारको (उष्ण मनसुनी देखि टुन्ड्रा) हावापानी विद्यमान रहेको छ।

२. अवस्थिति

भौगोलिक अवस्थितिलाई हेर्दा यो प्रदेश २७°२०' उत्तरी अक्षांशदेखि २९°२०' उत्तरी अक्षांश र ८२°५२' पूर्वी देशान्तर देखि ८५°१२' पूर्वी देशान्तरका बीच रहेको छ। यस प्रदेशको सबैभन्दा अग्लो भू-भागको रूपमा धौलागिरी हिमाल (८१६७ मिटर) र होचो भू-भागको रूपमा नवलपुरको त्रिवेणी सुस्ता रहेको छ।

३. क्षेत्रफल

नेपालको कुल क्षेत्रफल १,४७,५१६ वर्ग की.मी. मध्ये गण्डकी प्रदेशले २१,७३३ वर्ग की.मी. अर्थात् १४.६६% क्षेत्रफल ओगटेको छ। यसमा प्रदेशको कुल क्षेत्रफलमा हिमाली भू-भाग ५,८१९ वर्ग की.मी. (२६.८%), पहाडी भू-भाग १४,६०४ वर्ग की.मी. (६७.२%) र तराई भू-भाग १,३१० वर्ग की.मी. (६%) पर्दछ। यस प्रदेशमा पहाडी भु-भाग बढी रहेको छ। यो प्रदेश नेपाल राज्यको करिब मध्ये भागमा पर्दछ। भौगोलिक हिसाबले नेपालकै सबैभन्दा ठुलो महानगरपालिकाको रूपमा रहेको पोखरा महानगरपालिका यस प्रदेशमा रहेको छ।

४. सिमाना

यस प्रदेशको सिमाना पूर्वमा वाग्मती प्रदेशका रसुवा, धादिङ्ग र चितवन जिल्ला, पश्चिममा लुम्बिनी प्रदेशका पूर्वी रुकुम, रोल्पा, प्युठान, गुल्मी, पाल्पा र नवलपरासी (सुस्ता बर्दघाट पश्चिम) कर्णाली प्रदेशको रुकुम जिल्ला पर्दछन्। त्यस्तै उत्तरमा चिनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत र दक्षिणमा भारतको बिहार राज्यसम्म फैलिएको छ।

५. राजनैतिक प्रशासनिक विभाजन

नेपालको संविधानअनुसार नेपालको शासकीय स्वरूप सङ्घीय संरचनामा नेपाललाई ७५३ स्थानीय तह, ७ प्रदेश र सङ्घीय सरकारको रूपमा विभाजन गरीएको छ। यो विभाजन मध्ये यस गण्डकी प्रदेश अन्तर्गत धौलागिरी अञ्चलका ४ जिल्ला म्याग्दी, मुस्ताङ्, पर्वत र बागलुङ्, गण्डकी अञ्चलका गोरखा, लमजुङ्, मनाङ्, स्याङ्जा,

कास्की र तनहुँ एवं लुम्बिनी अञ्चलको नवलपरासी जिल्लाको बर्दघाट सुस्ता पूर्वको भू-भाग नवलपुर गरी जम्मा ११ जिल्ला रहेका छन् । गण्डकी प्रदेशमा १ महानगरपालिका, २६ नगरपालिका र ५८ गाउँपालिका गरी जम्मा ८५ स्थानीय तह रहेका छन् । त्यस्तै यस प्रदेशबाट प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचनका लागि १८ निर्वाचन क्षेत्र र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचनका लागि ३६ निर्वाचन क्षेत्र रहेका छन्। प्रदेश सभामा समानुपातिकसहित कूल ६० सदस्य रहन सक्ने संवैधानिक प्रावधान छ ।

६. जनसांख्यिकीय विवरण

२०७८ सालको जनगणनाअनुसार नेपालको कुल जनसङ्ख्या २,९१,९२,४८० मध्ये यस प्रदेशको जनसङ्ख्या २४,७९,७४५ रहेको छ। जुन कुल जनसङ्ख्या को ८.४९ प्रतिशत हुन आउँछ। यस मध्ये पुरुषको जनसङ्ख्या ११,८०,४६० र महिलाको जनसङ्ख्या १२,९९,२८५ रहेको छ भने लैङ्गिक अनुपात करिब ९०.८५ जना पुरुष प्रति १०० महिलामा रहेको छ यसको राष्ट्रिय अनुपात ९५.९१ रहेको छ। यस प्रदेशमा ग्रामीण क्षेत्रमा बसोबास गर्नेको जनसङ्ख्या ८,५०,२९० (३४.२९%) छ भने सहरी क्षेत्रमा बसोबास गर्ने जनसङ्ख्या १६,२९,४५५ (६५.७१%) रहेको छ । जनसङ्ख्या को वार्षिक वृद्धिदर ०.३ प्रतिशतको हाराहारीमा रहेको छ। राष्ट्रिय तथ्याङ्कमा यो दर ०.९३ प्रतिशत रहेको छ। प्रदेशको जनसङ्ख्या को औसत आयु ७० वर्ष रहेको छ। राष्ट्रिय तथ्याङ्क भने यो तथ्याङ्क ६५ वर्ष रहेको छ। कुल घरपरिवार संख्या ६,७८,१७६ रहेको छ । यस प्रदेशको कुल जनघनत्व ११६ जना प्रति वर्ग किलोमिटर रहेको छ । यसमा नगरपालिकामा बसोबास गर्ने जनसङ्ख्या १४,५२,१८६ (६०.५%) र गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने जनसङ्ख्या ९,४३,६५२ (३९.५%) रहेको छ । त्यस्तै यस प्रदेशको कुल जनसङ्ख्या को ५०.१ प्रतिशत जनसङ्ख्या आर्थिक रूपमा सक्रिय रहेको छ । यसबाट आधा जनसङ्ख्या आश्रित जनसङ्ख्या को रूपमा रहेको प्रस्ट हुन्छ।

७. भौगोलिकताका आधारमा जनसङ्ख्या को वितरण

भौगोलिक प्रदेशगत आधारमा गण्डकी प्रदेशको जनसङ्ख्या हिमाली प्रदेशको जनसङ्ख्या १९,९९० (०.८%), पहाडी प्रदेशको जनसङ्ख्या २०,७२,१६२ (८६.५%) र तराई प्रदेशको जनसङ्ख्या ३,१०,८६४ (१२.७%) रहेको छ।

तालिका १ भौगोलिक आधारमा जनसङ्ख्या को विवरण

क्षेत्र	जनसङ्ख्या	क्षेत्रफल वर्ग कि.मी	जनघनत्व जना/वर्ग कि.मी
हिमाली प्रदेश	१९,९९०(०.८%)	५,८१९(२६.८%)	३
पहाडी प्रदेश	२०,७२,१६२(८६.२%)	१४,६०४(६७.२%)	१४२
तराई प्रदेश	३,१०,८६४(१२.९%)	१,३१०(६%)	२३२

जम्मा	२४,०३,०१६	२१,७३३	११०
-------	-----------	--------	-----

८. प्रादेशिक स्वास्थ्य सेवा प्रणालीको संरचना

नागरीकले पाउने गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा समग्र प्रदेशको विकासको एउटा महत्वपूर्ण मापक हो। स्वास्थ्य नगरिकविना समग्र विकासको मुल फुटाउन असम्भव नै छ। प्रादेशिक स्वास्थ्य प्रणालीले समग्र रूपमा आम नागरीकको स्वास्थ्य प्रबर्द्धन, उपचार, रोगको निदान, र पुर्नस्थापना सँग सम्बन्धित सबै स्वास्थ्य संस्था, सङ्गठन तथा स्रोतहरू समेटेको हुन्छ।

गण्डकी प्रदेश, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय मातहतमा रहेर प्रदेशका जनतालाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न विभिन्न स्वास्थ्यका निकायहरू स्थापित हुदै आफ्ना जिम्मेवारी बहन गर्दै आइरहेका छन्। नेपाल सरकारले पाँच वर्षभित्र सबै प्रदेशका जिल्लाहरूमा ५० शैयाको जिल्ला अस्पतालहरूमा र स्थानीय तहमा कम्तिमा १५ शैयाको अस्पताल निर्माण गरी सञ्चालन मा ल्याउने घोषणा गरे संगै यसका लागि हाल जिल्ला र स्थानीय तहमा रहेका सम्भावित स्वास्थ्य संस्थालाई स्तरोन्नति गर्ने काम पनि अघि बढ्दै गएको छ।

तालिका २ गण्डकी प्रदेशको स्वास्थ्य संरचना

स्वास्थ्य संरचनाहरू	संख्या	स्वास्थ्य संरचनाहरू	संख्या
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय	१	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	९९
स्वास्थ्य निर्देशनालय	१	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	१६८
स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	१	आयुर्वेद औषधालय	२
प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	९
प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	१	निजी अस्पताल	६९
क्षयरोग उपचार केन्द्र	१	गाउँघर क्लिनिक	१३९३
स्वास्थ्य कार्यालय	११	खोप क्लिनिक	१८२४
सरकारी अस्पताल	१९	बर्थिङ् सेन्टर	३१९
		महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं	
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	२३	सेविका	५९३९
स्वास्थ्य चौकी	४९०	पोषण पुनर्स्थापना केन्द्र	३
सामुदायिक स्वास्थ्य एकाइ	१५३	High Altitude Sickness Treatment center	१

खण्ड दुई: स्वास्थ्य तालिम केन्द्र

२.१ तालिम केन्द्रको परिचय

स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा गण्डकी प्रदेशको राजधानी कास्की जिल्लाको पोखराअन्तर्गत पोखरा महानगरपालिका वडा न. ११ रामघाटमा अवस्थित छ। यस तालिम केन्द्र करिब २० रोपनी जग्गामा फैलिएको छ। तालिम केन्द्र पोखराको केन्द्रविन्दु महेन्द्रपुल देखि लगभग एक किलोमिटर दक्षिण र पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको उत्तरपट्टि रहेको छ। स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, वि.स २०३४ सालमा स्थापना भई वि.स २०७५ सालमा साविक पश्चिमान्चल क्षेत्रीय स्वा.ता.के को रूपमा सञ्चालन हुँदै आएको थियो भने नेपालको संविधान २०७२ अनुसार देशमा सङ्घीयता लागू गरी सो को कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्य अनुरूप संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको राजनीतिक तथा प्रशासनिक एकाइहरू रहने व्यवस्था मुताबिक वि.स २०७६ सालदेखि गण्डकी प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालय अन्तर्गत रहेर पुनःस्थापना भएको थियो र हाल वि.स २०७८ सालदेखि गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयमातहत रहेको छ।

यस कार्यालयको कार्य क्षेत्र गण्डकी प्रदेशअन्तर्गतका सम्पूर्ण जिल्लाहरू रहेको र गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र प्रदेशमा स्वास्थ्य तालिमको प्रमुख प्राविधिक र प्रशासनिक एकाइ हो। स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले प्रदेशमा विभिन्न स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित तालिमको आवश्यकता अध्ययन, तालिम योजना, तालिम सञ्चालन र तालिम मूल्यांकन कार्यहरू गर्दै आइरहेको छ।

देशलाई आवश्यक पर्ने प्रतिरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक, निदानत्मक, उपचारात्मक र आयुर्वेदिक तथा वैकल्पिक चिकित्सासम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरी सम्बन्धित क्षेत्रका दक्ष प्राविधिक जनशक्ति यस तालिम केन्द्रले उत्पादन गर्दै आएको छ। जसले गर्दा प्रदेशका विभिन्न क्षेत्र र जिल्लाहरूका स्वास्थ्यकर्मीहरू लाभान्वित हुने कुरा सुनिश्चित गरिँदै आएको छ।

यस कार्यालयको मुख्य जिम्मेवारी निम्न अनुसारका कार्यहरू सञ्चालन गर्ने/गराउने रहेको छ:

- प्रदेशमा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित तालिमको लागि जनशक्तिको आवश्यकता निर्धारण गर्ने ।
- प्रदेशमा स्वास्थ्य तालिमको योजना तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्ने ।
- प्रदेशमा स्वास्थ्य तालिम प्रभावकारी बनाउनका लागि अन्य विकास साझेदार संस्थाहरूसँग समन्वय सुदृढ गर्ने ।
- स्वास्थ्य तालिमसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण तथ्यलाई व्यवस्थित गर्ने र आवश्यकताअनुसार प्रकाशित गर्ने ।
- प्रदेशमा स्वास्थ्य तालिमसञ्चालनका लागि समस्याहरूको पहिचान गर्ने र समाधानका उपायहरू खोज गर्ने ।

- प्रदेशमा आवश्यक रहेका तालिम साइटहरूको विस्तारका लागि अध्ययन गरी राष्ट्रिय तालिम केन्द्रमा सिफारिस गर्ने।
- राष्ट्रिय तालिम केन्द्रले सबै प्रदेशमा सञ्चालनमा ल्याएको तालिम सूचना प्रणालीमा तालिम लिएका जनशक्तिको प्रमाणीकरण गरी प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने।
- तालिम सञ्चालन का लागि आवश्यक पर्ने तालिम सामग्री छपाइ गर्ने तथा यस प्रदेशको आवश्यकताअनुसार नयाँ पाठ्यक्रम विकास गर्ने।

२.२ पूर्वाधार

यस स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखराको आफ्नै करिब २० रोपनी सरकारी जग्गा रहेको छ। सो जग्गाको सदुपयोग गर्दै कार्यालय प्रयोजनका निम्ति एक भवन निर्माण गरीएको छ भने विभिन्न तालिम सञ्चालन का निम्ति ३ वटा तालिम हल निर्माण गरीएको छ। तालिम केन्द्रले विभिन्न समयमा सञ्चालन हुने तालिमका सहभागीका निम्ति तालिम सञ्चालन का क्रममा बास बस्नको निम्ति १ महिला र १ पुरुष गरी आफ्नै आवासको पनि व्यवस्था र क्यान्टिनको पनि सुविधा प्रदान गरेको छ।

तालिममा सहभागी हुने जनशक्ति, प्रशिक्षक तथा तालिम केन्द्रका कर्मचारीहरूलाई स्व:अध्ययनका लागि स्वास्थ्य सम्बन्धी पुस्तकहरूको उपलब्धता भएको पुस्तकालयको व्यवस्था गरीएको छ। त्यसैगरी विभिन्न क्लिनिकल तालिमको प्रयोगात्मक अभ्यासका लागि सञ्चालन का लागि निम्ति सुविधा सम्पन्न प्रदर्शन कक्ष तथा स्कील ल्याव को पनि व्यवस्था तालिम केन्द्रले गरेको छ।

अनलाइन तालिम संचमलनको लागि एन्ड्रोइड टेलिभिजन सहित उच्च गुणस्तरको भिडियो कन्फरेन्स सेटको स्थापना गरीएको छ। यसै गरी कर्मचारी आवासका निम्ति ६ वटा मझौला क्वार्टर रहेका छन् भने स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेशका माननीय मन्त्रीज्युको निवास पनि यसै तालिम केन्द्रको परिसर भित्रकै भवनमा रहेको छ।

२.३ संगठनात्मक संरचना



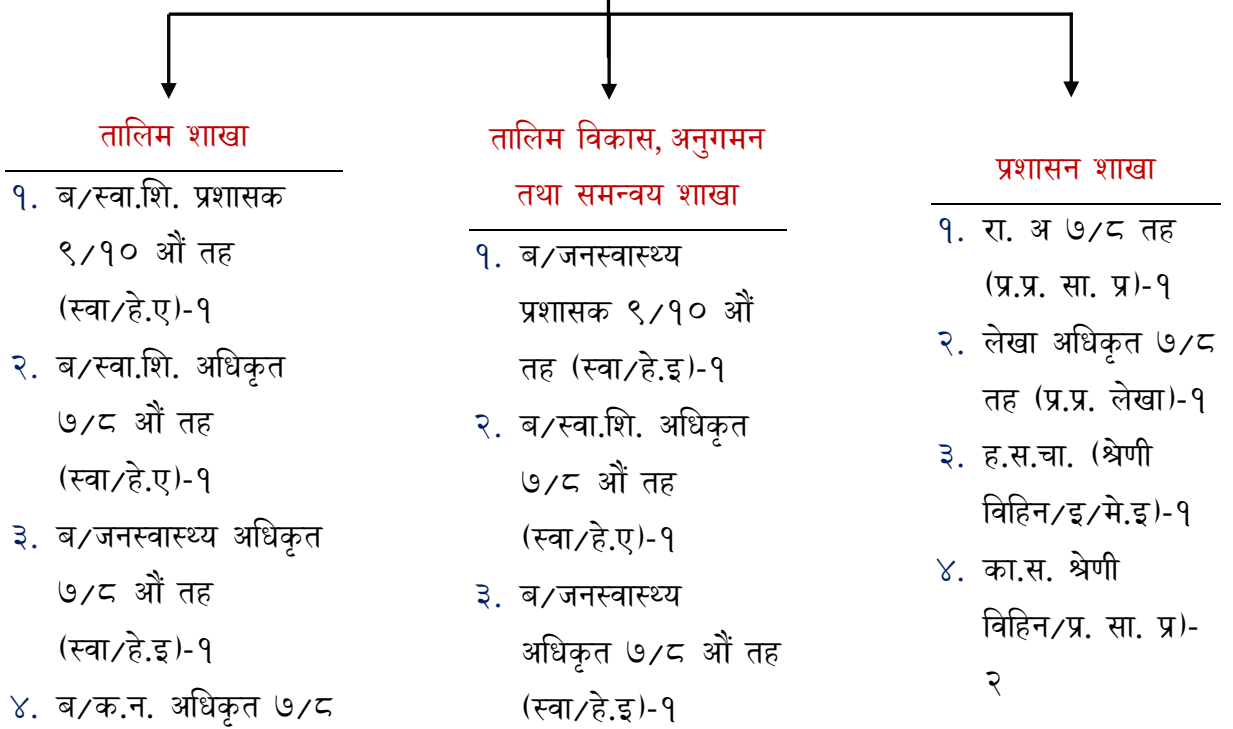
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय

स्वास्थ्य तालिम केन्द्र

पोखरा

महानिर्देशक

११ औं तह (स्वा/हे.ए)



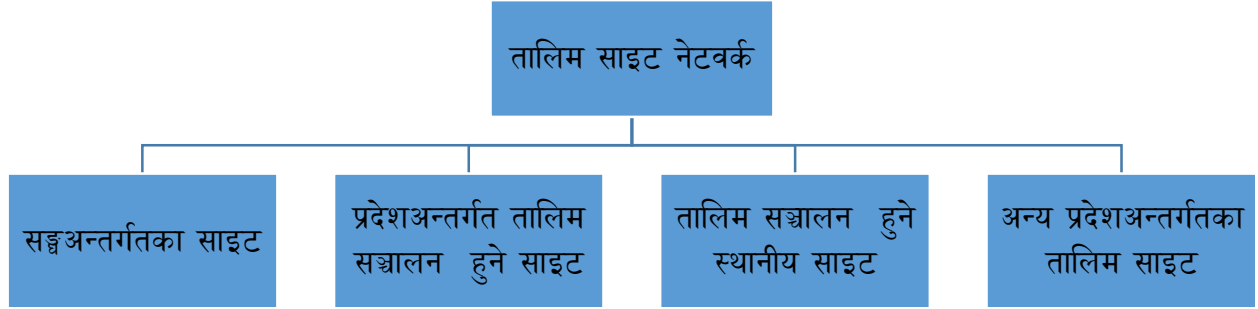
२.४ औं तह (स्वा/क.न.)-१
जनशक्ति पदपूर्तिको अवस्था

क्र.स	पद	दरबन्दी	पूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	महानिर्देशक: ११ तह (स्वा./हे.ए.)	१	०	१	
२	ब/स्वा.शि. प्रशासक ९/१० तह (स्वा.हे.ए.)	१	१	०	

३	ब.जनस्वास्थ्य प्रशासक ९/१० तह (स्वा.हे.ई.)	१	०	१
४	ब/स्वा. शि अधिकृत ७/८ तह (स्वा.हे.ए.)	२	२	० कामकाजमा
५	ब./जनस्वास्थ्य अधिकृत ७/८ तह (स्वा.हे.ए.)	२	२	०
६	ब/क.न.अ. ७/८ तह (स्वा./क.न.)	१	०	१
७	शा.अ. ७/८ तह (प्र.प्र.सा.प्र)	१	१	०
८	लेखा अधिकृत ७/८ तह (प्र.प्र.लेखा)	१	१	०
९	स्वास्थ्य शिक्षा टेक्निसियन	१	१	०
१०	ह.स.चा. (श्रेणी बिहिन/इ/मे.इ)	१	१	०
११	का.स. (श्रेणी बिहिन /प्र.सा.प्र)	२	२	०
जम्मा		१४	१२	२

जनशक्ति पदपूर्तिको अवस्था

२.५ तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुने तालिम साइटहरूको नेटवर्क



प्रदेशभित्र रहेका तालिम साइटहरू र सञ्चालन हुने तालिम कार्यक्रमहरू

- १ पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
- २ मातृशिशु मितेरी अस्पताल
- ३ शिसुवा अस्पताल
- ▲ १ लम्जुङ्ग जिल्ला अस्पताल
- ◆ १ धौलागिरी अस्पताल
- १ बेनी अस्पताल (प्रक्रियामा)



क्र. सं.	प्रदेशभित्रका तालिम साइटहरू	सञ्चालित तालिम कार्यक्रमहरू
१	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान पोखरा	<ul style="list-style-type: none"> • चिकित्सक र नर्सिङ् स्टुडन्टलाई पाठेघरको मुखको क्यान्सर परिक्षण तथा उपचार तालिम (VIA, CCSP) • सुरक्षित गर्भपतन तालिम, Implant, IUCD • नन स्काल्पेल भ्यासेक्टोमी (NSV) तालिम • चिकित्सक, नर्स तथा अ. न. मी लाई दक्ष प्रसुती सेवा तालिम • Essential Critical Care Site Based तालिम
२	धौलागिरी अस्पताल, वाग्लुङ	<ul style="list-style-type: none"> • सुरक्षित गर्भपतन तालिम • चिकित्सक, नर्स तथा अ. न. मी लाई दक्ष प्रसुती सेवा तालिम

		<ul style="list-style-type: none"> अ.हे.व/सि.अ.हे.व. तथा हेल्थ असिस्टेन्टका लागि क्लिनिकल तालिम (MLP)
३	लमजुङ अस्पताल, लमजुङ	<ul style="list-style-type: none"> चिकित्सक, नर्स तथा अ. न. मी लाई दक्ष प्रसुती सेवा तालिम अ.हे.व/सि.अ.हे.व. तथा हेल्थ असिष्टेन्टका लागि क्लिनिकल तालिम (MLP)
४	मातृशिशु अस्पताल	<ul style="list-style-type: none"> चिकित्सक, नर्स तथा अ. न. मी लाई दक्ष प्रसुती सेवा तालिम
५	शिशुवा अस्पताल पोखरा	<ul style="list-style-type: none"> सुरक्षित गर्भपतन तालिम

प्रदेश बाहिर रहेका तालिम साइटहरू र सञ्चालन हुने तालिम कार्यक्रमहरू

क्र. सं.	प्रदेश बाहिरका तालिम साइटहरू	संचालित तालिम
१	चि. वि. रा. प्र. (बीर अस्पताल, काठमाण्डौ)	<ul style="list-style-type: none"> मृगौला डायलाइसिस/ हेमोडाइलाइसिस सघन उपचार कक्ष सम्बन्धि तालिम (ICU तालिम) डायलाइसिस मेशिन मर्मत तालिम Anesthesia Assistant तालिम
२	मानव अंग प्रत्यारोपण केन्द्र भक्तपुर	<ul style="list-style-type: none"> मृगौला डायलाइसिस/ हेमोडाइलाइसिस सघन उपचार कक्ष सम्बन्धि तालिम (ICU तालिम)
३	किर्तिपुर अस्पताल, काठमाण्डौ	<ul style="list-style-type: none"> चिकित्सक र नर्सिङ् स्टफलाई पाठेघरको मुखको क्यान्सर परिक्षण तथा उपचार तालिम (VIA, CCSP)
४	बि पि कोईराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल, चितवन	<ul style="list-style-type: none"> चिकित्सक र नर्सिङ् स्टफलाई पाठेघरको मुखको क्यान्सर परीक्षण तथा उपचार तालिम (VIA, CCSP)
५	परोपकार प्रसुति गृह, काठमाण्डौ	<ul style="list-style-type: none"> SNCU तालिम
६	नरदेवी आयुर्वेदिक अस्पताल, काठमाण्डौ	<ul style="list-style-type: none"> पंचकर्म र क्षारशुत्र तालिम
७	राष्ट्रिय आयुर्वेद अनुसन्धान तथा तालिम केन्द्र, काठमाण्डौ	<ul style="list-style-type: none"> योग, पंचकर्म र क्षारशुत्र तालिम
८	भरतपुर अस्पताल, चितवन	<ul style="list-style-type: none"> अपरेशन थिएटर (OT) तालिम
९	सुनौलो परिवार नेपाल, चितवन	<ul style="list-style-type: none"> सुरक्षित गर्भपतन तालिम Implant, IUCD
१०	सुनौलो परिवार नेपाल, काठमाण्डौ	<ul style="list-style-type: none"> नन स्काल्पेल भ्यासेक्टोमी (NSV) तालिम

११	परिवार नियोजन संघ, चितवन	• Implant, IUCD तालिम
१२	भेरी अस्पताल, बाँके	• रुरल अल्ट्रासाउन्ड (ROUSG) तालिम
१३	आम्दा अस्पताल, झापा	• रुरल अल्ट्रासाउन्ड (ROUSG) तालिम
१४	कोशी अस्पताल, मोरङ्ग	• रुरल अल्ट्रासाउन्ड (ROUSG) तालिम
१५	प्रादेशिक अस्पताल, सुर्खेत	• रुरल अल्ट्रासाउन्ड (ROUSG) तालिम
१६	त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षण अस्पताल, काठमाण्डौ	• मेडिकल अधिकृतहरूका लागि मेडिको लिगल तालिम

२.६ साझेदार संघ-संस्था

नागरीकको स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार गर्न र गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न आवश्यक स्वास्थ्य सेवाको पहुँच बढाउन विकास साझेदार संघ संस्थाले स्वास्थ्यको विभिन्न क्षेत्रमा आफ्नो सहयोग उपलब्ध गराउँदै आएका छन्। यस प्रदेश भित्र स्वास्थ्य सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्न तथा तालिम केन्द्रलाई कतिपय विशेष प्रकृतिका तालिमका लागि प्रविधिक र वित्तीय सहयोग समेतको आवश्यकता पर्दछ। यस्तो आवश्यकता पुरा गर्न स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, गण्डकी प्रदेशलाई पनि स्वास्थ्य तालिमहरू सञ्चालन का क्रममा विभिन्न साझेदार संघ संस्थाले आ-आफ्नो कार्यक्षेत्र सँग सम्बन्धित विभिन्न किसिमका तालिममा सहयोग उपलब्ध गराउँदै आएका छन्। स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, गण्डकी प्रदेशलाई तालिमका लागि सहयोग गर्ने साझेदार संघ संस्थाहरूले आ.व. २०७९।०८० मा निम्न अनुसारको सहयोग पुर्याएका छन्।

तालिका ३: साझेदार संघ-संस्था

क्र.स	संघ/संस्था	तालिमहरू	सहयोग
१.	विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन (WHO)	<ul style="list-style-type: none"> रणनीति निर्माणमा प्रविधिक सहयोग ICD-11 	<ul style="list-style-type: none"> प्राविधिक सहयोग
२.	निक साइमन इन्स्टिच्युट(NSI)	<ul style="list-style-type: none"> Mid Level Particum (MLP) Skill Birth Attendance(SBA) Essential Critical Care(ECCT) Pediatric Essential Critical Care(PCCT) Clinical Training Skills (CTS) 	<ul style="list-style-type: none"> तालिम सामग्री प्राविधिक सहयोग तालिम साइटको पुर्वाधार सुधार

		• Primary Emergency Care (PEC)	
३.	FAIRMED	• SBA	• आर्थिक सहयोग
४.	Save the Children	• HIV related Medical Ethics	• प्राविधिक सहयोग
५.	TPO Nepal	• Mental health (Module II)	• प्राविधिक सहयोग
६.	Momentum	• ASRH	• तालिम सञ्चालन

२.७ तालिम सञ्चालन प्रक्रिया

स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखराले अघिल्ला वर्षहरू जस्तै यस वर्ष पनि गण्डकी प्रदेश भित्र रहेका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूको ज्ञान, सिप र सकारात्मक धारणामा विकास गर्नको निम्ति विभिन्न स्वीकृत तालिमहरू सम्पन्न गरेको छ। तालिम केन्द्रको आफ्नो क्षमता, प्रशिक्षकको उपलब्धता तथा सहभागीहरूको तालिम आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै विभिन्न स्रोत र साधनहरूको सहि सदुपयोग गर्दै यस वर्ष जम्मा ३५ किसिमका तालिमहरू सञ्चालन भएका छन्। यस तालिम केन्द्रबाट सञ्चालन हुने हरेक तालिमका आफ्नै सञ्चालन प्रक्रिया छन् र सोहि प्रक्रिया पुरा गरी तालिमहरू सञ्चालन हुने गर्दछन्। सम्पूर्ण तालिमहरूको तालिम सञ्चालन प्रक्रियालाई समग्र रूपमा निम्न लिखित बुँदाहरूमा प्रस्तुत गरीएको छ;

- तालिम सञ्चालन का लागी आवश्यकता अनुसार राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय, अस्पतालहरू, स्थानीय तह, प्रशिक्षकहरू र अन्य सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरीएको।
- तालिम सञ्चालन हुने मिति, समय, सहभागीहरूको विवरण र खर्चको मापदण्डको परिधिभित्र रही प्रस्ताव तयार गरी स्वीकृत गरीएको।
- तालिम सामग्रीको व्यवस्थापन गरीएको।
- तालिमको लागी राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको मापदण्ड अनुसार प्रशिक्षक तथा सहभागीहरू छनौट गरीएको।
- तालिम सञ्चालन , अनुगमन तथा मूल्यांकन गरी तालिम समापन पश्चात सम्बन्धित कार्यक्रम संयोजकले प्रतिवेदन तयार गरी पेश गरीएको।

२.८ प्रशिक्षक व्यवस्थापन

स्वास्थ्य क्षेत्रका हरेक तालिमले तालिम सञ्चालन का लागी विषयविज्ञ वा सम्बन्धित तालिमको प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम लिएका तथा सम्बन्धित विषयका क्षेत्रमा लामो कार्यानुभव भएका प्रशिक्षकहरूको रोस्टर तयार गरी सोही रोस्टरभित्रका प्रशिक्षकहरू तालिम संचालनार्थ परिचालन गरीएको हो। यसरी स्वास्थ्यका कुनै पनि तालिम सञ्चालन गर्नु पुर्व सम्बन्धित तालिमका लागी आवश्यक दक्ष प्रशिक्षकको पहिचान,

परिचालन तथा व्यवस्थापन गरी गुणस्तररीय तालिम सञ्चालन गरी समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रको सुधार गर्नु नै यस केन्द्रको समग्र उपलब्धि हुने भएकाले यस केन्द्रले तपसिल अनुसार प्रशिक्षकहरूको परिचालन गरीएको हो ।

- सम्बन्धित तालिम साइटमा रहेका प्रशिक्षकलाई क्षमता विकास गरी परिचालन/व्यवस्थापन गरीएको ।
- राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रसँग समन्वय गरेर प्रशिक्षकको रोस्टर अनुसार प्रशिक्षक परिचालन र व्यवस्थापन गरीएको ।
- तालिम सञ्चालन का लागि यस केन्द्र तथा अन्य निकायका सम्बन्धित कर्मचारीहरूलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिममा सहभागिता गराई प्रशिक्षक तयार गरीएको ।
- प्रदेशमा रहेका विभिन्न सरकारी/गैरसरकारी संस्थाहरूसँग समन्वय गरेर प्रशिक्षकको परिचालन/व्यवस्थापन गरीएको ।

खण्ड तीन: आ.व. २०७९/८० मा सञ्चालन भएका तालिम कार्यक्रमहरू

१. योग प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

परिचय

नेपालका सन्दर्भमा मुटु रक्तनली सम्बन्धी रोगहरू, श्वासप्रश्वास सम्बन्धी रोगहरू, क्यान्सर, मधुमेह, जस्ता नसर्ने रोगहरूको व्यापकता र जोखिम बढ्दो क्रममा छ। यस सन्दर्भमा अपर्याप्त शारीरिक क्रियाकलाप, व्यायाम र अव्यवस्थित जीवनशैलीलाई एक प्रमुख कारक तत्वको रूपमा मानिन्छ। आयुर्वेदका अनुसार स्वस्थ जीवनशैलीका निम्ति दिनचर्याअन्तर्गत योग एवं ध्यानको भूमिका अपरिहार्य छ। शारीरिक रूपमा स्वस्थ, मानसिक तवरले शान्त र अध्यात्मिक रूपमा उच्च चेतनायुक्त भएर जिउने कलालाई योग भनिन्छ। सामान्यतया, आत्माको परमात्मासँगको जोड नै योग हो। साथै, यो एक किसिमको अनुभूति र रूपान्तरण हो। परापूर्वकालमा योगलाई अदृश्यशक्तिसँग जोडिने माध्यमका रूपमा लिइन्थ्यो। तर, समयक्रमसँगै योगको महत्त्व पनि परिवर्तन हुँदै आएको छ।

योग विभिन्न किसिमका हुन्छन्। जस मध्ये याम, नियम, आसन, प्राणायाम, धारणा, ध्यान, समाधि र त्याग मुख्य हुन्। योगले मानसिक स्पष्टता दिन्छ। थप रूपमा, यसले हामीलाई प्रकृतिसँग नजिक गराउँछ। यति मात्र नभएर, योग अभ्यास गर्दा नकारात्मक विचारबाट हामीले मुक्ति पाउँछौं र सकारात्मक सोच प्राप्त गर्न सक्छौं। त्यसैगरी ध्यान पनि शारीरिक र भावनात्मक रूप दुबैमा लाभदायक हुन्छ। यसले हामीभित्र भएका कुराको परिचय दिलाउँछ। ध्यान एक मानसिक र आध्यात्मिक अनुशासन हो जसले हामीलाई दिमाग र आत्माका साथ काम गर्न सिकाउँछ, जसले हामीले सजिलै देख्न नसकिने कुरा सही अर्थमा देख्न सक्ने गराउँछ। ध्यानले हाम्रो मनको नकारात्मक अवस्थाबाट शान्ति र शुद्धीकरण निम्त्याउँछ, जसले मानिसलाई निर्वाणमा पुग्न मद्दत गर्छ। जीवनशैलीमा सकारात्मक सुधार ल्याउन र शारीरिक व्यायामलाई नागरीकको दैनिक जीवनमा समावेश गर्नका लागि स्वास्थ्यकर्मीहरूमा योग तथा प्राणायाम सम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको विकास गर्नु जरुरी देखिन्छ।

यस तालिममा योगको परिचय, व्यक्तिगत तथा पेशागत स्वास्थ्य र सुरक्षा एवं योग, ध्यान, आसन, प्राणायाम, शक्ति सञ्चालन, व्यायाम, सूर्य नमस्कार, षट्कर्मका साथसाथै विभिन्न किसिमका स्वास्थ्य समस्याहरू समाधानका लागि Therapeutic yogaका modules सम्बन्धी सम्पूर्ण ज्ञान तथा सिपहरू प्रदान गरीएको छ।

योग तालिमका माध्यमबाट आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूको योग तथा प्राणायामसम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको विकास भइ दक्ष प्रशिक्षक तयार गर्नु र जनमानसमा दिनचर्यामा योग तथा प्राणायामका अभ्यासहरूको प्रवर्द्धन गर्नका लागि गण्डकी प्रदेश सम्पूर्ण ११ वटै जिल्लाहरूबाट सरकारी आयुर्वेद औषधालय र आयुर्वेद केन्द्रमा कार्यरत आयुर्वेद चिकित्सक, कविराज र वैद्यहरूलाई समावेश गराइएको हो।

उद्देश्यहरू

- १ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूको योग तथा प्रणायाम सम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको विकास गर्ने।
- २ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई योग विधासँग सम्बन्धित प्रार्थना, सुक्ष्म व्यायाम, विभिन्न आसनहरू, सूर्य नमस्कार, प्राणायाम, ध्यान तथा षट्कर्म जस्ता अभ्यासहरू गर्न सक्षम बनाउने।
- ३ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई योग विधासँग अभ्यासहरू सिकाउन सक्ने दक्ष प्रशिक्षक तयार गर्ने।

अपेक्षित प्रतिफल

यस तालिम पश्चात आयुर्वेद चिकित्सकहरूले आफ्नो कार्यरत संस्थामा अन्य आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई योग अभ्यासका सिपहरू सिकाउनेछन् र समुदाय स्तरमा आयुर्वेद दर्शनमा आधारित जीवनशैली उचित योग, आशन तथा प्रणायाम विधिबाट स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्नेछन्।

तालिम अभ्यास विधि:

- १ सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- २ सामूहिक छलफल
- ३ प्रयोगात्मक अभ्यासहरू

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी	पुर्व परीक्षा	अन्तिम
				संख्या	प्रगति	परीक्षा प्रगति
१.	पहिलो	२०७९/१०/११	राष्ट्रिय आयुर्वेद अनुसन्धान	१३	७०.७६%	८९.२३%
		देखि १०/१७	तथा तालिम केन्द्र, कीर्तिपुर			

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

१. गण्डकी प्रदेशभित्रका सम्पूर्ण सरकारी जिल्ला स्तरीय आयुर्वेद केन्द्र र आयुर्वेद औषधालयबाट सहभागीहरूलाई समावेश गराईएको।
२. हरेक सैद्धान्तिक कक्षा सञ्चालन पछि पर्याप्त रूपमा योग विधासँग सम्बन्धित प्रार्थना, सुक्ष्म व्यायाम, विभिन्न आसनहरू, सूर्य नमस्कार, प्राणायाम, ध्यान तथा षट्कर्म जस्ता अभ्यासहरूका प्रयोगात्मक कक्षाहरू सञ्चालन गरीएको।
३. योगका प्रयोगात्मक कक्षाहरू सञ्चालन गर्नका लागि राष्ट्रिय आयुर्वेद अनुसन्धान तथा तालिम केन्द्र, कीर्तिपुर मा सुविधा सम्पन्न योग हलको व्यवस्था रहेको।
४. तालिम सञ्चालन गर्नका लागि योग विधामा दक्ष प्रशिक्षकको उपलब्धता रहेको।
५. तालिम सञ्चालन गर्दा सम्पूर्ण प्रशिक्षार्थीहरूलाई पनि प्रशिक्षक रूपमा जिम्मेवारी प्रधान गरी सिकने र सिकाउने मौका दिएकाले सहभागीहरू सक्रिय रूपमा सहभागी भएको पाईयो।

६. तालिम समापन पछि तत्काल प्रतिक्रिया संकलन गर्दा करिब ४६ सहभागीले तालिमलाई अति प्रभावकारी र करिब ४० सहभागीले तालिमलाई प्रभावकारी मानेको पाईयो।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

१. योग तालिम सञ्चालन गर्दा Audio-visual aid प्रयोग गर्दा र योगको प्रयोगात्मक अभ्यासहरू गर्दा छुट्टै पोशाकको व्यवस्था गर्दा तालिमको प्रभावकारिता बढाउन सकिने।
२. योग तालिम आयुर्वेद चिकित्सक, कविराज र वैधहरूका लागि छुट्टाछुट्टै ब्याचमा सञ्चालन गर्दा अझ तालिमलाई परीक्षार्थी केन्द्रित बनाउन सकिने।

२. आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि पूर्वकर्म तथा योग तालिम

परिचय

पूर्वकर्म विधि पूर्व (अग्रणी) र कर्म (कार्य) शब्दहरू बाट व्युत्पन्न भएको हो। यो पञ्चकर्म थेरापीको अगाडि लिइने कार्यहरूको पहिलो सेट हो जसमा शरीरलाई विषाक्त पदार्थ र अतिरिक्त दोषहरू खुकुलो गरेर उपचारको लागि तयार गरीन्छ। रोगहरूको कारण अमाम, वा अपचाउन नसकिने विषाक्त पदार्थहरू हुन्, जुन बाह्य कारकहरूको कारण प्रणालीमा बन्छन्, र शरीरका विभिन्न भागहरूमा फैलिन्छ। पूर्वकर्म मार्फत यी विषहरूलाई प्रधानकर्म चरणमा सजिलै हटाउनको लागि सङ्कलन गरीन्छ।

पञ्चकर्मका विधिहरूमा नियमित रूपमा प्रयोग हुने महत्त्वपूर्ण पूर्वकर्म प्रविधिहरू पाचन, स्नेहन र स्वेदन हुन्। तिनीहरूले शरीरलाई शुद्धिकरण र पुनरुत्थानको लागि तयार पार्छन्। पूर्वकर्म बिना पञ्चकर्म उपचार विधि असम्भव छ। पाचन पूर्वकर्मको पहिलो चरण हो जसमा रोगी व्यक्तिलाई जडिबुटीको मिश्रण दिइन्छ। तिनीहरूले शरीरलाई पचाउन र अमामलाई बाहिर निकाल्न मद्दत गर्दछ, जसले गर्दा रोगीलाई रोगबाट तुरन्त राहत प्रदान गर्दछ।

स्नेहन विशेष पञ्चकर्म उपचार प्राप्त गर्न शरीरलाई तयार गर्ने सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण उपचार मध्ये एक हो। यसमा औषधियुक्त तेल, घिउ र जडीबुटीहरू तीनदेखि सात दिनसम्म शरीरमा आन्तरिक र बाह्य रूपमा प्रयोग गरीन्छ। स्नेहन महत्त्वपूर्ण छ किनकि यसले शरीरमा विषाक्त पदार्थहरू र दोषहरूलाई छुटकारा दिन्छ, जसले गर्दा प्रधानकर्म चरणमा तिनीहरूको निष्कासनलाई सहज बनाउँछ।

स्वेदन विधिमा रोगीमा पसिना उत्प्रेरित समावेश गरीएको हुन्छ। यसले अमाम विषाक्त पदार्थहरूलाई शरीर भित्र पठाउँछ जहाँबाट प्रधानकर्मको समयमा प्रणालीद्वारा सजिलै बाहिर निकाल्न सकिन्छ। यो सामान्यतया पाचन थेरापी र स्नेहन पछि पूर्वकर्मको अन्तिम चरणको रूपमा सञ्चालन गरीन्छ। यस पूर्वकर्म विधिलाई सिम्पन्न गर्नका लागि घिउ, तेल (तिलको तेल, जडिबुडीयुक्त तेल), मास र मैदाको पिठो, कोरा कपडा आदि सामग्रीको प्रयोग गरीन्छ।

नेपालको सन्दर्भमा नसर्ने रोगहरूको व्यापकता र जोखिम बढ्दो क्रममा छ र यस सन्दर्भमा अपर्याप्त शारीरिक क्रियाकलाप, व्यायाम र अव्यवस्थित जिवनशैलीलाई एक प्रमुख कारक तत्वको रूपमा मानिन्छ। आयुर्वेदका अनुसार स्वस्थ जिवनशैलीका निम्ति दिनचर्या अन्तर्गत योग एवं ध्यानको भूमिका अपरिहार्य छ। शारीरिक रूपमा स्वस्थ, मानसिक तवरले शान्त र अध्यात्मिक रूपमा उच्च चेतनायुक्त भएर जिउने कलालाई योग भनिन्छ। योग विभिन्न किसिमका हुन्छन् र जस मध्ये याम, नियम, आसन, प्राणायाम, धारणा, ध्यान, समाधि र त्याग मुख्य हुन्। योगले मानसिक स्पष्टता दिन्छ र योग अभ्यास गर्दा नकारात्मक विचारबाट हामीले मुक्ति पाउँछौं र सकारात्मक सोच प्राप्त गर्न सक्छौं। त्यसैगरी ध्यान पनि शारीरिक र भावनात्मक रूप दुबैमा लाभदायक

हुन्छ। जीवनशैलीमा सकारात्मक सुधार ल्याउन र शारीरिक व्यायमलाई नागरीकको दैनिक जीवनमा समावेश गर्नका लागि स्वास्थ्यकर्मीहरूमा योग तथा प्रणायाम सम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको विकास गर्नु जरूरी देखिन्छ।

पर्वकर्म र योग तालिमका माध्यमबाट आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूमा पूर्वकर्म, योग तथा प्रणायाम सम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको विकास भइ आयुर्वेद दर्शनमा आधारित जीवनशैली उचित आहार, बिहार योग, आशन तथा प्रणायाम विधिबाट स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्नका लागि गण्डकी प्रदेश भित्रका सरकारी आयुर्वेद औषधालय र आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रमा कार्यरत वैधहरूका लागि यो तालिम सञ्चालन गरीएको हो।

उद्देश्य:

- १ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूमा पूर्वकर्म सम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको विकास गर्ने।
- २ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई योग विधासँग सम्बन्धित प्रार्थना, सुक्ष्म व्यायाम, विभिन्न आसनहरू, सूर्य नमस्कार, प्राणायाम, ध्यान तथा षट्कर्म जस्ता अभ्यासहरू गर्न सक्षम बनाउने।
- ३ आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूमा योग तथा प्रणायाम सम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको विकास गर्ने।

अपेक्षित प्रतिफल:

यस तालिम पश्चात आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूले पूर्वकर्म तथा योगको माध्यमबाट समुदाय स्तरमा आयुर्वेद दर्शनमा आधारित जीवनशैली उचित आहार, बिहार, योग, आशन तथा प्रणायाम विधिबाट स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्नेछन्।

तालिम अभ्यास विधि:

- १ सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- २ सामूहिक छलफल
- ३ प्रयोगात्मक अभ्यासहरू

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या	पुर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१.	पहिलो	२०८०/०१/०३ देखि ०१/०८	धौलागिरी आयुर्वेद औषधालय, बागलुङ	१४ जना	६८.३६%	८९.७९%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- १ गण्डकी प्रदेशभित्रका सरकारी जिल्ला स्तरीय आयुर्वेद केन्द्र, आयुर्वेद औषधालयबाट साथसाथै स्थानीय तहमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई समेत सहभागीको रूपमा समावेश गराईएको।
- २ हरेक सैद्धान्तिक कक्षा सञ्चालन पछि पर्याप्त रूपमा प्रयोगात्मक कक्षाहरू सञ्चालन गर्ने किसिमको कार्यतालिका निर्माण गरी सोहि अनुरूप तालिम सञ्चालन गरीएको।
- ३ योग विधामा प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त दक्ष प्रशिक्षकको उपलब्धता रहेको।
- ४ योगका प्रयोगात्मक कक्षाहरू सञ्चालन गर्नका लागि धौलागिरि आयुर्वेद औषधालय, बाग्लुङमा उपर्युक्त योग हलको व्यवस्था रहेको।
- ५ तालिममा सिकेका विषयवस्तु र सिपहरू कार्यस्थलमा गएर तत्काल कार्यन्वयन गर्न सकिने कुरा सहभागीहरूको तर्फबाट तालिम पश्चातको प्रतिक्रिया फारममा स्पष्ट व्यक्त गरीएको।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

- आगामी दिनमा सो तालिमको योजना निर्माण गर्दा पूर्वकर्म तालिम र योग तालिमलाई छुट्टै रूपमा सञ्चालन गर्ने गरी व्यवस्था मिलाईनुपर्ने र विषयवस्तु अनुरूप नै तालिम अवधिको विकास गरीनुपर्ने।
- आर्थिक व्यवस्थापकिय कारणले गर्दा तालिम सञ्चालन गर्ने क्रममा तालिम सामग्रीहरूको पर्याप्त एवम उचित व्यवस्थापन गर्न नसकिएको।

३. आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि पञ्चकर्म तालिम

परिचय

पञ्चकर्म आयुर्वेदको विशिष्ट चिकित्सा विधि हो जसले दोषहरू शरीरबाट बाहिर निकालेर रोगहरूलाई जर्बैबाट निर्मूल पार्दछ। शोधन चिकित्सा वा शोधन उपचार शरीरिक तथा मानसिक रोगहरूका प्रेरक कारकहरूलाई हटाउनुमा केन्द्रित हुन्छ। पञ्चकर्म सर्वश्रेष्ठ चिकित्सा हो जसले रोगीका रोग कारणलाई समूल रूपमा नाश गर्छ र पुनः रोग उत्पत्तिका कारण हुँदैन।

पञ्चकर्ममा वमन, विरेचन, आस्थापना, अनुवासन, र नस्य गरी पाँचवटा प्रधान कर्महरू समावेश भएका हुन्छन्। वमन कफ दोषको प्रधान चिकित्सा हो जसमा उर्ध्व मार्गबाट उल्टीद्वारा दोषहरूको निर्हरण गरीन्छ। विरेचन पित्त दोषको प्रधान चिकित्सा हो जसमा गुदामार्ग र मलमार्गबाट दोषहरू निर्हरण गरीन्छ। वस्ति वात रोगहरूको प्रधान चिकित्सा हो जसमा गुदमार्ग मूत्रमार्ग अपत्यमार्ग व्रण मुख आदिबाट औषधी युक्त विभिन्न द्रव पदार्थहरूको शरीरमा प्रवेश गराईन्छ। आस्थापना विधिमा विभिन्न औषधी द्रव्यहरूका क्वाथको प्रयोग गरीन्छ। अनुवासनमा विभिन्न औषधी द्रव्यहरूका क्वाथको प्रयोग गरीन्छ। नस्य घाँटी तथा सिरका समस्त रोगहरूको उत्तम चिकित्सा हो जसमा नासिकाद्वारा औषधी प्रधान गरीन्छ।

यो पद्धतिले रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता बढाउनका साथसाथै पुन रोग लाग्ने सम्भावना कम गर्छ। शरीरको पूर्णरूपमा शुद्धिकरण हुने भएकाले नयाँ उर्जा प्राप्त हुन्छ। पाचन क्षमता बुद्धि गर्नका साथै इन्द्रियको कार्यक्षमतामा समेत अभिवृद्धि हुन्छ। स्मरण शक्तिमा सुधार हुन्छ। यस प्रधान कर्मका विधिहरूबाट अम्लपित्त, मोटोपना, दम, छालासम्बन्धि रोग, एलर्जी, सोरिएसिस, कब्जियत, मोटोपना, माइग्रेन, पिनास, नाकमा मासु पलाउने, आदि स्वास्थ्य समस्याहरूको उपचार गरीन्छ।

पञ्चकर्म कक्षको स्थापना गर्दा पर्याप्त प्रकाश तथा भेन्टिलेसन युक्त exhaust Fan को व्यवस्था, सफा पानीको उचित व्यवस्था, अभ्यङ्कर्ता र अभ्यङ्ग गरीने व्यक्तिले प्रयोग गर्ने एप्रोन, पञ्जा आदिको व्यवस्था भएको हुनुपर्छ। यी पञ्चकर्म विधि गर्नका लागि कपडा, औषधसिद्ध कषाय, बाँध्यडोरी, माषको पिठो, जडिबुटी (माष, चन्दन, उशीर, यव, सर्षप, तुलसी, पारिजात, एरण्ड), तेल (तिलको तेल, ब्रह्मी तेल) आदि सामग्रीहरूको प्रयोग गरीन्छ।

आयुर्वेद दर्शनमा आधारित जीवनशैलीबाट स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका साथसाथै गुणस्तरीय आयुर्वेद चिकित्सा सेवा प्रदान गर्नका लागि गण्डकी प्रदेशभित्रका सरकारी आयुर्वेद औषधालय र आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रमा कार्यरत कविराजहरूका लागि यो तालिम सञ्चालन गरीएको हो।

उद्देश्यहरू:

- १ पञ्चकर्मका पूर्वकर्म सम्बन्धि परिचय, पूर्वकर्मको उपयोग र चिकित्सकीय प्रयोजनसम्बन्धी ज्ञान र सिप वृद्धि गर्न सक्षम हुने।
- २ पञ्चकर्म र पूर्वकर्मसम्बन्धी सेवा दिनका लागि आवश्यक पूर्वकर्म कक्ष व्यवस्थापन निरीक्षण तथा विविध पक्षको व्यावहारिक ज्ञान र सिप प्राप्त गर्ने।
- ३ पञ्चकर्म सम्बन्धी सेवाको तथ्याङ्क संकलन व्यवस्थापन निरीक्षण र प्रेषण गर्न सक्षम हुने।

अपेक्षित प्रतिफल:

यस तालिम पश्चात आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूले कार्यरत आयुर्वेदिक स्वास्थ्य संस्थाबाट समुदाय स्तरमा गुणस्तरीय आयुर्वेद चिकित्सा सेवाहरू प्रदान एवम् विस्तार गर्नेछन्।

तालिम अभ्यास विधि:

१. सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
२. समूह कार्य र प्रयोगात्मक अभ्यासहरू

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या	पुर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१.	पहिलो	२०८०/११/२८ देखि ११/०८	आयुर्वेद चिकित्सालय, नरदेवी, काठमाण्डौ	६ जना	७३.३४%	८८.६७%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

१. सहभागीहरूका लागि पञ्चकर्म सम्बन्धी सन्दर्भ पुस्तिका र हाते पुस्तिकाको उचित व्यवस्था भएकाले सिकाइको प्रक्रिया व्यवस्थित र सहज भएको।
२. हरेक सैद्धान्तिक कक्षा सञ्चालनपछि पर्याप्त रूपमा प्रयोगात्मक कक्षाहरू सञ्चालन गरीएको र पञ्चकर्म विधाका प्रयोगात्मक अभ्यासहरूमा समावेश गरीएको।
३. पञ्चकर्मका प्रयोगात्मक कक्षाहरू सञ्चालन गर्नका लागि आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवीमा उचित पञ्चकर्म कक्षको व्यवस्था रहेको।
४. सहभागीहरूलाई सामुहिकरूपमा कार्य विभाजन गरी छलफलका माध्यमबाट सिक्ने र सिकाउने मैका दिएकाले सहभागीहरू सक्रिय रूपमा सहभागी भएको।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

१. तालिम सञ्चालन गर्दा आवश्यक जडीबुटीहरू र कच्चा पदार्थहरूको पूर्व व्यवस्थापन गरीनुपर्ने र आर्थिक व्यवस्थापकिय कारणले गर्दा तालिम सञ्चालन गर्ने क्रममा तालिम सामग्रीहरूको पर्याप्त एवम् उचित व्यवस्थापन गर्न नसकिएको।
२. पञ्चकर्म तालिमको सम्पूर्ण कर्म र क्रियाहरूलाई अभ्यास गर्नका लागि ६ दिनको तालिम अवधि छोटो भएकाले सिकाइलाई अझ प्रभावकारी बनाउन तालिम अविधको बारेमा विश्लेषण गरीनुपर्ने।

४. स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई एचआईभी सम्बन्धमा मानव अधिकार र मेडिकल ईथिक्स तालिम

परिचय

नेपालमा वि सं १९८८ मा एचआईभी/एड्सको विरामी पहिलो पटक पहिचान गरीएको थियो। नेपालको अवस्थामा एचआईभी महामारीको करिब ८५%कुल नयाँ एचआईभी सङ्क्रमण असुरक्षित यौन सम्पर्कबाट हुने गरेको पाइन्छ। अहिलेको अवस्थामा एचआईभीको सङ्क्रमण दर वयस्क जनसङ्ख्या मा १ प्रतिशत भन्दा तल रहेको अनुमान गरीएको छ।

यद्यपि, व्याप्तता दरले जोखिममा रहेका जनसङ्ख्याहरू जस्तै महिला यौनकर्मीहरू (FSWs), पुरुष यौनकर्मीहरू(MSWs), सुई लगाउने औषधि प्रयोगकर्ताहरू(IDUs), आप्रवासी पुरुष श्रमिकहरू (MLM) साथै उनीहरूका जीवनसाथीहरू, पुरुषहरूसँग यौनसम्बन्ध राख्ने पुरुषहरू (MSM), ट्रान्सजेन्डर समूहहरूजस्ता जोखिममा रहेका जनसङ्ख्याहरूबीच एक केन्द्रित महामारीकै रूपमा रहेको छ।

नेपालले सन् २०२६ सम्ममा ९५-९५-९५ महत्वाकांक्षी लक्ष्यहरू हासिल गरी एड्स महामारीको अन्त्य गर्ने दृष्टिकोणका साथ राष्ट्रिय एचआईभी रणनीतिक योजना २०२१-२६ जारी गरेको छ। सो लक्ष्य हासिल गर्नका लागि एचआईभी संक्रमितहरूको समयमै पहिचान र उपचार गरिनु आवश्यक देखिन्छ। एचआईभी संक्रमितहरूमा हन सक्ने इन्फेक्सनबाट बच्न समयमै इन्फेक्सनको उपचार हनु नसके संक्रमितको मृत्यु हुन सक्दछ। त्यस्तै संक्रमितहरूले निशुल्क स्वास्थ्य सेवा पाउनु उनीहरूको अधिकार हो र सो अधिकारको बारेमा स्वास्थ्यकर्मीले थाहा पाउनु आवश्यक छ।

त्यसैले गण्डकी प्रदेश भित्रका सरकारी अस्पतालहरूमा कार्यरत मेडिकल अधिकृत, ART counsellor र एचआईभीसम्बन्धी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई एचआईभी संक्रमितहरूको संक्रमितहरूले स्वास्थ्य सेवासम्बन्धी अधिकार, मानव अधिकार, यस सम्बन्धी कानुनी प्रवधानहरू र मेडिकल ईथिक्स बारे जानकारी गराउनुका लागि यो कार्यक्रम ३ दिन सम्मका लागि स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरामा सञ्चालन गरीएको हो।

उद्देश्य:

- १ एचआईभी संक्रमितहरूले स्वास्थ्य सेवा पाउने अधिकार हो भन्ने सम्बन्धमा स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई जानकारी गराउने।
- २ स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई मानव अधिकार र स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी कानुनी व्यवस्थाहरूका बारेमा जानकारी गराउने।
- ३ स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई एचआईभीसम्बन्धी मेडिकल ईथिक्सको बारेमा जानकारी गराउने।

अपेक्षित प्रतिफल

यस तालिम पश्चात स्वास्थ्यकर्मीहरूले मानव अधिकार, स्वास्थ्य सेवासम्बन्धी नेपालमा रहेका कानुनी प्रवधानहरू र मेडिकल ईथिक्सका बारेमा प्राप्त ज्ञान सहित एचआइभी संक्रमितहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नेछन्।

तालिम अभ्यास विधि:

१. सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
२. सामूहिक छलफल र प्रस्तुतीकरण

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या
१.	पहिलो	२०८०/०२/२४ देखि ०२/२६	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२१ जना

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- १ गण्डकी प्रदेश भित्रका सम्पूर्ण सरकारी अस्पतालमा कार्यरत एच आइ भी सम्बन्धी सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरूको सहभागिता रहेको।
- २ सहभागीहरूको सक्रिय सहभागिताको लागि सामूहिक छलफल र पृष्ठपोषणसहित प्रस्तुतीकरण उचित रूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिप प्रदान गरीएको।
- ३ सो तालिम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक सन्दर्भ पुस्तिकाको उपलब्धता रहेको।
- ४ तालिम सञ्चालनका क्रममा विकास साझेदार संस्था सेव द चिल्ड्रेनद्वारा आवश्यक प्राविधिक सहयोग प्रदान गरीएको।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

- १ सो तालिम सञ्चालन गर्नका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त प्रशिक्षकहरूको उपलब्धता नभएको हुनाले प्रशिक्षकको व्यवस्थापन गर्न कठिनाई भएको।
- २ तालिमसम्बन्धी सन्दर्भ पुस्तिकामा समयकालीन भएका कानुनी संशोधनहरू समावेश गरीनुपर्ने।

५. मानसिक स्वास्थ्य मोड्युल-२_b तालिम

परिचय

मानसिक स्वास्थ्य भन्नाले कुनै पनि व्यक्तिको त्यस्तो अवस्थालाई जनाउँछ जसमा व्यक्तिले आफ्नो क्षमतालाई पहिचान गर्न सक्दछ, जीवनका सामान्य तनावको सामना गर्न सक्दछ, उत्पादनशील तरिकाले काम गर्न सक्दछ र आफ्नो समुदायमा केही योगदान दिन सक्षम हुन्छ। अहिलेको अवस्थामा मानसिक स्वास्थ्यसम्बन्धी समस्याहरू जनस्वास्थ्य सरोकारको एउटा गम्भीर विषय भएको छ र विश्वव्यापी रूपमा देखिएका सबै किसिमका स्वास्थ्य समस्याहरू मध्ये १४% समस्या वा रोगको भार मानसिक स्वास्थ्य समस्या रहेको पाइएको छ। विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन को अनुसार डिप्रेसन तथा एन्जाइटी डिसअर्डर विश्वमै सबैभन्दा धेरै मात्रामा देखिने मानसिक स्वास्थ्य समस्या हो।

यस्तो अवस्थामा मानसिक स्वास्थ्य समस्याहरूबाट नेपाल पनि अछुतो रहन सकेको छैन। राष्ट्रिय मानसिक स्वास्थ्य सर्वेक्षण २०२० का अनुसार नेपालमा १३% वयस्कहरूमा जीवनको कुनै कालखण्डमा मानसिक रोग हुनसक्ने तथा ४% मा हाल मानसिक रोग रहेको पाइएको छ। यद्यपि मध्यम तथा न्यून आय भएका देशहरूमा मानसिक स्वास्थ्य समस्या भएका ५ जना व्यक्तिहरू मध्ये ४ जनाले प्रभावकारी उपचार पाएका छैनन्। मानसिक स्वास्थ्य समस्याहरूको उपचारमा रहेको ठुलो अन्तर कम गर्नका निमित्त केही वर्षयता विश्वव्यापी रूपमा थुप्रै पहलहरू भएका छन्।

सन् २००८ मा विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन ले Mental Health Gap Action Program (mhGAP)को अवधारणा ल्यायो जसको प्रमुख उद्देश्य भनेको प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा स्तरका अविशिष्ट स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी समुदायस्तरमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूबाटै मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्नु रहेको छ। यसका साथै हाल समुदायमा आधारित कार्यक्रम तथा "Task-sharing approaches" द्वारा प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरूले प्रभावकारी रूपमा मानसिक स्वास्थ्यसम्बन्धि सेवा प्रदान गर्न सक्ने यथेष्ट प्रमाणहरू संकलन भइरहेका छन्। गुणस्तरीय तालिम सञ्चालन गर्ने र नियमित रूपमा विज्ञहरूद्वारा क्लिनिकल सुपरिवेक्षण गर्ने हो भने यो अवधारणा एकदमै प्रभावकारी छ भन्ने कुरा हाम्रो देश नेपालको अवस्थामा समेत अध्ययन भइ पुष्टि भएको छ।

त्यसैले सामुदायिक मानसिक स्वास्थ्य कार्यक्रम लागु भएका जिल्लाका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई मानसिक रोग सम्बन्धी तालिम- Module 2सम्बन्धमा तालिम दिनु आवश्यक देखिन्छ। त्यसैले स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई मानसिक स्वास्थ्य समस्याका प्रकारहरू, तिनीहरूको लेखाजोखा, व्यवस्थापन तथा अनुगमनका बारेमा स्पष्ट गराउने, मानसिक रोगहरूका लागि नेपालमा प्रयोग भइरहेका औषधीहरू, तिनीहरूको मात्रा र औषधीहरूले पार्न सक्ने प्रतिकूल असरका बारेमा स्पष्ट जानकारी गराउने र मनोसामाजिक सहयोग अवधारणाको स्पष्ट गराउनका लागि स्थानीय पालिकाका प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाहरू प्रवाह गरीरहेका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत

स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई(हेल्थ असिस्टेन्ट, सि. अ. हे. ब., अ. हे. ब.)का लागि यो तालिम सञ्चालन गरीएको हो।

उद्देश्यहरू:

- १ मानसिक स्वास्थ्य समस्याबाट गुज्रिरहेका व्यक्तिहरूको सम्मान तथा मानसिक स्वास्थ्य, मानसिक रोग, विश्व तथा नेपालमा मानसिक स्वास्थ्यको अवस्थाका अवधारणागत बुझाइमा स्पष्ट गराउने ।
- २ मानसिक स्वास्थ्य समस्याका प्रकारहरू, तिनीहरूको लेखाजोखा, व्यवस्थापन तथा अनुगमनका बारेमा स्पष्टता गराउने।
- ३ मानसिक रोगहरूका लागि नेपालमा प्रयोग भइरहेका औषधीहरू, तिनीहरूको मात्रा र औषधीहरूले पार्न सक्ने प्रतिकूल असरका बारेमा स्पष्ट जानकारी गराउने ।
- ४ मनोसामाजिक सहयोग अवधारणाको स्पष्टता प्रदान गर्ने ।
- ५ मानसिक स्वास्थ्य सहयोगमा मनोसामाजिक लगायत पारिवारिक, सामुदायिक सहयोगको महत्त्वका बारेमा जानकारी गराउने ।

अपेक्षित प्रतिफल:

यस तालिम पश्चात स्वास्थ्यकर्मीहरूले समुदायस्तरमा अशक्त, असहाय तथा बेवारिसे मानसिक रोग वा मनोसामाजिक समस्या भएका व्यक्तिहरूलाई गुणस्तरीय उपचार तथा पुनर्स्थापना सेवा प्रदान गर्नेछन्।

तालिम अभ्यास विधि:

- १ सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- २ सामूहिक छलफल
- ३ अभिनय(Role Play)

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या	तालिम पूर्व परीक्षा	तालिम पश्चात परीक्षा
१.	पहिलो	२०८०/०३/१२ देखि ०३/१६	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२२ जना	६९%	८३%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- १ तालिम सञ्चालन का लागि उचित रूपमा तालिमको सन्दर्भ सामाग्रीहरूको व्यवस्था रहेको।

- २ प्रशिक्षकहरूले सहभागीहरूलाई धेरै सिक्न उत्प्रेरित गर्नका लागि सामूहिक छलफल र पृष्ठपोषणसहित व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरणको व्यवस्था रहेको।
- ३ तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिप प्रदान गरीएको।
- ४ सहभागीहरू पाठ्यक्रमका विषयवस्तुहरू सिक्नका लागि सक्रिय रूपमा सहभागिता रहेको।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

- १ मानसिक स्वास्थ्यको प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्राप्त प्रशिक्षक रोष्टर तयार गर्न सकिएमा पशिक्षकको व्यवस्थापन गर्न सहज हुने।
- २ तालिम पश्चात उचित रूपमा स्वास्थ्यकर्मीहरूको कार्यस्थलमा गई follow up evaluationको व्यवस्था गरीनु पर्ने।

६. राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

परिचय

वि.स. २०४५ सालदेखि ग्रामीण क्षेत्रका आमा र बालबालिकाको स्वास्थ्यस्तरमा सुधार ल्याउन आवश्यक प्रतिकारात्मक तथा प्रवान्धनात्मक सेवा पुर्याउने उद्देश्यका साथ नेपाल सरकारद्वारा राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका कार्यक्रम सुरुवात भएको हो। सामान्यतः स्थानीय तहले तराईमा १०००, पहाडमा ६०० र हिमालमा १५० जनसङ्ख्याको लागि एक जना महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका छनोट गर्ने र यस बाहेक स्थानीय तहको भौगोलिक अवस्था, स्थानीय आवश्यकता र आफ्नो क्षमताको आधारमा थप गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ।

यस कार्यक्रमको सुरुवाती अवस्थादेखि हालसम्म नेपालमा मातृ तथा बाल स्वास्थ्यको क्षेत्रमा हासिल उपलब्धिमा महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहँदै आएको छ। दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्नका लागि स्वास्थ्यका क्षेत्रमा महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको भूमिका स्पष्ट देखिन्छ। यस्तो महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारी निर्वाह गरीराख्नुभएका महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको क्षमता, सिप विकास गर्नका निम्ति तालिमको अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण भूमिका रहन्छ। हाल राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०७६ अनुसार महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको परिचालन तथा व्यवस्थापन जिम्मेवारीको स्थानीय तहवाट हुने व्यवस्था गरीएको छ।

राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका कार्यक्रम व्यवस्थापनमा एकरूपता ल्याउन र स्थानीय तहलाई मार्गदर्शन गर्नका लागि स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका रणनीति २०६७ (पहिलो संशोधन २०७६) जारी गरेको छ। उक्त रणनीतिमा महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई निर्धारित पाठ्यक्रम अनुसार आधारभूत तालिम नलिएका महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई १० दिनको आधारभूत तालिम प्रदान तथा प्रत्येक ४/४ वर्षमा ४ दिन पुनतार्जगी तालिम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था रहेको छ।

सोही अनुरूप स्वास्थ्य कार्यलय एवम स्थानीय पालिकाहरूमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई (जनस्वास्थ्य अधिकृत, पब्लिक हेल्थ नर्स अधिकृत, स्वास्थ्य महाशाखा/शाखा प्रमुख, पब्लिक हेल्थ नर्स, जनस्वास्थ्य निरीक्षक, स्टाफ नर्स, हेल्थ असिस्टेन्ट) समयकालिन दक्ष प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम सञ्चालन गरी महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको तालिम सफलतापूर्वक सञ्चालन गर्नुका साथै समुदायमा भएका महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको ज्ञान, क्षमता, सिप अभिवृद्धि गरी ग्रामीण र सहरी क्षेत्रका महिला र बालबालिकाहरूको मृत्युदर घटाउन, जोखिम कम गर्न र समयमै प्रेषण गरी समग्र स्वास्थ्य सेवामा महत्त्वपूर्ण योगदान पुर्याउनुका लागि नै यो तालिम छैटौँ ब्याचसम्म सञ्चालन गरीएको हो।

उद्देश्य:

- १ महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई आधारभूत प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम दिई दक्ष प्रशिक्षक र सहजकर्ताहरू बनाउने।
- २ महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका रणनीतिमा उल्लेख गरीएअनुसार महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाले गर्नुपर्ने भूमिकाहरू प्रभावकारी ढंगले गर्न सक्ने गरी स्वास्थ्यकर्मीको सिप तथा क्षमता विकास गर्ने।
- ३ स्वास्थ्यकर्मीहरूको महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूमा स्वयंसेवामार्फत स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्य गर्ने भावना जागृत गराउने।
- ४ प्रशिक्षकका माध्यमबाट समय परिवेश अनुसार नयाँ विषय वस्तुहरूमा महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको क्षमता विकास गर्ने।

अपेक्षित प्रतिफल:

यस तालिमपश्चात स्वास्थ्यकर्मीहरूले महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूका लागि १० दिने आधारभूत तालिम र ४ दिने पुनर्ताजगी तालिम सञ्चालन गर्नेछन्।

तालिम अभ्यास विधि:

- १ सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- २ सामूहिक छलफल
- ३ सहभागीद्वारा प्रस्तुतीकरणसहित प्रशिक्षकको भूमिका अभिनय (Role Play)

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या
१	पहिलो	२०७९/०७/२२ देखि ०७/२५	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२२ जना
२	दोस्रो	२०७९/०८/२५ देखि ०८/२८	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२२ जना
३	तेस्रो	२०७९/०९/१९ देखि ०९/२२	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२५ जना
४	चौथो	२०८०/०२/०३ देखि ०२/०६	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२३ जना
५	पाचौं	२०८०/०२/०९ देखि ०२/१२	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२२ जना
६	छैटौं	२०८०/०३/०८ देखि ०३/११	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२४ जना

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- १ तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिप प्रदान गरीएको।
- २ प्रशिक्षकहरूले सहभागीहरूलाई धेरै सिक्न उत्प्रेरित गर्नका लागि सामूहिक छलफल र पृष्ठपोषणसहित व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरणको व्यवस्था रहेको।
- ३ सहभागीहरू पाठ्यक्रमका विषयवस्तुहरू सिक्नका लागि सक्रिय रूपमा सहभागिता रहेको।
- ४ तालिमको सिकाइ र उपलब्धिप्रति तालिमका सहभागीहरू सन्तुष्ट देखिएका।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

- १ महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका आधारभूत तालिम पुस्तिका र प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिकामा केहि त्रुटिहरू देखिएकाले सुधार गर्नु पर्ने।
- २ महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको १० दिने आधारभूत तालिमका सम्पूर्ण विषयवस्तुहरूलाई ४ दिनमा समेट्न कठिनाइ भएको।

७. पोषण कार्यक्रमको गुणस्तर सुधार निर्देशिका कार्यान्वयनका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

परिचय

पोषण मानव जीवनको आधारभूत आवश्यकता हो जुन हरेक उमेर समूहका सबै मानिसहरूका लागि अपरिहार्य हुन्छ। पोषक तत्वहरू र शरीरबिचको अन्तरसम्बन्धको अध्ययन गर्ने विज्ञान नै पोषण हो। विशेषगरी गर्भवती महिला, स्तनपान गराईरहेकी आमा, शिशु, बालबालिकाहरू तथा किशोरकिशोरीहरूका लागि विशेष पोषण र हेरचाहको आवश्यकता पर्दछ। सेवाग्राहीहरूले सहि सेवा, सहि समयमा र सहि तरिकाले (सेवाको मापदण्डअनुरूप) पाउनु नै गुणस्तरीय सेवा हो।

नेपालमा कुपोषणको समस्या न्युनीकरण गरी स्वस्थ मानव पुँजीको विकास गर्न बहुक्षेत्रीय अवधारणामा आधारित विभिन्न पोषण विशेष तथा संवेदनशील कार्यक्रमहरू सञ्चालन भइरहेका छन्। राष्ट्रिय पोषण रणनीति २०७७ ले पोषण कार्यक्रमहरूको गुणस्तर सुधार गर्दै जाने लक्ष्य लिएअनुरूप स्वास्थ्य क्षेत्रबाट सञ्चालन हुने पोषण विशेष कार्यक्रमहरूको गुणस्तरीयता सुनिश्चित गर्न पोषण विशेष कार्यक्रमको गुणस्तर सुधार निर्देशिका जारी भएको हो।

स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्रदान गरीने पोषण सेवाको गुणस्तर सुनिश्चितताका लागि न्यूनतम मानक तथा प्रक्रिया अपनाई स्वमूल्यांकन गर्ने तथा नियामक निकायहरूले स्थलगत पृष्ठपोषणमार्फत सेवाको गुणस्तर सुधारमा योगदान गर्ने उद्देश्य रहेको छ।

यस पोषण कार्यक्रमको गुणस्तर सुधार निर्देशिका कार्यान्वयनका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिममा गण्डकी प्रदेशभित्रका एघारवटै जिल्लाबाट स्वास्थ्य कार्यालयहरूका कार्यालय प्रमुख, पोषण फोकल व्यक्ति तथा तालिम सञ्चालन गर्न सक्ने स्वास्थ्यकर्मीहरू गरी जम्मा २३ जना सहभागीको रूपमा रहेका थिए। यस तालिमको प्रमुख उद्देश्य सहभागीहरूलाई गुणस्तरीय पोषण स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी परिचय, गुणस्तर सुधार निर्देशिकाको संक्षिप्त जानकारी र गुणस्तर सुधारका मापदण्ड सम्बन्धी ज्ञान र सिप वृद्धि गरी गुणस्तरीय पोषण सेवा प्रवाह गर्न सक्षम बनाउनु रहेको छ। यो तालिम २ दिनका लागि मिति २०७९/१२/१२ देखि २०७९/१२/१३ सम्म स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरामा सञ्चालन गरीएको हो।

उद्देश्यहरू

- १ गुणस्तरीय पोषण स्वास्थ्य सेवासम्बन्धी परिचय र गुणस्तर सुधार निर्देशिकाको संक्षिप्त जानकारी प्राप्त हुने।
- २ पोषण सेवाको गुणस्तर सुनिश्चितताका लागि न्यूनतम मानक तथा प्रक्रिया अपनाई स्वमूल्यांकन गर्न सक्षम हुने।
- ३ गुणस्तर सुधारका मापदण्डसम्बन्धी ज्ञान र सिप वृद्धि भई गुणस्तरीय पोषण सेवा प्रवाह गर्न सक्षम हुने।

४ पोषण विशेष कार्यक्रमको गुणस्तर सुधार निर्देशिका कार्यान्वयनको लागि जिल्लास्तरमा प्रशिक्षक तयार गर्ने।

अपेक्षित प्रतिफल

यस तालिमपश्चात सहभागीहरू पोषण कार्यक्रमको गुणस्तर सुधार निर्देशिका कार्यान्वयन गर्न सक्षम हुनका साथसाथै गण्डकी प्रदेशको समग्रमा गुणस्तरीय पोषण स्वास्थ्य सेवाहरू प्रदान गर्नेछन्।

तालिम अभ्यास विधि:

१. सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
२. सामूहिक छलफल
३. अभिनय
४. Practical sessions with guided practice

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या
१.	पहिलो	२०७९/१२/१२ देखि १२/१३	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२३

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

१. सहभागीहरूका लागि पोषण कार्यक्रम गुणस्तर सुधार निर्देशिकाको उचित व्यवस्था भएकाले सिकाइको प्रक्रिया व्यवस्थित र सहज भएको ।
२. तालिम सञ्चालन गर्नका लागि पोषण विधामा दक्ष प्रशिक्षकको उपलब्धता रहेको ।
३. हरेक सैद्धान्तिक कक्षा सञ्चालन पछि पर्याप्त रूपमा प्रयोगात्मक कक्षाहरू तथा सामूहिक छलफल सञ्चालन गरीएको र सहभागीहरूलाई प्रशिक्षकद्वारा विभिन्न कार्य विभाजन गरी समूहिक रूपमा छलफलको माध्यमबाट सिक्ने र सिकाउने मौका प्रदान गरीएकाले सक्रिय सहभागिता रहेको ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

१. पोषण स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर सुधारको लागि बनाइएका चेकलिस्टहरूको नजिकैको स्वास्थ्य संस्थामा गई अभ्यास गर्दा सिकाइलाई अझ प्रभावकारी बनाउन सकिने ।

८. स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि बृहत पोषण विशेष प्याकेज (CNSI) तालिम

परिचय

राम्रो पोषण बच्चाको अस्तित्व, स्वास्थ्य र विकासको आधार हो। महिला तथा बालबालिकाको पोषण अवस्था सुधार गर्ने कार्यलाई सामाजिक आर्थिक तथा मानविय विकासका साथै दिगो विकास लक्ष्य प्राप्त गर्ने आधारको रूपमा लिइएको छ। नेपालमा पाँच वर्षमुनिका ५३ प्रतिशत बालबालिकाको मृत्यु कुपोषणको कारणले हुने गरेको पाइएको छ जुन विश्वको तथ्याङ्क भन्दा ८ प्रतिशतले बढी हो। नेपाल जनसाङ्ख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण सन् २०२२ अनुसार नेपालका पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूमा २५ प्रतिशत पुङ्कोपन, १९ प्रतिशत कम तौल तथा ८ प्रतिशत ख्याउटेपन रहेको छ भने ३९.४ प्रतिशत ५ देखि १९ वर्षभित्रका किशोरीहरू एवं ३४ प्रतिशत प्रजनन उमेर समूहका महिलाहरूमा रक्तअल्पताको समस्या देखिएको छ।

नेपालका महिला तथा बालबालिकाहरूमा अधिक पोषणको तुलनामा न्यून पोषण प्रकारको कुपोषणसम्बन्धी समस्याबाट पीडित छन्। महिला तथा बालबालिकाको पोषण अवस्था सुधार गर्न विगत लामो समयदेखि विभिन्न प्रयासहरू हुँदै आएको देखिन्छ। यसै सन्दर्भमा नेपालको संविधान २०७२ ले प्रत्येक नागरिकलाई खाद्य सम्बन्धी हक हुने व्यवस्था गर्दै नेपाल सरकारको रणनीति तथा कार्ययोजनाअनुरूप नेपालमा महिला, किशोरी तथा बालबालिका लक्षित पोषणसम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुँदै आएको ब्यहोरा सबैलाई अवगत नै छ। बहुक्षेत्रीय पोषण योजनाअनुसार स्वास्थ्य क्षेत्रबाट कार्यान्वयन गरिएका पोषण लक्षित कार्यक्रम र अन्य क्षेत्रहरूद्वारा कार्यान्वयन गरिएका पोषण संवेदनशील कार्यक्रमहरूबाट आमाहरूको गर्भधारण र बालबालबालिकाहरू गर्भमा हुँदादेखि २४ महिनासम्मको उमेरमा हुने पोषण आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्दै न्यूनपोषणमा सुधार ल्याउनु यसको लक्ष्य रहेको छ। विगत केहि वर्ष देखि सरकारी तथा गैर-सरकारी संघ संस्थाका प्राविधिक कर्मचारीहरू, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूलाई पोषणसम्बन्धी ज्ञान र सिप को अभिवृद्धिको लागि कुपोषण व्यवस्थापन, सुक्ष्म पोषण वितरण, पोषण ब्यबहार परिवर्तनका लागि परामर्श लगायतका पोषण सम्बन्धी विभिन्न तालिमहरू सञ्चालन गरिरहेको छ।

यसै परिप्रेक्ष्यमा नेपाल सरकारले पोषण विशेष विषयवस्तु सम्बद्ध छरिएर रहेका तालिम अभिमुखीकरणलाई एकिकृत गरि हाल बहुक्षेत्रीय पोषण अवधारणामा राष्ट्रिय पोषण नीति, राष्ट्रिय कार्य योजना तथा मितव्ययी स्रोत व्यवस्थापन समेतलाई मध्यनजर गरी नेपालमा विद्यमान न्यून पोषणलाई सम्बोधन गर्दै आइरहेको छ। यसै सन्दर्भमा स्वास्थ्यकर्मीहरूकोलागि आधारभूत बृहत पोषण प्याकेजसम्बन्धी तालिमको व्यवस्था भए अनुसार गण्डकी प्रदेशका विभिन्न पालिका तथा स्थानीय कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूकोलागि यो तालिम सञ्चालन गरिएको हो।

उद्देश्यहरू:

- १ पोषणसम्बन्धी विषयहरूमा ज्ञान, सकारत्मक धारणा तथा सिपको अभिवृद्धि गर्ने ।
- २ पोषण कार्यक्रम प्रभवाकारी रूपमा सञ्चालनगर्न सक्षम बनाउने ।

अपेक्षित प्रतिफल:

यस तालिमपश्चात पोषण कार्यक्रम प्रभवाकारी रूपमा सञ्चालनभई आम जनमानसको पोषण स्थितिमा सुधार भएको हुनेछ ।

तालिम अभ्यास विधि:

- १ अन्तरक्रियात्मक छलफल
- २ समूह कार्य
- ३ घटना अध्ययन
- ४ मस्तिष्क मन्थन
- ५ प्रश्न उत्तर
- ६ प्रदर्शन
- ७ खेल
- ८ भूमिका अभिनय

तालिम सञ्चालन भएको मिति, स्थान र सहभागी सङ्ख्यासम्बन्धी जानकारी:

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या	पुर्व परीक्षा	अन्तिम परीक्षा
१	पहिलो	२०८०/१/१३ देखि १/१९	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२५	५९%	९३%
२	दोस्रो	२०८०/१/२९ देखि २/४	स्वास्थ्य कार्यालय, गोरखा	२६	५८%	९६%
३	तेस्रो	२०८०/२/१५ देखि २/२१	कुश्मा, पर्वत	२४	७१%	९६%
४	चौथो	२०८०/२/२९ देखि ०३/०३	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२९	६८%	९१%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- १ प्रदेशमा रहेका विभिन्न सरकारी अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह तथा राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रसंग समन्वय गरी तोकिएको मापदण्डअनुसार विभिन्न क्षेत्र र विषय संग सम्बन्धित प्रशिक्षकहरूको विवरण तयार पारी दक्ष प्रशिक्षक पहिचान तथा परिचालनको व्यवस्था गरिएको।
- २ गण्डकी प्रदेशका सुआहारा २ लागु नभएका जिल्ला तथा नयाँ स्वास्थ्यकर्मीहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी सहभागीहरू छनौट गरिएको।
- ३ तालिमको समयमा एन्थ्रोपोमेट्रिक जाँचबारे प्रयोगात्मक अभ्यास गराईनुकासाथै F 75 र F 100 को प्रयोग, पोषण पुर्नस्थापना केन्द्रद्वारा प्रदान गरिने सेवाकोबारेमा जानकारी गराईएकाले तालिम अझ बढी प्रभावकारी भएको ।
- ४ तालिमको पहिलो दिनमा नै सातदिने तालिम अवधिभर हुने विभिन्न क्रियाकलाप, मनोरञ्जनात्मक कार्यका साथै प्रत्येक दिनको अधिकारी चयन गरी विस्तृत तालिका बनाउनाले सबै सहभागीहरूमा शिक्षा ग्रहण गर्न उत्साह बढेको।
- ५ सहभागीहरूले तालिमको क्रममा राखेका जिज्ञासा हरूलाई पार्किंग लटमा राखे र सम्बन्धित विषय विज्ञसंग छलफल गर्ने व्यवस्थाले गर्दा तालिम अझप्रभावकारी भएको ।
- ६ तालिमको क्रममा वयस्क सिकाईका सिद्धान्तहरूलाई अवलम्बन गरिनुका साथै interactive बनाईएको ।

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू:

१. तालिमका सहभागीहरूको छनौटमा जिल्ला र स्थानीय तहले विशेष ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।
२. स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको सगरमाथा हलसँगै रहेको महिला शौचालयको क्षमता विस्तार गर्नु पर्ने ।
३. सगरमाथा हलमा समय समयमा बिद्युत आपूर्ति अवरुद्ध हुने समस्या देखिएकाले बिजुलीको भरपर्दो ब्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

९. International Classification of Disease -11 (ICD-11) तालिम

परिचय

अस्पताल तथा अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आउने बिरामीहरूको रुग्णता र मृत्युदर (Morbidity and Mortality) मा एकरूपता ल्याइ समग्र स्वास्थ्य प्रणालीमा सुधार ल्याउन विभिन्न Coding and Decoding को अभ्यास गरिएतापनि विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनले निर्दिष्ट गरेको मापदण्ड Tenth Revision of the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10) रोग र स्वास्थ्य समस्यालाई परिभाषित र रिपोर्टिङ गर्न अन्तराष्ट्रिय मानकको रूपमा विश्व स्वास्थ्य संगठनले आफ्ना सदस्य राष्ट्रमा सन् १९९४ देखि लागु गरेको थियो र सो को Eleventh Revision हाल लागु गरिएको छ।

विश्वव्यापी स्वास्थ्यको अवस्थामा तथ्याङ्कीय अवस्थालाई एकरूपता प्रदान गर्न ICD-10 प्रणाली नेपालमा सन् २००२ देखि लागु गरिएको थियो भने हाल Online Based मा ICD-11 लागू गरिएको छ। गण्डकी प्रदेशका अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक, मेडिकल रेकर्डर तथा तथ्याङ्कीय जनशक्तिका लागि रोगको निदान तथा वर्गीकरण अनुसारको कोडिङ गर्ने र सोको रेकर्ड, तथ्यांक, तालिका प्रस्तुत गर्न तथा हाल विश्व स्वास्थ्य संगठनले परिमार्जन गरेको 11th Revision of the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-11) को बारेमा ज्ञान र सिपको विकास गर्न यो तालिम कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्य:

- १ गण्डकी प्रदेशभित्रका विभिन्न अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालयमा कार्यरत विशेषज्ञ चिकित्सक, मेडिकल अधिकृत, मेडिकल रेकर्डर, स्वास्थ्यकर्मी र तथ्याङ्कीय जनशक्तिहरूलाई ICD -11 को बारेमा ज्ञान तथा सिप हाँसिल गराउने ।

अपेक्षित प्रतिफल:

यस तालिम पश्चात विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी, मेडिकल रेकर्डर र तथ्याङ्कीय जनशक्तिहरूले स्वास्थ्य संस्थाका मेडिकल रेकर्डको बैज्ञानिक व्यवस्थापनगरी वार्षिक प्रगति अभिलेखिकरण गर्न सक्षम हुनेछन ।

तालिम अभ्यास विधि:

- १ सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- २ प्रश्न उत्तर
- ३ समूह कार्य
- ४ घटना अध्ययन

५ मस्तिष्क मन्थन

तालिम सञ्चालन भएको मिति, स्थान र सहभागी संख्या सम्बन्धी जानकारी:

क्र.स	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या
१	२०८०/३/१७ देखि १९ सम्म	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२५ जना

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- १ प्रदेशमारहेकाविभिन्न सरकारी अस्पताल, मेडिकल कलेज, स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह तथा राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रसंग समन्वय गरी तोकिएको मापदण्ड अनुसार विभिन्न क्षेत्ररविषय संग सम्बन्धित प्रशिक्षकहरूकोविवरण तयार पारि दक्ष प्रशिक्षक पहिचान तथा परिचालनको व्यवस्था गरिएको।
- २ ICD-11तालिम प्रदेशस्तरमा पहिलोपटक आयोजना गरिएकाले सहभागीहरू उत्साहित देखिएका।
- ३ दक्ष प्रशिक्षकहरूले सहभागीहरूलाई अनलाईन प्लेटफर्ममा रोगको बर्गिकरण तथा कोडिङको बारेमा विभिन्न घटनाहरूको अध्ययन गराई अभ्यास गराईएको।
- ४ सहभागीहरूले तालिमको सिलसिलामा रहेका जिज्ञासाहरूलाई पार्किंग लटमा राखे र सम्बन्धित बिषय विज्ञसंग छलपल हुने व्यवस्थाले गर्दा तालिम अझ प्रभावकारी भएको।
- ५ तालिम हलमा अबिच्छिन्न रूपमा ईन्टरनेटको सुविधा मोबाईल हटस्पटबाट समेत उपलब्ध गराई सहभागीहरूलाई अभ्यासको वातावरण सृजना गरीएको।
- ६ तालिमको क्रममा वयस्क सिकाईका सिद्धान्तहरूलाई अवलम्बन गरिनुका साथै interactive बनाईएको।

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू:

- १ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको सगरमाथा हलसँगै रहेको महिला शौचालयको क्षमता विस्तार गर्नुपर्ने।
- २ सगरमाथा हलमा समय समयमा बिद्युतआपूर्ति अवरुद्ध हुने र ईन्टरनेटमा समस्या देखिएकाले बिजुलीको भरपर्दो व्यवस्था गर्नुका साथै तालिम हलमा छुट्टै ईन्टरनेटको लाईन जडान गर्नुपर्ने देखिन्छ।

१०. मध्यम स्तरीय दक्षता तालिम (Mid Level Particum Training)

परिचय:

नेपाल भौगोलिक रूपले विवधता रहेको मुलुक हो । नेपालमा दुर्गम क्षेत्रमा बसोबास गर्ने नागरिक विशेष गरी महिला बालबालिका गरिब तथा सीमान्तकृत वर्ग वसोवास गर्ने तथा जेष्ठ नागरिक समेतलाई आधारभुत स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्नका लागि दुर्गम क्षेत्र (ग्रामिण तथा शहरी) क्षेत्रमा कार्यरत पारमेडिक्स कर्मचारीको दक्षता क्षमता अभिवृद्धि गरि गुणस्तरीय आधारभूत सेवा प्रदान गर्नु गर्दछ ।

पारमेडिक्स कर्मचारीको दक्षता क्षमता अभिवृद्धि गर्ने तालिम मध्ये मध्यम स्तरीय दक्षता तालिम Mid Level Particum अत्यन्त महत्वपूर्ण तालिम हो। यस तालिममा सरकारी स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कम्तिमा २ वर्ष कार्य अनुभव भएका मध्यम स्तरीय जनशक्तिहरू सी. /अ.हे.ब. तथा हेल्थ असिस्टेन्टहरू समावेश हुन्छन् ।

MLP तालिम सञ्चालनका लागि स्वीकृत तालिम साइटका अस्पतालमा सञ्चालन गरिन्छ। गण्डकी प्रदेशमा यो तालिम सञ्चालन गर्न धौलागिरी अस्पताल र लमजुङ अस्पताल गरि दुइवटा सूचिकृत तालिम साइट रहेका छन् । यो ६० दिनको आवसिय सेवाकालिन क्लिनिकल तालिममा सरकारी सेवामा स्थायी रूपले कम्तिमा २ वर्ष सेवा प्रदान गरेका हेल्थ असिस्टेन्ट र अहेवहरू सहभागी हुन्छन् ।

विशेष तालिम मा सहभागी स्वास्थ्यकर्मीले विरामीको व्यवस्थित तरिकाले History लिन Physical Examination गर्न संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण र स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न मुख्य रोगहरूको आपतकालिन प्रथमिक उपचार गर्न २० मुख्य मेडिकल सर्जिकल अट्रेटिक तथा अर्थोपेडिक लगायतका कम्तिमा २०० समस्याहरूको Case Study गरि विरामीहरूको उपचार पद्धति तथा परामर्श प्रदान गर्दछन् ।

साथै आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न आवश्यक पर्ने विशेष प्रकारका अत्यावश्यकिय १० प्रकारका Clinical Procedure सिक्दछन् । यस तालिममा सि टि एस तालिम प्राप्त प्रशिक्षकहरू तथा विशेषज्ञ चिकित्सक कम्तिमा ४ जना रहन्छन्। यस तालिममा ८ देखि १२ जना सम्म स्वास्थ्यकर्मी १:३ अनुपातमा सहभागी हुन्छन् ।

यस तालिममा सैद्धान्तिकका अलावा प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताको प्रत्यक्ष निगरानीमा Clinical Placement गराइन्छ । यसबाट आफ्ना स्वास्थ्य संस्थामा तालिम पश्चात गर्ने गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाका वारेमा अनुभव, ज्ञान, धारणा, सीप र दक्षता अभिवृद्धि हुन्छ। यो तालिम सञ्चालन गर्न गण्डकी प्रदेश सरकारको समानिकरण बजेट शिर्षक अन्तर्गत बीस लाख बजेट विनियोजन गरिएको थियो । यसबाट एक समूहको तालिम धौलागिरी अस्पताल वाग्लुङमा र अर्को समूहको तालिम लमजुङ अस्पताल सञ्चालन गरिएको थियो । जम्मा १८ जना स्वास्थ्यकर्मीहरूले उक्त तालिम लिएका थिए ।

तालिमका उद्देश्य:

- दुर्गम क्षेत्रमा बसोवास गर्ने नागरिक विशेष गरी महिला, बालबालिका, गरिव तथा सीमान्तकृत वर्ग, अस्थायी बसोवास गर्ने तथा जेष्ठ नागरिक समेतलाई गुणस्तरिय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदायको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न आवश्यक पर्ने विशेष प्रकारका अत्यावश्यकिय १० प्रकारका Clinical Procedure सिक्ने।
- गण्डकी प्रदेशमा विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूअहेब/सिअहेब तथा हेल्थ असिष्टेन्टको Basic Disease Management, Infection Prevention, Trauma Care लगाएतका विषयमा ज्ञान तथा सिपको विकास गरी प्रभावकारी रूपमा रोगहरूको निदान उपचार तथा प्रेषण गर्ने क्षमताको विकास गर्ने।

अपेक्षित प्रतिफल

गण्डकी प्रदेश भित्रका ग्रामिण तथा शहरी क्षेत्रमा कार्यरत पारामेडिक्स कर्मचारीको ज्ञान, सीप, दक्षता र क्षमता अभिवृद्धि भइ गुणस्तरिय आधारभूत सेवा प्रदान हुनेछ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ता द्वारा सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation

तालिम सञ्चालनका बारेमा जानकारी

क्र स	व्याच	सञ्चालन मिति	स्थान	सहभागी संख्या	पुर्व परिक्षा	अन्तिम परिक्षा
१	पहिलो	२०७९।०४।१६ २०७९।०६।१३	देखि धौलागिरी अस्पताल सम्म बागलुङ	१०	६५%	८८%
२	दोस्रो	२०७९।०८।१६ २०७९।१०।१६	देखि लमजुङ अस्पताल सम्म लमजुङमा	८	६६%	८४%

सबल पक्षहरू:

- MLP तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरिएको ।
- धौलागिरी अस्पताल र लमजुङ अस्पतालमा विशेषज्ञ सेवासहितको सेवा रहेको र विरामीहरूको चाप धेरै नै भएकाले सहभागीहरूलाई पर्याप्त Clinical Exposure प्राप्त गर्ने अवसर प्राप्त भएको ।
- प्रशिक्षकहरू अत्यन्तै सहयोगी तथा तालिमका सहभागीहरूलाई धेरै भन्दा धेरै सिक्न उत्प्रेरित गरेकाले सिकाई उपलब्धि प्रति MLP तालिमका सहभागीहरू अत्यन्तै सन्तुष्ट देखिएका ।
- MLP तालिमका सहभागीहरूलाई अस्पताल परिसर भित्रै आवासको समेत व्यवस्था रहेकाले सहभागीहरूलाई समय व्यवस्थापन तथा २४ सै घन्टा सिकाईका लागि सहयोग पुगेको ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू:

- आवासको मर्मत तथा खाने पानीको समस्या लगायतको समस्या देखिएकाले तालिम केन्द्र र अस्पतालले होस्टेल मर्मत तथा खानेपानी व्यवस्थापन गरिदनुपर्ने ।
- यो तालिम को प्याकेज २००९ मा निर्माण भएको र हालको चिकित्सा विधा तथा समयानुकूल पाठ्यक्रम परिमार्जन गर्नुपर्ने ।

११. ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड (ROUSG) तालिम परिचय

हाइफ्रिक्वेन्सीको वेभमार्फत शरीरको भित्री अङ्गहरूको परिक्षण गरिने विधिलाई अल्ट्रासाउण्ड भनिन्छ। एक्सरे, एमआरआई, सिटी स्क्यान जस्तै अल्ट्रासाउण्ड पनि परीक्षणको विशेष प्रविधि हो। अल्ट्रासाउण्डले भित्री अङ्गहरूको रोग पत्ता लगाउन ठुलो सहयोग गर्छ। यसलाई रोग पत्ता लगाउने महत्वपूर्ण प्रविधिकारूपमा हेरिन्छ। यसको सबैभन्दा बढी प्रयोग पेटका लागि गरिन्छ। पेटमा भएको समस्या पत्ता लगाउने यो नै सबैभन्दा भरपर्दो विधी र प्रविधि हो। नेपालमा यसलाई भिडियो—एक्सरे पनि भनिन्छ तर, वास्तवमा अल्ट्रासाउण्ड फरक हो। भिडियो—एक्सरेमा भिडियो खिचेर पत्ता लगाउने भएर यस्तो भनिएको हुन सक्छ तर, यसमा एक्सरे हुँदैन। अल्ट्रासाउण्डमा 'हाइफ्रिक्वेन्सीको साउण्ड वेभ प्रयोग गरिन्छ।

USGस्क्यानले गर्भमा रहेको बच्चाको विकास अनुगमनका साथसाथै आमाको पाठेघरको अवस्था पनि परीक्षण हुन्छ। यसमा बच्चाको शरीरको विभिन्न अङ्ग र भागको स्क्यान गरिन्छ जस्तै – मस्तिष्क, मेरुदण्ड, मुटु, पेट, हात/गोडा, मिगौला इत्यादि। यस स्क्यानद्वारा बच्चाको शारीरिक र मानसिक विकास कस्तो रूपमा भइरहेको छ भन्ने पत्ता लाग्दछ। साथै सालको अवस्था पनि थाहा हुन्छ। यो आमा र बच्चा दुवैको लागि सुरक्षित प्रक्रिया मानिन्छ। नेपालमा ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड तालिम सन् २०११ देखि धादिङ जिल्लामा पहिलो पटक पाइलटिङ गरि सुरुवात गरिएको थियो। त्यस पछि विभिन्न संघ-संस्थाको सहयोगमा तालिम सञ्चालन भइ दुर्गम क्षेत्रका चिकित्सक तथा नर्सहरू तालिममा समावेश गरिएका थिए। पछिल्लो समय नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको नीतिगत निर्णय मार्फत ग्रामीण भेकमा कार्यरत SBA Trained नर्सिङ कर्मचारीका लागि २१ दिनको तालिम सञ्चालन गरिन थालिएको हो।

गण्डकी प्रदेशका दुर्गम तथा भौगोलिक विकट क्षेत्रमा बसोबास गर्ने गर्भवती महिलाहरूको गर्भ सम्बन्धि जटिलताहरूलाई समयमै पत्ता लगाई उचित व्यवस्थापन गर्न नसक्दा धेरै आमा र शिशुको ज्यान जोखिममा हुने र अन्तिम अवस्थामा गर्भको जटिलता का कारण यस प्रदेशमा धेरै पटक हेलिकप्टर मार्फत उद्धार गरि सुत्केरी गराइएको अवस्था विद्यमान छ। विकट भौगोलिक क्षेत्रमा रहेका गर्भवती महिलाहरूमा Portable Ultrasound Machine वाट गर्भको जाँच प्रविधिको सहज पहुँच पुऱ्याउनसके गर्भ सम्बन्धी जटिलता समयमै पहिचान र व्यवस्थापन गर्न सकिने र मातृ तथा नवजात शिशु मुत्युदर लाई कम गर्न यस आ .व. ०७९\०८० को गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सामानिकरण वजेट शीर्षक मार्फत ३० लाख असी हजार र संघिय सशर्त वजेट शीर्षक मार्फत ४ लाख वजेट विनियोजित गरिएको थियो।

ग्रामिण ग्रामिण अल्ट्रासाउण्डसेवा सञ्चालन हुने यस प्रदेशका सबै ११ वटै जिल्लाका स्थानिय तहका SBA लिएका नर्सिङ स्टाफहरू सहभागी हुने गरि यस प्रदेशमा यो तालिम का लागि तालिम साइट

नभएकाले यस प्रदेश बाहिर रहेका भेरी अस्पताल नेपालगञ्ज , आम्दा अस्पताल झापा र प्रदेश अस्पताल सुर्खेत मा 6 समूहमा तालिम सञ्चालन गरिएको थियो ।

उद्देश्य

- यस तालिमबाट दुर्गम तथा भौगोलिक विकटक्षेत्रका स्वास्थ्यसंस्थामा कार्यरत नर्सिङ कर्मचारीहरू Portable USG मेसिन को सहायताले गर्भको स्क्यानिङ गरि उच्च जोखिम तथा गर्भको जटिलता रहेका गर्भवती महिलाहरू समयमै पत्ता लगाइ प्रेषण गर्न सक्षम हुनेछन् ।

अपेक्षित प्रतिफल

- समयमै गर्भसम्बन्धी समस्या तथा जटिलता पहिचान गर्न तालिम प्राप्त नर्सिङ जनशक्ति तयार भइ सेवा विस्तार भएको हुनेछ ।
- गण्डकी प्रदेशमा ROUSG सेवा मार्फत मातृ तथा शिशु मृत्युदर कम भएको हुनेछ ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ता द्वारा सहभागीतामुलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समुह प्रस्तुतिकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र स	व्याच	सञ्चालन मिति	स्थान	सहभागी संख्या	पुर्व परिक्षा	अन्तिम परिक्षा
१	पहिलो समूह	२०८०।५।०१ २१ गते सम्म	देखि भेरी अस्पताल नेपालगञ्ज	6	७२%	९२%
२	दोस्रो समूह	२०८०।५।२१ २०८०।०६।१० सम्म	देखि भेरी अस्पताल नेपालगञ्ज	6	६८%	९६%
३	तेस्रो समूह	२०७९।११।०७ २०७९।११।२७ सम्म	दखि आम्दा अस्पताल दमक झापा	6	६८%	९२%
४	चौथो समूह	२०८०।०१।१९ गते २०८०।०२।०८ सम्म	दखि आम्दा अस्पताल झापा	5	७२%	८८%
५	पाँचौ समूह	२०८०।०१।३१ दखि २०८०।०२।२० सम्म	देखि भेरी अस्पताल नेपालगञ्ज	६	६८%	९२%

6	छैटौँ समूह	२०८०।०२।२९ २०८०।०३।१७ सम्म	दखि प्रदेश सुर्खेत	अस्पताल ६	७२%	९६%
---	---------------	-------------------------------	-----------------------	--------------	-----	-----

सवल पक्षहरू

- गण्डकी प्रदेशमा तालिम साइट नभएपनि आम्दा अस्पतालसंग समन्वय गरी तालिम सञ्चालन गरिएको ।
- सहभागीले आफ्नो संस्थामा रहेको USGमेसिन सहित सहभागी हुने व्यवस्था मिलाइएको ।
- आफ्नो संस्थामा रहेको USGमेसिनमा प्रयोगात्मक अभ्यास गर्दा सहभागी ले वढि सिक्ने अवसर प्राप्त गरेको ।
- विज्ञ प्रशिक्षकका रूपमा मुख्य प्रशिक्षकहरूलाई आमन्त्रण गरिएको तथा वरिष्ठ कन्सलटेण्ट रेडियोलोजिस्टबाट प्रशिक्षण गराइएको ।
- कोभिड-१९ महामारी भएकाले प्रयास सुरक्षा सतर्कता अपनाइएको ।
- सहभागीलाई पी पी ई आदिको व्यवस्था मिलाइएको ।
- सहभागीलाई रंगिन फोटो सहितको पाठ्यपुस्तक तथा तालिम सामग्रीको व्यवस्था मिलाइएको ।

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू

- सहभागी छनौट तथा USG मेसिन सहित सहभागी हुने व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- सहभागीको USG Machine फरक फरक हुँदा अभ्यासमा केहि कठिनाइ भएकोले Clinical अभ्यास गर्ने USG मेसिन एउटै बनाउनु पर्ने ।
- दुर्गमका सहभागी भएकाले USG मेसिन Transportation गर्न नपर्ने बनाउन तालिम साइटमा पर्याप्त Portable USG मेसिन उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
- तालिम साइट पोखरादेखि टाढा रहेकाले तालिम सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा कठिनाइ भएको यस प्रदेश भित्र तालिम साइट निर्माण गर्नु पर्ने ।

१२. चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीहरूका लागि VIA Screening and Single Visit Approach सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण र तालिम

परिचय

पाठेघरको मुखको क्यान्सर संसारमा देखापर्ने क्यान्सरमध्ये ज्यानै लिनसक्ने क्यान्सर रोग हो। लाखौं महिलाहरू प्रत्येक वर्ष विश्वमा पाठेघरको मुखको क्यान्सरबाट प्रभावित छन्। जसमध्ये ५० प्रतिशत महिलाको उक्त समस्याबाट मृत्यु भइरहेको छ। विश्वमा हेर्ने हो भने महिलामा देखापर्ने क्यान्सरमध्ये स्तन, आन्द्रा, फोक्सोपछि चौथो नम्बरमा पाठेघरको क्यान्सर पर्दछ। Cervical Cancer, Human Papilloma Virus (HPV) Most Common कारण हुन्छ जुन यौन सम्पर्कको माध्यमबाट सर्दछ।

नेपालमा Cervical Cancer क्यान्सर पहिलो स्थानमा रहेको छ। विकसित देशहरूमा समयमा नै स्क्रिनिङ गरी क्यान्सर हुनुअगावै त्यसको व्यवस्थापन गरिनेहुँदा क्यान्सर हुने र उक्त रोगबाट हुने मृत्युदरमा निकै कमी आइसकेकोछ। नेपालजस्तो विकासोन्मुख राष्ट्रमा अझैपनि जनचेतनाको कमीको कारणले धेरै स्क्रिनिङ विधिको उपलब्धता हुँदाहुँदै पनि पाठेघरको मुखको क्यान्सरको समयमा पत्ता नलाग्दा रोगको निदान हुन नसकी महिलाको मृत्यु भएको अवस्था छ। यो क्यान्सर हुनुका धेरै कारण छन् जसमध्ये मुख्य कारण भनेको भाइरसको संक्रमण हो। सानै उमेरदेखि यौन सम्बन्धमा रहनु, धेरै जनासँग यौन सम्पर्कमा रहनु, धूमपान गर्नु, धेरै पटक गर्भवती हुनु आदि क्यान्सर जोखिमका कारक हुन्।

पाठेघरको मुखको क्यान्सरका मुख्य लक्षणहरूमा अनियमित रूपमा योनीबाट रक्तश्राव हुनु, बढी मात्रामा योनीबाट फोहोर पानी बगिरहनु, महिनावारी रोकिसकेपछि पनि बीचबीचमा रक्तश्राव हुनु, यौन सम्बन्धमा रहँदा बढी दुख्नु, कम्मर दुख्नु आदि हुन्। अन्य क्यान्सर भन्दा पाठेघरको मुखको क्यान्सर यदि सक्रिय प्रजनन उमेरका (३०—६० वर्ष) हरूले सही समयमा नै सचेत भई जाँच गरेको खण्डमा क्यान्सर हुनु अगावै क्यान्सर हुनसक्ने अवस्थाको पहिचान गर्न सकिन्छ र बेलैमा पाठेघरको मुखको क्यान्सर हुनबाट बच्न सकिन्छ। जसले गर्दा क्यान्सर हुने दर घटाउन सकिन्छ। त्यस्तै स्कुल जाने प्रजनन उमेरका नभएका बच्चालाई पनि पछि यस क्यान्सरबाट बचाउन खोपको प्रयोग गर्न सकिन्छ। बच्चालाई ९ देखि १३ वर्षभित्र यौन सम्पर्कमा आउनु अगावै खोप लगाउन विश्व स्वास्थ्य संगठनले सिफारिस गरेको छ।

प्रजनन उमेरका महिलालाई क्यान्सर भइसकेको भए तापनि पहिलो चरणमा नै पत्ता लगाउन सकियो भने क्यान्सरको पूरा उपचार गर्न सकिन्छ। यी सबै कुरालाई मध्यनजरगरी धेरैप्रकारका स्क्रिनिङ लगायत उपचारका पद्धतिहरू नेपालका सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूमा चलिरहेका छन्। यसका बारेमा सबै महिलाहरूलाई जानकारी हुनु आवश्यक छ। प्रजनन उमेरका महिलाका लागि कार्यक्रहरूमा भी.आइ.ए. टेस्ट, साइटोलोजी, एच.पी.भी. टेस्टिङहरू सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरूमा उपलब्ध छन्। हालको अवस्थामा राष्ट्रिय

स्वास्थ्य कार्यक्रमअन्तर्गत पाठेघरको मुखको क्यान्सरको सही समयमा पहिचान र व्यवस्थापन गर्नको लागि सिंगल भिजिट एप्रोच प्रोग्रामलाई अगाडि राखिएको छ, जुन प्रत्येक सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सञ्चालन भैरहेको छ। यो एक प्रकारको सामान्य जाँच हो। यस जाँचमा एसिटिक एसिट को प्रयोग गरी कुनै दुखाइ विना नै १ मिनेटमा पाठेघरको मुखको क्यान्सर हुनुअगावै क्यान्सर हुनसक्ने र नसक्ने अवस्थाको पहिचान र क्यान्सर छ वा छैन पत्ता लगाउन सकिन्छ।

भीआइए जाँच ३० देखि ६० वर्षका यौन सम्पर्कमा रहिरहेका महिलालाई गर्न सकिन्छ। महिनावारी भइरहेको (रगत बगिरहेको), गर्भवती महिला, ६ हप्ता भित्रको सुत्केरी र गर्भपतन भएको २ हप्ताभित्र भीआइए जाँच गर्न सकिँदैन। भीआइए जाँच गरिसकेपछि यदि प्रिक्यान्सरियस लेसन ७५ प्रतिशत भन्दा कम छ र क्यान्सर भइनसकेको तर भविष्यमा हुनसक्ने अवस्था छ भने भी.आइ.ए. जाँच गरेलगत्तै त्यही समयमा नै चिसोले सेक्ने पद्धति (Cold Coagulation) को पनि प्रयोग गरी उपचार गर्न सकिन्छ र त्यसपछि लगातार स्वास्थ्यकर्मीको सम्पर्कमा रही पाँच वर्षमा फेरि स्क्रिनिङ गर्नुपर्नेहुन्छरयदिक्यान्सरनैभइसकेकोअवस्थाभएमास्टेजअनुसारकोव्यवस्थापनगर्नुपर्दछ। पाठेघरको क्यान्सरको समस्या र मृत्युदर बढिरहेको हाम्रो जस्तो देशमा यस क्यान्सरको समयमा नै पहिचान र व्यवस्थापन गरी रोग लाग्ने दर र यसबाट हुने मृत्युदर घटाउन अति आवश्यक छ। समयमै महिलाहरू आफू अग्रसर भई सामान्य जाँच भीआइए मात्र गरेको खण्डमा पनि पाठेघरको मुखको क्यान्सरबाट बच्न र बचाउन सकिन्छ।

नेपालमा Cervical Cancer लाई महिलाहरूमा हुने Cancer मध्यको मुख्य समस्याको रूपमा लिईएको छ। यस्तो भयावह अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय परिवार कल्याण महाशाखाले पाठेघरको मुखको जाँच गरी समयमै रोगको वा समस्याको (Screening) पहिचान र निदान गरी यसबाट हुने विरामी र मृत्यु दर घटाउन Cervical Cancer Screening Programसुरु गर्नको लागि दोस्रो परिमार्जित Guideline र manual सहित तयार पारि चिकित्सक र नर्सिङ कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धि गरी VIA सेवा लाई प्रभावकारि बनाउन र प्रोटोकल अनुसार Positive VIA Result भएकोलाई Thermo Coagulation Therapyबाट Single Visit Approachमोडेल अनुसार उपचार गर्नको लागि आवश्यक ज्ञान र सिप सुबिधा समपन्न स्थानमा प्रेषण गर्ने VIA जाँच गरी प्रारम्भिक व्यवस्थापन गरी परामर्श प्रदान गरी दक्ष सेवा प्रदायक तयार पारी आधारभूत सेवाको पहुच बढाउन प्रजनन रुग्णता सेवा अन्तर्गत तालिम सञ्चालनका लागि वजेट शिर्षक नं ३५५९११३२ खर्च शिर्षक २२५१२अन्तर्गत विनियोजन गरिएको सड्डीय सशर्त अन्तरगतको ३५ लाख , राष्ट्रिय तालिम कार्यक्रमबाट ७ लाख र समानिकरण वजेट मार्फत १२ लाख वजेटबाट यो कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको हो ।

यो तालिम विशेष गरी Cervical Cancer Screening and Preventionको मोड्युल २ अन्तर्गत रहेर ६ दिनको चिकित्सक तथा स्टाफ नर्सलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण प्याकेज VIA Screening and Single Visit

Approach को ६ दिने क्लिनिकल तालिम प्याकेज र मोड्युल १ अन्तर्गत VIA Screeningको ३ दिनको तालिम प्याकेज स्वास्थ्य चौकीमा कार्यरत अ.न.मी. हरूका लागि सञ्चालन गरिएको हो ।

यो तालिमले सैद्धान्तिक ज्ञान र क्लिनिकल अभ्यास दुवैलाई महत्व दिन्छ । सहभागीहरूमा रहेको सैद्धान्तिक ज्ञान तथा सिपको लेखाजोखा र दक्षता अभिवृद्धिको लागि तालिमको शुरुमा र तालिम अवधिभर केहि निश्चित टुलहरू प्रयोग गरिएको थियो ।

सहभागीहरूलाई क्लिनिकल अभ्यासमा पोख्त बनाउन शुरुमा मोडेलमा अभ्यास गराइएको र मोडेलमा दक्षता हासिल गरी सकेपछि सुपरिवेक्षकको सहायतामा विरामीहरूमा अभ्यास गराइएको थियो ।

यो दक्षतामा आधारित तालिम पाठेघरको मुखको क्यान्सर परिक्षण तथा रोकथाम प्याकेजमा २०७९ मा आधारित रहेर सञ्चालन गरिएको थियो । प्रशिक्षक र सहभागीहरूको अनुपात कम्तिमा १:३ राखिएको थियो ।

तालिमको उद्देश्य :

- Cervical Cancer Screening and Prevention को मोड्युल २ अन्तर्गत रहेर ६ दिनको चिकित्सक तथा स्टाफ नर्सलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण मार्फत प्रशिक्षक तयार गर्ने ।
- स्वास्थ्य सेवा प्रदायक (चिकित्सक, नर्स र अ.न.मि.) तपसिल बमोजिम क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- दक्षता पूर्वक VIA Test गर्न र प्रोटोकलअनुसार positive VIA result लाई Cold coagulation वा cryotherapy वाटSingle Visit Approach मोडेलअनुसार उपचार गर्नकालागि आवश्यक ज्ञान र सिप हासिल गर्ने ।
- सम्बन्धित संस्थामा उपचार गर्न नसकेका विरामीहरूलाई थप स्याहारको लागि माथिल्लो तहमा प्रेषण गर्ने ।

उपेक्षित प्रतिफल

- तालिम प्राप्त चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीले अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थामा VIA Test गरि र प्रोटोकल अनुसार positive VIA result लाई Cold coagulation वा cryotherapy वाटSingle Visit Approach मोडेल अनुसार उपचार गर्नेछन ।
- पाठेघरको क्यान्सरको जनचेतना फैलिने तथा नियमित पाठेघरको परीक्षण मार्फत गण्डकी प्रदेशमा पाठेघरको क्यान्सर न्यूनिकरण हुनेछ

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागीतामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समुह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation
- शिविर सञ्चालन

तालिम सञ्चालन भएको व्याचसम्बन्धी जानकारी

यो तालिम २ वटा मोड्युलमा सञ्चालन गरिएको थियो। स्वास्थ्य संस्थामा प्रवाह हुने सेवा तथा स्थानीय आवश्यकताका आधारमा स्थानिय तहका स्वास्थ्य संस्था तथा वर्थिङ सेन्टरमा कार्यरत कर्मचारीका लागि ३ दिनको मोड्युल १ र अस्पताल प्र स्वा के मा कार्यरत चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीका लागि ६ कार्यदिनको **Single Visit approach** सहितको उपचार व्यवस्थापनको तालिम तापसिल अनुसार सञ्चालन गरिएको थियो ।

१. चिकित्सक तथा स्टाफ नर्स का लागि ६ कार्यदिनको VIA Screening and Single Visit Approach

तालिम

Module II (संघ ससर्त)

क्र स	समूह	सञ्चालन मिति	स्थान	सहभागी संख्या	पुर्व परिक्षा	अन्तिम परिक्षा
१	पहिलो समूह	२०७९।१२।०१ सम्म	देखि ०६ वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल	१७	६७%	८८%
२	दोस्रो समूह	२०७९।१२।०७ सम्म	देखि १२ वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल	१७	६६%	९०%
३	तेस्रो समूह	२०८०।०३।१७ सम्म	देखि २२ पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	१२	६९%	९६%
जम्मा				४६		

२. अ न मी हरूका लागि ३ कार्यदिनको VIA Screening तालिम (Module I) (संघ ससर्त)

क्र स	समूह	सञ्चालन मिति	स्थान	सहभागी संख्या	पुर्व परिक्षा	अन्तिम परिक्षा
-------	------	--------------	-------	---------------	---------------	----------------

1	प्रथम	२०८०।२।०४	वीपि कोईराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल चितवन	१६	६२	९०
	देखि ०६ सम्म					
२	दोस्रो	२०८०।२।०७	वी पि कोईराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल चितवन	१६	६४	८८
	देखि ०९ सम्म					
३	तेस्रो	२०८०।०२।२१	वी पि कोईराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल चितवन	१७	६६	८८
	देखि २३ सम्म					
४	चौथो	२०८०।०२।२४	वी पि कोईराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल चितवन	१६	६४	९०
	देखि २६ सम्म					
५	पाँचौ	२०८०।२।२७	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान कास्की	१२	६३	९०
	देखि २९ सम्म					
६	छैटौ	२०८०।२।३०	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान कास्की	१३	७०	९४
	देखि असार १ सम्म					
७	सातौ	२०८०।०३।१०	वी पि कोईराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल चितवन	१६	६४	८८
	देखि १२ गते सम्म					
८	आठौ	२०८०।०३।१०	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान कास्की	१२	६६	९६
	देखि १२ गते सम्म					
९	नवौ	२०८०।०३।१३	वी पि कोईराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल चितवन	१६	६६	८८
	देखि १५ गते सम्म					
१०	दशौ	२०८०।०३।१३	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान कास्की	१३	६४	९६
	देखि १५ गते सम्म					
११	एधारौ	२०८०।०३।१७	वी पि कोईराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल चितवन	१६	६८	९२
	देखि १९ गते सम्म					
जम्मा				१६३		

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू

- सहभागी कार्यरत संस्थामा तालिम प्राप्त सेवा प्रदायक नभएमा तालिमको लागि उक्त संस्थालाई प्राथमिकतामा राखिएको।

- विशिष्टिकृत अस्पतालहरू वि पि कोईराला मेमोरियल क्यान्सर तथा पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानका दक्ष प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था गरि सञ्चालन गरिएको ।
- नयाँ परिमार्जित विषयवस्तु समावेश गरी तालिम सञ्चालन गरिएको ।
- तालिम लाइ प्रभावकारी वनाउन फिल्ड तथा VIA शिविर आयोजना गरि सञ्चालनको व्यवस्था मिलाइएको ।
- सहभागी ले दोहोरो छलफल राम्ररी (Interaction) गरिएको ।
- पर्याप्त फिल्ड तथा अभ्यास गर्ने व्यवस्था मिलाइएको ।

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू

- सहाभगीका अनुसार पर्याप्त रूपमा सिप विकास गर्न Clinical Placement Duty सहितको गर्न सके राम्रो हुन्थो ।
- तालिममा सहभागी कर्मचारीलाइ तालिम साइटमा होस्टेलको व्यवस्था गर्नुपर्ने
- तालिम पश्चात नियमित तालिम प्राप्त सहभागीको मूल्याङ्कन तथा अनुगमन र पृष्ठपोषण गर्नु पर्ने
- तालिम पश्चात VIA सेवा सुचारु नभएका संस्थामा सो सम्बन्धी सेवा सुरु गर्न तालिम केन्द्रले पनि सहजीकरण र समन्वय गरिदिदा अझै राम्रो हुने थियो ।

१३. नर्सिङ कर्मचारीहरूको लागि सघन उपचार कक्ष सेवा (ICU/CCU) सम्बन्धी तालिम

परिचय

जटिल खालका बिरामी जसलाई सामान्य उपचार कक्षमा राखेर उपचार गरेर नपुग्ने हुँदा थप उपचारका व्यवस्थापन गरी बिरामीको ज्यान जोगाउन सघन उपचार कक्ष (Intensive Care Unit- ICU)को आवश्यकता पर्दछ । गम्भीर अवस्था भएका बिरामी जसलाई लगातार निगरानी र हेरचाहको आवश्यकता पर्ने हुन्छ उक्त खालका बिरामीलाई सघन उपचार कक्षमा राखिन्छ । त्यस्तो अवस्था भएका बिरामीलाई सघन उपचार कक्षमा उपचार गरि पुर्णरूपमा पहिलेकै अवस्थामा ल्याउन सकिने सम्भावना हुन्छ ।

कोभिडको महामारीसँगै विश्वलगायत नेपालमा कोभिडको संक्रमणले धेरै मानिसको ज्यान गएको अवस्था भएको हुदा बिरामीको बर्गिकरण गरि सामान्य बिरामीलाई सामान्य उपचार कक्ष र जटिल खालका बिरामीको लागि सघन उपचार कक्षको आवश्यकता हुने हुँदा सघन उपचार कक्षको महत्व बढ्दो रूपमा रहेको छ । सो अवस्थालाई समाधान गर्न विभिन्न जिल्ला अस्पतालमा सघन उपचार कक्षको स्थापना गर्नु पर्ने अवस्था आएसँगै उक्त सघन उपचार कक्षमा कार्य गर्नका लागि दक्ष जनशक्तिको आवश्यकता पर्ने र उनीहरूलाई दक्ष बनाउनका निम्ति तालिमको आवश्यकता मागभए अनुरूप तालिम सञ्चालन गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ । कोभिड महामारी सुरु अगावै थोरै अस्पतालमा ICU बेड थिए भने हालको अवस्थामा यस प्रदेश भित्रका विभिन्न अस्पतालहरूमा झन्डै २०० बेडहरू सञ्चालनमा छन् ।

सघन उपचार कक्षमा जटिल खालका बिरामीलाई सेवा दिन विभिन्न खाले औजार तथा मेसिन हुने हुँदा सो औजार चलाउन तथा व्यवस्थापन गर्न उक्त सघन उपचार कक्षमा कार्यरत नर्सिङ कर्मचारीहरू सक्षम तथा दक्ष हुन जरुरि हुन्छ । सो अनुरूप सघन उपचार कक्षमा कार्यरत नर्सिङ कर्मचारीहरूलाई दक्ष बनाउनको लागि ज्ञान,सिप र व्यवस्थापनको लागि तालिम जरुरी छ ।

गुणस्तरिय सघन उपचार सेवाको पहुँच बढाएर हालको कोभिड १९ संक्रमण जस्ता माहामारी पछि नेपालले पनि ठुलो क्षति बेहोर्नु परेको कुरालाई मध्यनजर गर्दै भविष्यमा आउन सक्ने अवस्था संग जुध्न पनि यस तालिमले दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्दै सेवा प्रदान गर्न सहयोग पुऱ्याउनेछ ।

उद्देश्य

- गण्डकी प्रदेश मातहतका सघन उपचार सेवा सुरु भएका र सुरु हुन गईरहेका अस्पतालहरूका नर्सिङ कर्मचारीलाई सघन उपचार सम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको बिकास हुने ।
- सघन उपचारका लागि तोकिएका अस्पतालमा तालिम प्राप्त नर्सिङ कर्मचारीको माग सम्बोधन गराउने ।

अपेक्षित प्रतिफल

- गण्डकी प्रदेशमातहतका सघन उपचार सेवा सुरु भएकार सुरु हुन गईरहेका अस्पतालहरूका नर्सिङ कर्मचारीलाई सघन उपचार सम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको विकास भई गुणस्तरिय सेवा प्रदान भएको हुनेछ ।
- गण्डकी प्रदेशमा संचालित सघन उपचार कक्षबाट ICU तथा CCU सेवा प्रवाहले विरामीको मृत्युदर, रोग को रूग्णता दर, अपाङ्गता दरमा कमी आउनेछ ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ता द्वारा सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समुह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र.स	समूह	मिति	स्थान	सहभागी संख्या	पूर्वपरीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	पहिलो	२०८०।०२।१४ देखि ०३।१६	चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान, काठमाण्डौ,	१०	५६%	९६%

तालिमका सबल पक्षहरू

- तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचितरूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिप प्रदान गरिएको ।
- प्रशिक्षकहरूले धेरै भन्दा धेरै सिक्न उत्प्रेरित गरेको र क्लिनिकल सामग्रीहरूको प्रयोग गरी यथेष्ट प्राक्टिकलको समेत अवसर प्रदान गरेकाले सिकाई उपलब्धिप्रति तालिमका सहभागीहरू अत्यन्तै सन्तुष्ट देखिएका ।
- दक्ष प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था भएको ।

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू

- लामो समय सञ्चालन हुने तालिम भएका कारण सहभागीको लागि बस्ने होस्टेलको व्यवस्था भएमा सहज हुने ।
- यो विशेष प्रकारको तालिम भएकाले तालिम सञ्चालन का लागि वनाइएको खर्चको मापदण्डले कतिपय अत्यावश्यक clinical सामग्री नसमेटिने भएकाले त्यस्ता तालिम सञ्चालन गर्दा खर्चको मापदण्ड समय अनुकूल वनाइनु पर्ने ।

१४. मेडिकल अधिकृतहरूको लागि मेडिको लिगल तालिम

परिचय

मेडिको लिगल परीक्षण भन्नाले कसुरको अनुसन्धान, अभियोजन वा न्यायिक कारबाहीको सिलसिलामा कानुनी प्रयोजनको लागि विभिन्न घटना उमेर प्रमाणीकरण, कुटपिट, जबरजस्ती करणी, मानसिक अवस्थाको परीक्षण, यातना, शव परीक्षण, मृतकको सनाखत वा यस्तै अन्य घटनामा गरिने चिकित्सकीय जाँच, परीक्षण वा सो सम्बन्धी अन्य कार्य भनी परिभाषित गरिएको छ।

मेडिको लिगलसम्बन्धी निर्देशिकामा हरेक स्वास्थ्य संस्थामा एक मेडिकल लिगल युनिट गठन हुनुपर्ने व्यवस्था छ। तर फरेन्सिक मेडिसिन विभाग भएमा स्वास्थ्य संस्थामा छुट्टै युनिट राख्न आवश्यक हुने छैन। मेडिको लिगल परीक्षण जुनसुकै समयमा गर्न सकिने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउनुपर्ने व्यवस्था पनि निर्देशिकामा उल्लेख छ। मन्त्रालयबाट लागू गरिएको सम्बन्धित विषयको कार्य सञ्चालन कार्यविधि (स्ट्यान्डर्ड अपरेटिङ प्रोसिड्युर) बमोजिम मेडिकल लिगल परीक्षण गर्नुपर्ने हुन्छ। त्यस क्रममा सम्बन्धित पीडितको गोपनीयता कायम गर्न पनि निर्देशिकाले अनिवार्य गरेको छ।

जाँच गरेपछि त्यसको प्रतिवेदन सामान्यतया तीन दिनभित्र उपलब्ध गराउनुपर्ने र प्रतिवेदनमा सम्पूर्ण विवरण पूर्ण र प्रस्ट रूपमा सम्भव भएसम्म नेपाली भाषामा उल्लेख गर्नुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था गरिएको छ। यो सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थाले शव परीक्षण (अटोप्सी) का लागि कम्तीमा दुई जना चिकित्सक, शव परीक्षण सहयोगी (मर्चुरी हेल्पर) वा सोसम्बन्धी तालिमप्राप्त कम्तीमा दुई जना अनुभवी व्यक्ति र एक जना कम्प्युटर अपरेटर हुनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। साथै, शव परीक्षणसम्बन्धी सेवाबाहेक अन्य मेडिकल लिगल सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थाको हकमा भने एक जना चिकित्सक वा सो विषयमा तालिम लिएको एक अन्य चिकित्सक हुनुपर्ने उल्लेख छ। यो सेवा सञ्चालन गर्ने अनुमति पाएका स्वास्थ्य संस्थामा छुट्टै शवगृह हुनुपर्नेछ। जहाँ आउन—जान छुट्टै मार्ग हुनुपर्नेछ।

घटनाको अनुसन्धानका लागि मेडिको लिगल जाँच र विस्तृत रिपोर्टको निकै खाँचो हुन्छ। साँससँगै जाँच गर्ने चिकित्सक र नीति निर्माताहरूमा पनि विवेक र संवेदनशीलता उत्तिकै जरुरी छ। कडा कानून र महत्वाकांक्षी नीतिहरू नबनेका होइनन् तर त्यसको कार्यान्वयन र संवेदनशीलता नहुँदा पीडित पीडामै गुञ्जिन बाध्य छन्। मेडिको लिगल जाँच गरिएको संख्या गन्नुभन्दा पनि मेडिको लिगल रिपोर्टबाट कतिले न्याय पाए भन्ने कुरा महत्वपूर्ण हो। त्यसका लागि स्पष्ट जाँच रिपोर्ट आवश्यक हुन्छ।

यो समस्यालाई सल्टाउँदै लैजान सरकारले प्रदेश र केन्द्रका सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था र अस्पतालका चिकित्सकलाई प्रभावकारी तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्छ। यो सेवा दिने सरकारी अस्पतालमा पूर्वाधारयुक्त मेडिको लिगल सेवा युटिन र तालिमप्राप्त जनशक्ति व्यवस्था नगर्दासम्म पीडितले कहिल्यै न्याय पाउने छैनन्।

मेडिको लिगल तालिम नेपालको परिवेशमा चिकित्सकहरूका लागि अत्यावश्यक तालिम हो। नेपालमा कार्यरत चिकित्सक विभिन्न देशमा गएर अध्ययन गरेर आउने र अन्य देशको शैक्षिक पाठ्यक्रम पनि भिन्न हुने र देशअनुसार आ-आफ्नो मेडिकोलिगल सम्बन्धी नियम फरक हुने भएकाले अध्ययनको क्रममा प्रयास मात्रामा सिक्ने अवसर नहुने हुदा चिकित्सकहरूका लागि यस किसिमको तालिम आवश्यक छ। यस्तै गरी नेपालमै पनि विभिन्न निजी मेडिकल कलेजहरूमा मेडिकोलिगल सम्बन्धी प्रयोगात्मक अभ्यास नहुने हुँदा चिकित्सकहरू तालिम नभई मेडिको लिगल जाँच परिक्षण गर्दा आफैले धेरै समस्याको सामना गर्नुपर्ने, विभिन्न सञ्चार मध्यममा आउनुपर्ने भएकाले बिना तालिम मेडिको लिगल जाच गर्न धेरै चुनौतीका सामना गर्नुपर्ने भएकाले, मेडिको लिगल तालिम पाएपश्चात चिकित्सकले परिक्षण गर्नुकासाथै न्याय सम्पादन प्रक्रियामा पनि दक्ष भइ सेवा दिन सक्ने हुन्छन्।

देशमा बढ्दो हिंसाका साथै कुनै पनि व्यक्तिको मृत्युको कारण थाहा नभएमा, अस्वाभाविक मृत्यु भएमा मृत्युको कारण पत्ता लगाउन पनि पोस्टमोर्टम आवश्यक पर्छ। पोस्टमोर्टमद्वारा व्यक्तिको के कारणले, कसरी, कति बेला मृत्यु भएको भन्ने बारेमा जानकारी प्राप्त गर्न सकिन्छ। नेपाल भरिनै मेडिको लिगल सम्बन्धि प्रतिवेदनमा एकरूपता ल्याउनुको साथै चिकित्सकको मनोबल, आत्मबल बढाउन र नेपालका विद्यमान फौजदारी तथा देव्यानी कानून संग जोडिएका कानूनी विषयलाई मध्यनजर गरि पिडितलाई न्याय दिन सक्षम बनाउन यो तालिमको महत्वपूर्ण भुमिका हुन्छ।

तालिमको उद्देश्य

- अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा न्यायसँग सम्बन्धित रही सम्पादन गर्नुपर्ने चिकित्सकीय कार्यहरू र न्याय सम्पादन प्रक्रियाको लागि आवश्यक स्वास्थ्य सम्बन्धि प्रमाणका लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न जाँचहरू (शव परिक्षण , घाउजाँच , बलात्कार आदि) को वैज्ञानिक परिक्षण गर्न सक्ने दक्षता हाँसिल गर्नु ।
- मेडिकल अधिकृतहरूलाई शव परीक्षण प्रक्रियाको महत्वको बारे जानकारी साथै त्यसको संवेदनशीलताको बारेमा जानकारी दिनु ।
- शव परीक्षण प्रतिवेदनमा विद्यमान कानूनी विषयलाई ख्याल गरी न्याय प्रक्रियालाई तार्किक निस्कर्षमा पुर्याउने ।
- अपराधको प्रकृति मनसाय तथा कसुरको गम्भिरता का लागि आवश्यक प्रमाण उपलब्ध गराउने

अपेक्षित प्रतिफल

- न्यायिक प्रक्रिया निरूपण गर्न आवश्यक स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित चिकित्सकिय प्रमाणहरू उपलब्ध गराउनको लागि चिकित्सकहरूको दक्षताको विकास भएकोहुनेछ ।
- पोस्टमार्टम परीक्षा प्रत्येक केसका लागि उपयुक्त कार्य, अभ्यासको निर्णय गर्न सक्ने , शव परीक्षणमा गैरत्रुटिहरूलाई कम गर्न सक्ने र निष्कर्ष र प्रतिवेदनको दस्तावेजीकरण मा एकरूपता सुनिश्चित भएको हुनेछ ।
- मेडिकल अधिकृतहरूलाई शव परीक्षण प्रक्रियाको महत्वबारे जानकारी साथै त्यसको संवेदनशीलता को बारेमा जानकारी भई पोस्टमार्टम परीक्षा गर्नको लागि सक्षम कर्मचारीहरूको विकास भएको हुनेछ ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागीतामुलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation
- शव परीक्षण तथा शव परीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुति

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागीसंख्या	पुर्वपरीक्षाप्रगति	अन्तिमपरीक्षाप्रगति
१	प्रथम	२०७९/०७/१५ देखि०८/०१	पोखरा बिज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा	स्वास्थ्य १० जना	८०%	९५%

तालिमका सबल पक्षहरू

- तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचितरूपमा व्यवस्थापन गरि ज्ञान र सिप प्रदान गरिएको ।
- यो तालिम विशिष्टकृत तालिम भएकाले सबै प्रकारका क्लिनिकल सामाग्रीहरूको उपलब्धता गरिएको
- प्रशिक्षकहरूले धेरै भन्दा धेरै सिक्न उत्प्रेरित गरेको र क्लिनिकल सामाग्रीहरूको प्रयोग गरि पर्याप्त अभ्यासको समेत अवसर प्रदान गरेकाले सिकाई उपलब्धिप्रति तालिमका सहभागीहरू अत्यन्तै सन्तुष्ट देखिएका ।
- शव परिक्षण तथा शव परिक्षण प्रतिवेदन तयार गर्ने सिप हाँसिल भएको ।
- दक्ष प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था भएको ।

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू

- लामो समय सञ्चालन हुने तालिम भएका कारण सहभागीको लागि बस्ने होस्टेल तथा बिहानको खाना को व्यवस्था भएमा सहज हुने ।
- तालिम सामाग्री प्रदेशको खर्च मापदण्डले नपुग्ने भएकाले यस्ता तालिमका हकमा छुट्टै व्यवस्था गर्नु पर्ने ।

१५. आँखा, नाक, कान, घाँटी र मुख स्वास्थ्यसम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण

परिचय

नेपालको संविधानले आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई प्रत्येक नागरिकको मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ। राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०७६ ले आँखा, नाक, कान, घाँटी तथा मुखको उपचार सेवालाई विकास र विस्तार गर्ने रणनीति लिएको छ। आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवामा समाहित भैसकेको आँखा, नाक, कान, घाँटी तथा मुख स्वास्थ्य सेवा स्वास्थ्य संरचनाको तल्लो तहसम्म पुयाइदैछ।

विश्व स्वास्थ्य संगठन अनुसार विश्वका ८० देखि ९० प्रतिशत स्कुले विद्यार्थीहरूमा दन्त सडन छ। मुखको क्यान्सर बढी पाइने क्यान्सरमा पर्दछ। मुख शरीरको प्रवेशद्वार मात्र नभई ऐना पनि हो। त्यस्तै सन् १९८१ को सर्वेक्षणले कुल ०.८४ प्रतिशत नेपाली जनता दृष्टिविहीन रहेका र अन्धोपनका प्रमुख कारणहरूमा क्रमशः मोतीबिन्दु, ट्रकोमा, भिटामिन ए' को कमी, जलबिन्दु, दृष्टिपर्दाका रोगहरू देखाएको थियो। सन् २०१० को सर्वेक्षणले अन्धोपनको स्थिति घटेर ०.३५ प्रतिशत देखाएको छ। त्यसैगरी नेपालमा ३० लाखमा श्रवण समस्या छ। विद्यालयका हरेक ३ मा १ विद्यार्थीमा नाक कान र घाँटीको समस्या छ। जसले स्वास्थ्यका अतिरिक्त शिक्षा, व्यक्तिगत संचार क्षमता, पारिवारिक र सामाजिकरणमा समस्या र जीवनप्रतिको उत्साहमा कमी ल्याउने गरेको देखिन्छ।

आँखा, नाक, कान, घाँटी तथा मुख स्वास्थ्यको क्रियाकलापलाई अघि वढाउन स्वास्थ्यकर्मीहरूको कार्य विवरणमा राख्दै विद्यालयको पाठ्यक्रममा समेत थप्ने प्रयास जारी छ। राष्ट्रिय औषधि नीति १९९५ र औषधि ऐन २०३५ अनुसार प्रेस्क्रिप्सन दिने सम्बन्धी व्यवस्था दफा १७ मा समूहीकृत भैसकेको पनि छ। स्वास्थ्यकर्मीहरू, विद्यालयका शिक्षकशिक्षिका तथा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको लागि अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक रहेकाले यो तालिम सञ्चालन गरीएको हो।

यस आ .व .०७८\०७९ को गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र पोखराको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रमअन्तर्गत बजेट बजेट शिर्षक नं २२५२२ अन्तर्गत स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि आधारभूत स्वास्थ्य तथा आकस्मिक सेवा अन्तर्गत आँखा, नाक, घाँटी तथा मुख स्वास्थ्यसम्बन्धी प्राथमिक उपचारबारे प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम कार्यक्रम सञ्चालन ३ लाख बजेट विनियोजिन गरीएको थियो।

त्यसैले स्वास्थ्यकर्मीलाई माथि उल्लेखित विषयको ज्ञान सिप क्षमता विकास गर्न र जिल्ला तथा स्थानीय तहमा सो तालिम सञ्चालन गर्न आवश्यक स्रोत व्यक्ति तयार गर्न जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयका प्रमुख तथा फोकल पर्सन र जिल्ला अस्पतालहरूमा कार्यरत मेडिकल अधिकृतहरू गरी १८ जना सहभागी समावेश गरी

२०७९ पुस ११ गते देखि १३ सम्म स्वास्थ्य तालिम केन्द्र पोखरामा तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरीएको थियो ।

उद्देश्य

- यस कार्यक्रमबाट जिल्ला तहमा सो विषयको स्रोत व्यक्ति तयार गर्ने तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता विकास गराउने मुख्य उद्देश्य रहेको छ ।
- अभिमुखीकरण तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीले आँखा ,नाक ,कान घाँटी र मुख स्वास्थ्यसम्बन्धी समुदाय स्तरमा जनचेतना जगाउने तथा आधारभूत सेवा प्रदान गर्ने ।

अपेक्षित प्रतिफल

- यो आधारभूत स्वास्थ्य तथा आकस्मिक सेवाअन्तर्गत आँखा नाक मुख घाँटी तथा मुख स्वास्थ्य सम्बन्धी प्राथमिक उपचारबारे प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिमबाट स्वास्थ्य संस्थामा सो विषयको ज्ञान हुने तथा जिल्ला तथा स्थानीय तहमा तालिम सञ्चालन गर्न सक्ने प्रशिक्षक उत्पादन गराउने ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या	Pre Test	Post Test
१	पहिलो	२०७९/०९/११ देखि १३ सम्म	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	१८ जना	७० %	८९ %

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- माग बमोजिम सहभागी छनौट गरीएको
- सम्बन्धीत विषयको सहजीकरण गरेको र MTOT प्रमाणपत्र प्राप्त गरी सूचीकृत भएका प्रशिक्षकहरू तालिममा निमन्त्रणा गरीएको गराउने ।

- यस अगाडि तालिम सञ्चालन तथा पाठ्यक्रम निर्माण गरेका दक्ष प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था व्यवस्थापन गरीएको।
- तालिमलाई आवासीय बनाउन नसकिए पनि बिहान ९:३० वजे देखि ५ बजे सम्म सञ्चालन गरीएको
- Post Trainers Feedback गरीएको।
- सहभागीहरूलाई समूह छलफल मार्फत विभिन्न सेसनहरूको अभ्यास गराइएको। साथै सहभागीले दोहोरो छलफल (अन्तरक्रिया) राम्ररी गरेको।
- समसामयिक विषयलाई मध्यनजर गरी पाठ्यक्रमलाई समय सादर्भिक बनाइएको।
- प्रयोगात्मक अभ्यासका लागि मनिपाल तथा पोखरा स्वा वि प्रतिष्ठानबाट आवश्यक प्रबन्ध मिलाइएको।
- सहभागीहरूले तालिम राम्रो रूपमा लिएको कुरा समापनमा उल्लेख गरेको।

सुधार्नु पर्ने पक्ष

- विषयविज्ञ प्रशिक्षकको व्यवस्थापन गर्न कठिनाइ निश्चित संख्यमा भएकाले यो तालिमको विकल्प सोच्नु पर्ने।
- प्रशिक्षक तयार गर्न सहज मापदण्ड बनाइनु पर्ने।
- विशेष तालिम भएकाले साधारण खर्च मापदण्डभित्र रहेर सञ्चालन गर्न कठिनाइ।

१६. Clinical Training Skills (CTS) सम्बन्धी प्रशिक्षण तालिम

परिचय

कर्मचारीको ज्ञान, सिप, दक्षता र सोचाइमा सकारात्मक प्रभाव पारी समग्र क्लिनिकल क्षेत्रमा कार्यरत सेवा प्रवाह तथा समग्र संगठनको कार्यसम्पादनमा सुधार ल्याउन सहयोग र कर्मचारीलाई कामप्रति उत्प्रेरित गराउने महत्त्वपूर्ण साधनलाई तालिम भनिन्छ। स्वास्थ्य क्षेत्रमा तालिम विशेष गरी क्लिनिकल र नन क्लिनिकल गरी दुई प्रकारका हुने गर्दछन्। स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि गर्न सञ्चालन गरीने सबै प्रकारका तालिम सञ्चालनका लागि प्रशिक्षकहरूमा Clinical Training Skills (CTS) अत्यन्त जरूरी हुन्छ।

स्वास्थ्य सेवालाई सक्षम, सुदृढ र उत्तरदायी बनाई स्वास्थ्य संस्थाबाट नागरिकलाई उपलब्ध गराइने सेवाको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्नु तथा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने कर्मचारीहरूमा रहेको ज्ञान, सिप र क्षमतालाई समय सापेक्षरूपमा प्रवर्धन गर्दै आचरणमा समेत सुधार ल्याई जनभावनाअनुरूप कार्य गर्न सक्ने विश्वासिलो सेवाका रूपमा स्वास्थ्य सेवालाई स्थापित गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई तालिम दिने प्रशिक्षकहरूको समेत क्षमता अभिवृद्धि हुनुपर्दछ। तालिम सञ्चालन विधि तालिम सञ्चालनका तरिका तथा तालिममा गरीने समग्र प्रस्तुतीकरण लगायतको बहुआयमिक तालिमका पक्षमा जानकारी नभई प्रशिक्षकले सिकाइउपलब्धी व्यवहारमा उतार्न सक्दैन।

विशेष गरी Clinical setting मा कार्य गर्ने सेवा प्रदायकलाई विभिन्न किसिमका क्लिनिकल तालिम सञ्चालन गरी गुण स्तरीय सेवा प्रवाह गर्न प्रशिक्षक तयार पार्न यो तालिम कार्यक्रम राखिएको हो। यस प्रदेशमा विभिन्न तालिम साइट तथा Clinical तालिमका लागि सम्बन्धित विषयमा विज्ञता भए पनि तालिम सञ्चालन गर्न तालिम सिप आवश्यक छ। तालिममा यस्ता Clinical Skill Training को अभावका Clinical तालिमहरू सञ्चालन हुन कठिनाई भएको अवस्थालाई मध्यनजर गरी यस आ .व.२०७९\८० को गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र पोखराको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत Clinical Training Skill (CTS) तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेट विनियोजित भएको हो।

यो तालिम दक्षतामा आधारित क्लिनिकल सिप तालिम सञ्चालन गर्नको लागि दक्ष क्लिनिकल प्रशिक्षक निर्माण गर्न तयार गरीएको हो। यसले सहभागितामुलक र मानवीय सिकाइका सिद्धान्तहरूको आधारमा सिकाइ आदान प्रदान गर्न क्लिनिकल तालिम, कोचिङ तथा सहयोगात्मक सुपरिवेक्षणको माध्यमबाट सहभागीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न सहयोग गर्दछ। यसमा क्षमतामा आधारित तालिम पद्धतिमा आधारित सहजीकरण, दक्षता लेखाजोखा तथा विकास, सहजीकरण, क्लिनिकल सिप सम्बन्धी तालिम गतिविधिहरू, तालिम अवधि तथा तत पश्चात आईपर्ने समस्याहरूको समाधान जस्ता गतिविधिहरू समावेश हुन्छन्। सम्बन्धीत काउन्सिलमा दर्ता भएका एम.बि.बि.एस वा सो सरह, कम्तीमा सामान्य चिकित्सा विषयमा प्रमाणपत्र तह वा

नर्सिङ्ग विषयमा प्रमाणपत्र स्नातक तहको योग्यता प्राप्त गरेका स्वास्थ्यकर्मीहरू जो सम्बन्धीत विधाका दक्ष सेवा प्रदायक भई कार्यरत रहेका र आगामी दिनहरूमा तालिमका लागि प्रशिक्षक हुन सक्ने वा माथि उल्लेखित शैक्षिक योग्यता पुगेका स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यमा संलग्न भएका सम्बन्धित स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद्मा दर्ता भएका कर्मचारीहरू तालिममा सहभागी हुन्छन्।

सम्बन्धीत विषयको प्रशिक्षक बन्न सो विषयको TOT तालिम प्राप्त गरेपश्चात सि.टी.एस. तालिम प्राप्त गरी कम्तीमा सोही विषयको २ वटा तालिममा सहप्रशिक्षक भई सहजीकरण गरेको र तालिम केन्द्रबाट प्रशिक्षकको प्रमाणपत्र प्राप्त गरी सूचीकृत भएको प्रशिक्षकहरू यस तालिमका प्रशिक्षक रहेका थिए। यो विशिष्टिकृत तालिम भएको र सि.टी.एस.को प्रशिक्षक बन्नको लागि सि.टी.एस. तालिम पश्चात कम्तीमा २ सि.टी.एस.मा मुख्य प्रशिक्षकाको निगरानीमा सहप्रशिक्षक भई तालिम सञ्चालनमा सहजीकरण गरेको र ३ दिनको सि.टी.एस. स्टान्डराइजेसन तालिम लिएको व्यक्ति प्रशिक्षक हुन्छन्।

गण्डकी प्रदेश भित्र पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा SBA Medicolegal ECCET NICU लगायत सबै प्रकारका प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धीत तालिम सञ्चालन हुने तालिम साइट को रूपमा स्थापित छ। धोलागिरी अस्पताल SBA MLP MA ASRH लगायतका तालिम सञ्चालन हुने गर्दछ। लमजुङ अस्पताल लमजुङमा SBA MLP तालिमहरू सफलता पूर्वक सञ्चालन भैरहेका छन्। शिशुवा अस्पतालमा Medical Abortion को तालिम सञ्चालन हुन्छ भने शिशुवा अस्पतालमा SBA तालिम सञ्चालन भैरहेको छ भने वेनी अस्पतालमा सुरक्षित गर्भपतन को प्रस्तावित तालिम साइट विस्तार गर्न लागिएको वर्तमान अवस्था ती तालिम सञ्चालन हुने साइटका प्रशिक्षकको क्षमता अभिवृद्धि गर्न र दिगो रूपमा निरन्तर प्रशिक्षकको उपलब्धता गराइ राख्न जरूरी भएकाले आवश्यकताका आधारमा सहभागी छनौट गरी सञ्चालन गरीएको हो।

उद्देश्य

- यस कार्यक्रमबाट विभिन्न विषयका तालिमका स्रोत व्यक्ति तथा प्रशिक्षक तयार गर्ने।
- प्रशिक्षकलाई क्लिनिकल तालिम सञ्चालन गर्ने विधि सिकाउने र सो विषयका प्रशिक्षक दक्षता अभिवृद्धि गर्ने।
- तालिम साइटमा दिगो रूपमा निरन्तर प्रशिक्षकको उपलब्धता गराइ राख्ने।

अपेक्षित प्रतिफल

- राष्ट्रिय मापदण्डअनुसार विभिन्न किसिमका क्लिनिकल तालिम सञ्चालनका लागि दक्षता भएका प्रशिक्षकहरू उत्पादन भएका हुनेछन्।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागितामुलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण

- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration र Skill Demonstration को सहभागीको भिडियो पृष्टपोषण

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या र प्रकृति	पुर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	पहिलो	२०७९।११/०९देखि ११/१३ सम्म	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र पोखरा	, १६ जना	६७ %	८७ %

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- तालिम साइट अनुसार माग वमोजिम सहभागी छनौट गरीएको।
- CTS को TOT तालिम प्राप्त गरे पश्चात सोही विषयको २ वटा तालिममा सहप्रशिक्षक भई सहजीकरण गरेको र तालिम केन्द्रबाट TOT सहभागिताको प्रमाणपत्र प्राप्त गरी सूचीकृत भएको प्रशिक्षकहरू तालिममा निमन्त्रणा गरीएको।
- काठमाण्डौ देखि ३ जान दक्ष प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था भएको।
- तालिमलाई आवासीय बनाउन नसकिए पनि विहान ८ वजे देखि ५ वजे सम्म सञ्चालन गरीएको।
- Post Trainers Feedback गरीएको र तालिम पछि समीक्षा गरीएको।
- सहभागीहरूलाई सूक्ष्म शिक्षण (micro teaching) मार्फत विभिन्न सेसनहरूको अभ्यास गराइएको। साथै सहभागीले दोहोरो छलफल(अन्तरक्रिया) राम्ररी गरेको।
- सहभागीहरूले तालिम राम्रो रूपमा लिएको कुरा समापनमा उल्लेख गरेको।

सुधार्नु पर्ने पक्ष

- प्रशिक्षक नेपालमै निश्चित संख्यामा भएकाले यो तालिमको विकल्प सोच्नु पर्ने र प्रशिक्षक तयार गर्न सहज मापदण्ड बनाइनु पर्ने।
- विहानदेखि तालिम सञ्चालन गर्दा खाना खाजा नास्ता तथा refreshment आदिमा बजेट हुनु पर्ने।
- सहभागी छनौट मा कठिनाइ र यो तालिम संचलन गर्दा तालिम सामाग्री लगायतका तालिम सञ्चालन सामाग्री विकास निर्माण गर्न खर्च मापदण्ड भन्दा धेरै बढि खर्च हुने हुँदा खर्च मापदण्ड अध्यावधिक गरीनु पर्ने।
- विशेष तालिम भएकाले साधारण खर्च मापदण्डभित्र रहेर सञ्चालन गर्नसमेत कठिनाइ भएकाले विकल्प सोच्नु पर्ने।

१७. आधारभूत आपूर्ति व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम

परिचय

नेपालको संविधानले आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई प्रत्येक नागरिकको मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ। प्रदेश स्वास्थ्य नीति २०७८ ले समृद्ध प्रदेशका लागि स्वस्थ र सुखी नागरिक निर्माणको रणनीति लिएको छ। साथै, स्वास्थ्य संस्थामा औषधी, औषधीजन्य सामग्री तथा भ्याक्सिन अटुट रूपमा आपूर्तिको व्यवस्था गरिने उल्लेख छ। खासमा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा औषधिजन्य मालसामानहरूको अटुट उपलब्धताको सुनिश्चितताका साथै खेर जानबाट बचाउनु आपूर्ति व्यवस्थापनको महत्त्वपूर्ण उद्देश्य हुन्छ। औषधिजन्य मालसामानहरू तथा उपकरण आपूर्ति गर्दा त्यस्तो सामग्री ठिक हुनुका साथै उचित स्रोतबाट सही परिमाण, अवस्था, स्थान, समय र मूल्यमा उपलब्ध हुनेगरी कार्य सञ्चालन भएको हुनुपर्दछ। तसर्थ निर्धारित समय तालिकाअनुसार विभिन्न तहहरूमा सामानहरू परिचालन गर्नु आपूर्ति व्यवस्थापनको कार्य हो। यसअन्तर्गत प्रत्येक तहबाट वितरण गरीएका सामानहरूको सूचना एकत्रित गरी भविष्यमा आपूर्ति गर्नुपर्ने सामानको परिमाण तथा समय तालिका निर्धारण गरीन्छ। यसमा सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहअन्तर्गतका स्वास्थ्यसंग सम्बन्धीत कार्यक्रम सञ्चालनमा संलग्न निकायहरू लगायत खरिद तथा आपूर्तिमा संलग्न हुने कार्यालयहरूको भूमिका महत्त्वपूर्ण रहन्छ।

यस तालिममार्फत एकातिर नेपाल सरकारबाट तोकिएको जिन्सी सेस्तासम्बन्धी सम्पूर्ण पक्षलाई अँगाली नेपाल सरकारका कार्यालयहरूमा अनिवार्य रूपमा यसलाई लागु गर्नुपर्ने कुरातर्फ स्पष्ट पारिएको छ भने अर्कोतिर उचित भण्डार व्यवस्थापन कस्तो हुनुपर्दछ भन्ने कुरामा जोड दिइएको छ। त्यसै गरी स्थानीय, प्रदेश र सङ्घीय तहमा औषधि साधन तथा सामग्रीहरूको सही सूचना प्रवाहित गरी योजना तर्जुमामा समेत अति उपयोगी हुने “आपूर्ति व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विभिन्न किसिमका फारामहरू भने विधिहरूको जानकारी गराइ उक्त सूचनालाई विश्लेषण, औषधि साधनहरूको निरन्तर उपलब्धताको लागि प्रक्षेपण तथा पाइपलाइन अनुगमन गर्ने सक्ने बनाउनु पर्ने हुन्छ।

विशेषगरी स्थानीय तहमा आधारभूत आपूर्ति व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक खरिद दुवै कार्य स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत कर्मचारीको जिम्मेवारीसमेत रहने र त्यहाँ सो विषयको ज्ञान सिप तथा दक्षता अभिवृद्धि गर्न गण्डकी प्रदेशभित्रका विभिन्न स्थानीय तहका कर्मचारीलाई आधारभूत आपूर्ति तथा सार्वजनिक खरिद समेतको प्याकेज राखि तालिम सञ्चालन गर्न शिर्षक नं २२५२२ अन्तर्गत स्थानीय तहमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी तथा सो तहको आपूर्ति व्यवस्थापनमा खटिएका कर्मचारीहरूलाई आधारभूत आपूर्ति व्यवस्थापन तालिम सञ्चालन गर्न रु चार लाख बजेट विनियोजन गरीएको थियो।

उद्देश्य

१. स्थानीय तहमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी तथा सो तहको आपूर्ति व्यवस्थापनमा खटीएका कर्मचारीहरूको आपूर्ति व्यवस्थापनमा क्षमता विकास गराउने।
२. आपूर्ति व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विधिहरूको जानकारी गराइ उक्त सूचनालाई विश्लेषण, औषधि साधनहरूको निरन्तर उपलब्धताको लागि प्रक्षेपण तथा पाइपलाइन अनुगमन गर्ने सक्नेछन्।

अपेक्षित प्रतिफल

जिल्ला तथा स्थानीय तहमा आपूर्ति व्यवस्थापनमा व्यवस्थित ढंगले सञ्चालन गरी आपूर्ति व्यवस्थापनमा चुस्त दुरुस्त र समय सापेक्ष हुनेछ र आपूर्ति व्यवस्थापन सूचना प्रणाली को प्रयोग गर्न दक्षता अभिवृद्धि हुनेछ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ता द्वारा सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास
- LMBIS तथा PAMS Software मार्फत प्रवृष्टी अभ्यास

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या	Pre Test	Post Test
१	पहिलो	२०८०।०२।०९ २०८०।०२।१३	देखि स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	१९ जना	७१ %	८९ %

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- सम्बन्धीत विषयको सहजीकरण गरेको र MTOT प्रमाणपत्र प्राप्त गरी सूचीकृत भएको प्रशिक्षकहरू तालिममा निमन्त्रणा गरीएको।
- यस अगाडि तालिम सञ्चालन तथा पाठ्यक्रम निर्माण गरेका दक्ष प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था व्यवस्थापन गरीएको।
- तालिमलाई आवासीय बनाउन नसकिए पनि विहान ९:३० वजे देखि ५ वजे सम्म सञ्चालन गरीएको।
- सहभागीहरूलाई समूह छलफलमार्फत विभिन्न सेसनहरूको अभ्यास गराइएको। साथै सहभागीले दोहोरो छलफल (अन्तरक्रिया) राम्ररी गरेको।
- समसामयिक विषयलाई मध्य नजर गरी पाठ्यक्रमलाई समय सादर्भिक बनाइएको।

सुधारनु पर्ने पक्ष

- विषयविज्ञ प्रशिक्षकको व्यवस्थापन गर्न कठिनाइ निश्चित संख्यमा भएकाले।
- WEB Based Exercise गर्न Internet को Strength बढाइनु पर्ने।

१८. दक्ष प्रसूतिकर्मी SBA तालिम परिचय

सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमको लक्ष्य मातृ तथा नव शिशु मृत्यु लाई कम गर्न परोक्ष सम्बन्धीत गर्भावस्था तथा प्रसवास्थाको जटिलताले सृजित रोग, मृत्युदर अपांगता लाई सम्बोधन गर्नु रहेको छ। अन्तराष्ट्रिय घटनाक्रमले पनि हरेक गर्भावस्था खतराको अवस्था भएकोले, गर्भावस्थामा हुने जटिलता व्यथा लाग्ने र सुत्केरी हुने भविष्यवाणी गर्न कठिन छ। सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम १९९७ पछिको अवस्थामा नीति तथा प्रोटोकलमा विकास र सेवा प्रदायक नर्सिङ् कर्मचारीलाई जिवन सुरक्षाको तालिममा विस्तार पछि निकै फड्को मारेको देखिन्छ।

स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले दक्ष प्रसूतिकर्मीको को नीति २००७ मा लागु गरे पश्चात अधिराज्य भर नै डाक्टर तथा नर्स र अ.न.मी.हरूलाई आवश्यक दक्ष प्रसूतिकर्मीको तालिम दिन सुरु गरेको हो। त्यसैगरी रक्त संचार नीति २००६ लागुपश्चात आपतकालीन अवस्थामा सुरक्षित रगत आपूर्ति को सुनिश्चितता भई कार्यक्रमले अर्को फड्को मारेको छ। सरकारी, गैरसरकारी, राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रिय र सुरक्षित मातृत्वका सरोकारवालाहरूको प्रयास तथा समन्वयबाट राष्ट्रिय सुरक्षित मातृत्व योजना २००२-२०१७ परिमार्जन भएको छ। यस योजनामा नव शिशुस्याहारलाई महत्त्व दिई सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमको अभिन्न अंगको रूपमा लैजाने, स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार गर्ने, गर्भपतनलाई कानुनी मान्यता र सुरक्षित गर्भपतन र सुरक्षित मातृत्वलाई एउटै छातामुनि राख्ने, वृद्धि भइरहेको आमाबाट वच्चामा सर्ने HIV ANDS को समस्याको संबोधन गर्ने, आमाहरूको आवश्यकताअनुसारको सेवाको सुनिश्चितता गर्दै समता तथा पहुँचलाई सम्बोधन गर्ने व्यवस्था गरेको छ।

नेपालको संविधान २०७२ को प्रस्तावनाको धारा ३८ मा महिला हकको व्यवस्था गरीएको छ। धारा ३८ को उपधारा २ अनुसार प्रत्येक महिलालाई प्रजननस्वास्थ्य तथा प्रजनन सम्बन्धी हक उल्लेख भएको छ। आमा सुरक्षा कार्यक्रम कार्यविधि निर्देशिकामा गर्भवती तथा प्रसूति सेवाको लागि सेवाग्राही महिलालाई स्वास्थ्य संस्था रहेको स्थान सम्म आउँदा र घर फर्कदा लाग्ने यातायत खर्च बापतको रकम दिने व्यवस्था रहेको छ।

महिला गर्भवती भएदेखि सुत्केरी भएको ३-४ महिनासम्म उसको खाना, पौष्टिक तत्त्व र पोषण स्थितिमा विशेष महत्त्व दिनु पर्दछ। किनकि यस समयमा महिला वा आमाका लागि मात्र नभई पेटभित्र र बाहिर काखमा हुर्किरहेको बच्चाका लागि आवश्यक खाना पनि आमा आफ्नै शरीरबाट दिनु पर्ने हुन्छ। त्यसकारण अरु समयमा भन्दा गर्भवती, प्रसव र प्रसूती समयमा पौष्टिक तत्वयुक्त खाना बढी मात्रा दिइनुपर्दछ। सामान्य रूपमा सुत्केरी हुँदा अरु समयको खानाभन्दा ७०० किलो क्यालोरी बढी थप खाना दिनुपर्दछ। त्यसले

पेटभित्रको बच्चा राम्रो हुर्कन दिनका लागि गर्भवतीको पहिलो तीन महिनामा प्रोटीन र भिटामिनयुक्त खाना बढी खानु पर्दछ भने दोस्रो तीन महिनामा रगत बनाउन आइरन बढी मात्रामा खानाहरू सन्तुलित मात्रामा खुवाउनुपर्छ। WHO का अनुसार एक गर्भवती महिलाले पहिलोपटक गर्भवती भएको थाहा पाउने बित्तिकै वा ३ महिना भित्र, दोस्रो पटक ६ महिनामा, तेस्रो पटक ८ महिनामा र चौथो पटक ९ महिनामा प्रोटोकल अनुसार गर्भ जाँच गर्नु पर्दछ भने हालै परिमार्जित प्रोटोकल अनुसार गर्भको परीक्षण कम्तीमा ८ पटक गर्न सुझाव दिइएको छ।

स्वास्थ्य संस्थामा दक्ष प्रसूतिकर्मी तथा तालिम प्राप्त मिडवाइफलाई सुरक्षित प्रसूति सेवा प्रदान गर्न सक्षम गराउन ६० कार्यदिनको दक्ष प्रसूतिकर्मी तालिममार्फत प्रसूतिको आवश्यक व्यवस्थापन, निदान, समस्याको व्यवस्थापन तथा प्रेषण गर्ने आवश्यक सिपको तालिम प्राप्त गरी दक्षता हासिल गराइ सम्बन्धीत स्वास्थ्य संस्थामा मार्फत दक्ष प्रसूति सेवा प्रदान गराइन्छ। यस तालिमबाट साधारण प्रसव व्यवस्थापन, समयमै जटिलताको पहिचान तथा प्रेषण, अत्यावश्यक उपचार प्रक्रियाहरूको थालनी, आफ्नो सिप र दक्षताले नभ्याएको र कुनै सेवा आफ्नो ठाउँमा गर्न नसकिने अवस्थामा आमा र शिशुलाई उपयुक्त ठाउँमा ठीक समयमा प्रेषण गर्ने क्षमता भएको हुनुपर्दछ।

तालिमको उद्देश्य

- नर्सिङ कर्मचारीहरूको दक्ष प्रसूति सम्बन्धी ज्ञान सिप क्षमता र प्रयोगात्मक अभ्यासमार्फत दक्षता अभिवृद्धि गर्ने।
- स्वास्थ्य संस्थामा प्रोटोकल अनुसार ४ पटक गर्भ परीक्षण गराउने तथा सुरक्षित प्रसूति गराउने तथा पोषण खोप तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्न सक्षम बनाउने।
- संस्थागत सुत्केरी गराउने र प्रसवको समयमा हुन सक्ने जटिलताको समयमा पहिचान गरी व्यवस्थापन वा प्रेषण गर्ने।

अपेक्षित प्रतिफल

- नर्सिङ कर्मचारीहरूको दक्ष प्रसूति सम्बन्धी ज्ञान सिप क्षमता र प्रयोगात्मक अभ्यास मार्फत दक्षता अभिवृद्धि हुनेछ।
- संस्थागत सुत्केरी संख्या बढ्ने र प्रसवको समयमा हुन सक्ने जटिलताको समयमा पहिचान गरी व्यवस्थापन वा प्रेषण गरी मातृ र नवजात शिशुको मृत्यु दर घट्नेछ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण

- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

दक्ष प्रसूति कर्मी (SBA) सङ्घीय ससर्त बजेट शिर्षक अन्तर्गत १३ लाख बजेट विनियोजन भएको र सो बजेट को तालिम यसै वर्ष मातृशिशु मितेरी अस्पतालमा २ समूहको तालिम सञ्चालन गरीएको र समानीकरण अन्तर्गतको विनियोजित ८० लाख बजेटबाट पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, धौलागिरी अस्पताल र लमजुङ अस्पताल लमजुङमा तपसिल को तालिकाअनुसार संचलन गरीएको थियो।

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या	पुर्वपरीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	पहिलो	२०७९।०४।१० देखि २०७९।०६।०७ सम्म	धौलागिरी अस्पताल वाग्लुङ	१०	८२%	९२%
२	दोस्रो	२०७९।०४।१६ देखि २०७९।०६।१३ सम्म	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा	१२	७५%	९०%
३	तेस्रो	२०७९।०८।११ देखि २०७९।१०।१ सम्म	धौलागिरी अस्पताल वाग्लुङ	१०	७०%	९२%
४	चौथो	२०७९।०८।१६ देखि २०७९।१०।१६ सम्म	लमजुङ अस्पताल लमजुङ	११	७६%	९०%
५	पाँचौ	२०७९।१०।२६ देखि २०७९।१२।२६ सम्म	लमजुङ अस्पताल लमजुङ	११	७६%	९०%
६	छैटौ	२०७९।०७।१७ देखि २०७९।०९।१७ सम्म	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा	१३	७२%	९०%
	सातौ	२०७९।१०।२३ देखि २०७९।१२।२२ सम्म	मातृशिशु मितेरी अस्पताल कास्की	०८	६८%	९२%
७	आठौ	२०८०।०१।०३ देखि २०८०।०२।३१ सम्म	धौलागिरी अस्पताल वाग्लुङ	११	७८%	९२%
८	नवौ	२०८०/०१/१४ देखि २०८०/०३/१० सम्म	मातृशिशु मितेरी अस्पताल कास्की	०९	६४%	९६%
९	दशौ	२०८०।०१।१७ देखि २०८०।०३।१३ सम्म	लमजुङ अस्पताल लमजुङ	११	७०%	८८%

सबल पक्षहरू:

- तालिम प्रभावकारी बनाउन SBA Coordinator र Training Team परिचालन गरिएको
- तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरिएको।
- पर्याप्त Clinical Exposure प्राप्त गर्ने अवसर प्राप्त भएको।
- सहभागीहरूलाई अस्पताल परिसर भित्रै होस्टेलको समेत व्यवस्था भएको।
- प्रशिक्षकहरू अत्यन्तै सहयोगी तथा तालिमका सहभागीहरूलाई धेरै भन्दा धेरै सिक्न उत्प्रेरित समेत गरेकाले सिकाइ उपलब्धि प्रति **SBA** तालिमका सहभागीहरू अत्यन्तै सन्तुष्ट देखिएका।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू:

- होस्टेल तथा तालिम हल मर्मत तथा संरक्षण गर्नु पर्ने देखिएको।
- पाठ्यक्रम समय सापेक्ष हुनुपर्ने तथा परिमार्जन गर्नु पर्ने।
- तालिमको नतिजा दक्षतामा आधारित बनाइनु पर्ने।

१९. समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन (CBIMNCI) सम्बन्धी तालिम परिचय

नेपालमा बसेनि झाडा-पखाला र श्वास-प्रश्वास सम्बन्धी रोगहरूबाट ५ वर्षमुनिका धेरै बालबालिकाको मृत्यु हुने गर्दथ्यो। श्वास-प्रश्वाससम्बन्धी रोगहरूमा निमोनिया मुख्य थियो। यी दुवै रोगहरू बालमृत्युका प्रमुख कारणहरू थिए। सन् १९८३ मा झाडा-पखाला रोग नियन्त्रण कार्यक्रम र त्यसपछि सन् १९८७ मा झाडा-पखाला तथा श्वास-प्रश्वास रोग नियन्त्रण कार्यक्रम (Control of Diarrheal Diseases and Acute Respiratory Infection: CDD-ARI Program) को नाममा सञ्चालन हुँदै आएको यो कार्यक्रम सन् १९९६ पछि बाल रोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम (Integrated Management of Childhood Illness: IMCI Program) को नाममा परिवर्तन भयो। यस कार्यक्रमले प्रारम्भमा ७ दिनको शिशुदेखि ५ वर्षसम्मका बालबालिकाहरूमा देखिने मुख्य-मुख्य स्वास्थ्य समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्ने नीति रहेका थियो भने हाल आएर भखेरै जन्मेको शिशुको स्वास्थ्य समस्याहरूलाई पनि समेटेको छ।

पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाहरूमा देखापर्ने मुख्य-मुख्य स्वास्थ्य समस्या वा रोगहरूको एकीकृत रूपमा मूल्याङ्कन गरेर वर्गीकरणका आधारमा पहिचान गरीएको स्वास्थ्य समस्या रोगको उपचार गर्ने अवधारणा अनुसार जन्मेदेखि ५ वर्षसम्मका बालबालिकालाई गरीने उपचार एवं व्यवस्थापन गर्ने कार्यक्रमलाई नवजात शिशु तथा बाल रोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम (Integrated Management of Neonatal and Childhood Illness: IMNCI Program) भनिन्छ। यो अवधारणा विश्व स्वास्थ्य संगठन र युनिसेफले अल्पविकसित तथा विकासोन्मुख देशहरूलाई लक्षित गरेर विकसित गरेको हो। नेपालमा यो कार्यक्रम सन् १९९७ देखि लागु गरीएको हो जसमा महोत्तरी जिल्लाबाट शुरु गरेर क्रमशः सबै जिल्लाहरूमा विस्तार गरीएको हो।

यस पृष्ठभूमिमा नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले सन् २०१४ मा सिबिआईएमसिआई तथा सिबिएनसिपी कार्यक्रमको समायोजन गर्दै समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम (सि बि आई एम एन सि आई) को विकास गर्ने नीतिगत निर्णय गर्‍यो। यसरी समायोजन गर्दा विश्व स्वास्थ्य संगठनको परिमार्जित आई एम सि आई प्रोटोकलका विषयवस्तुलाई पनि समायोजन गरीएको थियो तथा महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाको भूमिकालाई प्रवर्द्धनात्मक तथा निरोधात्मक क्षेत्रमा मात्र सीमित गरीएको थियो। समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम (सि बि आई एम एन सि आई) ७५ वटै जिल्लाहरूमा क्रमिक रूपमा विस्तार गरी सकिएको अवस्थामा पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाहरू तथा नवजात शिशुहरूको मृत्युदरलाई थप न्यूनीकरण गर्नका लागि नवजात शिशुहरूको स्याहारलाई विशेष जोड दिइएको यस कार्यक्रमले मुख्य प्राणघातक रोग वा अवस्थाहरूको कारणले प्रेषण गरीएका बिरामी शिशुहरूको व्यवस्थापनलाई जोड दिने भएकाले सि बि आई एम एन सि आई

कार्यक्रम महत्त्वपूर्ण सम्बन्ध रहेको छ । चिकित्सक पारामेडिक्स तथा नर्सिङ लागि तयार गरीएको यो सि बि आई एम एन सि आई प्याकेज शिशुहरूको आकस्मिक अवस्थाको पहिचान तथा व्यवस्थापनका लागि आकस्मिक वर्गीकरण, मूल्यांकन तथा उपचारमा केन्द्रित रहेकाले सो तालिम सञ्चालन गर्न मनासिव देखिएकाले गणगकी प्रदेश भित्रका चिकित्सक पारामेडिक्सका तथा नर्सिङलाई सि बि आई एम एन सि आई तालिम सञ्चालन गरीएको हो ।

उद्देश्य

- नवजात शिशु स्याहार तथा प्रमुख बालरोगहरूको एकीकृत व्यवस्थापन गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरूको सिपमा विकास गर्ने ।
- बालरोगको उचित व्यवस्थापनका निमित्त स्वास्थ्य प्रणाली सुधार गर्दै कार्यक्रमको पहुँचमा वृद्धि गर्ने र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने ।
- बाल स्वास्थ्य प्रवर्धन गर्न परिवार र समुदायको सम्बन्धीत ज्ञान, धारणा र व्यवहारमा सुधार गर्ने ।
- समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बाल रोगको एकीकृत व्यवस्थापन गर्न सक्षम हुने छन् ।

अपेक्षित प्रतिफल

- नवजात शिशु तथा बालबालिकाको स्वास्थ्यमा सुधार गर्दै उनीहरूको जीवन रक्षा, स्वास्थ्य वृद्धि र विकासमा योगदान पुर्याउने र ५ वर्ष मुनिका बालबालिकामा लाग्ने रोग र मृत्युदर घटाउने ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागितामुलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्रस.	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या र प्रकृति	पुर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	प्रथम	२०८०।०३।१० देखि २०८०।०३।१५ सम्म	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र पोखरा	२२ जना	६४%	८८%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू

- वरिष्ठ बालरोग विशेषज्ञ तथा अन्य दक्ष प्रशिक्षकहरूबाट प्रशिक्षण गराइएको
- धौलागिरि अस्पतालबाट Model and other materials उपलब्ध
- धौलागिरि अस्पतालको आफ्नै तालिमहलमा पर्याप्त समूह विभाजन गरी Practical गरिएको ।
- पाठ्यक्रमलाई समय सान्दर्भिक बनाइएको
- सहभागीले दोहोरो छलफल राम्ररी (Interaction) गरेको पाइएको ।
- सहभागीहरूले तालिम राम्रो रूपमा लिएको कुरा समापनमा उल्लेख गरेको पाइएको ।

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू

- सहभागीका अनुसार पर्याप्त रूपमा सिप विकास गर्नअझ Clinical Posting गर्न सके राम्रो हुने ।
- यस्ता Clinical तालिममा कम्तीमा ५ जना प्रशिक्षक गर्न सके राम्रो हुने ।

२०. हेमोडायलासिस मेसिनमर्मत सम्भार तालिम

परिचय:

नेपालमा मिर्गौला रोगको समस्या जटिल बन्दै गइरहेको छ । नेपालमा कुल जनसङ्ख्याको १० प्रतिशत अर्थात् करिब ३० लाख मानिसमा कुनै न कुनै रूपमा मिर्गौलाको समस्या रहेको विभिन्न अध्ययन अनुसन्धानहरूले देखाएका छन् । यीमध्ये तीन लाख मानिसको मिर्गौला विग्रिरहेको छ । हरेक वर्ष नेपालमा मिर्गौलाका ३ हजार नयाँ बिरामीहरू थपिने गरेका छन् । यस्तै, ४ हजार भन्दा बढी मानिसले डायलाइसिस गरिरहेका छन् । मिर्गौला रोग लागेपछि त्यसको चिकित्सकिय उपचार खोजिन्छ ।

जब मिर्गौलाको कार्यक्षमतामा हास आउँछ वा काम गर्न सक्दैन । यस्तो अवस्थामा मिर्गौला डायलासिस वा प्रत्यारोपण नै अन्तिम विकल्प हुन्छ । डायलासिस आफैमा खर्चिलो पद्धति हो । कृतिम विधिद्वारा रगत शुद्धीकरण गर्ने प्रक्रिया नै डायलासिस हो । सो सन्दर्भमा मिर्गौला रोगका कारणले डायलासिस गराउने बिरामीहरूको सङ्ख्या बढ्दै गएको छ र हेमोडायलासिस मेसिन अत्यन्त महँङ्गो हुने र सामान्य मर्मतको ज्ञान नहुदाँ नियमित डायलासिस सेवा अवरुद्ध भैरहेको अवस्था छ । यस अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै गण्डकी प्रदेश सरकारमातहतका सरकारी अस्पतालहरूबाट गुणस्तरीय तथा सर्भसुलभ रूपमा डायलासिस सेवा उपलब्ध गराउँदै आईरहेको तथा बिरामीलाई डायलाइसिस सेवा नर्सिङ् स्ट्याफद्वारा सन्चालन गरिए पनि कतिपय अवस्थामा मेसिनको खराबी तथा पार्टपर्जामा आएको समस्याका कारण सेवा अवरुद्ध हुन पुगी बिरामीलाई फर्ता पठाउने अवस्था सिर्जना भएको हुँदा मेसिन मर्मत सम्भार गर्न आवश्यक ठानी अस्पतालमा कार्यरत विधुत प्लम्बर तथा अन्य टेक्निसियन काम गर्दै आइरहेका सहयोगी कर्मचारीलाई Hemodialysis machine maintenance तालिम दिन आवश्यक ठानी विभिन्न अस्पताल तथा विज्ञहरूको सुझाव बमोजिम यो तालिम आयोजन गरिएको हो ।

तालिमको उद्देश्य:

- आधारभूत Hemodialysis machine maintenance तालिममार्फत जिल्ला अस्पतालका अस्पतालमा कार्यरत विधुत प्लम्बर तथा अन्य टेक्निसियन काम गर्दै आइरहेका सहयोगी कर्मचारीलाई Hemodialysis मेसिन मर्मत सम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको विकास गर्ने

अपेक्षित प्रतिफल

- Hemodialysis मेसिन मर्मत तालिम प्राप्त सहयोगी कर्मचारीले डायलासिस युनिटमा आधारभूत मर्मत सेवा प्रदान गर्ने छन् ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागीतामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण

- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation

१. तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र स.	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या	पूर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	प्रथम	२०७९।०५।०६ देखि २६ सम्म	चि वि रा प्र वीर अस्पताल , काठमाडौं	६ जना	४५%	८०%

सबल पक्षहरू:

- **Hemodialysis machine maintenance** तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरिएको ।
- राष्ट्रिय चिकित्सा विज्ञान प्रतिष्ठान, वीर अस्पताल काठमाडौंमा बिरामीहरूको चाप धेरै नै भएकाले सहभागीहरूलाई धेरै Clinical Exposure प्राप्त गर्ने अवसर प्राप्त भएको ।
- प्रशिक्षकहरू अत्यन्तै सहयोगी तथा तालिमका सहभागीहरूलाई धेरै भन्दा धेरै सिक्न उत्प्रेरितसमेत गरेकाले **Hemodialysis machine maintenance** तालिमका सहभागीहरू अत्यन्तै सन्तुष्ट देखिएका ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू:

- तालिम प्याकेज निर्माण गरी स्तरीकरण गरिनु पर्ने
- सहभागीको दैनिक भ्रमण खर्च तथा अन्य अत्यावश्यकिय खर्चमा पुनारावलोकन गरिनु पर्ने
- **Hemodialysis machine maintenance** तालिमका सहभागीहरूलाई अस्पताल परिसरभित्रै आवासको समेत व्यवस्था नभएकोले बाहिर Hostel बाट आउन जान कठिनाइ भएकाले विकल्प खोज्नु पर्ने ।

२१. नर्सिङ कर्मचारीहरूका लागि HEMODIALYSIS तालिम

परिचय:

हालै विश्वमा ठुलो चुनौतिको रूपमा रहेको नसर्ने रोग (Non - Communicable Disease) देशको स्वास्थ्य क्षेत्रमा गम्भीर समस्याका रूपमा स्थापित भैसकेको छ । नेपालको करिब ६२ प्रतिशत मृत्युको कारण नसर्ने रोग हो, जसमा मधुमेह र उच्च रक्तचापको कारणले हुने मृत्यु र मिर्गौलाको रोगका साथै क्यान्सर र विभिन्न दुर्घटनाबाट हुने चोटपटक पर्दछ । नेपालमा मिर्गौला रोगको समस्या जटिल बन्दै गइरहेको छ । नेपालमा कुल जनसङ्ख्याको १० प्रतिशत अर्थात् करिब ३० लाख मानिसमा कुनै न कुनै रूपमा मिर्गौलाको समस्या रहेको विभिन्न अध्ययन अनुसन्धानहरूले देखाएको छ । यीमध्ये तीन लाख मानिसको मिर्गौला खराब भएको विभिन्न तथ्यङ्कहरूले देखाएको छ । देशमा बसेनी करिब ३००० जनाको मिर्गौला फेल हुने गरेको छ । हरेक वर्ष नेपालमा मिर्गौलाका ३ हजार नयाँ बिरामीहरू थपिने गरेका छन् । यस्तै, ४ हजार भन्दा बढी मानिसले डायलाइसिस गरिरहेका छन् । मिर्गौला रोग लागेपछि त्यसको चिकित्सकिय उपचार खोजिन्छ । जब मिर्गौलाको कार्यक्षमतामा हास आउँछ वा काम गर्न सक्दैन । यस्तो अवस्थामा मिर्गौला डायलाइसिस वा प्रत्यारोपण नै अन्तिम विकल्प हुन्छ । डायलाइसिस आफैमा खर्चिलो पद्धति हो ।

डायलाइसिस रगत शुद्धीकरण गर्ने कृत्रिम विधि हो । मिर्गौलाको कार्यक्षमता कमजोर हुँदा शरीरको विषाक्त पदार्थ पूर्णरूपमा बाहिर निस्कन सक्दैन । क्रिडिनिन, युरियालगायत विषाक्त पदार्थको मात्रा बढ्छ । यस्तोमा मेसिनको सहयोगले रगत सफा गर्ने प्रक्रिया नै डायलाइसिस हो । रगतमा सङ्कलित हुने विषाक्त पदार्थ हटाउन र पानी तथा मिनरल्सको सन्तुलन बनाउन मिर्गौलाले काम नगर्ने अवस्थालाई किड्नी फेल्योर भनिन्छ । रगत परीक्षणमा युरिया र क्रिडिनिनको बढ्दो मात्राले किड्नी फेल्योरलाई दर्साउँछ । बिस्तारै र स्थायी रूपमा मिर्गौलाको कार्यक्षमता घट्दै जाने क्रमलाई क्रोनिक किड्नी फेल्योर भनिन्छ । मिर्गौलाभित्र दसौँ लाख नेफ्रोन भनिने स-साना संरचना हुन्छन्, जसले रगतलाई शुद्ध पार्छ । फोहर पदार्थ र अतिरिक्त पानी हटाउँछ, जुन पिसाबका रूपमा शरीरबाहिर निस्कन्छ । मिर्गौलाले हार्मोन निर्माण गर्ने, पिसाब बनाउने, मिनरल अवशोषण गर्ने र अम्लको सन्तुलन राख्ने कामसमेत गर्छ ।

मिर्गौला प्रत्यारोपण नेपालमा सुरु भइसकेको भएतापनि आवश्यकता भन्दा अति कम सङ्ख्यामा प्रत्यारोपण सेवा उपलब्ध भएको र मिर्गौला फेल भएकाहरू प्रत्यारोपण नहुँदासम्म डायलाइसिस सेवासमेत पाउन नसक्ने वर्तमान अवस्थामा गण्डकी प्रदेशका विभिन्न अस्पतालमार्फत डायलाइसिस सेवा सुरु गरि विस्तार गर्न त्यहाँ कार्यरत नर्सिङ कर्मचारीहरूलाई ९० दिनको हेमो डायलाइसिस तालिम सञ्चालन गर्न प्रदेश समानीकरण बजेट विनियोजित गरिएको थियो । विगत २ वर्ष अगाडि देखि नै बेनी अस्पताल, धौलागिरि अस्पताल, पर्वत अस्पताल, स्याङ्जा अस्पतालमा तालिमपश्चात् हेमो डायलाइसिस सेवा सञ्चालन भैरहेको अवस्था छ । त्यस्तै यो आ वको सुरुवात देखि नै लमजुङ अस्पताल, गोरखा अस्पताल र मध्यविन्दु अस्पतालमा सेवा सञ्चालन सुरु

भएको छ । हेमो डायलासिस सेवा सञ्चालन गरिएका अस्पतालमा पर्याप्त स्टाफ पुर्‍याई बढी भन्दा बढी सिफ्टमा सेवा प्रदान गर्ने प्रयास गरिएको छ । साथै यसै वर्षदेखि कास्की को लेखनाथमा रहेको सङ्क्रामक तथा सरुवा रोग अस्पतालमा २५ बेडको नयाँ डायलासिस सेवा सञ्चालनका क्रममा रहेको उक्त अस्पतालमा आवश्यक पर्ने डायलासिस तालिम प्राप्त नर्सिङ जनशक्ति तयार गर्न यो तालिम सञ्चालन गर्न लागिएको हो । यो तालिम वीर अस्पताल मा २ समूह र सहिद धर्म भक्त राष्ट्रिय मानव अङ्ग प्रत्यारोपण केन्द्रमा १ समूह गरी ३ समूहमा सञ्चालन भएको थियो ।

तालिमको उद्देश्य:

- यस तालिमको उद्देश्य मिर्गौलाडायलासिस सेवा सञ्चालन गरेका र नयाँ डायलासिस सेवा सञ्चालन गर्न लागिएका अस्पतालका नर्सिङ स्टाफलाई Hemodialysis सेवा सम्बन्धी ज्ञान तथा सिपको विकास गर्ने

अपेक्षित प्रतिफल

- यस तालिमपश्चात् नर्सिङ स्टाफहरू Hemodialysis सेवा सञ्चालन गर्न सक्षम हुनेछन
- गण्डकी प्रदेशभित्रका डायलासिस केन्द्रहरूमा अविच्छिन्न Hemodialysis सेवा सुचारु हुनेछ ।
- सङ्क्रामक तथा सरुवा रोग अस्पतालमा २५ बेडको Hemodialysis युनिट सञ्चालनमा आउनेछ ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागीतामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation, Case Presentation

तालिम सञ्चालन भएको विभिन्न ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र.स.	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या	पूर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	पहिलो	२०७९।०७।१७ देखि १०।१७	चि वि रा प्र वीर अस्पताल, काठमाण्डौं	१२	६२%	८८%
२	दोस्रो	२०७९।११।२१ देखि ०२।१९	चि वि रा प्र वीर अस्पताल, काठमाण्डौं	११	६६%	८४%
३	तेस्रो	२०८०।०१।०८ देखि ०४।०३	सहिद धर्म भक्त राष्ट्रिय मानव अङ्ग प्रत्यारोपण केन्द्रमा	१६ जना	६४%	८८ %

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू

- तालिममा प्रयोग गरिएका Dialysis Machine हरू र आफूले सेवा दिने अस्पतालमा रहेको Dialysis Machine हरू एकै प्रकृतिका भएको हुँदा तालिमपश्चात् सहभागीलाई सेवा दिन निकै सजिलो हुने र मेसिनको अपरेट गर्न सहज हुने
- वीर अस्पतालका झन्डै २५ भन्दा बढी प्रशिक्षकको व्यवस्था गरी प्रशिक्षण गराइएको
- तालिमपश्चात् विभिन्न जिल्ला अस्पतालहरूमा निशुल्क Hemodialysis सेवा विस्तार हुने
- सहभागीलाई अभ्यास तथा अवलोकनका लागि राष्ट्रिय मिर्गौला केन्द्र तथा सहिद धर्मभक्त मिर्गौला प्रत्यारोपन केन्द्र तथा त्रि वि शिक्षण अस्पतालमा अभ्यासका लागि लगिएको
- तालिमपछि अस्पतालहरूमा रहेको स्टाफ अभावलाई परिपूर्ति भई दिगो डायलासिस सेवा विस्तार हुने
- जिल्ला अस्पतालबाट सेवा सुरु हुँदा गरिब तथा बिपन्न वर्गको सेवामा पहुँच बढ्ने र अरु जिल्लामा गई उपचार गर्नुपर्ने खर्चमा कमि हुने
- नेपालकै ठुलो अस्पताल बिर अस्पतालमा तालिम सञ्चालन भएको हुँदा सहभागीहरूले राम्रोसङ्ग अभ्यास गरी ज्ञान र सिपको विकास गर्ने मौका पाएको
- सहभागीले दोहोरो छलफल गरेको
- HEMODIALYSIS तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरिएको ।
- राष्ट्रिय चिकित्सा विज्ञान प्रतिष्ठान, वीर अस्पताल काठमाडौँमा बिरामीहरूको चाप धेरै नै भएकाले सहभागीहरूलाई धेरै Clinical Exposure प्राप्त गर्ने अवसर प्राप्त भएको ।
- प्रशिक्षकहरू अत्यन्तै सहयोगी तथा तालिमका सहभागीहरूलाई धेरै भन्दा धेरै सिक्न उत्प्रेरितसमेत गरेकाले सिकाइ उपलब्धिप्रति HEMODIALYSIS तालिमका सहभागीहरू अत्यन्तै सन्तुष्ट देखिएका र सहभागीहरूले तालिम उपलब्धिमूलक रहेको कुरा समापन कार्यक्रममा उल्लेख गरेको

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू

- गण्डकी प्रदेशअन्तर्गतभिन्न नै तालिम साइट विकास गर्न सके आउँदा दिनमा धेरै स्वास्थ्यकर्मीलाई प्रदेशभिन्ने तालिम प्रदान गर्न सहज हुने थियो
- Hemodialysis सेवा सञ्चालन भएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सेवा दिने कर्मचारीको कमी भएकोले तालिम आयोजना सँगै कर्मचारी पनि थप गर्नुपर्ने
- HEMODIALYSIS तालिमका सहभागीहरूलाई अस्पताल परिसर भित्रै आवासको समेत व्यवस्था नभएकोले Hostel बाट आउन जान अप्ठेरो भएको ।

२२. स्वस्थ संस्था आधारित नवजात शिशु तथा बाल रोगको एकीकृत व्यवस्थापन (FBIMNCI) सम्बन्धी तालिम

परिचय

नेपालमा बर्सेनी झाडा-पखाला र श्वास-प्रश्वाससम्बन्धी रोगहरूबाट ५ वर्षमुनिका धेरै बालबालिकाको मृत्यु हुने गर्दथ्यो । श्वास-प्रश्वाससम्बन्धी रोगहरूमा निमोनिया मुख्य थियो। यी दुवै रोगहरू बालमृत्युका प्रमुख कारणहरू थिए । सन् १९८३ मा झाडा-पखाला रोग नियन्त्रण कार्यक्रम र त्यसपछि सन् १९८७ मा झाडा-पखाला तथा श्वास-प्रश्वास रोग नियन्त्रण कार्यक्रम (Control of Diarrheal Diseases and Acute Respiratory Infection: CDD-ARI Program) को नाममा सञ्चालन हुँदै आएको यो कार्यक्रम सन् १९९६ पछि बाल रोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम (Integrated Management of Childhood Illness: IMCI Program) को नाममा परिवर्तन भयो। यस कार्यक्रमले प्रारम्भमा ७ दिनको शिशुदेखि ५ वर्षसम्मका बालबालिकाहरूमा देखिने मुख्य-मुख्य स्वास्थ्य समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्ने नीति लिएको थियो भने हाल आएर भर्खरै जन्मेको शिशुको स्वास्थ्य समस्याहरूलाई पनि समेटेको छ ।

पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाहरूमा देखापर्ने मुख्य-मुख्य स्वास्थ्य समस्या वा रोगहरूको एकीकृत रूपमा मूल्याङ्कन गरेर वर्गीकरणका आधारमा पहिचान गरिएको स्वास्थ्य समस्या-रोगको उपचार गर्ने अवधारणाअनुसार जन्मेदेखि ५ वर्षसम्मका बालबालिकालाई गरिने उपचार एवं व्यवस्थापन गर्ने कार्यक्रमलाई नवजात शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम (Integrated Management of Neonatal and Childhood Illness: IMNCI Program) भनिन्छ । यो अवधारणा विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन र युनिसेफले अल्पविकसित तथा विकासोन्मुख देशहरूलाई लक्षित गरेर विकसित गरेको हो । नेपालमा यो कार्यक्रम सन् १९९७ देखि लागु गरिएको हो जसमा महोत्तरी जिल्लाबाट सुरु गरेर क्रमशः सबै जिल्लाहरूमा विस्तार गरिएको हो ।

यो पृष्ठभूमिमा नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले सन् २०१४ मा सीबीआईएमसीआई तथा सीबीएनसीपी कार्यक्रमको समायोजन गर्दै समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम (सीबीआईएमएनसीआई) को विकास गर्ने नीतिगत निर्णय गऱ्यो । यसरी समायोजन गर्दा विश्व स्वास्थ्य संगठनको परिमार्जित आईएमसीआई प्रोटोकलका विषयवस्तुलाई पनि समायोजन गरिएको थियो तथा महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाको भूमिकालाई प्रवर्द्धनात्मक तथा निरोधात्मक क्षेत्रमा मात्र सीमित गरिएको थियो । समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम (सीबीआईएमएनसीआई) ७५ वटै जिल्लाहरूमा क्रमिक रूपमा विस्तार गरिसकिएको अवस्थामा पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाहरू तथा नवजात शिशुहरूको मृत्युदरलाई थप न्यूनीकरण गर्नका लागि नवजात शिशुहरूको स्याहारलाई विशेष जोड दिइएको स्वास्थ्य संस्थामा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको

एकीकृत व्यवस्थापन (सीबीआईएमएनसीआई) कार्यक्रमको आवश्यकता महसुस गरियो । यसले तल्लो तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट सीबीआईएमएनसीआई पद्धति को प्रयोग गरी प्रेषण गरिएका बिरामी शिशुहरूको व्यवस्थापन गर्नका लागि प्रेषण प्रोटोकलको आवश्यकतालाई उजागर गऱ्यो । यसप्रकार यो एफबिआईएमएनसिआई कार्यक्रमले मुख्य प्राणघातक रोग वा अवस्थाहरूको कारणले प्रेषण गरिएका बिरामी शिशुहरूको व्यवस्थापनलाई जोडदिने भएकाले सी बी आई एम एन सि आई कार्यक्रमसँग यसको महत्त्वपूर्ण सम्बन्ध रहेको छ । पारामेडिक्सका तथा नर्सिङ लागि तयार गरिएको यो एफ बी आई एम एन सी आई प्याकेज शिशुहरूको आकस्मिक अवस्थाको पहिचान तथा व्यवस्थापनका लागि आकस्मिक वर्गीकरण, मूल्याङ्कन तथा उपचारमा केन्द्रित रहेकाले सो तालिम सञ्चालन गर्न मनासिब देखिएकाले तपसिलका अस्पतालमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई समावेश गरी सो तालिम सञ्चालन गरिएको ।

उद्देश्य

- स्वास्थ्य संस्थामा आधारित रहेर रोगहरूको एकीकृत व्यवस्थापन गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरूको सिपमा विकास गर्ने ।
- बालरोगको उचित व्यवस्थापनका निम्ति स्वास्थ्य प्रणाली सुधार गर्दै कार्यक्रमको पहुँचमा वृद्धि गर्ने र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने ।
- अस्पतालको बहिरङ्ग तथा अन्तरङ्ग विभागमा नवजात शिशु स्याहार तथा बालरोगको सेवा लिन आउने सेवाग्राहीका बाल रोगको उपचार सम्बन्धी प्रोटोकलअनुसार उपचार गर्ने

अपेक्षित प्रतिफल

- यो तालिमपछि सहभागी स्वास्थ्यकर्मीहरूले अस्पतालहरूमा /स्वस्थ्य संस्था आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन गर्न सक्षम हुनेछन् ।
- नवजात शिशु तथा बालबालिकाको स्वास्थ्यमा सुधार गर्दै उनीहरूको जीवन रक्षा, स्वास्थ्य वृद्धि र विकासमा योगदान पुर्याउने र ५ वर्ष मुनिका बालबालिकामा लाग्ने रोग र मृत्युदर घटाउने ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागीतामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation
- Case Presentation

तालिम सञ्चालन सम्बन्धी जानकारी

क्र . स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या	पूर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	पहिलो	मिति २०७९।०९।१७ देखि १९ सम्म	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र पोखरा	२२	६२%	८८%
२	दोस्रो	मिति २०७९।११।१५ देखि १७ सम्म	धौलागिरि अस्पताल बागलुङ	३३	६६%	८४%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू

- वरिष्ठ बाल रोग विशेषज्ञ तथा अन्य दक्ष प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था
- धौलागिरि अस्पतालबाट Model and other materials उपलब्ध गराइएको
- धौलागिरि अस्पतालको आफ्नै तालिम हलमा पर्याप्त समूह विभाजन गरी Practical गरिएको ।
- पाठ्यक्रमलाई समय सान्दर्भिक बनाइएको
- सहभागीले दोहोरो छलफल राम्ररी गरेको पाइएको ।
- सहभागीहरूले तालिम राम्रो रूपमा लिएको कुरा समापनमा उल्लेख गरेको पाइएको ।
- सहभागीलाई वस्न आवासको व्यवस्था अस्पतालमा गरिएको ।

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू

- सहभागीका अनुसार पर्याप्त रूपमा सिप विकास गर्न अझ Clinical Posting गर्न सके राम्रो हुन्थ्यो ।
- यस्ता Clinical तालिममा कम्तीमा ५ जना प्रशिक्षक गर्न सके राम्रो हुने ।
- तालिम अवधि बढाउनु पर्ने

२३. Implant तालिम कार्यक्रम

परिचय

गर्भनिरोधक इम्प्लान्ट प्रणाली एउटा प्रभावकारी (राखेको २४ घन्टाबाट काम गर्ने) अस्थायी गर्भनिरोधकको उपाय हो। हाल विश्वमा विभिन्न प्रकारका इम्प्लान्टहरू उपलब्ध छन् र प्रकार हेरी यस्ता इम्प्लान्टले ३ देखि ५ वर्षसम्म गर्भधारण हुनबाट सुरक्षित राख्छ। गर्भनिरोधका साधनहरूको प्रविधिमा सुधार ल्याउन सन् १९५२ मा एउटा अन्तर्राष्ट्रिय संस्था जनसङ्ख्या परिषद (Population Council), खडा गरिएको र यस संस्थाले सन् १९६६ मा यस्ता इम्प्लान्टको विकास एवं अनुसन्धान सुरु गरेको थियो। इम्प्लान्ट एउटा प्रभावकारी अस्थायी (कुनै पनि बेला झिक्न मिल्ने) गर्भनिरोधको विधि हो । नेपालमा प्रयोग हुने इम्प्लान्ट जेडिल (jabelle) हो यसमा २ वटा मसिना नरम खालका रडहरू हुन्छन्। यी रडहरू रबरका नलीहरू सिलास्टिक ट्युबिङ (Silastic Tubing) बाट बनेको हुन्छ र Levonorgestrel नाम गरेको सिन्थेटिक परोजेस्टिन (Synthetic Progestin) र ईलास्टोमर (Elastomer) भरेर बनाइएका हुन्छन् स्वास्थ्यका लागि मेडिकल स्तर भएको नरम रबरको नलि बाट यि ईम्प्लान्टहरू बनेका हुन्छन्। जुन Dimethylsiloxane / Methylvinylsiloxaneको Co- polymer हो प्रत्येक रडको लम्बाई ४३ मिलिमिटर र गोलाइ २.५ मिलिमिटर हुन्छ। प्रतिरड ७५ मिलिग्राम हुन्छ। यी रडहरू सानो शल्यक्रिया विधि द्वारा महिलाको पाखुराको भित्री भागको छालाको ठिक मुनि (Subdermally) प्रत्यारोपण गरिन्छ भने निकाल्दा पनि सानो घाउ बनाएर निकालिन्छ।

यो ८ दिनको तालिम नर्सिङ तथा प्यारामेडिक स्टाफहरूलागि सेवाग्राहीहरूलाई परामर्श गर्न तथा स्वैच्छिक रूपमा परिवार नियोजनको अस्थायी साधन इम्प्लान्टको गुणस्तरीय सेवा र प्रविधिबाट राख्ने र निकाल्ने प्रदान गर्न सक्षम बनाउनकोलागि तयार गरिएको हो । यो तालिम इम्प्लान्ट सेवा प्रदान गरिरहेका स्वास्थ्य संस्था (कम्तीमा हप्तामा एक दिन) वा तालिमपश्चात् तुरुन्तै सेवा दिन सक्ने संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी सहभागी गराइन्छ । परिवार नियोजन क्लिनिकल तालिम केन्द्रहरूले यस तालिममा एक पटक (ब्याच) मा ४ जना सम्म नर्सिङ तथा प्यारामेडिक स्टाफहरू (सहभागीहरू) समावेश गराउनु पर्दछ । यसरी ४ जना सहभागीहरूलाई तालिम प्रदान गर्नको लागि हरेक ब्याचमा २ जना तालिम प्राप्त प्रशिक्षक (मेडिकल डाक्टर/हे.अ./नर्स) हरू (१:२ अनुपात) आवश्यक पर्दछ । सहभागीहरूले इम्प्लान्ट सेवा प्रदान गर्नको लागि आवश्यक सिपका सम्पूर्ण चरणहरू पुरा गरी सैद्धान्तिक ज्ञानमा कम्तीमा ८५ प्रतिशत अङ्क ल्याएको ब्यहोरा सम्बन्धित प्रशिक्षकहरूले सिफारीस गरे पछि मात्र तालिम केन्द्रले प्रमाणपत्र प्रदान गरिन्छ ।

आ .व. ०७९\०८० गण्डकी प्रदेश, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र पोखराको सङ्घिय सूचीकृत तथा समानीकरणतर्फ सरकार विनियोजित बजेट प्रदेश सरकारको आर्थिक नियम भित्र रहेर

यस प्रदेशभित्रका ११ वटै जिल्लाका अस्पताल र स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई **Implant** तालिम दिई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गरि सेवाको पहुँच बढाएर हाल भैरहेको परिवार नियोजन प्रयोग दर बढाउने र माग दरलाई घटाउने उद्देश्यका साथ यो तालिम सञ्चालन गरिएको हो ।

उद्देश्य

- स्वास्थ्यकर्मीहरूको **Implant** सेवासम्बन्धी ज्ञानको अभिवृद्धि गराई सेवाग्राहीहरूलाई परामर्श गर्न तथा स्वैच्छिक रूपमा परिवार नियोजनको अस्थायी साधन इम्प्लान्टको राख्ने र निकाल्न सक्षम बनाउने

अपेक्षित प्रतिफल

- तालिमपश्चात् सहभागीहरूले सेवाग्राहीहरूलाई गुणस्तरीय ईम्प्लान्ट सेवा प्रदान गर्न सक्षम भई परिवार नियोजनको साधनको प्रयोग दर बढेको हुनेछ ।
- परिवार नियोजनको सेवा तथा पहुँचमा वृद्धि हुनेछ ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागीतामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Field Placement
- Skill Demonstration,
- Case Presentation

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या	पूर्व परीक्षा	अन्तिम परीक्षा
१	पहिलो	२०७९/०७/१४ देखि २०७९/०७/२१	प नि सङ्घ भरतपुर	५	६७%	९३%
२	दोस्रो	२०७९/०९/०१ देखि २०७९/०९/०८	प नि सङ्घ भरतपुर	५	६८%	९८%
३	तेस्रो	२०७९/०१/०९ देखि ०१/२०८०/०१/१७	प नि सङ्घ भरतपुर	५	६७%	९३%
४	चौथो	२०८०/०१/२९ देखि २०८०/०/०५	परिवार नियोजन सङ्घ भरतपुर	५ जना	६८%	९८%
५	पाँचौ	२०८०/०२/०५ देखि २०८०/०२/१२	सुनोलो परिवार नियोजन नेपाल नारयणगढ	५	६२	८८%

६	छैटौं	२०८०/०२/१२ देखि २०८०/०२/१९	देखि प नि सङ्घ भरतपुर	५	६७%	९३%
७	सातौं	२०८०/०२/२३ देखि २०८०/०२/३०	देखि सुनोलो परिवार नेपाल नारयणगढ	५ जना	६८%	९८%
८	आठौं	२०८०/०३/०१ देखि २०८०/०३/०८ सम्म	देखि परिवार नियोजन सङ्घ भरतपुर	५ जना	६८%	९६%
९	नवौं	२०८०/०३/०५ देखि २०८०/०३/१२ सम्म	देखि सुनोलो परिवार नेपाल नारयणगढ	५ जना	६६%	९४%
१०	दसौं	२०८०/०३/१२ देखि २०८०/०३/१९ सम्म	देखि परिवार नियोजन सङ्घ भरतपुर	५ जना	६२%	९६%
११	एघारौं	२०८०/०३/१२ देखि २०८०/०३/१९ सम्म	देखि सुनोलो परिवार नेपाल नारयणगढ	५ जना	६८%	९८%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- तालिम लामो समय अनुभव अनुभव भएको प्रशिक्षक द्वारा सञ्चालन भएको ।
- तालिममा सहभागीहरूले राम्ररी सिक्ने व्यवस्था मिलाउन तालिमको अवधिमा शिवीर आयोजना गरिएको
- तालिमपछि सेवा प्रवाह गर्न सहभागी भएको

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू

- तालिम साइटमा आवास नभएकाले टाढाबाट जाने सहभागीलाई सहज हुने देखिएकाले यस्ता समस्या समाधान गर्नुपर्ने ।
- तालिम लिएपछि सहभागीको फ्लो अप गर्नु पर्ने ।

२४. नर्सिङ स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि आ.इ.यू.सी.डी तालिम

परिचय

गर्भनिरोधक आ.इ.यू.सी.डी प्रणाली एउटा प्रभावकारी (राखेको २४ घण्टाबाट काम गर्ने) अस्थायी गर्भनिरोधकको उपाय हो। हाल विश्वमा एकै प्रकारका आ.इ.यू.सी.डी उपलब्ध छन् आ.इ.यू.सी.डीले १२ वर्षसम्म गर्भधारण हुनबाट सुरक्षित राख्छ। गर्भनिरोधका साधनहरूको प्रविधिमा सुधार ल्याउन सन् १९५२ मा एउटा अन्तर्राष्ट्रिय संस्था जनसङ्ख्या परिषद (Population Council), खडा गरिएको र यस संस्थाले सन् १९६६ मा यस्ता आ.इ.यू.सी.डी विकास एवं अनुसन्धान सुरु गरेको थियो। आ.इ.यू.सी.डी एउटा प्रभावकारी अस्थायी (कुनै पनि बेला झिक्न मिल्ने) गर्भनिरोधको विधि हो। नेपालमा प्रयोग हुने आ.इ.यू.सी.डीलाई कपर्टी पनि भनिन्छ। यसमा तामाको तार बेरी बनाइएको हुन्छ र स्वास्थ्यका लागि कुनै पनि हर्मोन प्रयोग नगरी यो पाठेघरमा तालिम प्राप्त नर्सिङ स्वास्थ्यकर्मीद्वारा राखिन्छ।

यो ८ दिनको तालिम नर्सिङ स्टाफहरूलागि सेवाग्राहीहरूलाई परामर्श गर्न तथा स्वैच्छिक रूपमा परिवार नियोजनको लामो अवधिको अस्थायी साधन आ.इ.यू.सी.डी गुणस्तरीय सेवा र प्रविधिबाट राख्ने र निकाल्ने प्रदान गर्न सक्षम बनाउनको लागि तयार गरिएको हो। यो तालिम आ.इ.यू.सी.डी सेवा प्रदान गरिरहेका स्वास्थ्य संस्था (कम्तीमा हप्तामा एक दिन) वा तालिमपश्चात् तुरुन्तै सेवा दिन सक्ने संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी सहभागी गराइन्छ। परिवार नियोजन क्लिनिकल तालिम केन्द्रहरूले यस तालिममा एक पटक (ब्याच) मा ४ जनासम्म नर्सिङ स्टाफहरू (सहभागीहरू) समावेश गराउनु पर्दछ। यसरी ४ जना सहभागीहरूलाई तालिम प्रदान गर्नको लागि हरेक ब्याचमा २ जना तालिम प्राप्त प्रशिक्षक (मेडिकल डाक्टर/हे.अ./नर्स) हरू (१:२ अनुपात) आवश्यक पर्दछ। सहभागीहरूले आ.इ.यू.सी.डी सेवा प्रदान गर्नको लागि आवश्यक सिपका सम्पूर्ण चरणहरू पुरा गरी सैद्धान्तिक ज्ञानमा कम्तीमा ८५ प्रतिशत अङ्क ल्याएको ब्यहोरा सम्बन्धित प्रशिक्षकहरूले सिफारीस गरे पछि मात्र तालिम केन्द्रले प्रमाणपत्र प्रदान गरिन्छ।

आ .ब. ०७९/०८० गण्डकी प्रदेश, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र पोखराको सर्सत तथा समानीकरण बजेटअनुसार प्रदेश सरकारको आर्थिक नियमभित्र रहेर आ.इ.यू.सी.डी को गुणस्तरीय सेवा प्रदान गरी यसको सेवाको पहुँच बढाएर हाल भैरहेको परिवार नियोजन प्रयोग दर बढाउनका लागि ४ व्याच तालिम सञ्चालन गरिएको थियो।

उद्देश्य

- नर्सिङ कर्मचारीहरूले आ.इ.यू.सी.डी सेवा सम्बन्धि ज्ञानको अभिवृद्धि गराई सेवाग्राहीहरूलाई परामर्श गर्न तथा स्वैच्छिक रूपमा परिवार नियोजनको अस्थायी साधन आ.इ.यू.सी.डी राख्ने र निकाल्न सक्षम बनाउने

अपेक्षित प्रतिफल

- तालिमपश्चात् सहभागीहरूले सेवाग्राहीहरूलाई गुणस्तरीय आ.इ.यू.सी.डी सेवा प्रदान गर्न सक्षम भई परिवार नियोजनको साधनको प्रयोग दर बढेको हुनेछ।
- परिवार नियोजनको सेवा तथा पहुँचमा वृद्धि हुनेछ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागीतामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Field Placement
- Skill Demonstration,
- Case Presentation

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या	पूर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	पहिलो	२०७९।०७।२१ देखि २८ सम्म	परिवार नियोजन सङ्घ भरतपुर	५ जना	७३%	९८%
२	दोस्रो	२०७९।०८।२३ देखि ०९/०१ सम्म	परिवार नियोजन सङ्घ भरतपुर	५ जना	६६%	९६%
३	तेस्रो	२०७९।०९।२८ देखि १०।०५ सम्म	परिवार नियोजन सङ्घ भरतपुर	५ जना	६२%	९४%
४	चौथो	२०७९।१२।२२ देखि १२/२९ सम्म	परिवार नियोजन सङ्घ भरतपुर	५ जना	६०%	९०%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- तालिम सञ्चालनका लागि स्वास्थ्य कार्यालय, अस्पतालहरू र प्रशिक्षकहरूसँग समन्वय गरेको
- तालिमको मापदण्डअनुसार प्रशिक्षक र सहभागी छनौट गरेको
- आवश्यक सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक अभ्यास गरिएको
- पूर्व र मध्य प्रश्नावलीद्वारा सहभागीहरूको ज्ञानको मूल्याङ्कन गरेको।
- तालिममा सहभागीहरूले राम्ररी सिक्ने व्यवस्था मिलाउन तालिमको अवधिमा शिवीर आयोजना गरिएको
- तालिमपछि सेवा प्रवाह गर्न सहभागी भएको

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू:

- टाढाबाट जाने सहभागीहरूको लागि आवासको ब्याबस्था भएमा सहज हुने देखिन्छ।

२५. नर्सिङ स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि गर्भपतन सम्बन्धी (Medical Abortion) तालिम

परिचय

असुरक्षित गर्भपतनबाट हुने मातृ मृत्यु दरलाई घटाउन नेपालले वि. सं. २०५९ साल देखि सुरक्षित गर्भपतन सेवालाई कानुनी मान्यता दिएको हो। त्यसैगरी सुरक्षित गर्भपतन सेवाको कार्यान्वयनका लागि “सुरक्षित गर्भपतनसम्बन्धी राष्ट्रिय नीति २०६०” लागू गरेको थियो। यसैक्रममा नेपालले सुरक्षित गर्भपतन सेवाको सर्वसुलभ र सर्वव्यापी पहुँच बढाउनका लागि निःशुल्क सुरक्षित गर्भपतन सेवा कार्यक्रमलाई वि. सं. २०७३ सालदेखि लागू गरिसकेको छ। सुरक्षित गर्भपतन सेवालाई नेपालको संविधानले पनि महिलाको मौलिक हकको रूपमा सुनिश्चित गरेको, साथै सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा र अधिकार ऐन २०७५ ले पनि सुरक्षित गर्भपतन सेवालाई महिलाको अधिकारको रूपमा सम्बोधन गरेको छ। त्यसैगरी जनस्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ र नियामावली २०७७ ले यस सेवालाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको रूपमा परिभाषित गरेको छ। नेपालको संविधान अनुसारको स्थानीय, प्रदेश र सङ्घीय संरचनामा ऐनलाई कार्यान्वयन गर्न तीन वटै सरकारी तहको दायित्व रहेको छ। स्थानीय, प्रदेश र सङ्घ तहका तोकिएका निकायहरूलाई सुरक्षित गर्भपतन सेवालाई सबैको पहुँचयोग्य, सर्वसुलभ, गुणस्तरीय सेवाका लागि सहयोग पुर्याउने कार्य गर्नुपर्ने भएको हुँदा स्वास्थ्यकर्मी हरूलाई सो सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था आवश्यक रहेको छ।

नेपाल सरकारले सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवालाई सुरक्षित, गुणस्तरीय, सर्वसुलभ तथा पहुँच योग्य बनाउने प्रतिबद्धता जाहेर गर्दै आएको छ भने नेपालको संविधानमा पनि महिलाको यस सेवा र अधिकार सम्बन्धी हकको सम्मान, संरक्षण र परिपूर्तिबारे सम्बोधन भएको छ। यस सेवाको विस्तार र पहुँचका लागि सबै सूचीकृत सरकारी स्वास्थ्य संस्थाबाट निःशुल्क सेवा उपलब्ध गरिनुका साथै विभिन्न प्रयासहरू हुँदै आएका छन्। सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार ऐन २०७५ ले पनि महिलाको यस अधिकारलाई सुनिश्चित गरेको छ। त्यसैगरी जनस्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ र नियामावली २०७७ ले सुरक्षित गर्भपतन सेवालाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको रूपमा पहिचान पनि गरेको छ। “आधारभूत स्वास्थ्य सेवा” भन्नाले जनस्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ को दफा ३ को उपदफा (४) बमोजिम आम नागरिकको स्वास्थ्य आवश्यकता पूर्तिका लागि राज्यबाट सुलभ रूपमा निःशुल्क उपलब्ध हुने प्रबर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, निदानात्मक, उपचारात्मक र पुनस्थापनात्मक सेवा सम्झनु पर्छ। “गर्भपतन” भन्नाले गर्भमा रहेको भ्रूण स्वाभाविक रूपमा जन्मन सक्ने हुनुभन्दा अगावै गर्भशयबाट भ्रूणबाहिर निस्कने वा निकाल्ने कार्य सम्झनुपर्छ। “गर्भपतन सेवा” भन्नाले गर्भपतन गर्नका लागि इजाजतपत्र प्राप्त स्वास्थ्य संस्थामा इजाजतपत्र प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीले सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार ऐन, २०७५ बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी गरिने गर्भपतन सेवा सम्झनु पर्छ।

सुरक्षित गर्भपतन सेवाका विधिहरूमध्ये सूचीकृत स्वास्थ्य संस्थामा सूचीकृत स्वास्थ्यकर्मीले देहाय बमोजिम उपयुक्त प्रविधि र प्रक्रिया प्रयोग गरी सुरक्षित गर्भपतन सेवा प्रदान गर्न सकिनेछ :-

(क) औषधीको प्रयोगद्वारा गरिने सुरक्षित गर्भपतन (एमए) : नेपालमा औषधीको प्रयोगद्वारा गरिने गर्भपतनमा मिफेप्रिस्टीन र मिसोप्रोस्टोल नामक औषधीहरू प्रयोग गरिन्छन् । यो १० हप्ता भित्रको गर्भको लागि औषधीको प्रयोगद्वारा (एम ए) गरिने सुरक्षित गर्भपतन विधि हो । स्वास्थ्यकर्मी हरूलाई तालिमको व्यवस्था गरी सूचीकृत गर्ने तथा स्वास्थ्यसंस्था सूचीकृत गरी सुरक्षित गर्भपतन सेवा लाई सुनिश्चित गर्न, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत स्थाई नर्सिङ कर्मचारी हरूलाई सुरक्षित गर्भपतन (MA)सम्बन्धी नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले तयार पारेको ५ कार्यदिनको तालिम नपायका हुँदा स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट दिनुपर्ने सेवा अवरुद्ध रहेको बर्तमान अवस्थालाई सुधारगर्न स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, द्वारा गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई ५ कार्य दिनको तालिमको आवश्यकता रहेको छ हुँदा यो तालिम स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको वार्षिक स्कृत कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालन गरिएको हो ।

उद्देश्य:

- नसिङ स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई औषधीका माध्यमबाट हुने सुरक्षित गर्भपतन MEDICAL ABORTION सम्बन्धी तालिम दिई क्षमता अभिवृद्धी हुने ।
- स्वास्थ्य सथाहरूबाट MA सेवा विस्तार गर्ने ।

अपेक्षित प्रतिफल

- सुरक्षित गर्भपतन सेवा सञ्चालन हुने
- मातृ मृत्युदर र बाल मृत्यु दरलाई कम गर्ने ।

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र स	व्याच	सञ्चालन मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या	पूर्व परीक्षा	अन्तिम परीक्षा
ससर्त अनुदान तर्फ						
१	पहिलो	२०७९/०७/२० देखि ०७/२४ सम्म	धौलागिरि अस्पताल बाग्लुङ	६ जना	७४%	८५%
२	दोस्रो	२०७९/०७/२१ देखि ०७/२७ सम्म	सुनौलो परिवार नेपाल	६ जना	७९	९२.७
३	तेस्रो	२०७९/०८/२१ देखि ०९/०३ सम्म	सुनौलो परिवार नेपाल	५ जना	७९.८	९०.७

समानिकरण तर्फबाट प्राप्त स्रोतबाट

१	पहिलो	२०७९/१०/२९ २०७९/११/४ सम्म	देखि	सुनौलो	परिवार	६	८०	९४
				नेपाल	नारायणगड			
२	दोस्रो	२०७९/११/२४ २०७९/११/२८	देखि	सुनौलो	परिवार	६	८०	९४
				नेपाल	नारायणगड			
३	तेस्रो	२०७९/११/२४ २०७९/११/२८	देखि	सुनौलो	परिवार	६	८०	९४
				नेपाल	नारायणगड			
४	चौथो	२०७९/११/२४ २०७९/११/२८	देखि	सुनौलो	परिवार	६	८०	९४
				नेपाल	नारायणगड			
५	पाँचौ	२०८०/०१/२५ २०८०/०१/२९ सम्म	देखि	सुनौलो	परिवार	६	७८	९२
				नेपाल	नारायणगड			
६	छैटौ	२०८०/०२/१९ २०८०/०२/२३ सम्म	देखि	सुनौलो	परिवार	६ जना	८०	९४
				नेपाल	नारायणगड			

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- तालिम सञ्चालनका लागि स्वास्थ्य कार्यालय, अस्पतालहरू र प्रशिक्षकहरूसँग समन्वय गरेको
- तालिमको मापदण्डअनुसार प्रशिक्षक र सहभागी छनौट गरेको
- आवश्यक सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक अभ्यास गरिएको
- पुर्व र मध्य प्रश्नावलीद्वारा सहभागीहरूको ज्ञानको मुल्याङ्कन गरेको ।
- तालिमपछि सेवा प्रवाह गर्न सहभागी भएको

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू:

- टाढाबाट जाने सहभागीहरूका लागि आवासको व्यवस्था भएमा सहज हुने देखिन्छ ।

२६. चिकित्सकहरूका लागि सुरक्षित गर्भपतन तालिम

परिचय

विश्वभरि प्रत्येक वर्ष अनुमानित दुई अर्ब आठ लाख महिलाहरू गर्भवती हुन्छन्, जसमा ४१% महिलाहरूको गर्भधारण अनिच्छित रहेको पाइएको छ। यस अवस्थामा विश्वभरि नै प्रत्येक वर्ष करिब २२ करोड असुरक्षित गर्भपतन भइरहेको छ जसले गर्दा करिब ४७ हजार महिलाहरूको मृत्यु हुने गर्दछ। असुरक्षित गर्भपतनका कारण हुने मृत्यु सबै मातृ मृत्युको १३% नजिक रहेको छ।

नेपालको अवस्थामा सन् २००२ मा गर्भपतनलाई वैधानिकीकरण गर्नुअघिको अवधिमा अस्पतालमा हुने मृत्युमध्ये ५० प्रतिशत असुरक्षित गर्भपतनका कारण हुने गरेको थियो। १९९८ मा गरिएको मातृ मृत्यु र विरामीको अध्ययनले अस्पतालहरूमा ५४% प्रसूति र स्त्री रोग भर्नाहरू गर्भपतन जटिलताका कारण भएको देखाएको छ। सन् १९९६ मा ५३९/१०००० जीवित जन्मबाट सन् २००६ मा २ सय ८१/१०००० जीवित जन्म र २०१० मा १७०/१०००० जीवित जन्ममा मातृ मृत्युदरमा उल्लेखनीय कमी आए पनि नेपालमा मातृ मृत्युदर अस्वीकार्य रूपमा उच्च रहेको छ।

नेपालको गर्भपतन नीतिको उदारीकरणले महिला स्वास्थ्यलाई फाइदा पुऱ्याएको छ र सम्भवतः देशमा मातृ मृत्युदर घटाउन योगदान पुऱ्याएको छ। १० वर्ष पछिको कानुनीकरण अवधिमा, सुरक्षित गर्भपतन प्राप्त गर्न र जटिलताहरूको लागि अस्पताल हेरचाह खोज्ने सम्भावना धेरै सङ्ख्यामा महिलाहरू, र गम्भीर गर्भपतन जटिलतामा उल्लेखनीय गिरावट, अवलोकन गरिएको छ। यो गिरावटले उदारीकृत सुरक्षित गर्भपतन नीतिले नेपालमा मातृ मृत्युदर घटाउन सहयोग गरेको देखाउँछ।

यद्यपि सुरक्षित गर्भपतनका लागि युवा महिलाहरूको आवश्यकतालाई लामो समयदेखि पुनर्विचार गरिएको छ, यो उमेर समूहले कुनै पनि प्रकारको गर्भपतनमा पहुँच गर्न धेरै कठिनाइहरूको सामना गर्दछन्। सेवा प्रदायकहरू यस विशेष समूहका आवश्यकताहरूप्रति संवेदनशील हुनुपर्छ र तिनीहरूको प्रजनन स्वास्थ्यलाई गर्भपतन सेवाहरूसँगै सम्बोधन गर्न आवश्यक छ।

त्यसैले विगत केही वर्ष देखि सरकारी तथा गैर-सरकारी सङ्घ संस्थाका प्राविधिक कर्मचारीहरूलाई गर्भपतन सेवाका लागि ज्ञान तथा सिपको अभिवृद्धिका साथै परामर्शलगायतका कार्यहरूको लागि सम्बन्धित विभिन्न तालिमहरू सञ्चालन भैरहेको परिप्रेक्ष्यमा नेपालमा विद्यमान उच्च मातृ मृत्युदरलाई घटाउने हेतुले सुरक्षित गर्भपतन सेवा तालिम कार्यक्रमसम्बन्धि स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि व्यवस्था गरेअनुसार गण्डकी प्रदेशका जिल्ला स्तरीय अस्पताल एवम स्थानीय आधारभूत अस्पतालमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि यो तालिम सञ्चालन गरिएको हो ।

उद्देश्य:

- १ बृहत् गर्भपतन हेरचाह सेवाको व्यवस्था गर्ने सम्बन्धमा स्वास्थ्यकर्मीहरूमा सकारात्मक मनोवृत्ति सिर्जना गर्ने ।
- २ उच्च गुणस्तरीय, महिला केन्द्रित गर्भपतन सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरूमा ज्ञान, सिप र आत्मविश्वास विकास गर्ने ।

अपेक्षित प्रतिफल:

यस तालिमपश्चात स्वास्थ्यकर्मीहरूले समुदायस्तरमा उच्च गुणस्तरीय, महिला केन्द्रित गर्भपतनसम्बन्धी स्वास्थ्य सेवाहरू प्रदान गर्नेछन् ।

तालिम अभ्यास विधि:

१. सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
२. सामूहिक छलफल
३. निर्देशित अवलोकन र प्रयोगात्मक अभ्यासहरू

तालिम सञ्चालन भएको ब्याच सम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या	तालिम पूर्व परीक्षा	तालिमपश्चात् परीक्षा
१	पहिलो	२०७९/१०/२४ देखि ११/०४	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा	१२ जना	८१%	९४%
१.	दोस्रो	२०८०/०३/२१ देखि ०३/३०	परोपकार प्रसूति तथा स्त्रीरोग अस्पताल, थापाथली, काठमाडौं	७ जना	८१.२२%	९७.१४%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

१. सुरक्षित गर्भपतन तालिम सञ्चालनका लागि उचित रूपमा तालिमको सन्दर्भ सामाग्रीहरूको व्यवस्था रहेको ।
२. तालिम साइटमा प्रयोगात्मक अभ्यास गर्नका लागि सेवाग्राहीहरूको उचित व्यवस्था रहेको ।
३. तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिप प्रदान गरिएको ।
४. सहभागीहरू तालिमप्रति सक्रिय रूपमा सहभागीता रहेको र तालिमपश्चात् गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि विश्वस्त रहेका ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

१. तालिम कार्यक्रमलाई अझ व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउनका लागि कार्यक्रमको जिम्मेवारी उचित समयमा प्रदान गरिनुपर्ने ।
२. तालिमपश्चात् उचित रूपमा स्वास्थ्यकर्मीहरूको कार्यस्थलमा गई follow up evaluation को व्यवस्था गरिनुपर्ने ।

२७. चिकित्सक ,हेल्थ असिस्टेन्ट तथा नर्सिङ कर्मचारीहरूको लागि Primary Emergency Care सम्बन्धि

तालिम

परिचय

प्राथमिक उपचार भनेको (गम्भीर) दुर्घटनामा परेका व्यक्तिलाई उसको समस्याको सही आकलन गरी त्यसको निदानका लागि तुरुन्तै प्रदान गरिने सेवा हो । यसले दुर्घटना जहाँ र जहिले पनि हुन सक्दछ भन्ने मान्यता राखेर सबै स्वस्थ्यकर्मी तथा प्रथमिक उपचारमा खटिने कर्मचारी तयारी अवस्थामा रहनु पर्दछ भन्ने मान्यता राख्दछ । यसअन्तर्गत घटनास्थलको आकलन, प्रभावित व्यक्तिको आकलन, श्वासनली वा खानानलीमा अवरुद्ध भएको व्यवस्थापन, अवरुद्ध वा अनियन्त्रित भएको मुटुको क्रियाकलाप पुनः नियमित गर्ने, गम्भीर रक्तपात नियन्त्रण, मानसिक आघात (सक) व्यवस्थापन, मेरुदण्डको चोट व्यवस्थापनदेखि (अर्ध)मूर्च्छित अवस्थाका व्यक्तिलाई होसमा ल्याउने आदि कामहरू पर्दछन् । यसका अलावा दुर्घटना वा चोटपटकका कारण आकस्मिक सेवाको आवश्यकता पर्ने घाउको आकलन, बिरामीको अवस्था, घाउमा मलमपट्टी गर्नेदेखि चोट लागेको वा टुक्रेको हड्डीलाई जोडेर काम्रो बाँध्ने आदि सिप प्रदान गरिन्छ । यस सम्बन्धमा तालिमप्राप्त वा अनुभवी व्यक्तिले सेवा प्रदान गर्न सक्दछन् । यस्तो सेवाका मुख्य तीनवटा उद्देश्य हुन्छन् जीवनरक्षा, थप जोखिम बढ्न नदिनु र निको पार्नु । यस्ता जीवनोपयोगी कलाका बारेमा स्वास्थ्यकर्मी तथा चिकित्सक राम्रो ज्ञान हुँदा दुर्घटनाको अवस्थामा आफू स्वयं, परिवार, छिमेकीदेखि अपरिचित व्यक्तिको स्वास्थ्य रक्षा गर्न वा ठुलो क्षति हुनबाट जोगाउन सकिन्छ ।

अस्पतालमा गरिने Primary Emergency Care मानवीय संवेदनासँग सरोकारको विषय भएको हुँदा यस्तो कला सिक्न दक्ष प्रशिक्षकको आवश्यकता पर्दछ । कतिपय अभ्यास नै गर्नुपर्ने खालका महत्त्वपूर्ण सिप हाँसिल गर्न घटनास्थल र बिरामीको अवस्थाको सूक्ष्म अध्ययन गर्न र यस विषयमा विशेष तालिम प्राप्त प्रशिक्षकको निगरानीमा अभ्यास गर्नु पर्नेहुन्छ ।

बेला बेलामा हुने ठुला प्राकृतिक प्रकोप तथा दैविक विपत्ति तथा सवारी साधनको बढ्दो दुर्घटनाबाट अकालमा धेरै व्यक्तिहरूको समयमा नै उपर्युक्त उपचार नपाएर अङ्ग भङ्ग तथा आकस्मिक रोगको कारणले हुने गम्भीर स्वास्थ्य परिस्थितिमा ज्यान जोगाउन आपतकालीन उपचार व्यवस्थापन अति महत्त्वपूर्ण हुन्छ । आपतकालीन अवस्थामा यथाशीघ्र गरिने प्राथमिक उपचारले दिर्घकालीन शारीरिक अशक्तताको मात्रा घटाउने र मृत्युसमेत न्युनीकरण गर्ने गर्न सकिन्छ । यस्तो उपचारमा संलग्न हुने चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको आपतकालीन उपचार सेवालार्इ तालिममार्फत क्षमता अभिवृद्धि गर्न सङ्घिय ससर्त बजेट विनियोजन गरिएबमोजिम गण्डकी

प्रदेशअन्तर्गतका चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीका लागि तालिम सञ्चालन गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्न तालिम आयोजना गरिएको हो ।

यस्तो तालिम प्रदान गर्न यस प्रदेशमा प्रशिक्षक अभाव रहेको तथा तालिम सञ्चालन गर्न लाग्ने तालिम सामग्री समेत यस प्रदेशमा पर्याप्त नभएको तर काठमाण्डौँ उपत्यकामा प्रशिक्षक उपलब्ध हुन सक्ने तथा तालिम सामग्री समेत उपलब्ध गराउन सहज हुने भएकाले निक साइमन्स इन्स्टिच्युटको प्रविधिक सहयोगमा मिति २०८० जेष्ठ महिनाको १४ गतेदेखि काठमाण्डौँ उपत्यकामा यो तालिम सञ्चालन मा लागिएको हो ।

उद्देश्य

- चिकित्सक ,हेल्थ असिस्टेन तथा नर्सिङ कर्मचारीहरूको Emergency Case व्यवस्थापन गर्न ज्ञान, सिप, क्षमता र दक्षता अभिवृद्धि गराउने
- अस्पताल र स्वास्थ्य संस्थाका इमरजेन्सी विभागमा आउने बिरामीहरूको उपचार गर्न सक्षम जनशक्ति उत्पादन हुनेछन् ।

अपेक्षित प्रतिफल

- अस्पताल र स्वास्थ्य संस्थामा प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय इमरजेन्सी सेवा प्रवाह हुनेछ ।
- प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय इमरजेन्सी सेवामार्फत दीर्घकालीन शारीरिक अशक्तताको मात्र घटाउने र मृत्युसमेत न्युनीकरण गर्ने

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताद्वारा सहभागितामूलक र अन्तर्क्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation and Demostration

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या र प्रकृति	पूर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	व्याच	२०८०/०२/१४ देखि १९ सम्म	ललितपुर	२४ जना	६४%	९२%

सबल पक्षहरू:

- तालिम प्रभावकारी बनाउन NSI संग Coordination गरी शिक्षकहरू संग छलफल
- तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरिएको ।
- पर्याप्त Clinical Exposure प्राप्त गर्ने अवसर प्राप्त भएको ।
- प्रशिक्षकहरू अत्यन्तै सहयोगी तथा तालिमका सहभागीहरूलाई धेरै भन्दा धेरै सिक्न उत्प्रेरितसमेत गरेकाले सिकाई उपलब्धिमूलक देखिएको ।
- NSI सहयोगमा दक्ष प्रशिक्षकको व्यवस्था गरिएको ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू:

- काठमाडौँ उत्पत्यका मा तालिम सञ्चालन गर्दा सहभागी आउन जान र बस्नमा कठिनाइ जस्ता समस्या को हल गरिनु पर्ने ।
- दक्ष प्रशिक्षक व्यवस्थापन गर्न कठिनाइ भएकोले प्रशिक्षक को दायरा बढाउनु पर्ने
- पोखरामा नै तालिम सञ्चालन गर्न नसक्दा तालिम खर्च बढेकाले आगामी दिनमा विकल्प सोच्नु पर्ने

२८. चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीहरूका लागि पाठेघरको मुखको क्यान्सरसम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण र तालिम

परिचय

विश्वमा व्यापक रूपमा फैलिएको सबै क्यान्सर रोगहरू मध्य पाठेघरकोमुखको क्यान्सर समयमा पहिचान र Care / Screening हुन सकेमा रोकथाम र उपचार गर्न सकिने रोग हो जुन तीव्र रूपमा देखापरिरहेको छ। Cervical Cancer, human Papilloma Virus (HPV) Most Common कारण हो यौन सम्पर्कका माध्यम बाट सर्दछ। यी भाइरस हरू १७० थरी छन् तर Cervical Cancer बनाउने मुख्य गरेर न.१६औं र १८औं पर्दछ। जसको कारणले विश्वमा वार्षिक २,७०,००० मृत्यु भैरहेको अध्ययनले देखाएको छ।

संसारका ४५ देशमा महिलाहरूमा देखा पर्ने क्यान्सरमध्य मुख्य रूपमा पाठेघरको मुखको क्यान्सर देखापरेको छ Cervical Cancer विकसित देशमा भन्दा अविकसित देशमा बढी भएको पाइएको छ २०१२ ए.डी. को एक अध्ययनले देखाएअनुसार ५२८००० नया सङ्क्रमित प्रतिवर्ष भएको छ जुन कुल जाँच सङ्ख्याको ८५% हुन आउछ भने सोही वर्षमा २६६००० महिलाहरूले Cervical Cancer को कारणले ज्यान गुमाउनु परेको थियो झन्डै १० जना Cervical Cancer भएका मध्य ९ को मृत्यु भएको आर्थिक रूपले ज्यादै कमजोर वा गरिब देशमा छ भने आर्थिक रूपले सबल देशहरूमा १० जना Cervical Cancer बिरामीमा एक जनाको मृत्यु भएको पाइएको छ।

नेपालमा Cervical Cancer को खासै तथ्य त छैन तर Cervical Cancer लाई महिलाहरूमा हुने Cancer मध्यको मुख्य समस्याको रूपमा लिइएको छ। यस्तो भयावह अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय परिवार कल्याण महाशाखाले पाठेघरको मुखको जाँच गरी समयमै रोगको वा समस्याको (Screening) पहिचान र निदान गरी यसबाट हुने बिरामी र मृत्युदर घटाउन Cervical Cancer Screening Program सुरु गर्नको लागि २०१० सालमा पहिलो Guideline तयार भएको थियो त्यति बेला म्यानुअलहरू भने बनेका थिएनन्। हाल यो दोस्रो परिमार्जित Guideline र manual २०७९ सहित तयार पारी चिकित्सक र नर्सिङ कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धि गरी VIA सेवालाई प्रभावकारी बनाउन र प्रोटोकलअनुसार Module I अनुसार Positive VIA Result भएकोलाई Thermo Coagulation Therapy बाट Single Visit Approach मोडेलअनुसार उपचार गर्नको लागि आवश्यक ज्ञान र सिप सुविधा सम्पन्न ठाँउमा प्रेषण गर्ने र Module II अनुसार Thermo Coagulation Therapy बाट Single Visit Approach अनुसार उपचार गर्न यो तालिम सञ्चालन गरिएको हो ।

तालिमको उद्देश्य :

- दक्षतापूर्वक Module I अनुसार VIA Test गर्न र प्रोटोकल अनुसार positive VIA result लाई Cold coagulation वा cryotherapy बाट Single Visit Approach मोडेलअनुसार उपचार गर्न रेफर गर्नका लागि आवश्यक ज्ञान र सिप हासिल प्रदान गर्ने ।

- Cervical Cancer Screening and Prevention को मोड्युल २ अन्तर्गत रहेर ६ दिनको चिकित्सक तथा स्टाफ नर्सलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षणमार्फत प्रशिक्षक तयार गर्ने
- स्वास्थ्य सेवा प्रदायक (चिकित्सक, नर्स र अ.न.मि.) तपसिल वमोजिम क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- सम्बन्धित संस्थामा उपचार गर्न नसकेका बिरामीहरूलाई थप स्याहारका लागि माथिल्लो तहमा प्रेषण गर्ने ।

अपेक्षित प्रतिफल

- तालिम प्राप्त चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीले अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थामा VIA Test गरी र प्रोटोकलअनुसार positive VIA result लाई Cold coagulation वा cryotherapy बाट Single Visit Approach मोडेलअनुसार उपचार गर्नेछन् ।
- पाठेघरको क्यान्सरको जनचेतना फैलिने तथा नियमित पाठेघरको परीक्षणमार्फत गण्डकी प्रदेशमा पाठेघरको क्यान्सर न्यूनीकरण हुनेछ ।

तालिम सञ्चालन विधि

- प्रशिक्षक तथा सहजकर्ता द्वारा सहभागितामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
- सामूहिक छलफल तथा समूह प्रस्तुतीकरण
- प्रयोगात्मक अभ्यास तथा Clinical Placement
- Skill Demonstration, Simulation
- शिविर सञ्चालन

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

यो तालिम २ वटा मोड्युलमा सञ्चालन गरिएको थियो । स्वास्थ्य संस्थामा प्रवाह हुने सेवा तथा स्थानीय आवश्यकता आधारमा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्था तथा बर्थिङ सेन्टरमा कार्यरत कर्मचारीका लागि ३ दिनको मोड्युल १ र अस्पताल प्र.स्वा.के. मा कार्यरत चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीका लागि ६ कार्यदिनको **Single Visit approach** र प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम सञ्चालन गरिएको थियो ।

Module I अनुसार तिन दिनको तालिम सञ्चालन भएको ब्याच सम्बन्धी जानकारी

क्र स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या र प्रकृति	पूर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	पहिलो	२०७९/०९/०७ देखि ०९ गते सम्म	सुनैलो परिवार ,ललितपुर	नेपाल जना	१०	६४% ९२%
२	दोस्रो	२०७९/०९/२३ देखि २५ गते सम्म	वी.पी. कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल भरतपुर	१४	६६	९०

Module II अनुसार ६ दिनको प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम सञ्चालन भएको ब्याच सम्बन्धी जानकारी

क्र स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या र प्रकृति	पूर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	व्याच	२०७९-१२-१९ देखि २४	कर्तिपुर अस्पताल काठमाण्डौं	१४ जना	६४%	९२%

Module II अनुसार ६ दिनको VIA Screening and Single Visit Approach तालिम जानकारी

क्र स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या र प्रकृति	पूर्व परीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	पहिलो	२०७९-१२-२५ देखि ३० सम्म	कर्तिपुर अस्पताल काठमाण्डौं	१४ जना	६४%	९२%
२	दोस्रो	०८०/०२/०७ देखि १२ सम्म	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	१३	६८	९४

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू

- तालिम अनुभवी प्रशिक्षक द्वारा सञ्चालन भएको ।
- सहभागी कार्यरत संस्थामा तालिम प्राप्त सेवा प्रदायक नभएमा तालिमका लागि उक्त संस्थालाई प्राथमिकतामा राखिएको ।

- विशिष्टीकृत अस्पतालहरू वी.पि.को. मेमोरियल क्यान्सर तथा पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान का अस्पतालबाट दक्ष प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था गरी सञ्चालन गरिएको
- नयाँ परिमार्जित विषयवस्तु समावेश गरी तालिम सञ्चालन गरिएको
- तालिमलाई प्रभावकारी बनाउन फिल्ड तथा VIA शिविर आयोजना गरी सञ्चालनको व्यवस्था मिलाइएको
- सहभागीले दोहोरो छलफल राम्ररी (Interaction) गरिएको
- पर्याप्त फिल्ड तथा अभ्यास गर्ने व्यवस्था मिलाइएको

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू

- सहभागीका अनुसार पर्याप्त रूपमा सिप विकास गर्न Clinical Placement Duty सहितको गर्न सके राम्रो हुने ।
- तालिममा सहभागी कर्मचारीलाई तालिम साइटमा होस्टेलको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- तालिम पश्चात् नियमित तालिम प्राप्त सहभागीको मूल्याङ्कन तथा अनुगमन र पृष्ठपोषण गर्नु पर्ने ।
- तालिमपश्चात् VIA सेवा सुचारु नभएका संस्थामा सो सम्बन्धी सेवा सुरु गर्न तालिम केन्द्रले पनि सहजीकरण र समन्वय गरिदिँदा अझै राम्रो हुने ।

२९. किशोर किशोरी यौन तथा प्रजनन सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

परिचय:

किशोर अवस्था मानव जीवनको एक विशेष अवस्था हो। किशोर किशोरी भनेर १० देखि १९ वर्ष उमेर समूहका व्यक्ति यस समूहमा पर्दछन्। यस अवस्थामा किशोर तथा किशोरीहरूमा विभिन्न किसिमका शारीरिक, मानसिक तथा भावनात्मक परिवर्तनसँग उनीहरूका आफ्नै स्वास्थ्य समस्याहरू हुने गर्दछन्। उनीहरूका स्वास्थ्य समस्यामध्ये यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित समस्या तथा आवश्यकताहरूमा मनोपरामर्श तथा सेवा दिनका लागि आवश्यक जानकारी तथा सिपको विकास गर्नु पर्ने हुँदा स्वस्थ्यकर्मीमा यस सम्बन्धी ज्ञान हुन जरुरी देखिन्छ। किशोर किशोरी अवस्थामा शारीरिक, मानसिक र सामाजिक परिवर्तनसँगै यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्यसम्बन्धी चासो, जागरुकता, कौतुहल, जोखिम पूर्ण व्यवहार आदि हुने भएकोले उनीहरूलाई सो विषयमा आवश्यक ज्ञान तथा व्यवहार परिवर्तनका सिपहरू र आवश्यकताअनुसारको सेवा प्रदान गर्नुपर्ने हुन्छ। तसर्थ स्वास्थ्य संस्थाहरूमा किशोर किशोरीमैत्री यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई सो सेवा प्रदान गर्ने दक्षता अभिवृद्धि गर्ने यस तालिमको मुख्य उद्देश्य हो।

उद्देश्य :

१. स्वास्थ्य संस्थाहरूमा किशोर किशोरीमैत्री यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरूको ज्ञान, सिप अभिवृद्धि गर्ने नै यो तालिमको उद्देश्य हो।
२. किशोर किशोरीमैत्री यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्य संस्थाहरू सुचीकृत गराई सेवा बढाउने।

अपेक्षित प्रतिफल :

१. तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीहरूले आफ्नो जिल्लामा गई किशोर किशोरीमैत्री यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य तालिम सञ्चालन गर्ने साथै किशोर किशोरीमैत्री स्वास्थ्य संस्थाबाट दिइने सेवा प्रदान गर्नेछन्।
२. तालिमपश्चात् सहभागीहरूले किशोर किशोरीहरूका यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य तालिममा प्रशिक्षक भई तालिम सञ्चालन गर्न सक्षम हुनेछन्।

तालिम अभ्यास विधि:

१. अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
२. समूह छलफल
३. व्यक्तिगत तथा समूहकार्य
४. भूमिका अभिनय (Role play)
५. घटना अध्ययन (Case Study)

६.प्रदर्शन (Demonstration)

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या र प्रकृति	पूर्वपरीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	१	मिति २०७९/११/०८ देखि ०१/१८	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र , पोखरा	१६	४६ %	९४%

तालिमका सबल पक्षहरू:

- तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिपको अभिवृद्धि गरिएको पाइयो ।
- सक्रिय सहभागीता रहेको ।
- सकारात्मक सोचको विकास भएको ।
- तालिमको समग्र व्यवस्थापन राम्रो देखिएको ।
- किशोर किशोरीमैत्री स्वास्थ्य संस्था बनाउन स्वास्थ्यकर्मीको प्रतिबद्धता रहेका ।
- प्रशिक्षकहरूले धेरै भन्दा धेरै सिक्न उत्प्रेरित गरेकोले सिकाइ उपलब्धि प्रति तालिमका सहभागीहरू अत्यन्तै सन्तुष्ट देखिएका ।
- दक्ष प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था भएको ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू :

- प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम भएकाले आ.व को सुरुमै राख्नुपर्ने, ।
- तालिम पुस्तिका पहिलो दिनमै दिए अझ बढी प्रभावकारी हुने ।

३०. अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीका लागि Gender Based Violence (GBV) तालिम

परिचय

नेपालमा लैङ्गिक हिंसा दिनदिनै बढ्दो क्रममा रहेको छ। विश्वमा ३५% महिलाहरूले यौन हिंसा भोग्नु परेको अनुमान गरिएको छ। यसले स्वास्थ्य, समानता र समता साथै शान्ति र विकासमा समेत नकरात्मक असर पुर्याएको छ। त्यसमा पनि खास गरी महिला र बालबालिकाहरू लैङ्गिक हिंसाबाट बढी प्रभावित हुन गई तिनीहरूको समग्र विकासमा बाधा हुने गरेका छन्। लैङ्गिक हिंसा एउटा सामाजिक समस्या मात्र नभई जन स्वास्थ्य समस्या, मानव अधिकार हननको रूपमा रहेको छ। त्यसैले कसैलाई पनि लैङ्गिक हिंसाको सिकार हुन नदिनु र भैहालेमा तत्कालै सोको उपचार र न्याय प्राप्तिको व्यवस्था गर्न नेपाल सरकारले उल्लेखनीय कानुनी एवं नीतिगत कदमहरू चालेको छ। लैङ्गिक हिंसा प्रभावित हरूलाई उपचारलगायत अन्य आवश्यक सेवाहरू प्रदान गरी लैङ्गिक हिंसालाई उचित सम्बोधन गर्न स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयअन्तर्गतका स्वास्थ्य प्रणाली सँग सम्बद्ध विभिन्न महाशाखा, केन्द्र र विभागहरूको महत्त्वपूर्ण भूमिका हुन्छ। यसै सन्दर्भमा नेपाल सरकार (माननीय मन्त्री स्तरीय स्तर) बाट २०७२\०५\०९ मा लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी क्लिनिकल प्रोटोकल तयार गरी लागु गरिएको हो।

संसारभरि जति पनि महिला हत्या हुने गरेका छन्, तीमध्ये ३८ प्रतिशत हत्या यौनसम्बन्ध रहेका व्यक्तिहरूबाटै हुने गरेको पाइन्छ। त्यसैगरी आफूसँग यौनसम्बन्ध राख्ने व्यक्तिकै कारण महिलाहरूले शारीरिक एवम् यौन दुर्व्यवहारहरू सहनु परेको र त्यसबाट उत्पन्न जटिल स्वास्थ्य समस्याहरू भोग्नु परेको छ। यस्तो हिंसामा परेका १६ प्रतिशत महिलाहरूबाट कम तौल भएका शिशुहरू जन्मेका छन्। आफू सँग यौनसम्बन्ध रहेका व्यक्तिबाट हिंसा नभोगेका महिलाहरूको तुलनामा हिंसा भोगेका महिलाहरूको गर्भपतन दुई गुणा भन्दा बढी भएको, झन्डै दुई गुणामा उदासीनता रहने गरेको र कतिपय मुलुकमा डेढ गुणाभन्दा बढी यस्ता महिलाहरूमा एच.आई.भी. सङ्क्रमण भएको पाइएको छ। करिब सात प्रतिशत महिलाहरूले आफू सँग यौनसम्बन्ध नरहेकै व्यक्तिहरूबाट यौन हिंसा भोग्नु परिरहेको छ। (स्रोत: विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन, सन् २०१३)

लैङ्गिक हिंसा विभिन्न प्रकार वा स्वरूपमा हुने गर्दछन्। यसअन्तर्गत करणी, यौनजन्य दुर्व्यवहार, शारीरिक हिंसा, बालविवाह एवम् जबर्जस्ती विवाह, स्रोत-साधन, अवसर र सेवाबाट वञ्चिति, मानसिक दुर्व्यवहार एवम् रुढीवादी परम्पराका आधारमा गरिने भेदभाव पर्दछन्। विस्तृत जानकारी अनुसूची-१मा उल्लेख गरिएको छ।

लैङ्गिक हिंसा प्रभावितहरू प्रायशः सबैभन्दा पहिला स्वास्थ्य सेवा दिने व्यक्ति वा निकायकै सम्पर्कमा आउँछन्। लैङ्गिक हिंसा प्रभावित महिलाहरूले आफूले भोगेको हिंसाका बारेमा अरूलाई भन्दैनन् तर स्वास्थ्य-सेवा प्रदायकलाई चाहिँ उनीहरूले आफूले भोगेको हिंसाका बारेमा बताउने गरेको पाइन्छ। स्वास्थ्यकर्मीहरूले

लैङ्गिक हिंसा प्रभावितहरूलाई उचित सहयोग र जानकारी प्रदान गर्न सक्दछन्। नेपाल जनसाङ्ख्यिक स्वास्थ्य सर्वेक्षण (सन् २०१६ का अनुसार हिंसा भोगेका सयमा बाईस जना महिलाले मात्र आफूले भोगेको शारीरिक तथा यौनजन्य हिंसाबारे कुनै पनि सङ्घ संस्थाबाट सहयोग लिने गरेका छन् । तसर्थ, हिंसा पहिचान गरी सेवा दिन र उपयुक्त प्रेषण (रिफर) गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरू र स्वास्थ्य सेवाका व्यवस्थापकहरूको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहन्छ ।

स्वास्थ्य सेवा प्रणालीबाट समुदाय, स्थानीय तह, जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रमा रहेका सम्बन्धित अस्पताल र समाजिक संस्थाहरूसँग समन्वय गरी लैङ्गिक हिंसा प्रभावित (महिला, पुरुष, बालबालिका) हरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्योपचार र अन्य सेवा प्रदान गर्न एवम् सो कार्यका लागि स्थानीय तह, जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्र तहमा स्वास्थ्य प्रणालीमार्फत् गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न र यस कार्यमा संलग्न स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न यो प्रोटोकल जारी गरिएको हो। यसका मुख्य उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्: डु लैङ्गिक हिंसा प्रभावितहरूलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नका लागि स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई मार्गनिर्देश गर्ने र लैङ्गिक हिंसा प्रभावितहरूको समग्र स्वास्थ्योपचारमा उपयुक्त मापदण्डको व्यवस्था गर्ने। यस प्रोटोकलले महिला, पुरुष र बालबालिका विरुद्धको यौन, शारीरिक एवम् मनोसामाजिक तथा भावनात्मक हिंसालाई समेटेको भएपनि मूलतः लैङ्गिक हिंसाका रूपमा हुने महिला विरुद्धको हिंसालाई नै बढी ध्यान दिएको छ ।

उद्देश्य

लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी चिकित्सक र नर्सिङ कर्मचारीहरूको ज्ञान, धाराणा र सिपको विकास गर्ने ।

अपेक्षित प्रतिफल

चिकित्सक, र नर्सिङ कर्मचारीहरूको ज्ञान, धाराणा र सिपको विकास साथै क्षमता अभिवृद्धि भै लैङ्गिक हिंसा प्रभावितहरूलाई उपचार लगयत अन्य आवश्यक सेवाहरू प्रदान सेवा सञ्चालन गरी गुणस्तरीय सेवाको विस्तार भएको हुनेछ ।

तालिम अभ्यास विधि:

१. अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण
२. समूह छलफल
३. व्यक्तिगत तथा समूहकार्य

तालिम सञ्चालन भएको ब्याच सम्बन्धी जानकारी

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या र प्रकृति
१	पहिलो	२०७९/१२/०१ देखि १२/०४	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	१२ जना
२	दोश्रो	२०७९/१२/०६ देखि १२/०९	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	१२ जना

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

१. अनुभवी प्रशिक्षकहरूद्वारा तालिम सञ्चालन भएको ।
२. तालिमका सहभागीहरूले समापनको समयमा बताएअनुसार तालिम अति महत्त्वपूर्ण साथै उपलब्धिमूलक भएको पाइएको ।
३. सबै जना सहभागीहरू कुनै पल पनि अलिच्छपन नदेखाईकन सिक्नका लागि अति इच्छुक भएको पाइयो ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू:

- १ सिकाइका क्रममा कुनै कमी नभएपनि तालिमको व्यवस्थापनमा केही कमीकमजोरीहरू भएको पाइयो ।
- २ जस्तै बिहान नौ बजे सुरु गरेर बेलुका ५.३०, कहिले ६ बजे सम्म पनि लगातार क्लास बस्दा पनि कोर्स भ्याउन हम्मे हम्मे हुने, यो तालिमको लागि ५ जना प्रशिक्षक र बिनको खानासहित व्यवस्था गर्न सकेको भए राम्रो हुने थियो ।

३१. अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक, पारामेडिक्स तथा नर्सिङ कर्मचारीको लागि Kangaroo Mother Care तालिम

परिचय

नेपालको जनसांख्यिक स्वास्थ्य सर्वेक्षण २०१६ अनुसार नेपालमा ४८ मध्ये १ शिशुको जीवनको पहिलो २८ दिनमा मृत्यु हुने गरेको छ भने नेपालमा प्रत्येक वर्ष १३ हजार नवजात शिशुको मृत्यु हुने गरेको छ । विश्वमा नवजात शिशु मृत्युदरमा नेपाल ५० औँ स्थानमा छ । यस स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको आब . -२०७८०७९ वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार ससर्तर्फको बजेट जम्मा चार लाख प्रदेश सरकारको आर्थिक नियमभित्र रहेर स्वास्थ्य तालिम केन्द्र पोखरामा मिति २०७९\०९\२४ देखि २०७९\०९\२५ गते सम्म २ कार्य दिने Kangaroo Mother Care तालिम गण्डकी प्रदेशका ११ जिल्लाका सबै अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक र्मीकस्वास्थ्य र नर्सिङ कर्मचारीहरू , Kangaroo Mother Care सेवा प्रभावकारी ,बनाउन स्वास्थ्य कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्न व्यवस्था गरिएको यो तालिम शिशुको गुणस्तरिय उपचार तथा व्यवस्थापन SNCU/NICU सुरु भएका सबै अस्पतालबाट सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक ज्ञान र सिप प्रदान गरि उक्त सेवा सुविधा दिने क्षमता प्रदान गर्न सक्षम बनाई दक्ष सेवा प्रदायक तयार गरी अवधि नपुगी जन्मेका साथै शीताङ्ग भएवा नवजात कम तैल भएका शिशुहरूको सेवाको पहुच बढाउन यो तालिम सञ्चालन गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

युनिसेफका अनुसार ५६ प्रतिशत नवजात शिशुको मृत्यु घरमै हुन्छ । त्यस्तै, २७% सरकारी अस्पतालमा, २% निजी अस्पतालमा र १५% अन्य ठाउँमा हुन्छ नवजात शिशुको मृत्यु र मृत जन्म विकासोन्मुख देशहरूमा अझै पनि ठुलो चुनौतीको रूपमा रहेको छ । नवजात शिशुको हेरचाहमा बाधाहरू गरिबी, हेरचाहमा असमानता, कम सेवा र पहुँच गर्न गाह्रो अदि पर्दछ । नेपालको संविधानद्वारा संरक्षित र सम्बोधन गर्दै कम तौलका, समय नपुगी जन्मेका बच्चाको चिसोले कठ्याङ्ग्रिन बाट बचाउन उचित व्यवस्थापन गराउन यो तालिम अति उत्तम हुने हुँदा यो तालिम सफलताको साथ सम्पन्न भएको छ ।

उद्देश्यहरू

गुणस्तरीय KMC सेवा सञ्चालन गर्नका लागि चिकित्सक, पारामेडिक्स र नर्सिङ कर्मचारीहरूको ज्ञान, धारणा र सिपको विकास साथै क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

अपेक्षित प्रतिफल

चिकित्सक, पारामेडिक्स र नर्सिङ कर्मचारीहरूको ज्ञान, धारणा र सिपको विकास साथै क्षमता अभिवृद्धि भै गुणस्तरीय KMC सेवा सञ्चालन गर्नेछन् ।

तालिम सञ्चालन भएको ब्याच सम्बन्धी जानकारी

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या र प्रकृति	पूर्वपरीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	पहिलो	२०७९/०९/२४ देखि ०९/२५ सम्म	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	२६ जना	७४%	८९%
२	दोश्रो	२०७९/०९/२६ देखि ०९/२७ सम्म	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	२६ जना	७६%	९०%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- अनुभवी प्रशिक्षकहरूद्वारा तालिम सञ्चालन भएको ।
- तालिमका सहभागीहरूले समापनको समयमाबताए अनुसार तालिम अति उपलब्धिमूलक भएको पाइयो ।

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू:

- सिकाइको क्रममा कुनै कमी नभएपनि तालिमको व्यवस्थापनमा केही कमीकमजोरीहरू भएको पाइयो
- जस्तै आवासको व्यवस्था थियो तर सबै सहभागीका लागि उपलब्ध गराउन सकेको भए राम्रो हुने थियो ।

३२. अपरेसन थिएटर व्यवस्थापन (OTTM) तालिम

परिचय

हरेक नागरिकलाई नेपालको संविधानले मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको आधारभूत स्वास्थ्य सेवा देशका जनताले हरेक तहमा प्रत्यक्ष अनुभूति गर्ने गरि गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा, सबैको पहुँच हुनेगरी उपलब्ध गराउनु राज्यको महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारीको रूपमा रहन्छ । आफ्ना जिम्मेवारी कार्यन्वयन गर्ने क्रममा विभिन्न चुनौतीहरू जस्तै स्रोत साधन , जनशक्ति व्यवस्थापन, देशको सामाजिक तथा राजनैतिक अवस्था जस्ता जटिल प्रतिकूल परिस्थितिका बावजुद पनि राज्यले जनतालाई उपलब्ध गराउने सेवा सुविधाहरू र साधनहरूको अधिकतम प्रयोग गरि स्वास्थ्य सेवाहरू समुदाय स्तरसम्म प्रभावकारी रूपमा प्रवाह गरिरहेको सर्वविदितै छ। तथापि बदलिदो समय परिस्थितिवमोजिम सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्यकर्मीको अध्यावधिक ज्ञान, सिप, कार्य क्षमतामा अभिवृद्धि गर्नु अति आवश्यक देखिन्छ ।

अपरेसन थिएटर अस्पतालको एक विशेष सुविधा हो जहाँ जीवन बचाउने वा जीवन सुधार गर्ने प्रक्रियाहरू मानव शरीरमा Aseptic technique (विधि) हरू प्रयोग गरेर, कडा एसेप्टिक अवस्थाहरूमा विशेष प्रशिक्षित कर्मचारीहरूद्वारा निको पार्ने र उपचारलाई अधिकतम रूपमा प्रवर्द्धन गर्न नियन्त्रित वातावरणमा गरिन्छ।

प्रत्येक बिरामीलाई स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सुरक्षित प्रविधिको प्रयोग गरी उपचार गर्ने अधिकार छ। यसका लागि दुई मुख्य पक्षहरू, जानकार र राम्ररी प्रशिक्षित कामदारहरू, र अपरेसन थिएटरहरूमा एक मान्य प्रणाली र गुणस्तरीय सेवाहरू चाहिन्छ जसले बिरामीलाई हानिरहित सुरक्षित वातावरणको सुनिश्चित गर्नेछ। तसर्थ, सुरक्षित र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न र बिरामीलाई अनावश्यक हानीबाट बचन सबै स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरू र संस्थाहरूको दायित्व छ। सर्जिकल अपरेटिङ टोलीमा सर्जन, एनेस्थेसिया प्रदायक, नर्सहरू, प्राविधिकहरू र शल्यक्रियामा संलग्न अन्य ओ.टी कर्मचारीहरू समावेश हुन्छन्। अपरेटिङ टोलीका सबै सदस्यहरूले सञ्चालनको सुरक्षा र सफलता सुनिश्चित गर्न भूमिका खेल्छन्। उपयुक्त अपरेसन थिएटर र बिरामीको तयारी एनेस्थेसिया र सर्जिकल तयारीको लागि पर्याप्त तयारी एसेप्सिसको मर्मत र सङ्क्रमण रोकथामका सिद्धान्तहरू अबलम्बन गरी अपरेसन थिएटरको उपयोग, कर्मचारी र सामग्रीको दक्षतालाई अधिकतम बनाउन र बिरामी, कर्मचारी र चिकित्सकहरूबीच सन्तुष्टि बढाउन नर्सिङ कर्मचारीहरूलाई तालिमको आवश्यकता परेको हो।

उद्देश्य:

यस प्रदेश भरका अस्पतालमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफहरूको ओ.टी. टी.एम. सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गरी सुरक्षा र सफलतासहितको गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्ने ज्ञान र सिपको विकास गर्ने

अपेक्षित प्रतिफल

यस प्रदेश भरका अस्पतालमा कार्यरत नर्सिङ स्टाफहरूको ओ.टी. टि.एम. संबन्धी क्षमता अभिवृद्धि गरी सुरक्षा र सफलता सहितको गुणस्तरिय सेवा प्रदान गर्ने ज्ञान र सिपको विकास गर्ने भएको हुने छ।

तालिम संचाल नभएको ब्याच सम्बन्धि जानकारी

क्र.स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या र प्रकृति	पूर्वपरीक्षा प्रगति	अन्तिम परीक्षा प्रगति
१	सिंगल	२०७९/०७/२५ देखि ०९/०३ सम्म	भरतपुर अस्पताल, चितवन	७ जना	८४.५%	९७%

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- दक्ष प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था भएको।
- होस्टेलको राम्रो व्यवस्था भएको।
- सहभागीलाई सैद्धान्तिक ज्ञानसँगै अध्ययन तथा छलफलको लागि प्रेरित गरिएको।
- सहभागीहरूलाई Clinical Practical प्रयोगात्मक अभ्यास गराइएको। साथै सहभागीले दोहोरो छलफल Interaction राम्ररी गरेको पाइयो।
- सहभागीहरूले तालिम राम्रो रूपमा लिएको कुरा समापनमा उल्लेख गरेको।
- सहभागीहरूले अब गएर आफ्नो सस्थामा ओ.टी. सेट अप गर्न सकिने साथै C/S को राम्रो व्यवस्थापन गर्न सकिने कुरा समापनको समयमा बताउनुभएको थियो।

सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू:

- तालिम हल सारै सानो भएकोले क्लास र कार्यक्रम गर्दा अठेरो हुने हुँदा क्लास रूम अलिकता ठुलो बनाउन सके राम्रो हुने छ।
- सहभागीहरूको सङ्ख्या ७ जना मात्रै भएकोले यति लामो तालिम कम्तीमा १० जनासम्म सहभागीको सङ्ख्या बनाउन सके राम्रो हुने थियो।

३३. स्वास्थ्य सेवा एघारौं तथा नवौं तहका कर्मचारीहरूका लागि सेवा प्रवेश तालिम

परिचय:

गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य प्रणाली सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय अन्तर्गत विभिन्न प्रादेशिक निकाय, जिल्ला स्थित स्वास्थ्य कार्यालयहरू, अस्पतालहरू, आयुर्वेद औषधालय तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूको सांगठानिक संरचनाबाट संचालित रहेको छ। यी संस्थाहरूबाट नियमित सेवा प्रवाह गर्न रिक्त रहेको दरबन्दीले कठिनाई भइ रहेको अवस्थामा गण्डकी प्रदेश लोक सेवा आयोगले प्राविधिक तर्फको स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत विभिन्न सेवा समुहको ५ जना एघारौं र २४ जना नवौं तहका कर्मचारी नियुक्तिको सिफारिस यस आ.वमा गरेको थियो।

सेवामा प्रवेश गरेका नवौं तहका कर्मचारीले आफ्नो विषयअन्तर्गतको विशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्नुका साथै प्रशासनिक तथा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नु पर्ने हुन्छ। प्राविधिक जनशक्तिले आफ्नो व्यावसायिक दायित्व बाहेकको प्रशासनिक जिम्मेवारी बहन गर्न सेवाका विभिन्न आयामहरू जस्तै नेतृत्व, खरिद ऐनहरू, आर्थिक व्यवस्थापन, अख्तियारीको उपयोग आदिका बारेमा जानकारी रहन आवश्यक हुन्छ।

प्रदेश लोकसेवा आयोगबाट सिफारिस भएका कर्मचारीहरूका लागि प्रदेश स्तरमा सेवा प्रवेश तालिमको अभ्यास गरिएको यो पहिलो उदाहरण हो। सङ्घीय स्तरमा पनि अधिकृतस्तर आठौं भन्दा माथिका कर्मचारीलाई सेवा प्रवेश तालिम प्रदान गरिने अभ्यास छैन। तर प्रदेश स्तरमा यस किसिमको तालिमको आयोजना आफैमा एउटा अनुकरणीय उदाहरण हुने कुरालाई मध्य नजर गर्दै प्रदेश स्थित मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय, प्रदेश लोकसेवा आयोग, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग तथा सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालयको संयोजनमा तालिमको पाठ्यक्रम निर्माण गरी सञ्चालन गरेको थियो।

उद्देश्य: गण्डकी प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट सिफारिस भई सेवा प्रवेश गरेका स्वास्थ्य सेवा एघारौं तथा नवौं तहका कर्मचारीहरूलाई गण्डकी प्रदेशको स्वास्थ्य प्रणालीको बारेमा अभिमुखीकरण गरी नेतृत्व र प्रशासनिक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।

अपेक्षित प्रतिफल: स्वास्थ्य सेवा एघारौं तथा नवौं तहका नयाँ कर्मचारीहरूको नेतृत्व तथा प्रशासनिक क्षमता अभिवृद्धि भई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह हुने।

एघारौं तहको सेवा प्रवेश तालिमको तालिम सञ्चालन प्रक्रिया:

- १ एघारौं तहको सेवा प्रवेश तालिमको पाठ्यक्रम नरहेको हुँदा गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य सेवामा रहेका नेतृत्व तहसँगको सुझावमा तालिमको पाठ्यक्रम तयार गरियो ।

- २ सहभागीहरू तथा प्रशिक्षकहरू कार्यरत संस्थाहरूमा प्रत्यक्ष इमेल तथा फोन सम्पर्कका माध्यमबाट समन्वय गरी तालिमका बारेमा जानकारी गराइयो ।
- ३ तालिम सञ्चालन हुने मिति, सहभागीहरूको विवरण संकलन गरिनुका साथै खर्च मापदण्डको परिधि भित्र रही खर्चको माग गरियो ।
- ४ तालिमका सामग्री तथा स्टरेसनरीको व्यवस्थापन तथा खरिद गरी तालिम सामग्री व्यवस्थायन गरियो ।

एघारौँ तहको सेवा प्रवेश तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी सङ्ख्या
२.	पहिलो	२०७९/११/२७ देखि २०७९/१२/०१ सम्म	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	५ जना

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- प्रदेश स्तरमा सञ्चालन यस प्रकारको पहिलो तालिम ।
- अत्याधिक मागमा रहेको तालिम र माग को उचित सम्बोधन ।
- प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान ललितपुरलगायत गण्डकी प्रदेशको उच्च स्तरीय नेतृत्वहरूद्वारा प्रशिक्षण ।
- तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिप प्रदान गरिएको ।
- सहभागीहरूबाट उत्साहजनक सहभागिता ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

तालिम आर्थिक वर्षको अन्त्य तीर सञ्चालन भएको हुँदा स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुखहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्न नासिक्रिएकोले आगामी दिनहरूमा तालिमको मिति सावधानीपूर्वक तोक्न पर्ने ।

नवौँ तहका तालिम सञ्चालन प्रक्रिया:

- १ नवौँ तहको सेवा प्रवेश तालिमको पाठ्यक्रम नरहेको हुँदा गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य सेवामा रहेका नेतृत्व तहसँगको सुझावमा तालिमको पाठ्यक्रम तयार गरियो ।
- २ सहभागीहरू तथा प्रशिक्षकहरू कार्यरत संस्थाहरूमा प्रत्यक्ष इमेल तथा फोन सम्पर्कका माध्यमबाट समन्वय गरी तालिमका बारेमा जानकारी गराइयो ।

- ३ तालिम सञ्चालन हुने मिति, सहभागीहरूको विवरण संझलन गरिनुको साथै खर्च मापदण्डको परिधि भित्र रही खर्चको माग गरियो।
- ४ तालिमका सामग्री तथा स्टरेसनरीको व्यवस्थापन तथा खरिद गरी तालिम सामग्रीको व्यवस्थापन गरियो।

नवौँ तहका तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या
१.	पहिलो	२०८०/०३/२० देखि २०८०/०३/२४	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	२३ जना

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- प्रदेश स्तरमा सञ्चालन यस प्रकारको पहिलो तालिम ।
- अत्याधिक मागमा रहेको तालिम र माग को उचित सम्बोधन ।
- प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान ललितपुरलगायत गण्डकी प्रदेशको उच्चस्तरीय नेतृत्वहरू द्वारा प्रशिक्षण ।
- तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिप प्रदान गरिएको ।
- सहभागीहरूबाट उत्साहजनक सहभागिता ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

- तालिम आर्थिक वर्षको अन्त्य तिर सञ्चालन भएको हुँदा स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुखहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्न नासिकिएकोले आगामी दिनहरूमा तालिमको मिति सावधानीपूर्वक तोक्नु पर्ने ।

३४. स्वास्थ्य क्षेत्रका लागि सामाजिक जबाफदेहिता (सामाजिक परीक्षण) सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम परिचय

स्वास्थ्य क्षेत्रमा सुशासन हासिल गर्ने नागरिकको आधारभूत स्वास्थ्यसम्बन्धी हक सुनिश्चित गर्ने मुख्य आधारका रूपमा सामाजिक जबाफदेहिताको स्थान हुन्छ। सामाजिक जबाफदेहितालाई समावेशी र नागरिकमैत्री स्वास्थ्य सेवाका लागि सामाजिक लेखाजोखा गर्ने आधारका रूपमा उपयोग गरिन्छ। स्वास्थ्य सेवाप्रदायकको जिम्मेवारी र हासिल हुने नतिजाबीचको तादात्म्य कायम गर्ने तरिकाका रूपमा सामाजिक जबाफदेहिताको उपयोगिता रहको छ । त्यसैगरी स्वास्थ्य क्षेत्रमा नागरिक र सरोकारवालाको अर्थपूर्ण सहभागिता हासिल गर्ने, उनीहरूबाट पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने र स्वास्थ्य क्षेत्रलाई गुणस्तर र समावेशिताका दृष्टिले प्रभावकारी तुल्याउन निरन्तर सुधार गर्दै जाने आधार सामाजिक जबाफदेहिताले प्रदान गर्छ । सामाजिक परीक्षणलाई हरेक तहमा नियमित कार्यसम्पादनको अभिन्न हिस्सा मानिएको परिप्रेक्ष्यमा यस तालिमको सञ्चालन पश्चात् प्रदेशस्तरीय स्रोत व्यक्ति तयार हुने हुँदा आगामी दिनहरूमा सामाजिक परीक्षणसम्बन्धी गतिविधिहरू सञ्चालनमा यस तालिमले योगदान पुर्याउने देखिन्छ।

ससर्त तर्फको वार्षिक कार्ययोजनाअनुसार राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रद्वारा तयार भएको तालिम सामग्रीका आधारमा स्वास्थ्य कार्यालयका प्रमुख र फोकल पर्सनलाई सहभागी गराई दुई दिनको तालिम सञ्चालन गरिएको हो।

उद्देश्य: प्रशिक्षक तालिम पछि सहभागीहरूले

- सामाजिक परीक्षणका बारेमा सैद्धान्तिक तथा व्यावहारिक ज्ञान हासिल गरी स्थानीय तहका अस्पताल र सो भन्दा तलका सबै सरकारी र सार्वजनिक स्वास्थ्य संस्था (आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र तथा आधारभूत अस्पताल)को सामाजिक परीक्षण गर्न सक्नेछन् ।
- स्थानीय तहका अस्पताल र सो भन्दा तलका सबै सरकारी र सार्वजनिक स्वास्थ्य संस्था (आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र तथा आधारभूत अस्पताल)मा भएको सामाजिक परीक्षणको अनुगमन गर्न सक्नेछन् ।
- प्रशिक्षक तालिमपश्चात् तालिम सञ्चालनका बारेमा सैद्धान्तिक तथा व्यावहारिक ज्ञान हासिल गरी स्वास्थ्य क्षेत्रका लागि सामाजिक जबाफदेहिताको तालिम व्यवस्थापन गरी तालिम दिन सक्नेछन् ।

अपेक्षित प्रतिफल: प्रदेश तथा स्थानीय तहमा सामाजिक परीक्षण सम्बन्धी गतिविधिहरू सञ्चालनमा योगदान हुने ।

तालिम अभ्यास विधि:

१ सहभागीतामूलक र अन्तरक्रियात्मक प्रस्तुतीकरण

२ सामूहिक छलफल

३ सहभागीद्वारा प्रस्तुतिकरणसहित प्रशिक्षकको भूमिका अभिनय

तालिम सञ्चालन भएकोब्याच सम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या
१.	पहिलो	२०८०/०३/२० देखि २०८०/०३/२१	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	१३ जना

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिप प्रदान गरिएको ।
- तालिमका लागि आवश्यक प्रशिक्षक प्रदेश मै उपलब्ध भएको तथा उपचारात्मक महाशाखाबाट पनि प्रशिक्षक सहयोग पाइएको ।
- सहभागीहरूबाट उत्साहजनक सहभागिता ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

- तालिम आर्थिक वर्षको अन्त्यतिर सञ्चालन भएको हुँदा स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुखहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्न नासिकिएकोले आगामी दिनहरूमा तालिमको मिति सावधानी पूर्वक तोक्नु पर्ने ।

३५. जेष्ठ नागरिकको स्वास्थ्यसम्बन्धी सहायक स्तरका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई ईबेस्ड मोडलमा क्षमता अभिवृद्धि तालिम

परिचय

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा ४१ ले प्रदान गरेको जेष्ठ नागरिकको हकअनुसार जेष्ठ नागरिकलाई राज्यबाट विशेष संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षाको हक हुने छ भनी उल्लेख भएको, जनस्वास्थ्य ऐन तथा नियामावली अनुसार जेष्ठ नागरिकसम्बन्धी स्वास्थ्य सेवालाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवाअन्तर्गत समावेश गरिएको छ ।

जेष्ठ नागरिकका आवश्यकताहरू अन्य उमेर समूहको भन्दा फरक हुने भएकोले जेष्ठ नागरिकहरूलाई लक्षित स्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत सहायक स्तरका स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता विकास गर्न आवश्यक भएकोले यस तालिम कार्यक्रमको योजना गरिएको हो । नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको ससर्त अनुदान २०७९/८० मार्फत हस्तान्तरण गरिएका कार्यक्रम अन्तर्गत जेष्ठ नागरिकको स्वास्थ्यसम्बन्धी सहायक स्तरका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई ईबेस्ड मोडलमा क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरिएको छ ।

उद्देश्य: जेष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य सम्बन्धि सहायक स्तरका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई ई- बेस्ड मोडलमा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

अपेक्षित प्रतिफल: जेष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य सेवा तालिम प्राप्त जनशक्तिबाट प्रवाह भई सेवाको गुणस्तर अभिवृद्धि हुने ।

तालिम सञ्चालन भएको ब्याचसम्बन्धी जानकारी

क्र. स	ब्याच	मिति	स्थान	सहभागी संख्या
१.	पहिलो	२०८०/०३/२० देखि २०८०/०३/२१	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखरा	१५ जना

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचित रूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिप प्रदान गरिएको ।
- तालिमका लागि आवश्यक प्रशिक्षक प्रदेश मै उपलब्ध भएको तथा नर्सिङ तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखाबाट पनि प्रशिक्षक सहयोग पाइएको ।
- सहभागीहरूबाट उत्साहजनक सहभागिता ।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

- तालिम आर्थिक वर्षको अन्त्यतिर सञ्चालन भएको हुँदा स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुखहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्न नासिकिएकोले आगामी दिनहरूमा तालिमको मिति सावधानीपूर्वक तोक्नु पर्ने ।

३६. ननस्केपल भ्यासेक्टोमी NSV तालिम

परिचय

परिवार नियोजन कार्यक्रमअन्तर्गत परिवार योजनाका लागि पुरुषहरूका लागि स्वेच्छिक बन्ध्याकरण (भ्यासेक्टोमी) एक महत्पूर्ण सेवा हो। भ्यासेक्टोमी सेवा प्रदान गर्न तालिम प्राप्त जनशक्तिको आवश्यकता पर्ने हुनाले यो तालिम कार्यक्रम राखिएको हो। सुखी र गुणस्तरीय परिवार निर्माण गर्न तथा परिवार नियोजनमा पुरुषहरूको सहभागिता बढाई नियमित रूपमा जिल्ला अस्पताल तथा आवश्यकताअनुसार जिल्लामा घुम्ती सेवा सञ्चालन गरी भौगोलिक दुरदराजमा नन स्केपल भ्यासेक्टोमी सेवा प्रदान गर्न आवश्यक रहेको छ। यस प्रदेशभित्रका सरकारी स्वास्थ्य संस्थामा अर्थात् जिल्ला स्तरीय अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सकहरूलाई पुरुषहरूका लागि स्वेच्छिक बन्ध्याकरण (ननस्केपल भ्यासेक्टोमी) सेवा प्रदान गर्न ज्ञान सिप तथा दक्षता हासिल गराउने रहेको छ।

उद्देश्य

यस प्रदेशभित्रका विभिन्न तहका सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत चिकित्सकलाई सेवाग्राहीहरूलाई स्वेच्छिक रूपमा परिवार नियोजनको स्थायी विधि भ्यासेक्टोमीसम्बन्धी गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न आवश्यक ज्ञान र सिपको विकास गर्नु।

अपेक्षित प्रतिफल

तालिम प्राप्त चिकित्सकमार्फत गुणस्तरीय परिवार नियोजन (स्थायी पुरुष बन्ध्याकरण) सेवा प्रवाह हुने छ।

कार्यक्रमका सबल पक्षहरू:

- यो तालिम सञ्चालन गर्नका लागि दक्ष प्रशिक्षकहरूको उचित व्यवस्था रहेको।
- तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक कक्षाहरूको उचितरूपमा व्यवस्थापन गरी ज्ञान र सिप प्रदान गरिएको।
- प्रशिक्षकहरूले सहभागीहरूलाई धेरै सिक्न उत्प्रेरित गर्नका लागि सामूहिक छलफल र पृष्ठपोषणसहित व्यक्तिगत प्रस्तुतीकरणको व्यवस्था रहेको।
- तालिमको सिकाइ र उपलब्धिप्रति तालिमका सहभागीहरू अत्यन्तै सन्तुष्ट देखिएका।

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

- पुरुष बन्ध्याकरणका लागि केस कम भेटिने हुनाले स्वास्थ्य कार्यालयहरूको समन्वयमा घुम्ती शिविरहरूमा समेत तालिम हुनु पर्ने।

खण्ड ४: स्वास्थ्य तालिमको सुदृढीकरण

नेपालको स्वास्थ्य सेवा वितरण प्रणाली दक्ष मानव संसाधन विकासको माध्यमबाट समुदायका मानिसहरूलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न विस्तारै सक्षम हुदै गरेको छ। सोही समयमा, स्वास्थ्य तालिम प्रणाली अझै पनि राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डअनुरूप गर्न धेरै कुरामा सुधार गर्न आवश्यक छ। स्वास्थ्यका लागि दक्ष मानव संसाधन भनेको जनतालाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाहरू पुऱ्याउने प्रमुख पक्ष हो। स्वास्थ्य तालिम केन्द्र गण्डकी प्रदेशले सुधारिँदै आएको स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि गुणस्तरीय तालिम कार्यक्रमका माध्यमबाट सक्षम मानव संसाधनको विकासलाई उच्च प्राथमिकतामा राख्दछ। राष्ट्रिय/प्रदेश नीति अनुरूप, समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रको मानव संसाधनको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न गण्डकी प्रदेशमा एक सबल तालिम नेटवर्कको विकास गरी समग्र स्वास्थ्य तालिमको सुदृढीकरण गर्दै लैजानु अहिलेको आवश्यकता हो। यसै सन्दर्भमा स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले आफ्नो जिम्मेवारी बहन गर्दै गर्दा विभिन्न चरणमा महसुस गरिएका समस्या, समाधानका उपाय तथा समाधानका लागि जिम्मेवार तह/निकायका बारेमा छलफल गर्नु पनि महत्त्वपूर्ण मानिन्छ।

सूचना व्यवस्थापन

सरकारी तथा सार्वजनिक निकायहरूको काममा उत्तरदायित्व, पारदर्शिता, खुलापन र जिम्मेवारी बोध जस्ता लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यतालाई आत्मसात् गर्नका लागि नागरिकको सूचनामा पहुँच अपरिहार्य हुन्छ। यस केन्द्रबाट सम्पादन गरिएका क्रियाकलाप तथा गतिविधिहरूलाई नागरिक तथा सरोकारवाला निकायमा जानकारी पुऱ्याउने उद्देश्यले यस स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले एक सूचना अधिकारीको ब्यबस्था पनि गरेको छ र सूचना आधिकारीले आफ्नो कार्य जिम्मेवारीभित्र रही सरोकारवालाहरूको आवश्यकताअनुसार महत्त्वपूर्ण सूचना प्रवाह गर्नमा भूमिका बहन गर्दै आउनुभएको छ। यसै गरी तालिम केन्द्रको आफ्नै आधिकारिक

Website: (<https://htc.gandaki.gov.np/>) तथा

फेसबुक पेज (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100063792923482>)

समेत रहेको छ। विभिन्न समयमा सञ्चालन हुने स्वास्थ्य तालिमहरूका बारेमा जानकारी, प्रशिक्षक विवरण तथा विभिन्न स्रोतहरूबाट उपलब्ध अनलाइन तालिमहरूको जानकारी तथा लिडकेज पनि website मार्फत राखिनुका साथै सुशासनका लागि अनिवार्य स्वतः प्रकाशन गरिनु पर्ने सूचनाहरू पनि website मार्फत अद्यावधिक गरिएको छ।

तालिम सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (Training Information Management System)

स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, पोखराले राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र काठमाडौंको समन्वय र सहकार्यमा तालिम सूचना व्यवस्थापन प्रणाली अर्थात Training Information Management System सञ्चालन गरेको छ । सो प्रणालीअन्तर्गत यस स्वास्थ्य तालिम केन्द्रले सञ्चालन गर्ने विभिन्न तालिमहरूको सहभागीका लागि तालिम प्रमाणीकरण गरी प्रमाणपत्र प्रदान गरिन्छ। यस प्रणालीको प्रयोग गरी तालिम लिएको सही व्यक्तिको पूर्ण विवरणसहितको रेकर्ड तालिम केन्द्रले आफ्नो TIMS सफ्टवेयरका माध्यमबाट सिस्टममा फोटोसहित अपडेट गर्दछ, यसै सफ्टवेयरका माध्यमबाट तालिममा सहभागीहुने स्वास्थ्यकर्मीको तालिम सम्पन्न गरी निश्चित मापदण्ड पूरा गरेपछि प्रमाणीकरण गरी प्रमाणपत्र प्रदान गरिन्छ। यसबाट आधिकारिक सहभागीले मात्र प्रमाणपत्र पाउने र एक पटक भन्दा बढी एउटै तालिममा सहभागी हुन नपाउने व्यवस्थालाई अनुगमन गर्न मद्दत पुगेको छ ।

स्वास्थ्य तालिम केन्द्रका सबल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू (SWOT)

सबल पक्ष (Strength)	सुधार गर्नुपर्ने पक्ष (Weakness)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ सङ्घ, प्रदेश तथा अन्य प्रदेशअन्तर्गतका तालिम साइटहरू नेटवर्क तयार हुनु । ✓ तत्कालीन आवश्यकताअनुसार तालिमको पूर्वाधार, तालिम हलहरू र सभाहलको विकास हुनु । ✓ तालिमको प्रकार अनुसारको प्रशिक्षक रोस्टर तयार हुनु । ✓ तालिमसम्बन्धी तथ्याङ्कको व्यवस्थापन गर्नका लागि Training Information Management System को व्यवस्था हुनु। ✓ केही फरक तथा महत्त्वपूर्ण तालिमका लागि तालिम केन्द्र आफैले प्रदेशमै तालिम म्यानुअल तथा प्याकेज तयार गर्नु। ✓ तालिमको प्रभावकारिता/औचित्य र तालिमपश्चात स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा स्वास्थ्यका सूचकाङ्क आएका परिवर्तनको वैज्ञानिक ढङ्गले अध्ययन/विश्लेषण कार्यको सुरुवात हुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ प्रशिक्षकहरूका लागि Refresher तालिमहरूको व्यवस्था गर्न नसकिनु। ✓ भर्चुअल तालिम सञ्चालनका लागि तालिम मार्गनिर्देशन तयार गर्न नसकिएको। ✓ यस प्रदेश भित्र सञ्चालन हुने सबै तालिमहरू एकद्वार प्रणालीमा आउन नसक्नु। ✓ प्रविधिमैत्री तालिमहलहरूको अभाव भएको। ✓ प्रदेशका अन्य निकाय, जिल्ला, स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने तालिमहरूको विवरण TIMS अन्तर्गत प्रणाली प्रविष्ट हुन नसक्नु ।

<ul style="list-style-type: none"> ✓ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको रणनीतिको विकास हुनु। ✓ Blended विधिबाट तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि Virtual Training रुम तयार हुनु । ✓ स्वास्थ्य तालिम केन्द्रमा स्वीकृत दरबन्दीअनुसार स्वास्थ्य जनशक्तिको व्यवस्था हुनु। 	
<p>अवसर (Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ प्रदेशमा छुट्टै स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय स्थापना हुनु । ✓ तालिमसंग सम्बन्धित विभिन्न Technology को विकास हुनु । ✓ प्रदेश अन्तर्गतका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरू तालिम साइटको रूपमा विकास/विस्तार हुँदै जानु । ✓ राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रसँग उचित समन्वय स्थापित हुनु । ✓ विभिन्न साझेदार सङ्घ संस्थाको नियमित साथ र सहयोग उपलब्ध हुनु । 	<p>चुनौती (Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ तालिम प्राप्त कर्मचारीको सेवा निरन्तरता नहुनु र तालिमपश्चात बिचमै छोडेर जानु तथा करार सम्झौता सकिनु। ✓ प्रदेशअन्तर्गत सञ्चालन हुने तालिमका लागि बनेको आर्थिक मापदण्ड सङ्घ तथा अन्य प्रदेश सँग एकरूपता नहुनाले तालिम सञ्चालनमा असहज हुनु। ✓ केन्द्र, प्रदेश र जिल्लामा सञ्चालन हुने तालिमका लागि संस्थागत कार्य क्षेत्र/भूमिका स्पष्ट हुन नसक्नु । ✓ केही विशेष प्रकारका तालिमका लागि दक्ष प्रशिक्षकको कमी हुनु तथा सरकारी पारिश्रमिकमा प्रशिक्षक उपलब्ध नहुनु। ✓ केन्द्रबाट समय सापेक्ष तालिम प्याकेजहरूको परिमार्जित संस्करण उपलब्ध नहुनु ।

स्वास्थ्य जनशक्तिको क्षमता विकासका सुधारका क्षेत्र

नीतिगत क्षेत्र

- प्रदेश तहका तालिम साइट विकास र विस्तारका लागि स्पष्ट नीति बनाई सहजीकरण गरिनु पर्ने ।
- विभिन्न साझेदार सङ्घ संस्थासँग प्रदेशको आवश्यकताअनुसार तत्काल तथा भावी योजना सहितको आवश्यक सम्झौता गर्न आवश्यक रहेको ।
- यस प्रदेशका भित्र सञ्चालन हुने सबै तालिमहरू एकद्वार प्रणालीमा ल्याउने ।
- केन्द्र, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहमा सञ्चालन हुने तालिमका लागि संस्थागत कार्य क्षेत्र/भूमिका स्पष्ट हुन आवश्यक रहेको ।
- निजी क्षेत्र र प्राज्ञिक संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्य मानव स्रोतको तालिम आवश्यकता परिपूर्ति गर्न तालिमसम्बन्धी नीति बनाई तालिम सञ्चालन हुनुपर्ने ।

भौतिक सुधारका क्षेत्र

- तालिम हलहरूलाई प्रविधि मैत्री तालिमहलका रूपमा व्यवस्था गर्न आवश्यक रहेको ।
- तालिम केन्द्रको पूर्वाधार विकास र क्वाटर व्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित गुरुयोजना तयार गर्ने ।

आर्थिक व्यवस्थापन सुधार क्षेत्र

- स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयको समन्वयमा स्वास्थ्य तालिमसम्बन्धी खर्च मापदण्ड संशोधन वा स्वास्थ्य तालिम, गोष्ठीको खर्च मापदण्ड राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्रसँग एकरूपता आउनेगरी बनाउनुपर्ने ।

अनुसन्धानात्मक क्षेत्र

- तालिमअघि र तालिमपश्चात सेवाग्राहीको सन्तुष्टि मापन, सेवाको प्रयोगसम्बन्धी अध्ययन/विश्लेषण गर्नका लागि आवश्यक प्रथामिकता तोक्नु राख्नु पर्ने ।
- अनुसन्धानमा आधारित समयसापेक्ष तालिम प्याकेजहरूको परिमार्जन हुन आवश्यक ।

पाठ्यक्रम सुधारका क्षेत्र

- प्रदेशको आवश्यकताअनुसार तालिम प्याकेज तयारी र परिमार्जन गरिनुपर्ने ।
- नयाँ स्विकृत भएका तालिमहरूको पाठ्यक्रमको विकास एवम् समयसापेक्ष स्वास्थ्य क्षेत्रमा भएका प्राविधिकका आधारमा तालिम एवम् सिकाइको प्रक्रियालाई परिमार्जन गर्ने ।

स्वास्थ्य तालिम केन्द्रका तत्कालिक तथा दीर्घकालीन योजना

तत्काल गरिने कार्यहरूको योजना

- तालिम कार्यविधि निर्माण तथा तालिम खर्चको मापदण्ड संशोधन प्रक्रियाका लागि पहल गरिने ।
- तालिम केन्द्रको भौतिक पूर्वाधार विकासको लागि गुरु योजनाको कार्य थालनी गरिने ।
- प्रविधि मैत्री सभा हलको व्यवस्थापनको कार्य सुरु गर्ने ।
- पाठ्यक्रम विकास/प्रकाशनसम्बन्धी तालिम केन्द्रलाई अभिमुखीकरण सम्बन्धी कार्यको थालनी गरिने ।
- तालिमको प्रभावकारितासम्बन्धी अध्ययन/अनुसन्धानलाई निरन्तरता दिइने ।
- अनलाइन कोर्स विकास तथा virtual training learning को सुरुवात गरिने ।
- तालिम केन्द्रको चालु आ.व मा शून्य बेरुजु तथा कायम बेरुजुको ८०% फछ्यौट गर्ने ।
- प्रशिक्षक रोस्टर अपडेट तथा प्रदेशभित्र Traineer Pool निर्माणका लागि आवश्यक कार्यको थालनी गरिने ।
- तालिम केन्द्रमा रहेको प्रयोग हुन नसक्ने सामग्रीको लिलाम गरी जिन्सी व्यवस्थापन गर्ने ।
- निजी क्षेत्रको तालिम आवश्यकता परिपूर्तिका लागि मापदण्ड निर्माण कार्यको थालनी गर्ने ।
- जिल्ला तह र विकास साझेदार संस्थाले सञ्चालन गर्ने तालिमहरूलाई Training Management Information system (TIMS) अन्तर्गत व्यवस्थित अभिलेखीकरणका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।

दीर्घकालीन योजना

- प्रदेश भित्र Trainers pool को व्यवस्थापन गर्दै लैजाने ।
- तालिम रणनीतिअनुसार तालिम योजना निर्माण गर्ने ।
- तालिम केन्द्रको पञ्चवर्षीय योजना तयार भई सोअनुसार कार्यक्रम तय गर्ने ।

- साझेदार सङ्घ संस्था सँग भावी योजनासहितको तालिम विकास सम्झौता गर्ने ।
- निजी क्षेत्रको तालिम आवश्यकता परिपूर्तिका लागि मापदण्ड बनाई कार्य प्रारम्भ गर्ने ।
- प्रदेशको आवश्यकता अनुसार अस्पतालको क्षमताका आधारमा थप तालिम साइट विस्तार गर्दै लैजाने ।

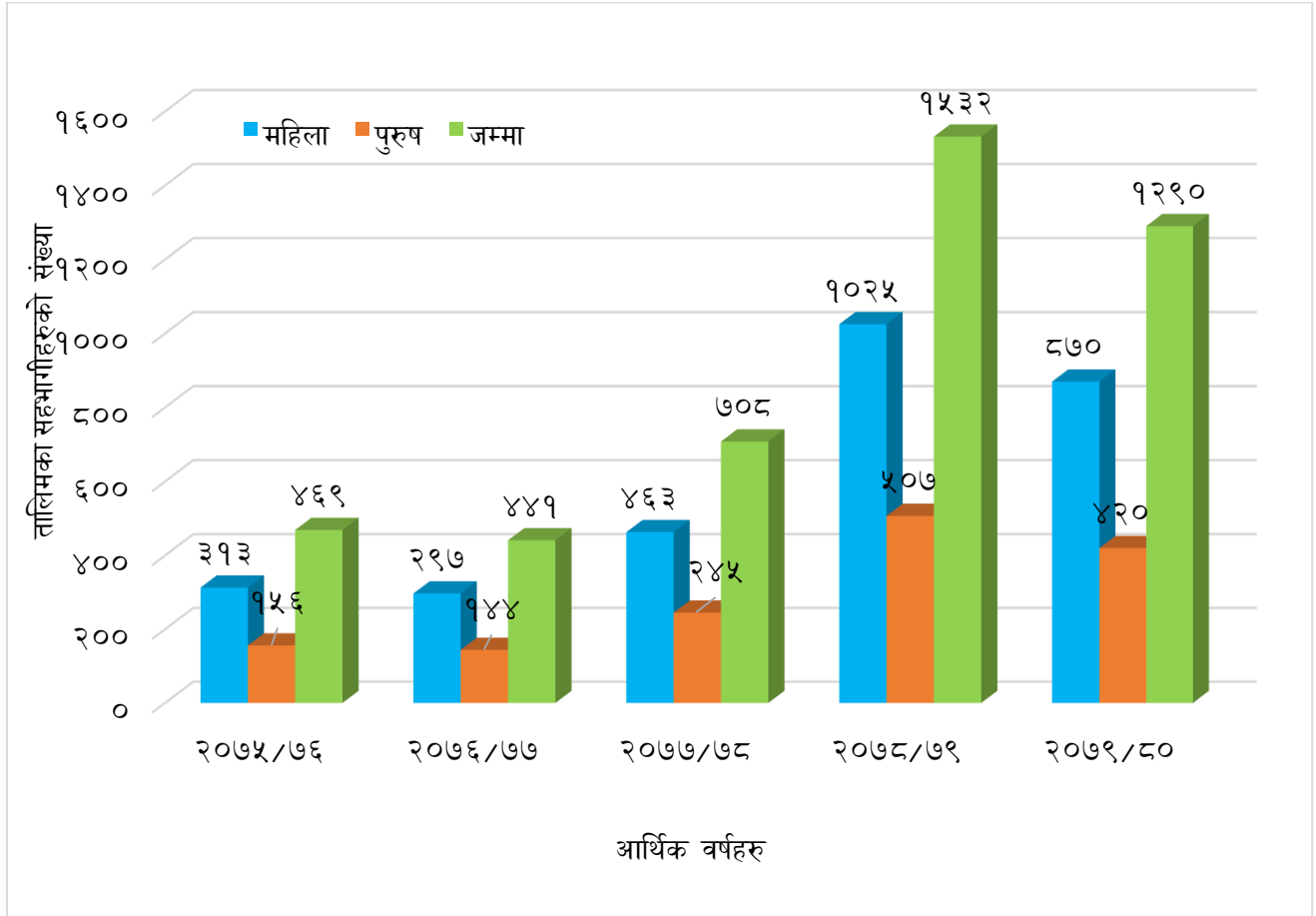
स्वास्थ्य तालिमसम्बन्धी महसुस गरिएका समस्या, समाधानका उपाय तथा जिम्मेवार तह

क्र.स	महसुस गरिएको समस्या	समाधानका उपाय	जिम्मेवार तह/निकाय
१.	स्थायी पदपूर्ति नहुँदा तालिम प्राप्त स्वास्थ्य जनशक्तिको सेवा निरन्तरता नहुनु कर्मचारीले तालिम लिएपछि छाडेर अन्यत्र जानु	स्वास्थ्य कार्यालय तथा अस्पतालले सहभागी छनौटमा ध्यान दिनुपर्ने जिम्मेवार निकायले स्थायी पदपूर्तिलाई प्रथामिकतामा राखी आवश्यक पहलहरू अगाडि बढाउनुपर्ने	स्थानीय पालिका, स्वास्थ्य कार्यालय
२.	आर्थिक मापदण्ड, सङ्घ तथा अन्य प्रदेशसँग एकरूपता नहुँदा तालिम सञ्चालन मा कठिनाइ हुनु	आर्थिक मापदण्ड, सङ्घ तथा अन्य प्रदेश सँग एकरूपता हुनेगरी बनाइनुपर्ने	गण्डकी प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय, राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, स्वास्थ्य तालिम केन्द्र
३.	रा. स्वा. तालिम केन्द्र तथा स्वा से वि ले समयमा नै सबै वार्षिक कार्यक्रम तथा तालिम अनुसार का प्याकेज तथा सामग्री उपलब्ध गराउन नसक्नु	<ul style="list-style-type: none"> • तालिम का क्रियाकलाप वा प्याकेज सँगै तालिम सामग्रीको प्याकेज तथा सामग्री उपलब्ध गराइनु पर्ने • प्रदेशका आवश्यकताअनुसार थप प्याकेज निर्माण हुनु पर्ने 	रा.स्वा.ता.के, प्र.स्वा.ता.के
४.	जिल्ला तह र विकास साझेदार संस्थाले सञ्चालन गर्ने तालिमहरूलाई Training	सबै तहका तालिम को स्तरीकरण गरी TIMS मा समावेश गरिनु पर्ने	स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय,

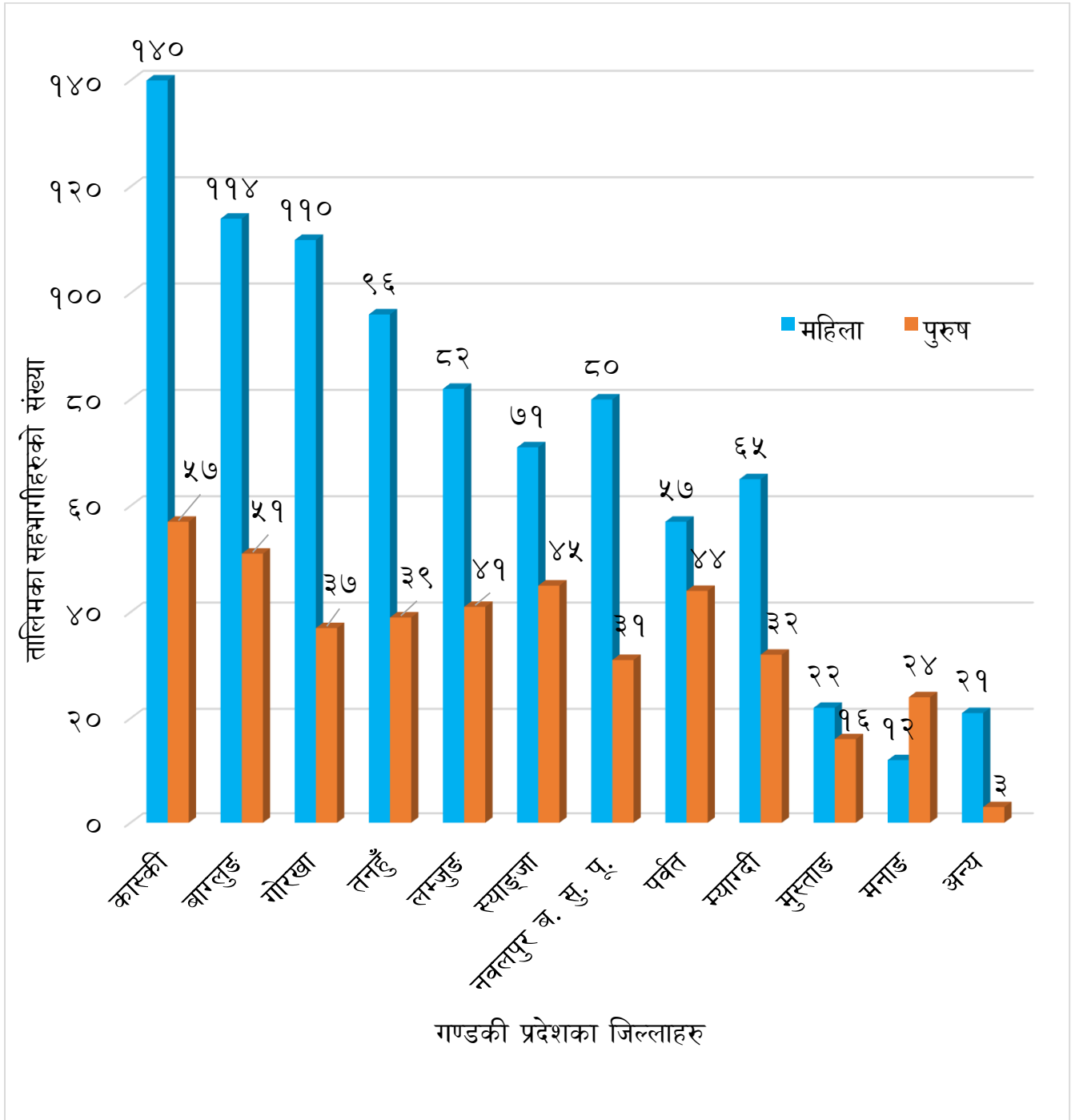
	Management Information system (TIMS) मा प्रविष्ट हुन नसक्नु		स्वा.ता.के
५.	यस केन्द्रले सञ्चालन गरेका लामा तथा छोटो तालिमको प्रभावकारिता अध्ययन नहुनु	यस केन्द्रले सञ्चालन गरेका लामा तथा छोटो तालिम को प्रभावकारिता को समीक्षा तथा अध्ययन सुरु गरिनु पर्ने	स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय, स्वा.ता.के
६.	आयुर्वेद सेवा विस्तारका लागि के कस्ता तालिम आवश्यक हुन सम्बन्धित विभागले पाठ्यक्रम निर्माण गर्नु पर्ने	आयुर्वेद विभाग र तालिम केन्द्रबीच समन्वय हुनु पर्ने	आयुर्वेद विभाग राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र

अनुसूचीहरू

१ पछिल्ला पाँच आर्थिक वर्षमा तालिम कार्यक्रमहरूमा सहभागीताको अवस्था



२ आ व २०७९/८० मा संचालित तालिम कार्यक्रमहरूको सहभागीहरूको जिल्लागत विवरण



३ स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, गण्डकी प्रदेशबाट सञ्चालन हुने विभिन्न तालिम संग सम्बन्धित तालिम सहभागीहरूको विवरण

क्र स	सहभागीको नाम	पद	कार्यरत संस्था	जिल्ला
१. योग प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम				
१	डा शंकर गौतम	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	मनाङ
२	डा कमल विक्रम पौडेल	व कविराज निरिक्षक	धौलागिरी आयुर्वेद औषधालय	बाग्लुङ
३	डा रामकृष्ण भुजेल	कविराज निरिक्षक	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	पर्वत
४	दामोदर शर्मा	कविराज निरिक्षक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	म्याग्दी
५	राम प्रसाद रेग्मी	वरिष्ठ वैध	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	मुस्ताङ
६	डा शरद पन्थी	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	लमजुङ
७	देवेन्द्र आचार्य	वरिष्ठ कविराज निरिक्षक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	स्याङ्जा
८	नविन किरण भुसाल	वरिष्ठ कविराज निरिक्षक	गण्डकी आयुर्वेद औषधालय	कास्की
९	डा सुजाता शर्मा	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१०	डा राम प्रबोध मण्डल	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	तनहुँ
११	डा प्रशान्त पण्डित	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	गोरखा
१२	डा कुमार कासुला	आयुर्वेद चिकित्सक	गण्डकी आयुर्वेद औषधालय	कास्की
१३	डा सरोज कुमार राय	आयुर्वेद चिकित्सक	धौलागिरी आयुर्वेद औषधालय	बाग्लुङ
२. आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि पूर्वकर्म तथा योग तालिम				
१	राजु प्रसाद पौडेल	वैध निरिक्षक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	स्याङ्जा
२	अनिश कुमार दास	वैध	नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र	कास्की
३	जमुना ढकाल	वैध निरिक्षक	रजहर आ औ	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
४	लक्ष्मी देवी शर्मा	वैध निरिक्षक	शिशुवा आयुर्वेद औषधालय	कास्की
५	विष्णु प्रसाद अर्याल	वैध निरिक्षक	पोखरा महानगरपालिका- ८	कास्की
६	रिन्कु कुमारी	वैध	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	मनाङ
७	राजन अधिकारी	वैध निरिक्षक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	गोरखा
८	कमला बलायार	वैध	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	मुस्ताङ
९	द्रोणा गिरी	वैध	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	पर्वत
१०	ललित थापा मगर	वैध निरिक्षक	अर्जुनचौपारी आयुर्वेद औषधालय	स्याङ्जा
११	सुमन घिमिरे	वैध	नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र	लमजुङ
१२	विनोद कुमार यादव	वैध	महेन्द्र रोखु आ औ	म्याग्दी
१३	केशव बराल	वैध	भोटेवडार आ औ	लमजुङ
१४	एक राज ढुङ्गाना	वैध निरिक्षक	धौलागिरी आयुर्वेद औषधालय	बाग्लुङ
३. आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि पंचकर्म तालिम				
१	डा क्रिस्टिना गणेश	कविराज	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	मुस्ताङ
२	कुशल कृष्ण शर्मा	वरिष्ठ कविराज निरिक्षक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	गोरखा
३	डा रामकृष्ण भुजेल	कविराज निरिक्षक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	पर्वत
४	गोकुल पराजुली	वरिष्ठ कविराज निरिक्षक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
५	नविन किरण भुसाल	वरिष्ठ कविराज निरिक्षक	गण्डकी आयुर्वेद औषधालय	कास्की
६	दामोदर शर्मा	कविराज निरिक्षक	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	म्याग्दी
४. स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई एचआईभी सम्बन्धमा मानव अधिकार र मेडिकल इथिक्स तालिम				

१	कृपा पन्त	स्टाफ नर्स	दमौली अस्पताल	तनँहु
२	प्रविण वाग्ले	हे. अ.	दमौली अस्पताल	तनँहु
३	धन कुमारी खत्री	स्टाफ नर्स	गोरखा अस्पताल	गोरखा
४	गणेश गुरुड	ART counsel or	लमजुड अस्पताल	लमजुड
५	डा तेजेश कुमार	मेडिकल अधिकृत	मुस्ताड जिल्ला अस्पताल	मुस्ताड
६	लक्ष्मण उपाध्यय	ज स्वा नि	पर्वत अस्पताल	पर्वत
७	सुशिल शर्मा रेग्मी	ART counsel or	पर्वत अस्पताल	पर्वत
८	डा राज कुमार चोचाङ्गी	मेडिकल अधिकृत	मनाड जिल्ला अस्पताल	मनाड
९	कमला गुरुङ्ग	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१०	प्रदिप आचार्य	ART counsel or	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
११	डा शोभा पौडेल	मेडिकल अधिकृत	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
१२	पशुपति बानिया	ART counsel or	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
१३	डा अनिता तामाङ वाईवा	मेडिकल अधिकृत	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
१४	डा सचिन रानाभाट	मेडिकल अधिकृत	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
१५	आवेदा खातुन	स्टाफ नर्स	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
१६	डा आशिष दिप पौडेल	मेडिकल अधिकृत	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१७	तुलसी पौडेल	सि अ हे व	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
१८	डा जेनिसा कुवँर	मेडिकल अधिकृत	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
१९	मेलिशा राना	अ न नी	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
२०	कृष्मा गिरी	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
२१	मंगला सिंजाली पुन	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की

५. मानसिक स्वास्थ्य मोड्युल-२b तालिम

१	नुम कान्ता आचार्य	सि .अ. हे. व	त्रिवेणी स्वास्थ्य चौकी पैयुँ गा पा पर्वत	पर्वत
२	ममता थापा वराल	अ. हे. व	भिमाद प्रा स्वा के भिमाद नगरपालिका	तनँहु
३	रमिता के सी	अ .हे .व	कोटदरवार स्वास्थ्य चौकी	तनँहु
४	टेक व गुरुड	सि .अ. हे. व	सिङ्गाड स्वा .चौ	तनँहु
५	अनिता कार्की	ज .स्वा. नि	मल्म स्वा. चौकी	बाग्लुङ
६	हिरा काउचा	अ. हे .व	पाण्डपखानी स्वा चौ गलकोट न पा	बाग्लुङ
७	मनिषा गुरुड	अ. हे. व	चक्रतिथ स्वा. चौकी	लमजुड
८	समिक्षा किरण बुढा मगर	अ .हे .व	दुराडाडा स्वा .चौकी	लमजुड
९	दिक्षा तिमिल्सिना	अ .हे. व	नोथर सामुदायिक स्वा. इकाइ	लमजुड
१०	राजेश क्षेत्री	अ. हे. व	दमौली अस्पताल	तनँहु
११	पूर्ण प्रसाद न्यौपाने	सि. अ. हे. व अधिकृत	त्रिवेणी स्वास्थ्य चौकी पैयुँ गा पा पर्वत	पर्वत
१२	घर्म प्रसाद थारु	अ. हे. व	बाटाकाचौर स्वास्थ्य चौकी	बाग्लुङ
१३	सुगत चन्द्र हड्खेल	हे. अ.	पोखरी भङ्गाड स्वा. चौ	तनँहु
१४	मिलन रावत	अ. हे .व	पसगाउँ स्वा .चौकी	लमजुड
१५	लक्ष्मण कार्की	सि. अ.हे. व	मुलपानी स्वा .चौकी	बाग्लुङ
१६	रोशनी गुरुड	अ. हे. व	धोचे स्वास्थ्य. चौकी	मनाड
१७	रमेश कु रोका मगर	अ. हे. व	खवाडसर स्वास्थ्य चौकी	मनाड
१८	प्रदिप सिंह	अ .हे. व	सुखौरा स्वास्थ्य चौकी	बाग्लुङ
१९	सिमरन बुढा	अ. हे .व	मनाड स्वा. चौकी	मनाड

२०	ख्याम कुमारी राना	सि .अ. हे. व	अमलाचौर स्वा.चौकी	वाग्लुड
२१	राजेश पौडेल	अ. हे. व	जिता स्वा .चौकी	लमजुड
२२	हिरामाया तामाड	सि. अ. हे. व.	गौडा प्रा .स्वा. केन्द्र	लमजुड
६. राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम				
पहिलो ब्याच २०७९/०७/२२ देखि २०७९/०७/२५				
१	प्रकृति गुरुड	अ. न. मी.	घरपझोड गा. पा.	मुस्ताड
२	टिकाराम भण्डारी	ज. स्वा. अ.	स्वास्थ्य कार्यालय	मुस्ताड
३	मन कुमारी कुवर	सि. अ. न. मी.	बुर्तिवाड प्रा.स्वा.के.	वाग्लुड
४	नबिनराज मरासनी	हे. अ.	पुतलीबजार न. पा.	स्याङ्जा
५	सोनम छोटे घले	हे. अ.	नार्पाभुमि गा. प.	मनाड
६	राकेश मिश्र	सि. अ. हे. व.	टंकी मनाड स्वास्थ्य चौकी	मनाड
७	सीमा कुँवर	प. हे. न.	स्वास्थ्य कार्यालय	वाग्लुड
८	बिक्रम भुवाजी	ज. स्वा. नि.	रज्जा तिलालर स्वा.	पर्वत
९	रिमा बोसेल	अ. न. मी.	गलकोट न. पा.	वाग्लुड
१०	टेक नाथ सुबेदी	सि. अ. हे. व. अ.	खुर्कोट स्वा चौ	पर्वत
११	राम प्रसाद चापागाई	सि. अ. हे. व.	नागलीवाड स्वा. चै.	पर्वत
१२	बिन्दु गौतम	प. हे. न.	फ. न. पा.	पर्वत
१३	सुनिता चालिसे	स्टाफ नर्स	जै. न. पा.	वाग्लुड
१४	गणेश सुबेदी	प. नि. सु.	स्वास्थ्य कार्यालय	म्याग्दी
१५	चन्दन सुबेदी	ज. स्वा. अ.	वेनी नगरपालिका म्याग्दी	म्याग्दी
१६	तेजिन्द्र राना	ज. स्वा. नि.	मालिका गा. पा.	म्याग्दी
१७	कृष्ण शर्मा	हे. अ.	भू तातोपानी स्वा. चौकी	म्याग्दी
१८	दुर्गा पौडेल	सि. अ. न. मी.	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	कास्की
१९	दिपेन्द्र सुनार	ज. स्वा. नि.	पोखरा महानगरपालिका	कास्की
२०	नानीबाबु ढकाल	ज. स्वा. नि.	पोखरा महानगरपालिका	कास्की
२१	फुलदेव तिमिल्सिना	ज. स्वा. नि.	पोखरा महानगरपालिका	कास्की
२२	हरिलाल आचार्य	सि. अ. हे. व. अ.	पोखरा महानगरपालिका	कास्की
दोस्रो ब्याच २०७९/०८/२५ देखि २०७९/०८/२८				
२३	अनिषा सुवेदी	ज. स्व. अ.	पुतलीबजार न. पा.	स्याङ्जा
२४	विष्णु प्रसाद वली	ज. स्व. अ.	गल्याड न पा	स्याङ्जा
२५	केशर बहादुर भण्डारी	हे. अ.	आरुघाट गाउँपालिका गोरखा	गोरखा
२६	पदमा राई	सि. अ. न. मी.	भच्चेक स्वा चौकी	गोरखा
२७	रुवी श्रेष्ठ	हे. अ.	अमरापुरी स्वा चौकी गैडाकोट	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२८	राधेश्याम कुशवाहा	हे. अ.	सिन्दुरे स्वा चौकी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२९	राधा सुवेदी	सि. अ. न. मी.	रुपा गा. पा.	कास्की
३०	मुक्तिनाथ भट्टराई	ज. स्व. अ.	स्वास्थ्य कार्यालय	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३१	अनिता खण्डलुक	हे. अ.	कुलिडटार प्रा. स्वा. के.	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३२	नवराज पौडेल	ज. स्व. अ.	चापाकोट न. पा.	स्याङ्जा
३३	सुदिप कडेल	प नि सु	स्वास्थ्य कार्यालय	तनहुँ
३४	शुभाष रेग्मी	हे. अ.	भानु न. पा.	तनहुँ
३५	पवित्रा मल्ल शाही	सि.अ.न.मी.	केरावारी आधारभुत स्वा के	तनहुँ

३६	युक्त नारायण अर्याल	सि. अ. न. मी.	भीरकोट न. पा.	स्याङ्जा
३७	अशोक तामाङ	हे. अ.	चण्डिस्थान स्वा चौकी	लमजुङ
३८	ऋषिराम पौडेल	स्वा संयोजक	अन्नपूर्ण गा. पा.	कास्की
३९	गोपाल चन्द्र बराल	ज स्वा नि	मादी गाउपालिका	कास्की
४०	सोवित बहादुर कार्की	सि. अ. हे ब	पाचोक स्वा चौकी	लमजुङ
४१	डिल्लीराम दाहाल	ज स्वा नि	माछापुच्छ्रे गा. पा.	कास्की
४२	सृजना पोखेल	ज स्वा अ	पालुङटार नगरपालिका	गोरखा
४३	ढाल बहादुर थापा	ज स्वा अ	शुक्लामण्डकी न. पा.	तनहुँ
४४	गजु कुमार पटेल	ज स्वा नि	राकाफुली स्वा चौकी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)

तेस्रो ब्याच २०७९/०९/१९ देखि २०७९/०९/२२

४५	माधवी शर्मा गौतम	सि. अ. न. मी. अ.	बाग्लुङ न. पा.	बाग्लुङ
४६	देवी माया भण्डारी	सि. अ. न. मी. अ.	कोठेखोला गा. पा.	बाग्लुङ
४७	शोभा कुमारी गौतम	अ. न. मी.	थासाङ गा. पा.	मुस्ताङ
४८	राजेन्द्र श्रेष्ठ	ज. स्वा. नि.	स्वास्थ्य कार्यालय	मनाङ
४९	बालकृष्ण गौतम	सि.अ.हे.व.	खाडसार स्वा. चौकी डिम्याङ गा पा	मनाङ
५०	डिल बहादुर गुरुङ	ज. निरिक्षक	चामे गा पा	मनाङ
५१	तेन्जिङ नुर्व गुरुङ	हे. अ.	लोमथाङ गा. पा.	मुस्ताङ
५२	मोती जङ गुरुङ	सि. अ. हे. ब.	घेर्मु स्वा. चौकी	लमजुङ
५३	रमेश के सी	अ. हे. व.	खुदी स्वास्थ्य चौकी, मर्याङदी गा पा,	लमजुङ
५४	दिनेश वि क	अ. हे. व.	सैलुङ स. स्वा. ई.	लमजुङ
५५	तिल बहादुर छन्त्याल	ज. स्वा. नि.	तमानखोला गा. पा.	बाग्लुङ
५६	हेम बहादुर पुन	हे. अ.	बडिगाड गा. पा.	बाग्लुङ
५७	खिम बहादुर कोईराला	ज. स्वा. नि.	बच्छा स्वा. चौकी	पर्वत
५८	बाल कृष्ण शर्मा	सि. अ. हे. व.	वावियाचौर स्वा. चौ	म्याग्दी
५९	शिव प्रसाद पाण्डे	सि. अ. हे. व. अ.	रा पिप्ले स्वा. चौ	म्याग्दी
६०	एन्जिला भुजेल	सि. अ. न. मी.	गौडा प्रा .स्वा. केन्द्र	लमजुङ
६१	सम्झना खाती क्षेत्री	ज. स्वा. नि.	धौलागिरी गा. पा.	म्याग्दी
६२	जानकी घर्ती मगर	अ. हे. व.	अन्नपूर्ण गा. पा.	म्याग्दी
६३	दुर्गा बहादुर थापा	ज. स्वा. नि.	मुडिकुवा स्वा. चौ.	पर्वत
६४	पासाङ डोल्मा गुरुङ	हे. अ.	लोधेकर दामोदरकुण्ड गा. पा.	मुस्ताङ
६५	सरस्वती घिमिरे	सि. अ. न. मी. नि.	नौथर स्वा. चौकी	लमजुङ
६६	कृष्ण बहादुर राना	सि. अ. हे. व.	महाशिला गा. पा.	पर्वत
६७	अरविन्द कु साह तेली	हे. अ.	पैथु गाँउपालिका	पर्वत
६९	अर्जुन बहादुर खत्री क्षत्री	सि. अ. हे. व. अ.	पोखरा महानगरपालिका	कास्की
७०	सविना श्रेष्ठ	अ. न. निरिक्षक	पोखरा महानगरपालिका	कास्की

चौथो ब्याच २०८०/०२/०३ देखि २०८०/०२/०६

७१	तिल बहादुर गुरुङ	सि. अ. हे. ब.	किचनास स्वा चौ	लमजुङ
७२	कृष्ण प्रसाद अर्याल	ज. स्वा. नि.	पेखु स्वा. चौ.	स्याङ्जा
७३	डिल्लीराम अधिकारी	ज. स्वा. नि.	पञ्चमूल प्र. स्वा. के	स्याङ्जा
७४	भुमिका मगर	ज. स्वा. नि.	खुङ्गा स्वास्थ्य चौकी ढोरपाटन न पा	बाग्लुङ
७५	विश्वराज घिमिरे	ज. स्वा. नि.	स्वास्थ्य शाखा भि न पा	बाग्लुङ

७६	रामेश्वर सेढाई	सि अ हे व	परेवा डाडा स्वा चौकी	लमजुड
७७	कृष्ण भट्ट	ज. स्वा. नि.	बारपाक गा पा	गोरखा
७८	पूर्ण कुमारी गुरुड	सि. अ. हे. व.	थालाजुड स्वा चौकी	गोरखा
७९	विजय कुमार श्रेष्ठ	सि. अ. हे. व.	घाचै गा पा	गोरखा
८०	विप्लव थापा	अ. हे. व.	फलेवास नगर अस्पताल	पर्वत
८१	सरिता पराजुली	सि. अ. हे. व.	फेदीखोला स्वा चौ	स्याङ्जा
८२	सजना शेरपा	हे. अ.	क्याकमी स्वा चौकी	स्याङ्जा
८३	पूर्णमा नेपाली	स्टाफ नर्स	भिमाद न पा स्वास्थ्य शाखा	तनहुँ
८४	कमला क्षेत्री	सि. अ. न. मी.	सिङ्गाड स्वा चौ देवघाट	तनहुँ
८५	गणेश मल्ल	ज. स्वा. नि.	धाईरिड स्वास्थ्य चौ जलजला गा प	पर्वत
८६	मनिला श्रेष्ठ	सि. अ. न. मी.	सहिद लखन गा पा	गोरखा
८७	लक्ष्मी सिग्देल	सि. अ. न. मी.	शुक्लागण्डकी न. पा.	तनहुँ
८८	पुजा कुँवर	प. हे. न.	स्वास्थ्य कार्यालय	तनहुँ
८९	वर्षा कुमारी साह	हे. अ.	ऋषिङ्ग गा. पा., स्वास्थ्य शाखा	तनहुँ
९०	नारिजन मिया	ज. स्वा. नि.	तार्कुभार स्वा चौ	स्याङ्जा
९१	मनिसा कु सहकारी	अ. न. मी.	आरुचौर स्वास्थ्य चौकी स्याङ्जा	स्याङ्जा
९२	शोमा देवी शर्मा	सि. अ. हे. व. नि	ताराखोला गा. पा.	बाग्लुङ
९३	लक्ष्मण ढकाल	ज. स्वा. नि.	बाग्लुङ न. पा.	बाग्लुङ
पाचौ ब्याच २०८०/०२/०९ देखि २०८०/०२/१२				
९४	संगिता खड्का	सि. अ. न. मी.	गोरखा न पा	गोरखा
९५	अन्जना अधिकारी	हे. अ.	भानु नगर अस्पताल	तनहुँ
९६	मिलन सुर्खाली	ज. स्वा. नि.	तनहुँपुर स्वा चौ व्यास नगरपालिका	तनहुँ
९७	राहुल श्रेष्ठ	ज. स्वा. नि.	ताक्लुङ स्वा चौ.	गोरखा
९८	बेली श्रेष्ठ	ज. स्वा. नि.	भुम्लिचोक स्वा चौ.	गोरखा
९९	प्रेक्षा योञ्जन	अ. न. मी.	मनपाङ्ग स्वा चौकी	तनहुँ
१००	दिपा थापा आले	अ. न. मी.	साभुङ्गहटिया स्वा चौकी	तनहुँ
१०१	सिता अर्याल रेग्मी	सि. अ. न. मी. अ	केवरे भन्जाङ्ग स्वा चौकी	स्याङ्जा
१०२	अनिता कार्की	ज. स्वा. नि.	गलकोट न. पा.	बाग्लुङ
१०३	सानु देवी जिरेल	सि. अ. न. मी. नि	पालुङ्गटार न पा.	गोरखा
१०४	मनिषा कुमारी चौधरी	अ. हे. व.	चुम्चेत स्वा चौ	गोरखा
१०५	रमेश गुरुड	अ. हे. व.	चुम्नुत्री गा पा	गोरखा
१०६	पुजा पराजुली	सि. अ. न. मी.	रञ्जाड स्वा चौ	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१०७	एलिसा डेगा मगर	सि. अ. न. मी.	विनयी त्रिवेणी गा पा	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१०८	डिल बहादुर थापा	ज. स्वा. नि.	सर्कुवा स्वास्थ्य चौकी	बाग्लुङ
१०९	सरला पुन	सि. अ. न. मी.	सुखौरा स्वास्थ्य चौकी	बाग्लुङ
११०	रेशम पंगेनी	ज. स्वा. नि.	रत्नपुर स्वास्थ्य चौकी	स्याङ्जा
१११	तुलसीराम बराल	सि. अ. हे. व.	तुलसीभञ्जाङ्ग स्वा चौ	स्याङ्जा
११२	जगधिस खनाल	ज. स्वा. नि.	भीरकोट न. पा.	स्याङ्जा
११३	राजेन्द्र प्रसाद पराजुली	सि. अ. हे. व. अ	हुप्सेकोठ गा पा	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
११४	भूमिका निरौला	प. हे. न.	स्वास्थ्य कार्यालय	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
११५	वर्षा चापागाई	स्टाफ नर्स	स्वास्थ्य कार्यालय	नवलपरासी (ब.सु.पू.)

छैटौ ब्याच २०८०/०३/०८ देखि २०८०/०३/११				
११६	सागर तिवारी	ज. स्वा. नि.	पोखरी भञ्ज्याङ्ग स्वा चौकी	तनँहु
११७	भरत राज पाण्डे	सि. अ. हे. ब. अ	च्याङली स्वा चौ पालुङटार न पालिका	गोरखा
११८	अनिता भून्ज्याल	सि. अ. न. मी.	सेतिदोभान स्वा. चौ	स्याङ्जा
११९	डिल्ली राम महतो	सि. अ. हे. ब.	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१२०	विनिता बार्निया	हे. अ.	तिलवारी आ स्वा के.	तनँहु
१२१	रमेश कुमार बली	अ. न. मी.	मनपाङ्ग स्वा चौकी	तनँहु
१२२	निकी शाह	हे. अ.	पाखापानी स्वास्थ्य चौ रधुगंगा गा पा	म्याग्दी
१२३	राजेन्द्र रिजाल	सि. अ. हे. ब.	देवचुली स्वा चौकी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१२४	दीपा सदाशंकर	ज. स्वा. नि.	रतनपुर स्वा चौ पा	बाग्लुङ
१२५	दुर्गा देवि थापा मगर	सि. अ. हे. ब.	अर्जुनचौपारी स्वा चौ.	स्याङ्जा
१२६	अशमी श्रेष्ठ	सि. अ. न. मी.	खान्चोक स्वा चौ	गोरखा
१२७	शान्ति श्रेष्ठ	अ. हे. ब.	उदिपुर स्वा चौकी	लमजुङ
१२८	बविता श्रेष्ठ	सि. अ. हे. ब.	रजहर स्वा चौ	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१२९	राम दिनेश राउत	सि. अ. हे. ब. अ	महाशिला गा पा	पर्वत
१३०	चन्द्र बहादुर गुरुङ	सि. अ. हे. ब. अ	भोल स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
१३१	अमृता वि क सुनार	सि. अ. न. मी.	पुलाचौर स्वास्थ्य चौकी	म्याग्दी
१३२	वसन्ती कुमारी गुरुङ	सि. अ. न. मी.	भोक्सिङ स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
१३३	राजेश थापा मगर	ज. स्वा. नि.	मालिका गा पा	म्याग्दी
१३४	अमिर सुवेदी	हे. अ.	शिवमन्दिर स्वास्थ्य चौकी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१३५	विन्दु दुरा	हे. अ.	नेय स्वा चौकी	लमजुङ
१३६	दीपेन्द्र कुमार श्रेष्ठ	प. हे. न.	तार्कुघाट स्वा चौकी	लमजुङ
१३७	सुभाष ढकाल	हे. अ.	गौडा प्रा .स्वा. केन्द्र	लमजुङ
१३८	सुर्य कुमार श्रेष्ठ	सि. अ. हे. ब.	थर्पु स्वा चौकी	तनँहु
१३९	प्रदिप श्रेष्ठ	ज. स्वा. नि.	कावासोति स्वास्थ्य चौकी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
७. पोषण कार्यक्रमको गुणस्तर सुधार निर्देशिका कार्यान्वयनका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम				
१	विरेन्द्र कुमार चौधरी	को चे सु	स्वास्थ्य कार्यालय	म्याग्दी
२	सुदिप कडेल	प नि सु	स्वास्थ्य कार्यालय	तनँहु
३	लक्ष्मी गुरुङ	ज. स्वा. नि.	ब्यास न पा	तनँहु
४	दिपक ब बोम्जन	ज स्वा नि	स्वास्थ्य कार्यालय	लमजुङ
५	लक्ष्मी प्रसाद सेढाई	सि अ हे व अ	राहनास न पा	लमजुङ
६	मनिष कुमार महतो	क्ष कु स नि	स्वास्थ्य कार्यालय	स्याङ्जा
७	सरस्वती कुमारी बोहरा	स्टाफ नर्स	स्वा शा अजरिकोट	गोरखा
८	सुमन शर्मा	प हे न	स्वास्थ्य कार्यालय	पर्वत
९	लक्ष्मी शर्मा	ज. स्वा. नि.	स्वास्थ्य कार्यालय	बाग्लुङ
१०	तेज प्रसाद सुवेदी	पोषण फोकल व्यक्ति	स्वास्थ्य कार्यालय	पर्वत
११	एक नारायण लम्साल	खो अ	स्वास्थ्य कार्यालय	म्याग्दी
१२	टिकाराम भण्डरी	ज स्वा अ	स्वास्थ्य कार्यालय	मुस्ताङ
१३	विष्णु कु यादव	हे अ	भाका स्वा चौकी	मनाङ
१४	देवी प्रसाद भुसाल	ज. स्वा. नि.	देवचुली स्वास्थ्य चौकी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१५	बद्रीराज आचार्य	खोप अधिकृत	स्वास्थ्य कार्यालय	कास्की

१६	मित्र प्रसाद अर्याल	प नि सु	स्वास्थ्य कार्यालय	स्याङ्जा
१७	विष्णु प्रसाद शर्मा	सि अ हे व अ	स्वास्थ्य कार्यालय	बाग्लुङ
१८	राम कुमार श्रेष्ठ	ज स्वा अ	देवचुली नगरपालिका	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१९	अमृत बहादुर धले	ज स्वा नि	धार्चे गाउँपालिका माछिखोला	गोरखा
२०	सुनिल वि क	अ हे व	जिल्ला अस्पताल	मनाङ
२१	प्रकाश गौतम	ज स्वा नि	स्वास्थ्य कार्यालय	कास्की
२२	राम बहादुर नेपाली	ब. ज. स्वा. अ.	स्वास्थ्य कार्यालय	मुस्ताङ
२३	नानी बाबु ढकाल	ज. स्वा. अ.	पोखरा महानगरपालिका	कास्की

द. स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि वृहत पोषण विशेष प्याकेज

पहिलो समुह २०८०/११३-१९ सम्म

१	झरना शर्मा	हेल्थ असिष्टेन्ट	पाडराङ स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
२	विप्लव थापा	हेल्थ असिष्टेन्ट	फलेवास नगर अस्पताल	पर्वत
३	विष्णु सुनार	अ.हे.व.	भकिम्ली स्वास्थ्य चौकी	म्याग्दी
४	बिपना थापा	अ.न.मी.	सल्यान स्वास्थ्य चौकी	बाग्लुङ
५	उर्मिला बजिमय	अ.न.मी.	बाटाकाचौर स्वास्थ्य चौकी	बाग्लुङ
६	जितेन्द्र कुमार शाह	अ.हे.व.	मुदी स्वास्थ्य चौकी	म्याग्दी
७	शिव कुमार वली	अ.हे.व.	पाखापानी स्वा चौ रधुगंगा गा पा	म्याग्दी
८	रुवी कुमारी यादव	अ.हे.व.	कागवेनी स्वा चौ मुक्ती क्षेत्र गा पा	मुस्ताङ
९	समिर मल्ल	अ.हे.व.	निसी स्वास्थ्य चौकी निसीखोला गा पा	बाग्लुङ
१०	डा. प्रियंका यादव	मेडिकल अधिकृत	लेते प्रा. स्वा. के.	मुस्ताङ
११	सुनिल कोहार	हेल्थ असिष्टेन्ट	वहाकीठाँटी स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
१२	रेणुका जैसवाल	हेल्थ असिष्टेन्ट	उरामपोखरा स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
१३	उषा किरण अधिकारी	अ.न.मी.	सिम्पाली आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र	कास्की
१४	मनिता परियार	अ.न.मी.	घान्द्रुक स्वास्थ्य चौकी	कास्की
१५	निसा कुमारी मण्डल	अ.न.मी.	निस्कोट स्वास्थ्य चौकी	म्याग्दी
१६	सामना खत्री	हेल्थ असिष्टेन्ट	बरंजा स्वास्थ्य चौकी	म्याग्दी
१७	बबिता गुरुङ्ग	सी.अ.न.मी.	सिक्लेस स्वास्थ्य चौकी	कास्की
१८	डा. बिनोद बराल	मेडिकल अधिकृत	थुम्सिकोट प्रा. स्वा. के.	कास्की
१९	सन्देश पौडेल	हेल्थ असिष्टेन्ट	लाहचोक स्वास्थ्य चौकी	कास्की
२०	अस्मि अधिकारी	अ.न.मी.	धम्पुस स्वास्थ्य चौकी	कास्की
२१	अरविन्द कुमार शाह तेली	हेल्थ असिष्टेन्ट	सरौखोला स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
२२	ओमपुकार चौधरी	अ.हे.व.	टकलाक स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
२३	उपेन्द्र बिष्ट	अ.हे.व.	दर्लिङ्ग स्वास्थ्य चौकी	बाग्लुङ
२४	जमुना भण्डारी	अ.न.मी.	ग्वालिचौर स्वास्थ्य चौकी	बाग्लुङ
२५	लालबाबु सहनी	अ.हे.व.	सुर्खाङ्ग स्वास्थ्य चौकी	मुस्ताङ

(दोस्रो समुह) २०८०/१/२९- २/४ सम्म

२६	सरस्वती अधिकारी	अ.न.मी.	आँपपिपल अस्पताल	गोरखा
२७	पार्वती न्यौपाने	सी.अ.न.मी.निरिक्षक	आरुपोखरी स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
२८	श्याम किशोर शाह	अ.हे.व.	थुमी स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
२९	सरस्वती कुमारी बोहरा	स्टाफ नर्स	अजिरकोट गा. पा.,स्वास्थ्य शाखा	गोरखा
३०	प्रवेश अंगार्इ	हेल्थ असिष्टेन्ट	स्वास्थ्य कार्यालय	गोरखा

३१	चन्दन कुमार शाह	अ.हे.व.	बिही स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
३२	बालकुमारी चेपाङ्ग	स्टाफ नर्स	मकैसिङ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	गोरखा
३३	सुमन सुनार	अ.हे.व.	बुंकोट आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र	गोरखा
३४	सुरभी अधिकारी	अ.न.मी.	मनकामना स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
३५	सुजिता कुमारी यादव	अ.हे.व.	काशीगाउँ स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
३६	राकेश कुमार महतो	अ.हे.व.	रुन्चेत सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ	गोरखा
३७	हिरा गुरुङ्ग	अ.हे.व.	केराबारी स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
३८	केशव गिरी	हेल्थ असिष्टेन्ट	बारपाक स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
३९	पूर्णमा ओली	हेल्थ असिष्टेन्ट	ताकुकोट स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
४०	चन्द्र प्रकाश ठाकुर	अ.हे.व.	धावा स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
४१	नबिन चन्द	अ.हे.व.	बोर्लाङ्ग स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
४२	सवराज देवकोटा	हेल्थ असिष्टेन्ट	चामे स्वास्थ्य चौकी	मनाङ
४३	प्रदिपा खरेल	सी.अ.न.मी.	टंकी मनाङ स्वास्थ्य चौकी	मनाङ
४४	बालकृष्ण गौतम	सि.अ.हे.व.	खाडसार स्वा. चौकी डिम्याङ गा पा	मनाङ
४५	भुदेव यादव	हेल्थ असिष्टेन्ट	ध्यारु स्वास्थ्य चौकी	मनाङ
४६	होस नारायण शाह	अ.हे.व.	बैदी स्वास्थ्य चौकी	तनहुँ
४७	शुभेच्छा थापा	स्टाफ नर्स	ऋषिङ्ग गा. पा., स्वास्थ्य शाखा	तनहुँ
४८	किशान घर्ती	जनस्वास्थ्य निरिक्षक	चोक चिसापानी स्वास्थ्य चौकी	तनहुँ
४९	नरेश बोहरा	अ.हे.व.	केशवटार स्वास्थ्य चौकी	तनहुँ
५०	कुल बहादुर महतरा	अ.हे.व.	देउराली स्वास्थ्य चौकी	तनहुँ
५१	सिर्जना के. सी.	हेल्थ असिष्टेन्ट	बन्दिपुर अस्पताल	तनहुँ
(तिस्रो समुह) २०८०/२/१५- २१ सम्म				
५२	युवराज भुपाल	अ.हे.व.	क्याङ स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
५३	ललित हमाल	अ.हे.व.	शंकरपोखरी स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
५४	नरेश राज कपाडी	अ.हे.व.	शंकरपोखरी स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
५५	प्रेम प्रकाश खनाल	अ.हे.व.	भुक्ताङले स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
५६	पृथ्वी श्रेष्ठ	हेल्थ असिष्टेन्ट	धुवाँकोट सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई	पर्वत
५७	विकाश चालिसे	हेल्थ असिष्टेन्ट	महाशिला आधारभुत अस्पताल	पर्वत
५८	राजेन्द्र कुमार यादव	अ.हे.व.	फलामखानी स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
५९	कविता दोड	अ.न.मी.	बिहादी स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
६०	रमिता चौधरी	अ.हे.व.	वहाकीठाँटी स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
६१	राजिव राय यादव	अ.हे.व.	बेउलीबास स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
६२	रवि कुमार पंडित	अ.हे.व.	राम्जा देउराली स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
६३	हरिश प्रसाद भट्ट	अ.हे.व.	बनौ स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
६४	जयप्रकाश शाह	अ.हे.व.	शालिजा स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
६५	मनिषा कुशवाह	अ.हे.व.	हुवास स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
६६	अमरनाथ यादव	हेल्थ असिष्टेन्ट	कुइनेमंगले स्वास्थ्य चौकी	म्याग्दी
६७	बिवेक रजक	अ.हे.व.	गुर्जा स्वास्थ्य चौकी	म्याग्दी
६८	सर्वेश यादव	अ.हे.व.	रान्चे स्वास्थ्य चौकी	म्याग्दी
६९	प्रमित दहित	अ.हे.व.	ओखरबोट स्वास्थ्य चौकी	म्याग्दी
७०	सरस्वती पाण्डे	अ.हे.व.	दोवा स्वास्थ्य चौकी	म्याग्दी

७१	बर्षा कुमारी महतो	अ.न.मी.	सुखौरा स्वास्थ्य चौकी	वाग्लुड
७२	सारती कुँवर	अ.न.मी.	देविस्थान स्वास्थ्य चौकी	वाग्लुड
७३	मनिषा भण्डारी	अ.हे.व.	देमेक स्वास्थ्य चौकी	वाग्लुड
७४	प्रेरणा घर्ती मगर	अ.न.मी.	अमरभूमी स्वास्थ्य चौकी	वाग्लुड
७५	आशिष सापकोटा	ज.स्वा.नी.	भीमापोखरा स्वास्थ्य चौकी	वाग्लुड
(चौथो समुह) २०८०/२/२९- ३/ ३ सम्म				
७६	आनन्द बराल	ज.स्वा.नी.	भेडावारी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	कास्की
७७	सरोज दहाल	अ.हे.व.	धम्पुस स्वास्थ्य चौकी	कास्की
७८	लोक बहादुर भण्डारी क्षेत्री	सि.अ.हे.व.अधिकृत	लुम्ले स्वास्थ्य चौकी अन्नपुर्ण गा पा	कास्की
७९	टिका श्री गुरुङ्ग	अ.न.मी.	घान्द्रुक स्वास्थ्य चौकी	कास्की
८०	डा सुवास सुवेदी	मेडिकल अधिकृत	रुपाकोट अस्पताल	कास्की
८१	मुना गुरुङ्ग	सी.अ.न.मी.	सिद्ध स्वास्थ्य चौकी	कास्की
८२	सोविता रानाभाट	अ.न.मी.	चासु सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई	कास्की
८३	सन्जु माया गुरुङ्ग	अ.न.मी.	सैमराङ्ग स्वास्थ्य चौकी	कास्की
८४	राम विश्वास राय यादव	अ.हे.व.	ओरष्टे स्वास्थ्य चौकी	स्याङ्जा
८५	पुष्पा कुमारी राना	अ.हे.व.	चापाकोट अस्पताल	स्याङ्जा
८६	खुशबु कुमारी यादव	अ.न.मी.	चापाकोट अस्पताल	स्याङ्जा
८७	सुदिना के. सी.	स्टाफ नर्स	पञ्चमुल प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	स्याङ्जा
८८	सुनिल वि.क.	हेल्थ असिष्टेन्ट	देउराली सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई	स्याङ्जा
८९	दिलिप चौधरी	अ.हे.व.	गल्याङ्ग नगर अस्पताल	स्याङ्जा
९०	मनिषा भुषाल	अ.हे.व.	पिडिखोला स्वास्थ्य चौकी	स्याङ्जा
९१	रेनुका वास्तोला	अ.न.मी.	टक्सार स्वास्थ्य चौकी	स्याङ्जा
९२	दुर्गा कुमारी जोशी	अ.न.मी.	पल्काचौर स्वास्थ्य चौकी	स्याङ्जा
९३	अस्मिता मरासिनि	अ.हे.व.	पौवैगौडे स्वास्थ्य चौकी	स्याङ्जा
९४	सोबित बहादुर कार्की	सि.अ.हे.व.अधिकृत	पाचोक स्वास्थ्य चौकी	लमजुङ
९५	भोविन्द्र शाही	अ.हे.व.	फलेनी स्वास्थ्य चौकी	लमजुङ
९६	पुनम शर्मा	अ.न.मी.	विचौर स्वास्थ्य चौकी	लमजुङ
९७	निर्मला कुमारी चलाउने	अ.न.मी.	उत्तरकन्या स्वा चौ क्लोहोसोथार गा पा	लमजुङ
९८	संतोष कुमार राम	अ.हे.व.	भोजे स्वास्थ्य चौकी	लमजुङ
९९	शिव रावल	अ.हे.व.	भलायखर्क स्वास्थ्य चौकी	लमजुङ
१००	खेम राज परियार	सि.अ.हे.व.	कुन्छा स्वास्थ्य चौकी	लमजुङ
१०१	पवन कुमार गुप्ता	हेल्थ असिष्टेन्ट	भोटेओडार स्वास्थ्य चौकी	लमजुङ
१०२	रोशनी वि.क.	अ.न.मी.	चितीथला स्वास्थ्य चौकी	लमजुङ
१०३	कल्पना गौतम	सि.अ.हे.व.	शहरी स्वास्थ्य प्रवर्धन केन्द्र	कास्की
१०४	भगवती पाण्डे	अ.न.निरिक्षक	शिशुवा अस्पताल	कास्की
९. International Classification of Disease- 11 (ICD-11)				
१	सुजन थापा मगर	हेल्थ असिष्टेन्ट	बन्दिपुर अस्पताल	तनहुँ
२	जुना कुमारी कुँवर	अ.हे.व.	बुर्तिबाड प्रा.स्वा.के.	वाग्लुड
३	मुक्ति भण्डारी	सि.अ.हे.व.	सुन्दरबजार अस्पताल	लमजुङ
४	शुसिला चौधरी	अ.हे.व.	आँपपिपल अस्पताल	गोरखा
५	डा. अनिरुद्र थपलिया	मेडिकल अधिकृत	गोरखा अस्पताल	गोरखा

६	डा. मनिष सिंह	मेडिकल अधिकृत	पर्वत अस्पताल	पर्वत
७	डा. सन्दिप पाण्डे	मेडिकल अधिकृत	दमौली अस्पताल	तनहुँ
८	डा. शुशिल ढकाल	मेडिकल अधिकृत	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
९	डा. तेजेश कुमार	मेडिकल अधिकृत	मुस्ताङ जिल्ला अस्पताल	मुस्ताङ
१०	उमाशंकर प्रजापति	मेडिकल रेकर्डर	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
११	डा. कृष्ण गिरी	मेडिकल अधिकृत	दमौली अस्पताल	तनहुँ
१२	शोभा श्रेष्ठ	ज.स्वा.नी.	गौडाकोट नगर अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१३	राजु रानाभाट	सि.अ.हे.व.अ.(छैठौँ)	देवचुली नगर अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१४	बिरेन्द्र जोशी	अ.हे.व.	गलकोट नगर अस्पताल	बाग्लुङ
१५	शंकर जि. सी.	काउन्सेलर	गहौ प्राथमिक अस्पताल	स्याङ्जा
१६	डा. नियम शर्मा	मेडिकल अधिकृत	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
१७	डा. आयुष अधिकारी	मेडिकल अधिकृत	मनाङ जिल्ला अस्पताल	मनाङ
१८	डा. सञ्जय सापकोटा	मेडिकल अधिकृत	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
१९	बर्षा काफ्ले	नेत्र सहायक	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
२०	हेलन पन्त	ज. स्वा. नी.	शिशुवा अस्पताल	कास्की
२१	डा. आरजु रेग्मी	मेडिकल अधिकृत	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
२२	माधवी पोखेल	मेडिकल रेकर्ड सु.	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	कास्की
२३	सन्जु तिवारी	कार्यालय सहायक	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
२४	मधु ढुङ्गाना	मेडिकल रेकर्डर	मणिपाल शिक्षण अस्पताल	कास्की
२५	गिता देवी लामिछाने	मेडिकल रेकर्डर	गण्डकी मेडिकल कलेज	कास्की

१०. मध्यम स्तर दक्षता (Mid Level Practicum, MLP) तालिम

पहिलो ब्याच २०७९।०४।१६ गते देखि २०७९।०६।१३ गते

१	रमेश के सी	अ हे व	खुदी स्वास्थ्य चौकी, मर्याङदी गा पा,	लमजुङ
२	विष्णु घिमिरे	ज स्वा नी	भलाम स्वास्थ्य चौकी, पोखरा मा न पा,	कास्की
३	सविन लामघारे	अ हे व	लुलाङ स्वा चौकी, धौलागिरी गा पा,	म्याग्दी
४	अजित वि क	अ हे व	क्याङ स्वास्थ्य चौकी, मोदी गा पा,	पर्वत
५	सागर तिवारी	हे अ	पोखरी भन्ज्याङ स्वा चौकी, व्यास न पा,	तनहुँ
६	डिल्लीराम पौडेल	सि अ हे व	विचारी चौतारा स्वा चौकी आँधिखोला गा पा	स्याङ्जा
८	सविना अधिकारी	हे अ	देउराली स्वा चौकी, गोरखा न पा, गोरखा	गोरखा
८	गंगालाल देवकोटा	अ हे व	धौवदी स्वा चौकी, हुप्सेकोट गा पा,	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
९	हिक्मत खड्का	अ हे व	नरम स्वास्थ्य चौकी, बौदीकाली गा पा,	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१०	शारदा शर्मा	सि अ हे व	बाग्लुङ न. पा.	बाग्लुङ

दोस्रो ब्याच २०७९।०८।१६ गते देखि २०७९।१०।१६ गते

१	ऋषि कान्त रानाभाट	अ हे व	डाँडा झेरी स्वा चौकी वुलिङटार गाँउपालिका	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२	तारानाथ अधिकारी	अ हे व	झारकोट स्वा चौ वारा गुड मुक्ति क्षेत्र गा पा	मुस्ताङ
३	प्रविन कुमार यादव	अ हे व	अर्खला स्वा चौकी वुलिङटार गाँउपालिका	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
४	मन्जु तामाङ	अ हे व	तनहुँसुर स्वास्थ्य चौकी व्यास नगरपालिका	तनहुँ
५	हिरा देवी रानाभाट	अ हे व	भिमाद प्रा स्वा के भिमाद नगरपालिका तनहुँ	तनहुँ
६	अप्सरा देवकोटा	ज स्वा नी	च्याङली स्वा चौकी पालुङटार नगरपालिका	गोरखा
७	फुल कुमारी देवकोटा	सि अ हे व	खान्चोक स्वा चौ	गोरखा

८	सदिका श्रेठ	हे अ	लमजुड अस्पताल	लमजुड
११.Rural Obstetric Ultrasonography, ROUSG तालिम				
पहिलो ब्याच सुखेत २०८०।०२।२९ देखि २०८०।०३।१७ सम्म				
१	रोपनी थापा	सि अ न मी	आलमदेवी स्वा चौकी कालीगण्डकी गा पा	स्याङ्जा
२	माधवी शर्मा पौडेल	सि अ न मी नि	बाग्लुङ न. पा.	बाग्लुङ
३	मिना कुँवर	सि अ न मी	जौवारी प्रा स्वा के गोरखा	गोरखा
४	संजिता चौधरी	सि अ.न.मी.	चित्रे स्वा.चौ पर्वत	पर्वत
५	दिपा राइ लुङगेली मगर	सि अ न मी	विनामारे स्वास्थ्य चौकी जैमनी न पा बाग्लुङ	बाग्लुङ
६	निशा गुरुङ	सि अ न मी	केरौजा स्वास्थ्य चौकी गोरखा	गोरखा
दोस्रो ब्याच २०७९।११।०७ देखि २०७९।११।२७ सम्म				
१	निशा राइ	सि अ न मी	चिसंकु स्वा चौकी मध्य नेपाल नगरपालिका	लमजुङ
२	अनिता भुर्तयाल	सि अ न मी	सेतीदोभान स्वा चौकी आँधीखोला गा पा	स्याङ्जा
३	सिता गुरुङ घले	सि अ न मी	खुदी स्वास्थ्य चौकी, मर्याङ्दी गा पा, लमजुङ	लमजुङ
४	अप्सरा सुनार	सि अ न मी	आँवु खैरेनी अस्पताल आँवुखैरेनी गा पा	तनहुँ
५	देवी मया भण्डारी	सि अ न मी अ	काठेखोला गा. पा.	बाग्लुङ
तेस्रो ब्याच २०७९।११।०७ देखि २०७९।११।२७ सम्म				
१	प्रतिमा पुन थापा	सि अ न मी	पाण्डपखानी स्वास्थ्य चौकी गलकोट न पा	बाग्लुङ
२	एस्पिना राइ	अ न मी	पाखापानी स्वास्थ्य चौकी महाशिला गा पा	पर्वत
३	इश्वरी वि क	सि अ न मी	ध्यालचोक स्वा चौ गण्डकी गाउँपालिका	गोरखा
४	समिक्षा दरै ताक्लुङ	सि अ न मी	स्वास्थ्य चौकी शहिद लखन गाउँपालिका	गोरखा
५	तुलसी कंडेल गैडाकोट	सि अ न मी अ	नगर स्तरीय अस्पताल गैडाकोट न पा	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
६	भाजुमाया महतो	सि अ न मी	देउराली प्राथमिक अस्पताल हुप्सेकोट गा पा	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
चौथो ब्याच २०८०।०१।१९ गते देखि २०८०।०२।०८ सम्म				
१	दिल माया थापा	सि अ न मी	लेते प्रा स्वा के मुस्ताङ	मुस्ताङ
२	केश माया धर्ती अर्दे मगर	सि अ न मी	बोवाङ स्वास्थ्य चौकी बाग्लुङ	बाग्लुङ
३	सविना महरठा	अ न मी	विचौर स्वास्थ्य चौकी लमजुङ	लमजुङ
४	राजमती श्रेष्ठ	अ न मी	सौर्यपानी स्वास्थ्य चौकी वारपाक सुलिकोट	गोरखा
५	पुनम काफ्ले	अ न मी	उरामपोखरा स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
६	ललिता ढुङ्गना	स्टाफ नर्स	आम्दा अस्पताल झापा	झापा
पाचौ ब्याच २०७९।०५।१ गते देखि २०७९।०५।२१ सम्म				
१	सचिना शाक्य	अ न मी	बोर्लाङ स्वास्थ्य चौकी भिमसेन थापा गा पा	गोरखा
२	भावना सिलवाल	अ न मी	नौथर सामुदायिक स्वा इकाइ दोर्दी गा पा	लमजुङ
३	सविना आचार्या	अ.न.मी.	चापाकोट अस्पताल	स्याङ्जा
४	रक्षा न्यौपाने	अ.न.मी.	त्रिवेणी स्वास्थ्य चौकी पैयुँ गा पा पर्वत	पर्वत
५	डिल कुमारी फकामी	अ न मी	रकुवा प्राथमिक अस्पताल बौदीकाली गा पा	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
६	गंगा भुजेल	सि अनमी	नाउँडाँडा स्वास्थ्य चौकी अन्पुर्ण गा पा	कास्की
छैटौ ब्याच २०७९।०५।२१ गते देखि २०७९।०६।१० सम्म २१ दिन				

१	विना अधिकारी	अ न मी	वसन्तपुर स्वा चौकी भानु नगरपालिका तनहुँ	तनहुँ
२	सुमना श्रेष्ठ	अ न मी	गौडा प्रा .स्वा. केन्द्र	लमजुङ
३	जेशिका गुरुङ	अ न मी	सिर्दिवास स्वास्थ्य चौकी चुनुव्री गा पा गोरखा	गोरखा
४	शुशिला पुर्जा मगर	अ न मी	शालिजा स्वास्थ्य चौकी जलजलन गा पा	पर्वत
५	रन्जना थापा	अ न मी	वरंजा स्वास्थ्य चौकी मंगला गा पा म्याग्दी	म्याग्दी
६	दिपा कुँवर	अ न मी	कागवेनी स्वा चौ वारागुड मुक्ती क्षेत्र गा पा	मुस्ताङ

१२. प्रजनन रूग्णता सेवा तथा VIA Screening and Single Visit Approach सम्बन्धित तालिम

पहिलो ब्याच २०७९।१२।०७ देखि १२ सम्म ६ दिन

१	नर माया पुन	स्टाफ नर्स	पर्वत अस्पताल	पर्वत
२	पेमा पाण्डे	अ न मी	देउराली प्रथमिक अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३	दिपा परियार	सि अ न मी	दर्वाङ प्रा स्वा के म्याग्दी	म्याग्दी
४	डा अमृत त्रिपाठी	मे अ	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
५	अरुणा क्षेत्री	स्टाफ नर्स	जि पी को रा स्वा प्र केन्द्र तनहुँ	तनहुँ
६	शर्मिला शर्मा	अ न मी	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
७	डा सुरज ढकाल	मे अ	गहौ प्राथमिक अस्पताल	स्याङ्जा
८	डा हेमन्त श्रेष्ठ	मे अ	जि पी को रा स्वा प्र केन्द्र तनहुँ	तनहुँ
९	टिका राना	अ न मी	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
१०	अन्जु ज्योति गौडेल	अ न मी	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
११	निर्मला महत	स्टाफ नर्स	गोरखा अस्पताल	गोरखा
१२	गिता परियार	स्टाफ नर्स	बुर्तिवाङ अस्पताल बाग्लुङ	बाग्लुङ
१३	डा नियम शर्मा	मे अ	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
१४	नानु मया राना	अ न मी	आँपपिपल अस्पताल	गोरखा
१५	सन्तु राना	अ न मी	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
१६	दिपा रेग्मी	स्टाफ नर्स	वि पी कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल	चितवन
१७	सुम्निमा श्रेष्ठ	न अधिकृत	वि पी कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल	चितवन

दोस्रो ब्याच २०७९।१२।०९ देखि ०६ सम्म ६ दिन

१	अनिता श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
२	राहुल यादव	मे अ	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
३	शोभा श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
४	यसोदा शर्मा	सि अ न मी	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
५	सरिता गुरुङ	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
६	पुर्णिमा चौधरी	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
७	सुनिता रेग्मी	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
८	डा कृष्ण प्रसाद सुवेदी	मे अ	पर्वत अस्पताल	पर्वत
९	डा सन्दिप ओझा	MDGP	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
१०	गिता देवी न्यौपाने	सि अ न मी नि	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
११	कल्पना वस्याल	अ न मी	मुस्ताङ जिल्ला अस्पताल	मुस्ताङ
१२	प्रतिमा श्रेष्ठ	सि अ न मी अ	गोरखा अस्पताल	गोरखा

१३	मेलिना राना	अ न नी	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
१४	डा सुलभ थापा	मे अ	गोरखा अस्पताल	गोरखा
१५	डा प्रविण थापा	मे अ	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
१६	डा सुमन श्रेष्ठ	मे अ	दमौली अस्पताल	तनहुँ
१७	श्वेक्छा श्रेष्ठ	न अ	वि पि को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल	चितवन
तेस्रो ब्याच २०८०।०२।१७ देखि २२ सम्म				
१	डा देउ बहादुर वि क	मे अ	गहौ प्राथमिक अस्पताल	स्याङ्जा
२	डा नकुल रेग्मी	मे अ	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
३	डा आयुस भण्डारी	मे अ	गोरखा अस्पताल	गोरखा
४	विन्दु थापा	अ न मी	एक्ले खेत आ स्वा के शुक्लागण्डकी	तनहुँ
५	सम्झना थापा	अ न नी	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
६	अन्जली भण्डारी	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
७	डा गरिमा खनाल	मे अ	वाग्लुङ नगर स्तरिय अस्पताल पैयुपाटा वाग्लुङ	वाग्लुङ
८	सविता श्रेष्ठ	अ न मी	गल्याङ्ग नगर अस्पताल	स्याङ्जा
९	सविता लम्साल	अ न मी	पर्वत अस्पताल	पर्वत
१०	तारा राना	स्टाफ नर्स	गलकोट नगर अस्पताल	वाग्लुङ
११	डा सुनिल सुवेदी	मे अ	शिशुवा अस्पताल	कास्की
१२	पुजा गुरुङ	अ न मी	शिशुवा अस्पताल कास्की	कास्की
१३. पाठेघरको मुखको क्यान्सर (CCSP /VIA) प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम कृतिपुर अस्पताल २०७९-१२-१९ देखि २४				
१	डा. रेखा पौडेल	ब.स्त्री रोग विशेषज्ञ	धौलागिरी अस्पताल वाग्लुङ	वाग्लुङ
२	सिमा कुवर	पहेन अ	स्वा का , वाग्लुङ	वाग्लुङ
३	संझना ढुङ्गाना	पहेन अ	स्वा का , कास्की	कास्की
४	सुमन शर्मा	पहेन	स्वा का , पर्वत	पर्वत
५	दुर्गा शर्मा	पहेन	स्वा का , म्याग्दी	म्याग्दी
६	पुजा कुवर	पहेन	स्वा का , तनहुँ	तनहुँ
७	सुनिता अधिकारी	स्टाफ नर्स	भेडावारी प्रा स्वा के कास्की	कास्की
८	मनदेवी गौतम	हस्पिटल नर्सिङ सु	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
९	प्रतिक्षा तिमल्सेना	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अ. वाग्लुङ	वाग्लुङ
१०	सिजिफिना स्टास आर.सी	स्टाफ नर्स	भिमसेन थापा गा पा , गोर्खा	गोरखा
११	सानीमाया तामाङ	स्टाफ नर्स	सुन्दरवजार अ.लमजुङ	लमजुङ
१२	कल्पना गुरुङ	पहेन	स्वा का , मुस्ताङ	मुस्ताङ
१३	अन्जना पौडेल	अ न अ	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
१४	रसिला सैजु	स्टाफ नर्स	गोरखा अस्पताल	गोरखा
१५	सुनिता अर्याल	न अ	किर्तिपुर अस्पताल काठमाडौं	काठमाण्डौ
१३. नर्सिङ कर्मचारीका लागि Visual Inspection with Acetic Acid, VIA Screening तालिम				
पाठेघरको मुखको क्यान्सर (CCSP /VIA and Single Visit approach २०७९-१२-२४ देखि ३०				
१६	डा. भरत यदव	मे.अ	देवचुलि न अ , नवलपुर	नवलपरासी
१७	रक्षा न्यौपाने	अ.न.मि	त्रिवेणी स्वास्थ्य चौकी , पर्वत	पर्वत
१८	अर्चना विजुक्ष	सि.अ.न.मि	घाचोक स्वास्थ्य चौकी , कास्की	कास्की
१९	डा.दिवस अधिकारी	मे अ	माहासिला आ, अस्पताल, पर्वत	पर्वत

२०	विद्या अधिकारी	स्टाफ नर्स	किर्तिपुर अस्पताल , काठमाडौं	काठमाण्डौ
२१	विजय शर्मा	मे अ	दर्वाड प्र स्वा के म्यादी	म्यादी
२२	रिता कु बोहोरा	अ.न.मि	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
२३	सुर्य कु श्रेष्ठ	अ.न.मि	कालिगण्डकी अस्पताल स्याङजा	स्याङजा
२४	ज्ञानु काउचा	अ.न.मि	काडेवास स्वास्थ्य चौकी वाग्लुङ	वाग्लुङ
२५	गँमा देवी राई	अ.न.सु	मनाङ जिल्ला अस्पताल	मनाङ
२६	पार्वती पाण्डे	स्टाफ नर्स	कुस्मि शेरा स्वास्थ्य चौकी वाग्लुङ	वाग्लुङ
२७	डा. शान्ती शर्मा	मेअ	गौडाकोट न अ नवालपुर	नवलपरासी
२८	डा. विनोद बराल	मे अ	थुम्सीकोट प्र सके कास्की	कास्की
२९	डा. अर्जुन व वि.क	मे अ	भिरकोट न अ स्याङजा	स्याङजा
३०	सिता कँडेल	अ.न.मि	घारा स्वा चौकी म्यादी	म्यादी
पोखरा स्वा विज्ञान प्रतिष्ठान ०८०/०२/०७ देखि १२ सम्म				
३१	राधा क्षेत्री	अ न मी	लेखानी स्वा चौकी काठेखोला गाउँपालिका	वाग्लुङ
३२	विनिता अर्याल	सि अ न मी	किचनास स्वास्थ्य स्वास्थ्य चौकी स्याङजा	स्याङजा
३३	नितु चौधरी	अ न मी	चापाकोट अस्पताल , स्याङजा	स्याङजा
३४	प्रभा थापा	अ न मी	चापाकोट स्वास्थ्य चौकी पोखरा कास्की	कास्की
३५	विनिता पुन	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल वेनी वेनी म्यादी	म्यादी
३६	सुष्मा ढकाल	अ न मी	पाण्डपखानी स्वा चौकी वाग्लुङ	वाग्लुङ
३७	विश्व देवी आर्याल श्रेष्ठ	अ न मी	स्याङजा अस्पताल स्याङजा	स्याङजा
३८	शिशिर पौडेल	मे अ	मुस्ताङ अस्पताल मुस्ताङ	मुस्ताङ
३९	केशरा कुमारी थापा	सि अ न मी	राङ्खानी स्वास्थ्य चौकी जैमनी न पा वाग्लुङ	वाग्लुङ
४०	विनिता अर्याल	सि अ न मी	शहरी स्वास्थ्य प्रवर्धन केन्द्र पोखरा ३२	कास्की
४१	दुर्गा पौडेल	अ न मी	पोखरा म न पा कास्की	कास्की
४२	प्रभा मगर राई	स्टाफ नर्स	पोखरा म न पा कास्की	कास्की
४३	सुनिता अधिकारी	स्टाफ नर्स	पो स्वा विज्ञान प्रतिष्ठान कास्की	कास्की
पोखरा स्वा विज्ञान प्रतिष्ठान २०८०/०२/१७ देखि ०२/२२ सम्म				
४४	कमला शर्मा पौडेल	अ.न.मी	महाशिला आधारभुत अस्पताल महाशिला गा	पर्वत्
४५	सुवास सुवेदी	मे अ	रुपाकोट अस्पताल रुपा गा पा कास्की	कास्की
४६	टिना लामिछाने	स्टाफ नर्स	रुपाकोट अस्पताल रुपा गा पा कास्की	कास्की
४७	शिव कुमारी महत	सि. अ.न.मी	ढोरफिदी स्वा चौ शुक्ला गण्डकी न पा तनहुँ	तनहुँ
४८	पार्वती थापा	अ.न.मी	भिमाद प्रा. स्वा. के भिमाद नगरपालिका तनहुँ	तनहुँ
४९	सिमा सापकोटा क्षेत्री	अ.न.मी	आबुखैरनी अस्पताल,आबुखैरनी गा पा तनहुँ	तनहुँ
५०	निशा राई	सि. अ.न.मी	चिसंखु स्वास्थ्य चौकी मध्य नेपाल न पा	लमजुङ
५१	डा नविना न्यौपाने	मे अ	व्यास नगर अस्पताल व्यास नगरपालिका	तनहुँ
५२	सृजना कुमारी यादव	अ.न.मी	चापाकोट अस्पताल चापाकोट नगरपालिका	स्याङजा
५३	लक्ष्मी थापा	अ.न.मी	गहौँ प्रा अस्पताल वालिङ नगरपालिका स्या	स्याङजा
५४	ईन्दु अधिकारी	स्टाफ नर्स	पो.स्वा. वि प्र कास्की	कास्की
५५	नानु थापा	स्टाफ नर्स	मात्रीशिशु मितेरी अस्पताल कास्की	कास्की

२०७९/०९/०७ देखि २०७९/०९/०९ VIA Screening ३ days				
५६	विनिता अधिकारी	अ.न.मि	आरुचनटे प्रा स्वा के , गोरखा	गोरखा
५७	सरिता कसमारी सार्की	अ.न.मि	ता.लाकुरी स्वास्थ्य चौकी , गोर्खा	गोरखा
५८	संझना खड्का	अ.न.मि	भच्यक स्वास्थ्य चौकी , गोर्खा	गोरखा
५९	अनिता श्रेष्ठ	अ.न.मि	प्रा स्वा के , गोर्खा	गोरखा
६०	पार्वती श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	धैरुड स्वास्थ्य चौकी , गोर्खा	गोरखा
६१	मिरा खड्का	सि अ.न.मि	गोर्खा न पा स्वा सा , गोर्खा	गोरखा
६२	प्रतिक्ष देवकोटा	अ.न.मि	खोप्लाड स्वास्थ्य चौकी , गोर्खा	गोरखा
६३	सोनी गुरुड	सि अ.न.मि	सिर्दिवास स्वास्थ्य चौकी , गोर्खा	गोरखा
६४	प्रतिक्षा विष्ट	अ.न.मि	लाप्राक स्वास्थ्य चौकी , गोर्खा	गोरखा
६५	सुनिता देवकोटा	अ.न.मि	संथागत क्लिक , गोर्खा	गोरखा
२०७९/०९/२३ देखि २०७९/०९/२५ सम्म वि पि को क्यासर अस्पताल भरतपुर				
६६	भागिरथि अधिकारी	अ.न.मि	चन्द्रेश्वर प्रा स्वा के , लमजुड	लमजुड
६७	रंगिता कुमारो महतो	अ.न.मि	फलेनि स्वास्थ्य चौकी , लमजुड	लमजुड
६८	हिरावती वाईवा	सि अ.न.मि	सिमपानी स्वास्थ्य चौकी, लमजुड	लमजुड
६९	रिंकु कुमारी यादव	अ.न.मि	भुजुड स्वास्थ्य चौकी, लमजुड	लमजुड
७०	सत्यदेवी परियार	सि.अ.न.मि	कोटदरवार स्वास्थ्य चौकी , लमजुड	लमजुड
७१	धनकुमारी गुरुड	सि अ.न.मि	करापु स्वास्थ्य चौकी , लमजुड	लमजुड
७२	अनिसा थापा दर्लामि	सि अ.न.मि	भानु स्वास्थ्य चौकी , तनहुँ	तनहुँ
७३	गंगा दुरा	सि अ.न.मि	देवघाट घमार्थ अस्पताल तनहुँ	तनहुँ
७४	सविना वोटे	सि अ.न.मि	कोटदरवार स्वास्थ्य चौकी , तनहुँ	तनहुँ
७५	सविता विष्ट	अ.न.मि	आवुखैरनि अस्पताल , तनहुँ	तनहुँ
७६	लक्ष्मि भूजेल	सी अ.न.मि	रहिपुर स्वास्थ्य चौकी, तनहुँ	तनहुँ
७७	सविना सुवेदी	सी अ.न.मि	भिमाद स्वास्थ्य चौकी, तनहुँ	तनहुँ
७८	मनिता डकाल	ब स्टाफ नर्स	वि पि को मे अस्पताल	भरतपुर
७९	बविता सुवेदी	सि. न .अ	वि पि को मे अस्पताल	भरतपुर
२०८०।२।२९ देखि २३ सम्म				
८०	हरीकला खड्का	स अ न मी	राइनास न पा लमजुड	लमजुड
८१	त्रिफला कुमारी	अ न मी	जौवारी प्रा स्वा के गोरखा	गोरखा
८२	शर्मीला धले	अ न मी	नासो गा पा मनाड	मनाड
८३	पुनम कुमारी चौधरी	अ न मी	क्लोसोथार गा पा लमजुड	लमजुड
८४	अनु लिम्बु	अ न मी	विरुवा स्वास्थ्य चौकी स्याङ्जा	स्याङ्जा
८५	सचिना शाक्य	सि अ न मी	वोर्लाड स्वास्थ्य चौकी गोरखा	गोरखा
८६	विमला कडेल कण्यप	अ न मी	च्याङली स्वा चौकी पालुडटार नगरपालिका	गोरखा
८७	सुमित्रा पाण्डे	अ न मी	इलम पोखरी स्वास्थ्य चौकी लमजुड	लमजुड
८८	सर्मिला भुसाल	अ न मी	घनपोखरा स्वा चौकी लमजुड	लमजुड
८९	प्रदिपा पोखेल	अ न मी	टंकी मनाड स्वास्थ्य चौकी	मनाड
९०	लिला राना	अ न मी	कोतो स्वास्थ्य चौकी मनाड	मनाड
९१	ससोनाम डिकि लामा	अ न मी	थोचो स्वास्थ्य चौकी मनाड	मनाड
९२	विमला तामाड	अ न मी	अर्चलवोट स्वास्थ्य चौकी लमजुड	लमजुड
९३	मञ्जु थापा मगर	अ न मी	सुर्यपाल स्वास्थ्य चौकी लमजुड	लमजुड

९४	मिन कुमारी दुरा	अ न मी	परेवा डाडा स्वास्थ्य चौकी लमजुड	लमजुड
९५	कुसुम थापा	अ न मी	चन्डि स्थान स्वास्थ्य चौकी लमजुड	लमजुड
९६	पर्वती सिलवाल	व स्टाफ नर्स	वि पि को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल	चितवन
२०८०।२।२४ देखि २६ सम्म				
९७	सुनिता अधिकारी खनाल	सि अ न मी	आरुघाट गाउँपालिका गोरखा	गोरखा
९८	नाम्जो गुरुड	अ न मी	ताकुमाझ स्वा चौकी सुलिकोट गा पा	गोरखा
९९	असिना पोखेल	अ न मी	काहुँ शिवपुर स्वा चौकी तनहुँ	गोरखा
१००	डोल कुमारी फगामी मगर	अ न मी	रकुवा प्रा स्वा के बौदिकाली नवलपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१०१	टिका कुमारी क्षेत्री	अ न मी	भानुमती स्वा चौकी भिमाद नगरपालिका	तनहुँ
१०२	मनिला श्रेष्ठ	अ न मी	शहिद लखन थापा गापा गोरखा	गोरखा
१०३	पेरणा गुरुड	अ न मी	केरौजा स्वास्थ्य चौकी गोरखा	गोरखा
१०४	जेशिका गुरुड	अ न मी	सिर्दिवास स्वास्थ्य चौकी चुननुव्री गा पा	गोरखा
१०५	चनमाया थापा	अ न मी	देउराली प्राथमिक अस्पताल हप्सेकोट	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१०६	पार्वती श्रेष्ठ	सि अ न मी अ	म्याग्दे गा पा तनहुँ	तनहुँ
१०७	कमला क्षेत्री	सि अ न मी	सिन्नायाड स्वास्थ्य चौकी तनहुँ	तनहुँ
१०८	डम्बर कुमारी भट्टराइ	अ न मी	बुलिङटार गाउँपालिका नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१०९	दिपा थापा	अ न मी	सावुड हटिया स्वास्थ्य चौकी धीरीङ गा पा	तनहुँ
११०	शर्मीला चौधरी	अ न मी	नरम स्वास्थ्य चौकी बौदिकाली गापा नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१११	तुलसी सिग्देल	सि अ न मी	कावासोति स्वास्थ्य चौकी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
११२	शिल्पा गुप्ता वॉनिया	सिस्टर	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल	चितवन
तेस्रो ब्याच २०८०।३।१३ देखि १५ सम्म भरतपुर				
११३	विनिता यादव	अ न मी	लाकेँ बजार चुमनुव्री गा पा गोरखा	गोरखा
११४	माया कुमारी शर्मा	सि अ न मी नि	गैडाकोट स्वास्थ्य चौकी नवलपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
११५	सुमित्रा दराइ	अ न मी	ताक्लुङ स्वास्थ्य चौकी गोरखा	गोरखा
११६	सानु माया श्रेष्ठ	अ न मी	छोप्रक स्वास्थ्य चौकी गोरखा	गोरखा
११७	नैनाकला थापा	सि अ न मी नि	रकुवा स्वास्थ्य चौकी बौदिकाली बौदिकाली न	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
११८	प्रियङ्का सुनखरी	अ न मी	जौवारी स्वास्थ्य चौकी बौदिकाली नवलपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
११९	सृजना रानामगर	सि अ न मी	पालुङटार नगरपालिका गोरखा	गोरखा
१२०	डल्ली माया थापा	अ न मी	देवचुली स्वा चौकी देवचुली न पा नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१२१	कविता खत्री	अ न मी	आरु चनौटे प्रा स्वा के आरुघाट गोरखा	गोरखा
१२२	प्रमिला दाहाल	अ न मी	मुच्चोक स्वास्थ्य चौकी अजिरकोट गा पा	गोरखा
१२३	संगिता खड्का	सि अ न मी	गोरखा नगरपालिका गोरखा	गोरखा
१२४	मिना कुमारी महतो	सि अ न मी नि	कावासोती न पा नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१२५	रजिना गुरुड	अ न मी	भुम्लीचोक स्वास्थ्य चौकी गण्डकी गा पा	गोरखा
१२६	जैन्ती गिरी	अ न मि	विनयी त्रिवेणि स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
चौथो ब्याच २०८०।३।१० देखि १२ सम्म भरतपुर				
१२७	पार्वती पराजुली	अ न मी	बेलचौतरा आ स्वा केन्द्र शुक्लगण्डकी न पा	तनहुँ
१२८	प्रतिज्ञा दुरा	अ न मी	नेटा स्वास्थ्य चौकी लमजुड	लमजुड

१२९	कविता श्रेष्ठ	अ न मी	राइनास नगरपालिका लमजुड	लमजुड
१३०	दिक्षा सापकोटा	अ न मी	माझ कोट स्वास्थ्य चौकी भिमा न पा तनहुँ	तनहुँ
१३१	निर्मला खड्का	सि अ न मी नि	वेशिशहर नगरपालिका लमजुड	लमजुड
१३२	प्रेक्षा योन्जन	अ न मी	मनपाड स्वास्थ्य चौकी तनहुँ	तनहुँ
१३३	सपना राना	अ न मी	गजरकोट स्वास्थ्य चौकी तनहुँ	तनहुँ
१३४	ज्योति कुमारी गोले	अ न मी	ज्यामरुक स्वास्थ्य चौकी तनहुँ	तनहुँ
१३५	अन्जु कुमाल	अ न मी	तर्कुकोट स्वाध्य चौकी लमजुड	लमजुड
१३६	सुमना श्रेष्ठ	अ न मी	गौडा प्रा .स्वा. केन्द्र	लमजुड
१३७	शुक माया गुरुड	अ न मी	तिघ्राड स्वास्थ्य चौकी मस्याडदी गा पा	लमजुड
१३८	विष्णु माया श्रेष्ठ	अ न मी	कोट दरवार स्वा चौकी ऋषिड गा पा तनहुँ	तनहुँ
१३९	राधिका बाँनिया	अ न मी	आँवु खैरेनी अस्पताल तनहुँ	तनहुँ
१४०	रोमिना थापा	सि अ न मि	कार्तिके चौर स्वा चौकी व्यास	तनहुँ
१४१	निर्माला कुमारी चलाउने	अ न मी	उत्तरकन्या स्वास्थ्य चौ क्लोहोसोथार गा पा	लमजुड
पाचौ ब्याच २०८०।२।२७ देखि २९ सम्म पोखरा				
१४२	सुनिता पुन	अ.न.मी	मार्फा स्वास्थ्य चौकी घरपझोड मुस्ताड	मुस्ताड
१४३	गायत्री रामजाली	अ न मी	बोङ्गा दोभान स्वास्थ्य चौकी वाग्लुड	वाग्लुड
१४४	मोहिनी मगर	अ न मी	लेते प्रा स्वा के मुस्ताड	मुस्ताड
१४५	सविना न्यौपाने	अ न मी	पाखापानी स्वास्थ्य चौकी रधुगंगा गा पा	म्याग्दी
१४६	कमला मल्ल	अ.न.मी	अर्मन स्वास्थ्य चौकी मंगला गा पा म्यादी	म्याग्दी
१४७	उर्मिला परियार	अ.न.मी	नार्चायाड स्वा चौकी अन्नपुर्ण गा पा म्याग्दी	म्याग्दी
१४८	मिना घर्ती मगर	सि अ न मी	अर्घल स्वास्थ्य चौकी ताराखोला गा पा	वाग्लुड
१४९	सिताष्मा रोका	अ न मी	स्वास्थ्य शाखाम वडिगाड गाउँपालिका वाग्लुड	वाग्लुड
१५०	नमुना वि क	अ.न.मी	निसी स्वास्थ्य चौकी निसीखोला गा पा वाग्लुड	वाग्लुड
१५१	चाहना शाह	अ न मी	मराड स्वा चौकी धवलागिरी गाउँपालिका	म्याग्दी
१५२	फन्जो आडवो गुरुड	अ.न.मी	लो घेकर दामोदर कुण्ड गा पा चराड मुस्ताड	मुस्ताड
१५३	सावित्री सैडाइ	अ न मी	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
छैटौ ब्याच २०८०।२।३० देखि असार १ सम्म पोखरा				
१५४	शान्ती शर्मा	सि अ न मी	कटुवाचौपारी स्वा चौकी पर्वत	पर्वत
१५५	अनु राना	सि अ न मी	तुलसी भन्ज्याड स्वा चौकी, स्याङजा	स्याङजा
१५६	राधिका खनाल	सि अनमी अ	खिलुड देउराली स्वा चौकी भीरकोट,स्याङजा	स्याङजा
१५७	अर्चना शर्मा	सि अ न मी	चन्डीकालिका स्वा चौकी पु व न पा,स्याङजा	पर्वत
१५८	कुमारी थापा	सि अ न मी	खानी गाउँ स्वा चौकी फलेवास न पा, पर्वत	कास्की
१५९	सुमन देवी कुँवर	अ.न.मी	सल्यान स्वास्थ्य चौकी अन्नपुर्ण गा पा, कास्की	कास्की
१६०	समिक्षा पाण्डे	अ न मी	लिपियानी आ स्वा केन्द्र मादी गा पा, कास्की	पर्वत
१६१	डिल कुमारी शर्मा	सि अ न मी	नाडलिवाड स्वा चौकी जलजला गा पा, पर्वत	कास्की

१६२	आकृती लम्साल	अ न मी	आ स्वा केन्द्र माछापुच्छ्रे गा पा ढ, कास्की	स्याङ्जा
१६३	निर्मला भण्डारी	अ न मी	साँखर स्वा चौकी चापाकोट न पा, स्याङ्जा	कास्की
१६४	सृजना आचार्य	सि अ न मी	सार्दीखोला स्वा चौकी माछापुच्छ्रे गापा, कास्की	पर्वत
१६५	शारदा देवी शर्मा	सि अ न मी	राम्जा देउराली प्रथामिक अस्पताल, पर्वत	कास्की
१६६	मुना रेग्मी	अ न मी	शहरी स्वा केन्द्र पोखरा १५ पो मानपा,	कास्की
सातौ ब्याच २०८०।३।१० देखि असार १२ सम्म पर्वत				
१६७	देवी कुमारी शर्मा	अ न मी	ठुली पोखरी प्रा स्वा के कुप्मा नगरपालिका	म्याग्दी
१६८	दुर्गा गौतम	अ न मी	कुँहु स्वास्थ्य चौकी मंगला गा पा म्याग्दी	म्याग्दी
१६९	विष्णु काउचा	सि अ न मी	हटिया स्वास्थ्य चौकी गलकोट नगरपालिका	बाग्लुङ
१७०	दुर्गा थापा	सि अ न मी	सर्कुवा स्वास्थ्य चौकी जैमनी न पा बाग्लुङ	पर्वत
१७१	कविता दोड	अ न मी	विहादी स्वास्थ्य चौकी विहादी गा पा पर्वत	पर्वत
१७२	हुम कुमारी शर्मा	सि अ.न.मी अ	त्रिवेणी स्वास्थ्य चौकी पैयुँ गा पा पर्वत	पर्वत
१७३	अनुषा पौडेल	सि अ न मी	रेश स्वास्थ्य चौकी काठे खोला गा पा बाग्लुङ	पर्वत
१७४	सिता सापकोटा	सि अ न मी	शंकर पोखरी स्वास्थ्य चौकी फलेवास न पा	बाग्लुङ
१७५	निर्मला ढकाल पौडेल	सि अ न मी	मुलपानी स्वा चौकी बाग्लुङ न पा बाग्लुङ	बाग्लुङ
१७६	प्रतिमा कुमारी मण्डल	अ न मी	मल्कावाड स्वास्थ्य चौकी धौलागिरी गा पा	म्याग्दी
१७७	सरस्वती पौडेल	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
१७८	सुप्रिया शाक्य	अ न मी	सिङ्गा स्वास्थ्य चौकी वेनी नगरपालिका म्याग्दी	म्याग्दी
आठौ ब्याच २०८०।३।१३ देखि असार १५ सम्म पोखरा				
१७९	भगवती पाण्डे	अ न नी	शिशुवा अस्पताल	कास्की
१८०	रंजिता आचार्य	सि अ न मी	सराङकोट स्वा चौकी कास्की	कास्की
१८१	अनिता शर्मा	सि अ न मी	शहरी स्वा प्रवर्धन केन्द्र पोखरा	कास्की
१८२	देवी अर्मजा	सि अ न मी	हेम्जा स्वा चौकी कास्की	कास्की
१८३	सुनिता पराजुली	सि अ न मी	पोखरा स्वास्थ्य चौकी कास्की	कास्की
१८४	शंकु कुमारी वुढा	अ न मी	भलाम स्वास्थ्य चौकी भलाम	स्याङ्जा
१८५	अनुपमा क्षेत्री	स्टाफ नर्स	आँधी खोला आधारभुत अस्पताल स्याङ्जा	स्याङ्जा
१८६	मन्जु गुरुङ	सि अ न मी	फेदिखोला स्वा चौकी स्याङ्जा	स्याङ्जा
१८७	अन्जना धामी	अ न मी	मल्याङकोट स्वास्थ्य चौकी स्याङ्जा	स्याङ्जा
१८८	ममता श्रेष्ठ	अ न मी	सातुपसल स्वास्थ्य चौकी स्याङ्जा	स्याङ्जा
१८९	पितामाया थापा	अ न मी	चित्रे भङ्गाड स्वास्थ्य चौकी स्याङ्जा	स्याङ्जा
१९०	मनिसा कुमारी सहकारी	अ न मी	आरुचौर स्वास्थ्य चौकी स्याङ्जा	स्याङ्जा
१९१	रेखा श्रेष्ठ	सि अ न मी	खिलुङ देउराली स्वा चौकी भीरकोट, स्याङ्जा	स्याङ्जा
नवौ २०८०।३।१७ देखि असार १९ सम्म				
१९२	कोपिला भट्टराइ	अ न मी	सहिद स्मृती अस्पताल, गोरखा	गोरखा
१९३	कृति अधिकारी	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१९४	रिना बस्नेत	अ न मी	आधारभुत स्वा केन्द्र क्वहोलासोथार गा पा	लमजुङ
१९५	शान्ता पोखरेल गैरे	अ न मी	देवचुली नगर अस्पताल, नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१९६	लक्ष्मी थापा	अ न मी	मोहरीयाकोट स्वा. चौकी, लमजुङ.	लमजुङ

१९७	१ानु सेन्चुरी	सि अ न मी	बुडकोद स्वा. चौकी, गोरखा	गोरखा
१९८	पुष्पादेवी बराम	सि अ न मी, नि.	देवडाँडा गा. पा. तनहुँ	तनहुँ
१९९	बिनिता अर्याल	अ न मी	नयांबेल्हानी स्वा. चौकी, नवलपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२००	भावना सिलवाल	अ न मी	नौथर स्वा. इकाइ, लमजुङ.	लमजुङ
२०१	रितु गुरुङ तामाङ	अ न मी	सिमलचौर आ. स्वा. के. लमजुङ.	लमजुङ
२०२	अजजली थापा	अ न मी	देवघाट धर्मार्थ अस्पताल, देवघाट गा पा	तनहुँ
२०३	लक्ष्मी मुखिया	अ न मी	आ. स्वा. के., देवचुली, नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२०४	बिनिता गुरुङ	अ न मी	कोल्की स्वा. चौकी, लमजुङ.	लमजुङ
२०५	विष्णु ९काल	सि अ न मी	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२०६	रोश्री डले	स्टाफ नर्स	आरुचनौटे स्वा. चौकी, गोरखा	गोरखा
२०७	प्रतिभा थापा मगर	अ न मी	दूर्बुङ स्वा. चौकी, गोरखा	गोरखा
२०८०/०२/०४-६ VIA				
२०८	चन्द्रकला भट्टराइ	सि अ न मी नि	धवौदी स्वा चौकी हुप्सेकोट नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२०९	धनमाया थनेत	अ न मी	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२१०	अस्मिता के सी	अ न मी	तिलवाली आधारभुत स्वा के आँवु खैरेनी तनहुँ	तनहुँ
२११	कुमारी दर्लामी	अ न मी	सत्रसय आ स्वा के आँवु खैरेनी तनहुँ	तनहुँ
२१२	सविता कुमारी रसाइली	सि अ न मी	दुम्कौली अस्पताल देवचुली न पा नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२१३	मीना पौडेल	अ न मी	आधरभुत स्वा केन्द्र गैडाकोट न पा नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२१४	साधना गुरौ	अ न मी	कावासोती नगरपालिका नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२१५	कुल कुमारी महतो	सि अ न मी	नवलपुर स्वास्थ्य चौकी मध्यविन्दु न पा	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२१६	रानी माया आले	अ न मी	सिञ्जायाङ स्वास्थ्य चौकी तनहुँ	तनहुँ
२१७	देउकली पौडेल आचार्य	सि अ न मी	अमरापुरी स्वा चौकी गैडाकोट नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२१८	सुनिता वि क	सि अ न मी	वेनीमनिपुर स्वा चौकी विनयी त्रिवेणी नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२१९	सन्जिता ढकाल	सि अ न मी	कोटा स्वास्थ्य चौकी देवघाट तनहुँ	तनहुँ
२२०	हरिमाया श्रेष्ठ	अ नर्सिङ नी	दुम्कौली अस्पताल देवचुली न पा नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२२१	ममता भुसाल	अ न मी	हुस्कोट स्वा चौकी हुप्सेकोट नवलपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२२२	सिता पौडेल	सि अ न मी	कोटा स्वास्थ्य चौकी देवघाट तनहुँ	तनहुँ
२०८०/०२/०७-९ VIA				
२२३	वविता भट्टराइ	अ न मी	थप्रेक स्वास्थ्य चौकी तनहुँ	तनहुँ
२२४	साधना पौडेल	सि अ न मी	शहरी स्वा प्रवर्धन केन्द्र पोखरा	कास्की
२२५	सुनिता भट्टराइ	सि अ न मी	लामाचौर स्वास्थ्य चौकी पोखरा	कास्की
२२६	नितु कुमारी मन्डल	अ न मी	सौरपानी स्वा चौकी गोरखा	गोरखा
२२७	मनिता कुमारी यादव	अ न मी	मान्द्रे आ स्वा के गोरखा	गोरखा
२२८	खुस्वु राइ	अ न मी	थाचोकआ स्वा प्र केन्द्र पोखरा	कास्की
२२९	शोभा देवी गुरुङ	सि अ न मी	नामार्जुङ स्वा.चौ.	कास्की
२३०	कल्पना पान्डे	अ न मी	तारकाङ आ स्वा केन्द्र कास्की	कास्की
२३१	सविता वि क	अ न मी	भाचोक स्वा चौकी तनहुँ	तनहुँ
२३२	संगिता श्रेष्ठ	अ न मी	पुरनडिही नगर अस्पताल तनहुँ	तनहुँ
२३३	सिमा देव	अ न मी	देव घाट धर्मथ अस्पताल तनहुँ	तनहुँ

२३४	देवी पोखेल	अ न मी	थालाजुड स्वा चौकी गोरखा	गोरखा
२३५	आरती श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	दमौली अस्पताल	तनहुँ
२३६	प्रकृती कट्टेल	स्टाफ नर्स	आँवु खैरनी अस्पताल तनहुँ	तनहुँ
२३७	निर्माला थापा	सि अ न मी	भिमाद प्रा स्वा के भिमाद नगरपालिका तनहुँ	तनहुँ
२३८	शान्ता दवाडी	स्टाफ नर्स	वि पी को मे क्यानसर अस्पताल चितवन	चितवन

१४. नर्सिङ कर्मचारीकालागि Intensive Care Unit (ICU) तालिम

पहिलो ब्याच २०८०/०२/१४ देखि २०८०/०३/१६

१	जानकी श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	गोरखा अस्पताल	गोरखा
२	अनु श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	गोरखा अस्पताल	गोरखा
३	लिला खोर्जा मगर	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	बागलुङ
४	पुष्पा कुमारी रावत	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
५	पुजा श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	लमजुड अस्पताल	लमजुड
६	शोभी पाण्डे	व अ न नी	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
७	झरना वॉनिया	अ न नी	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
८	अस्मिता काफ्ले	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
९	अन्जु थापा	स्टाफ नर्स	वीर अस्पताल	काठमाण्डौ
१०	वसुन्धरा भुसाल	अ न नी	वीर अस्पताल	काठमाण्डौ

१५. मेडिको लिगल सम्बन्धि तालिम २०७९/०७/१५ देखि ०८/०९ सम्म पो स्वा वि प्र

१	डा सौरव खत्री	मे अ	धौलागिरी अस्पताल	बागलुङ
२	डा भारती मेहता	मे अ	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
३	डा रेशम राना	मे अ	काली गण्डकी अस्पताल	स्याङ्जा
४	डा राज कुमार चोचाङ्गी	मे अ	मनाङ जिल्ला अस्पताल	मनाङ
५	डा रविसन दुवाल	मे अ	गोरखा अस्पताल	गोरखा
६	डा तेजेस कुमार	मे अ	मुस्ताङ जिल्ला अस्पताल	मुस्ताङ
८	डा गौरव खड्का	मे अ	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
८	डा विकल ढुङ्गना	मे अ	दमौली अस्पताल	तनहुँ
९	डा विनय अधिकारी	मे अ	दमौली अस्पताल	तनहुँ
१०	डा मनोज कार्की	मे अ	गलकोट प्रा स्वा के बागलुङ	बागलुङ

१६. नाक मुख तथा कान सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम २०७९-०९-११ देखि १३

१	डा शोभा पौडेल	मे अ	धौलागिरी अस्पताल	बागलुङ
२	दिपेन्द्र कुमार श्रेष्ठ	ज स्वा नी	राइनास नगरपालिका लमजुङ	लमजुङ
३	अमृता कँडेल	ज स्वा नी	कटुवाचौपारी स्वा चौकी पर्वत	पर्वत
४	डा विवेक रेग्मी	मे अ	पुरनडिही नगर अस्पताल तनहुँ	तनहुँ
५	डा राजु वि क	मे अ	मकैसिङ प्रा स्वा के गोरखा	गोरखा
६	डा सुवास भुर्तेल	मे अ	पर्वत अस्पताल	पर्वत
७	शुशिल पौडेल	ज स्वा अ	गलकोट न. पा.	बागलुङ
८	डा सुमन खनियाँ	मे अ	चापाकोट अस्पताल	स्याङ्जा
९	ऋषिराम पौडेल	स्वा शा प्रमुख	अन्नपूर्ण गा. पा.	कास्की
१०	चन्दन सुवेदी	ज स्वा अ	वेनी नगरपालिका म्याग्दी	म्याग्दी
११	डा गोविन्द पोखेल	मे अ	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
१२	अमृत बहादुर धले	स्वा शा प्रमुख	धार्चे गा पा गोरखा	गोरखा

१३	ज्ञानु पौडेल	ज स्वा नी	माछापुच्छ्रे स्वा चौकी कास्की	कास्की
१४	मनिष कुमार महतो	क्षय कु सु	स्वास्थ्य कार्यालय स्याङ्जा	स्याङ्जा
१५	लक्ष्मी शर्मा	ज स्वा नी	स्वास्थ्य कार्यालय	वाग्लुङ
१६	डा प्रसान्त मिश्र	मे अ	भिमाद प्रा स्वा के भिमाद नगरपालिका तनहुँ	तनहुँ
१७	डा समिता पुन	मे अ	चन्द्रेश्वर प्रा स्वा के लमजुङ	लमजुङ
१८	डा प्रेम बाँनिया	मे अ	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की

१७. Clinical Training Skills (CTS) सम्बन्धि प्रशिक्षण तालिम

१	डा रमेश प्रसाद आचार्य	मे सु	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
२	डा विनित ढकाल	हाडजोर्नी विशेषज्ञ	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
३	कमल ओली	हे अ	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
४	डा अभिशेष वार्ले	क फिजिसियन	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
५	सन्जु कटुवाल	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
६	डा स्मृती शाही	स्त्री रोग विशेषज्ञ	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
७	आस कुमारी गुरुङ	स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
८	अनिता श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
९	डा रुपेश सिंह वस्न्यात	प्रसुति रोग विशेषज्ञ	शिशुवा अस्पताल	कास्की
१०	डा रेखा पौडेल	मे सु	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
११	डा किरण तिवारी	वाल रोग विशेषज्ञ	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
१२	निमा हिताड	मेट्रोन	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
१३	डा सन्तोष बाँनिया	MDGP	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
१४	क्षेत्र कुमारी रोका	नर्सिङ अधिकृत	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
१५	डा अस्मीता राणा	रजिष्टार	वि पि को मेमोरियल क्यानसर अस्पताल	चितवन
१६	तारा दवाडी	वरिष्ठ स्टाफ नर्स	वि पि को मेमोरियल क्यानसर अस्पताल	चितवन

१८. दक्ष प्रसुतिकर्मी Skilled Birth Attendants सम्बन्धि तालिम

पहिलो समुह संचालनमिति २०७९।०४।१० देखि २०७९।०६।०७

१	सिता कडेल	अ न मी	धारा स्वास्थ्य चौकी अन्नपूर्ण गा पा म्याग्दी	म्याग्दी
२	सदिका श्रेष्ठ	अ न मी	चराड स्वास्थ्य चौकी दामोदर कुण्ड गा पा	मुस्ताङ
३	तुलसा पुन मगर	अ न मी	कुन्जो स्वास्थ्य चौकी थासाड गा पा मुस्ताङ	मुस्ताङ
४	रुपा रिजाल	अ न मी	मुना स्वास्थ्य चौकी धौलागिरी गा पा म्याग्दी	म्याग्दी
५	पुनम काफ्ले	अ न मी	उरामपोखरा स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
६	संचिता रानामगर	अ न मी	होसाडदी स्वा चौकी, महाशिला गा पा ,	पर्वत
७	सपना पुन मगर	अ न मी	खुङ्गा स्वास्थ्य चौकी ढोरपाटन न पा वाग्लुङ	वाग्लुङ
८	नन्दकली धर्ती	अ.न.मी.	अमरभुमी स्वास्थ्य चौकी	वाग्लुङ
९	प्रतिमा भण्डारी	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
१०	करिष्मा के सी	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ

दोस्रो समुह संचालन मिति २०७९।०४।१६ देखि २०७९।०६।१३

११	सावित्री श्रेष्ठ	अ न मि	गैडाकोट नगर अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१२	मिना कुँवर	अ न मी	जौवारी प्रा स्वा के गोरखा	गोरखा
१३	पार्वती पौडेल	सि अ न मी	धम्पुस स्वास्थ्य चौकी	कास्की
१४	सच्चा पौडेल सुवेदी	सि अ न मी	फेदीखोला स्वा चौकी, फेदीखोला गा पा	स्याङ्जा

१५	अस्मीता राना	अ न मी	छिस्केधरी स्वा चौकी, आँवु खैरेनी गा पा	तनहुँ
१६	ओम कुमारी थापा	अ न मी	मनकामना आ स्वा के, शहिद लखन गा पा	गोरखा
१७	लक्ष्मी मुखिया	अ न मी	"दुम्कौली अस्पताल, देवचुली न पा	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१८	पुजा यादव	अ न मी	पुरनडिहि नगर अस्पताल, भानु नगरपालिका	तनहुँ
१९	भावना पौडेल	अ न मी	दाडसिंह स्वा चौकी	कास्की
२०	सुजिता सुवेदी	अ न मी	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
२१	दुर्गा पौडेल	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
२२	सुष्मा कोइराला	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
तेस्रो समुह संचालनमिती २०७९।०८।११ देखी २०७९।१०।११				
२३	सुस्मा पाईजा पुन	अ न मी	झि स्वास्थ्य चौकी म्याग्दी	म्याग्दी
२४	सुकित्र ढकाल	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
२५	दिसि अधिकारी	अ न मी	लेते प्र स्वा के मुस्ताङ	मुस्ताङ
२६	उर्मिला परियार	अ न मी	नार्चाङ स्वा चौकी, म्याग्दी	म्याग्दी
२७	रुपा पुन धर्ती मगर	अ न मी	राजकुट स्वा चौकी, वाग्लुङ	वाग्लुङ
२८	पवित्र आचर्य	अ न मी	टकलाक स्वास्थ्य चौकी	पर्वत
२९	विपना थापा	अ न मी	सल्यान स्वास्थ्य चौकी	वाग्लुङ
३०	धनमाय थापा	अ न मी	नेपाने न अ वाग्लुङ	वाग्लुङ
३१	शर्मिला देवि शर्मा	अ न मी	अमलाचौर स्वा.चौकी	वाग्लुङ
३२	कमला शर्मा	अ न मी	माहाशिला न अ, पर्वत	पर्वत
चौथो समुह संचालन मिती २०७९।०८।१६ देखी २०७९।१०।१६				
३३	सन्ध्या कुँवर	सि.अ.न.मि.	रिस्ति स्वास्थ्य चौकी तनहुँ	तनहुँ
३४	सुबद्रा गिरी	अ.न.मि.	धुरकोट स्वा.चौ. न.ब.सु.पु.	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३५	भिम कुमारी राना नगर	अ.न.मि.	बबक सा.स्वा. इकाइ न.ब.सु.पु.	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३६	रोजिना थापा	सि.अ.न.मि.	माझकोट स्वा.चौ. तनहुँ	तनहुँ
३७	मिना कुमारी राना भाट	अ.न.मि.	धरम पानि स्वा.चौ. तनहुँ	तनहुँ
३८	रिमा थापा	अ.न.मि.	खैरेनितार स्वा.चौ. तनहुँ	तनहुँ
३९	अनिता राना	अ.न.मि.	प्यारजुङ स्वा.चौ. लमजुङ	लमजुङ
४०	बिना चौधरी	अ.न.मि.	बारपाक स्वा.चौ. गोरखा	गोरखा
४१	अस्मी श्रेष्ठ	अ.न.मि.	खान्चोक स्वा चौ	गोरखा
४२	ममता रिमाल	स्टाफ नर्स	सुनदर बजार अस्पताल	लमजुङ
४३	अनु राना	स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
पाँचौ समुह संचालन मिती २०७९।१०।२६ देखी २०७९।१२।२६				
४४	बसान्ती शाही ठकुरी	अ न मी	करौजा स्वा।चौ। गोरखा	गोरखा
४५	प्रदिपा खरेल	सि अ न मी	टंकी मनाङ स्वास्थ्य चौकी	मनाङ
४६	बिमला थापा	अ.न.मी.	त्रिवेणी सुस्ता स्वा.चौ. नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
४७	रोमिना थापा	अ न मी	कातिकेचौर स्वा।चौ। तनहुँ	तनहुँ
४८	मनिषा गुरुङ	अ न मी	मालिङ स्वा।चौ। लमजुङ	लमजुङ
४९	आईत माया गाहा मगर	अ न मी	बौद्धकालि गाँउपालिकाको कार्यालय	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
५०	पवित्रिना जिरेल	अ न मी	भच्चेक स्वा।चौ। गोरखा	गोरखा
५१	सुदिना के।सि।	स्टाफ नर्स	पन्चमुल प्रा।स्वा।के स्याङ्जा	स्याङ्जा

५२	शान्ति कुमारी जैशी	अ न मी	भारते स्वा।चौ। लमजुड	लमजुड
५३	सपना राना	अ न मी	गजरकोट स्वास्थ्य चौकी तनहुँ	तनहुँ
छैटौ समुह संचालन मिति २०७९।०७।१७ देखी २०७९।०९।१७				
५४	सावित्रा श्रेष्ठ	अ न मी	गैडाकोट नगर अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
५५	कविता पौडेल	नर्सिङ अधिकृत	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
५६	लक्ष्मि गुरुड	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
५७	अन्जु आचार्य	स्टाफ नर्स	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
५८	सुजिता बानिया	स्टाफ नर्स	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
५९	रुकमिणी जैशी	सि अ न मी	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
६०	आरती श्रेष्ठ	अ न मी	दमौली अस्पताल	तनहुँ
६१	सन्जना बि.क.	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
६२	मन्जु ओली	अ न मी	गोरखा अस्पताल	गोरखा
६३	बिशाखा पण्डीत	स्टाफ नर्स	पर्वत अस्पताल	पर्वत
६४	निता गर्ती मगर	अ न मी	मुस्ताङ जिल्ला अस्पताल	मुस्ताङ
६५	पुष्पा कुमारी राउत	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
६६	प्रतिक्षा प्रटेल	अ न मी	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
सातौ समुह संचालनमिति २०७९।१०।२३ देखी २०७९।१२।२३ मातृ शिशु अस्पताल				
६७	पिता माया थापा	अ न मी	चित्रे भञ्ज्याङ स्वास्थ्य चौकी स्याङजा	स्याङजा
६८	ईश्वारी कडेल	अ न मी	हिल चौकी,वाग्लुङ	वाग्लुङ
६९	कृति श्रीस	अ न मी	सकुवनस स्वा ईकाइ चौकी, वाग्लुङ	वाग्लुङ
७०	श्रीता श्रेष्ठ	अ न मी	भिरकोट न अ, स्याङजा	स्याङजा
७१	अनित बुढा मगर	अ न मी	भैगरा स्वास्थ्य चौकी, पर्वत	पर्वत
७२	सन्जुमाया गुरुड	अ न मी	सैमर्याङस्वास्थ्य चौकी, कास्की	कास्की
७३	विमला अधिकारी	अ.अधिकृत	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
७४	उषा थापा	स्टाप नर्स	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
आठौ समुह २०८०।०१।०३ देखी २०८०।०२।३१				
७५	ज्जनज्वाती पुन	अ न मी	देविस्थान स्वास्थ्य चौकी, वाग्लुङ	वाग्लुङ
७६	बविता विस्ट	अ न मी	विहादीस्वास्थ्य चौकी, पर्वत	पर्वत
७७	प्रज्ञा चादनी आचार्य	स्टाप नर्स	राम्जा स्वास्थ्य चौकी, पर्वत	पर्वत
७८	लालकाया बुढामगर	अ न मी	ढवरपाटन नगरपालिका	वाग्लुङ
७९	गिता राना	अ न मी	अर्जेवा स्वास्थ्य चौकी, वाग्लुङ	वाग्लुङ
८०	पुजा के।सि पन्त	अ न मी	वाग्लुङ नगर अस्पताल, वाग्लुङ	वाग्लुङ
८१	करुण गैरे	अ न मी	रुमा स्वास्थ्य चौकी, म्याग्दी	म्याग्दी
८२	संझना कुमार कोईरी	अ न मी	क्याकमि स्वा चौ स्याङजा	स्याङजा
८३	विपना गुरुड	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
८४	द्रौउपादी बानिया	सि अ न मी	गरौ आधारचुतअस्पतालस्याङजा	स्याङजा
८५	अमृता पसन फकामी	अ न मी	दाहास्वास्थ्य चौकी, म्याग्दी	म्याग्दी
नवौ समुह २०८०।०१।१४ देखी २०८०।०३।१०मातृशिशु अस्पताल				
८६	सिमा घले	अ न मी	धार्चे गा.पा.	गोरखा
८७	भगवतीथापा	अ न मी	धार्चे गा.पा.	गोरखा
८८	मेनुका राइ	अ न मी	धार्चे गा.पा.	गोरखा

८९	सर्मिलागुरुङ्ग	अ न मी	धार्चे गा.पा.	गोरखा
९०	सुनितागुरुङ्ग	अ न मी	धार्चे गा.पा.	गोरखा
९१	मिना राइ	अ न मी	जैदी स्वा.चौ	वाग्लुङ
९२	मोनिका रुचेल	अ न मी	धुल्लु सुवास्थ्य चौकी	वाग्लुङ
९३	भीमकुमारी बुढा	अ न मी	बडिगाड गा. पा.	वाग्लुङ
९४	रचनापौडेल	स्टाफ नर्स	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
दशौ समुह २०८०/०११/१७ देखि २०८०/०३/१३ सम्म लमजुङ				
९५	प्रेरणा थापा	अ न मी	गौडा प्रा .स्वा. केन्द्र	लमजुङ
९६	अनिशा थापा दर्लामी	सि अ न मी	भानु स्वास्थ्य चौकी भानु नगरपालिका तनहुँ	तनहुँ
९७	सीमा भण्डारी	अ न नी	बुलिङटार प्रा स्वा के बुलिङटार गा पा	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
९८	कान्छी गुरुङ	अ न मी	अरुणोदय स्वास्थ्य चौकी भिमाद नगरपालिका	तनहुँ
९९	गंगा नगरकोटी	अ न मी	उत्तरकन्या स्वास्थ्य चौकी क्लोहोसोथार गा	लमजुङ
१००	अपेक्षा रिजाल	अ न मी	वाग्लुङ नगर अस्पताल, वाग्लुङ	वाग्लुङ
१०१	शोभा किसान	अ न मी	करावारी स्वास्थ्य चौकी सिरानचोक गा पा	गोरखा
१०२	प्रतिक्षा भण्डारी	स्टाफ नर्स	रकुवा प्राथमिक अस्पताल वौदीकाली गा पा	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१०३	सन्जना दनै	अ न मी	सिम्रोजेड स्वास्थ्य चौकी अजिरकोट गा पा	गोरखा
१०४	दिपशिका बली	अ न मी	छिपछिपे स्वास्थ्य चौकी देवघाट न पा तनहुँ	तनहुँ
१०५	शान्ती राना	स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
१९. Community Based Integrated Management of Neonatal and Childhood Illness				
१	करण कुमार साह	अ हे व	हुग्दी शिर स्वास्थ्य चौकी वाग्लुङ	वाग्लुङ
२	शान्ती गिरी	अ हे व	विर्धा स्वास्थ्य चौकी स्याङजा	स्याङजा
३	खिम बहादुर राना	अ हे व	धुल्लुवासकोट स्वास्थ्य चौकी	
४	पृथ्वी थापा मगर	सि अ हे व	तित्याड स्वा चौकी वाग्लुङ	वाग्लुङ
५	नारायणी देवकोटा	सि अ हे व	लुम्ले स्वास्थ्य चौकी अन्नपूर्ण गा पा कास्की	कास्की
६	अमन कानु बाँनिया	अ हे व	श्याम्धा स्वा चौकी तनहुँ	तनहुँ
७	मिला गुरुङ	अ हे व	याङजाकोट स्वा चौकी कास्की	कास्की
८	गोकुल जोशी	हे अ	भिरकोट नगर पालिका स्याङजा	स्याङजा
९	उमेश राना मगर	अ हे व	आरुपोखरी स्वास्थ्य चौकी	गोरखा
१०	जिवन कुमार तिवारी	सि अ हे व अ	मौजा स्वास्थ्य चौकी कास्की	कास्की
११	सन्देश थापा	हे अ	लालिम आ स्वा के शुक्ला गण्डकी तनहुँ	तनहुँ
१२	निशा गुरुङ	अ हे व	आधारभुत स्वा केन्द्र सिङ्दी क्वहोलासोथार गा	लमजुङ
१३	मदन वि क	अ हे व	हिस्तान मन्डली स्वास्थ्य चौकी म्याग्दी	म्याग्दी
१४	सुदिप वि क	अ हे व	मालुङ्गा प्रा स्वा के स्याङजा	स्याङजा
१५	रक्षा भण्डारी	अ हे व	वाहुन डाँडा स्वास्थ्य चौकी लमजुङ	लमजुङ
१६	विरेन्द्र कुमार यादव	अ हे व	दर्वुङ स्वास्थ्य चौकी गोरखा	गोरखा
१७	रुपा रिजाल	अ न मी	मुना स्वास्थ्य चौकी म्याग्दी	म्याग्दी
१८	रमिता कुमारी संजयल	अ न मी	सिम्रजुङ स्वा चौकी अजिरकोट गा पा गोरखा	गोरखा
१९	सुनिता पौडेल	अ न मी	खौला लौकुरी स्वास्थ्य चौकी पर्वत	पर्वत
२०	युवा राज भुसाल	अ हे व	क्याङ स्वास्थ्य चौकी मोदी गा पा पर्वत	पर्वत

२१	खिम माया सुस्लिड मगर	अ न मी	गैडाकोट नगर अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२२	राजेन्द्र बुढा	हे अ	गैडाकोट नगर अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२३	दिपेश पण्डित	अ हे व	मनपाड स्वास्थ्य चौकी तनहुँ	तनहुँ
२४	रमिता कुमारी संजयाल	अ न मी	सिमजुड स्वा चौकी अजिरकोट गा पा गोरखा	गोरखा

२०. Hemodialysis Mechine Maintainance

१	राजकसमार अधिकारी	का।स।	गोरखा अस्पताल	गोरखा
२	शेरमानशिंह अर्याल	मर्मत सु।	लमजुड अस्पताल	लमजुड
३	टक बहादुर गुरुड	का।स।	लमजुड अस्पताल	लमजुड
४	सन्दिपखत्री	का।स।	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
५	सूर्य प्रसाद सुवेदी	का.स.	पर्वत अस्पताल	पर्वत
६	दिनेश राजपन्त	का.स.	बाग्लुङ	बाग्लुङ
७	निराजनहितान	का.स.	सा.डा.से. वालीड	स्याङ्जा
८	रत्न राजशाही	मर्मत सु.	वीर अस्पताल	काठमाण्डौ

२१. Hemodialysis Nursing

पहिलो व्याच मिति २०७९।०७।१७ देखि २०७९।१०।१७ वीर अस्पताल

१	शर्मिला लामिछाने	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
२	अनिता परियार	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३	अनु अधिकारी	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
४	समुन्द्र तिवारी	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
५	चौदनी भुगाँई	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
६	देवना के सि	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
७	संझना कुमारी केसि	स्टाफ नर्स	जिल्ला अस्पताल	स्याङ्जा
८	दुर्गा सुनार	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
९	करिश्मा के सी	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
१०	एलिसा लामिछाने	स्टाफ नर्स	पर्वत अस्पताल	पर्वत
११	रनिशा गुरुड	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की

दोस्रो समुह विर अस्पताल व्याच दोस्रो मिति २०७९।११।२१ देखि २०८०।०२।१९

१	पुजा कुमारी साह	स्टाफ नर्स	गोरखा अस्पताल	गोरखा
२	पुजा कुमारी यादव	स्टाफ नर्स	गोरखा अस्पताल	गोरखा
३	सृष्टि सावकोटा	स्टाफ नर्स	लमजुड अस्पताल	लमजुड
४	कल्पना गुरुड	स्टाफ नर्स	लमजुड अस्पताल	लमजुड
	सजिता रोका	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
५	करुण केसी	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
६	शान्ती खनाल	स्टाफ नर्स	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
७	कमला गुरुड	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
८	प्रतिभा भण्डारी	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
९	ममता शर्मा	स्टाफ नर्स	पर्वत अस्पताल	पर्वत
१०	प्रमिला थापा	स्टाफ नर्स	वीर अस्पताल	काठमाण्डौ
११	बिन्दु खड्का	स्टाफ नर्स	वीर अस्पताल	काठमाण्डौ

Hemodialysis तेस्रो व्याच शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र २०८०-०१-०८ देखि २०८०-०४-०३

१	सृजना पाण्डे बराल	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
---	-------------------	------------	--------------------------------	--------

२	सुचना दवाडी	स्टाफ नर्स	लमजुड अस्पताल	लमजुड
३	दुर्गा अधिकारी भण्डारी	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
४	साविता त्रिपाठी	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल कास्की	कास्की
५	सुजिता पाहारी	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
६	सौजन्य लामिछाने	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल कास्की	कास्की
७	सचिता रानाभाट	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
८	रन्जु न्यौपाने	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल कास्की	कास्की
९	रिना श्रीष मगर	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
१०	साधना सापकोटा	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल कास्की	कास्की
११	शर्मिला थापा	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
१२	अनु घिमिरे	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल कास्की	कास्की
१३	अन्जना अधिकारी	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
१४	पुर्णिमा भारती	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल कास्की	कास्की
१५	सपना खड्का	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
१६	सिमरन विरवल	स्टाफ नर्स	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र	लमजुड

२२. Facility Based Integrated Management of Neonatal and Childhood Illness

(मिति २०७९।०९।१७ देखि २०७९।०९।१९ सम्म)

१	अन्जु वानिया	स्टाफ नर्स	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
२	अनुपा थापा	स्टाफ नर्स	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
३	नम्रता वास्तोला	अ हे व	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
४	सुनिता रेग्मी	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
५	रविन्द्र रेग्मी	अ हे व	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
६	भारती कु तिमिलिसना	अ न सु	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
७	नविना पोखेल	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
८	डम्बर कुमारी गुरुड	अ हे व	शिशुवा अस्पताल	कास्की
९	हेलन पन्थ	ज स्वा नी	शिशुवा अस्पताल	कास्की
१०	शजिदा वेगम	स्टाफ नर्स	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
११	स्मारिका कार्की	स्टाफ नर्स	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
१२	विक्रम कार्की	अ हे व	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१३	कृति अधिकारी	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१४	प्रविण मिश्र	सि अ न मी	दमौली अस्पताल	तनहुँ
१५	युवराज आर्चय	हे अ	चापाकोट अस्पताल	स्याङ्जा
१६	भुपराज न्याउपाने	ज स्वा नि	गहौ प्राथमिक अस्पताल	स्याङ्जा
१७	बुधराज योडहाड	हे अ	सुन्दरवजार अस्पताल	लमजुड
१८	निशा अधिकारी	हे अ	वन्दिपुर अस्पताल	तनहुँ
१९	नितु आग्री	अ न मि	आँपपिपल अस्पताल	गोरखा
२०	सविना आचार्या	अ न मि	चापाकोट अस्पताल	स्याङ्जा
२१	प्रविड वाग्ले	सि अ न मि	दमौली अस्पताल	तनहुँ

धौलागिरी अस्पताल (मिति २०७९।११।१५ देखि २०७९।११।१७ सम्म दोस्रो व्याच

१	मिलन वरुवाल	न अ	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
२	सरस्वती गौतम	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड

३	देवी भट्टराइ	न अ	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
४	सरिता गुरुड	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
५	अकिता शर्मा	अ न मी	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
६	प्रतिक्षा शर्मा	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
७	पुजन शर्मा आचर्य	अ हे व	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
८	टिका देवि शर्मा	अ न मी	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
९	सुमित्रा सुवेदी	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
१०	विपु आचर्य	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
११	विन्दु मिश्र	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
१२	रस्मि के सि	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
१३	पुजा घर्ती क्षेत्री	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
१४	विनिता के सी	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
१५	संगिता बुढा	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
१६	अन्जली भण्डारी	स्टाप नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
१७	राम उद्गधार सिंह	फि थे	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
१८	साजना छन्त्यल	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
१९	लक्ष्मी क्षेत्री	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुड
२०	प्रेक कु मगर	अ हे व	मुस्ताड जिल्ला अस्पताल	मुस्ताड
२१	किस्मिता थकाली	स्टाफ नर्स	मुस्ताड जिल्ला अस्पताल	मुस्ताड
२२	विश्व देवी श्रेडु	अ न नि	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
२३	लक्ष्मी गिरी	अहेव	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
२४	सुमन घिमिरे	अहेव	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
२५	तुलसि पौडेल	सि अहेव	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
२६	किस्मा तामाड	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
२७	करुणा शर्मा	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
२८	गरिमा लामिछाने	स्टाफ नर्स	पर्वत अस्पताल	पर्वत
२९	संन्जु घर्ति मगर	हे अ	पर्वत अस्पताल	पर्वत
३०	सरस्वाती पाठक	अ न नि	पर्वत अस्पताल	पर्वत
३१	वविता लम्साल	अ हे व	पर्वत अस्पताल	पर्वत
३२	सुस्मिता जोशी	हे अ	पर्वत अस्पताल	पर्वत
३३	विपना चोखाल	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी

२३. IMPLANT तालिम

पहिलो ब्याच २०७९।०७।१४ गते देखि २०७९।०७।२१ गते

१	नरु माया सारु मगर	अ.न.मी.	रकुवा प्रा स्वा के. नवालपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२	कमला पराजु	सि अ.न.मी.	नया बेलहानी स्वा.चौ. नवालपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३	देवी सरा जर्घा	अ.न.मी.	कोटथर स्वा.चौ.कास्की नवालपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
४	निर्मला थापा	अ.न.मी.	भिमाद स्वा.चौ. के तनहुँ	तनहुँ
५	सविना बोटे	अ.न.मी.	भिरकोट स्वा.चौ. तनहुँ	तनहुँ

दोस्रो ब्याच २०७९।०९।०१ गते देखि २०७९।९।८ गते

१	राम माया तामाड	सि अ.हे.व.	सैमस्यड स्वा.चौ.	कास्की
२	धनमाया सेरपुजा	अ.हे.व.	हिस्टान मण्डली स्वा.चौ.	म्याग्दी

३	उर्मिला घले गुरुड	अ.न.मी.	माच्छीखोला स्वा.चौ.	गोरखा
४	चनेद्रकला विक	सि अ.हे.व.	नारेध्वार स्वा.चौ.	गोरखा
५	सपना राना	अ.न.मी.	देविस्थान स्वा.चौ.	म्याग्दी
तेस्रो ब्याच २०७९ १९ २९ दखि २०७९ १२ ०६ सम्म				
१	शैलजा शर्मा	अ.न.मी.	श स्वा केन्द्र	कास्की
२	हरि व गुरुड	सि अ.हे.व.	नामार्जुड स्वा.चौ.	कास्की
३	मोनिका थापा	अ.न.मी.	त्रिवेणी सुस्ता स्वा.चौ. नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
४	लिला माया थापा मगर	सि अ.न.मी.	दर्खुड स्वा.चौ.	गोरखा
५	मिना दरै	सि अ.न.मी.	मिटुकेरमा स्वा.चौ.	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
६	दिपक कुमार यदव	अ.हे.व.	खरिवोट स्वा.चौ. क	गोरखा
चौथो ब्याच सम्म २०८० ०१ २९ दखि २०८० ०२ ०५ सम्म				
१	सृजना पौडेल तिवारी	सि अ.न.मि	अर्जुनचौपारी स्वा चौ.	स्याङ्जा
२	सलिना नेपाली	अ.न.मि	वसलिनटार प्र स्व के	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३	शर्मिला चौधरी	अ.न.मि	नरम स्वा चौ	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
४	अनिता श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	लमजुड अस्पताल	लमजुड
५	धन वहादुर मानन्धर	सि अ हे व	चित्रे भञ्ज्याङ स्वास्थ्य चौकी स्याङजा	स्याङजा
पाँचौ ब्याच २०८० ०२ ०४ दखि २०७८० ०२ ११				
१	संगिता लामिछाने	सि अ.न.मि	मुडिकुवा स्वा. चौ	पर्वत
२	ओमकार सुनार	अ हे व	मुदी स्वा. चौ	म्याग्दी
३	योशोदा के.सी	अ.न.मि	घुमि स्वा. चौ	मुस्ताङ
४	चन्द्रिका कु यादव	अ.न.मि	शालिग्राम स्वा. चौ	पर्वत
५	शुष्मा पुन	अ.न.मि	छिमखोला स्वा. चौ	म्याग्दी
छौटौ ब्याच २०८० ०२ १२ दखि २०७८० ०२ १९ सम्म				
१	सुनिता श्रेष्ठ	सि.अ.हे.व	पटेनि आ.स्वा.के	तनहुँ
२	थर्मिङ घिसिङ गुरुड	सि.अ.न.मि	ज्यारुक स्वा.चौकी	तनहुँ
३	लेखा आले	सि.अ.न.मि	केशवटार स्वा.चौकि	तनहुँ
४	सिर्जना कुँवर	सि.अ.न.मि	भेडावारी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	कास्की
५	विष्णु कु.चापागाई	सि.अ.हे.व	धम्पुस स्वास्थ्य चौकी	कास्की
सातौ ब्याच २०८० ०२ २३ गते दखि २०८० ०२ ३० सम्म				
१	मनिसा मानन्धर	सि.अ.न.मि	जौवारी स्वास्थ्य चौकी बौदिकाली नवलपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२	सविता कु रसाईली	सि.अ.न.मि	दुमकैली आ.अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३	अनिता गुरुड	अ.न.मि	जौवारी प्रा स्वा के गोरखा	गोरखा
४	छिरिङ खण्डो लामा	अ.न.मि	चुनडुम्बी आ प्र. स्वा.चौकि गोरखा	गोरखा
५	केशव गिरि	हे.व	वारपाक स्वा.चौकि गोरखा	गोरखा
आठौ ब्याच २०८० ०३ ०१ गते दखि २०८० ०३ ०८				
१	सदिका क्षेत्री	अ.न.मि	दोवा स्वा चौकी	म्याग्दी
२	सरोज यदव	अ हे व	डोडेनी स्वा चौकी	लमजुड
३	सन्ध्य शर्मा	अ हे व	पात्लेखेत स्वा चौकी	म्याग्दी
४	भावना भण्डारी	अ हे व	निसि स्वा चौकी	म्याग्दी
५	सुर्दशन सानाभाट	अ हे व	तार्कुघाट स्वा चौकी	लमजुड

नवै ब्याच २०८०।०३।०५ देखि २०८०।०३।१२				
१	शारदा अधिकारी	सि अ न मी	दाडसिंह स्वा चौकी	कास्की
२	रविन कु श्रेण्ठ	ज स्वा नि=	हंसपुर स्वा चौकी	कास्की
३	सुर्य कुमारी श्रेण्ठ	सि अ न मी	काली गण्डकी अस्पताल	स्याङ्जा
४	अनिल कु लहेर	हे अ	गल्याङ्ग नगर अस्पताल	स्याङ्जा
५	तुलीसरा रिडजाली	सि अ हे व	कुवाकोट स्वा चौकी	स्याङ्जा
दशौ ब्याच २०८०।०३।१२ देखि ३ सम्म १९ दिन				
१	धन व. धामी	अ.हे.व.	दुम्कीवास स्वा.चौ.	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२	सुनिता गिरी	अ.न.मि.	ध्याचोक स्वा.चौ.,	गोरखा
३	रेजीना रानाभाट	अ.न.मि.	डाडाँघारी स्व.चौ.,	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
४	विन्दा श्रेष्ठ	अ.न.मि.	आरु चनौटे प्रा स्वा के आरुघाट गोरखा	गोरखा
५	सम्झना पौडेल	अ.न.मि.	ध्यालचोक स्वा.चौ.,	गोरखा
६	सरला श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	FPAN चितवन	चितवन
एघारौ ब्याच २०८०।०३।१२ देखि ३ सम्म १९ दिन				
१	सरोज दाहाल	अ.हे.व.	धम्पुस स्वास्थ्य चौकी	कास्की
२	डम्बर कुमारी गुरुङ्ग	अ.हे.व.	शिशुवा अस्पताल	कास्की
३	सुस्मिता परीयार	अ.न.मि.	भिमाद प्रा स्वा के भिमाद नगरपालिका तनहुँ	तनहुँ
४	प्रितम थापा	ज.स्वा.मि.	घिरीङ्ग सुन्धारा स्वा.चौ.,	तनहुँ
५	रङ्गीता कु. महतो	अ.न.मि.	फलेनी स्वा.चौ., लमजुड	लमजुड
२४. Intra Uterine Contraceptive Device, IUCD तालिम				
पहिलो ब्याच २०७९।०७।२१ देखि २८ सम्म				
१	कविता खत्री अधिकारी	अ.न.मी.	अरुचनौटे प्रा स्वा के.	गोरखा
२	राधिका रानाभाट	अ.न.मी.	च्याङली स्वा चौकी पालुङटार नगरपालिका	गोरखा
३	गंगा नगरकोटी	अ.न.मी.	उत्तरकन्या स्वास्थ्य चौकी क्लोहोसोथार गा	लमजुड
४	सम्झना थापा	सि अ.न.मी.	चापाकोट स्वा.चौ.	कास्की
५	साधना गुरौ	अ.न.मी.	कावासोती स्वा.शाखा	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
दोस्रो ब्याच २०७९।०८।२३ देखि ०९/०१ सम्म				
१	अन्जाली बैरागी	सि अ.न.मी.	कनलाज स्वा.चौ.	पर्वत
२	अनिता बुडा मगर	अ.न.मी.	थापाथाना स्वा.चौ.	पर्वत
३	मिना थापा राना	स्टाफ नर्स	दमौली अस्पताल	तनहुँ
४	सम्झना अधिकारी	अ.न.मी.	सैकर्यड स्वा.चौ.	कास्की
५	अस्मिता राना	अ.न.मी.	आँवु खैरेनी अस्पताल तनहुँ	तनहुँ
तेस्रो ब्याच २०७९।०९।२८ देखि १०।०५ सम्म				
१	सविता श्रेष्ठ	अ.न.मी.	गल्याङ्ग नगर अस्पताल	स्याङ्जा
२	सुर्य कुमारी श्रेष्ठ	अ.न.मी.	काली गण्डकी अस्पताल	स्याङ्जा
३	प्रतिज्ञा दुरा	अ.न.मी.	नेटा स्वा चौ	लमजुड
४	देविमाया भण्डारी	सि अ.न.मी.	काठेखोला गा. पा.	बाग्लुङ
५	गायत्री रामजाली मगर पुन	अ.न.मी.	बुडदादोभान स्वा.चौ	बाग्लुङ
चौथो ब्याच २०७९।१२।२२ देखि १२/२९ सम्म				
१	शान्ति भण्डारि	न अ	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
२	रेशम कुमारि गुरुङ	अ.न.मी.	लमजुड अस्पताल	लमजुड

३	अप्सारा भण्डारी	सि अ.न.मी.	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
४	सुजता श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	गरै अस्पताल स	स्याङ्जा
५	अन्जु ज्वाती गौडेल	अ.न.मी.	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२५. Medical Abortion for Nursing Staff				
पहिलो ब्याच २०७९-१०-२९ वाट २०७९-११-०४				
१	लाप्पा डोल्पा गुरुड	अ.न.मी.	लो स्वा.चौ. गोरखा	गोरखा
२	कोपिला भट्टाई	अ.न.मी.	सहिद स्मिति आ अस्पताल गोरखा	गोरखा
३	जौति गिरी	अ.न.मी.	त्रिवेणी सुस्ता स्वा.चौ. नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
४	हरिमाया श्रेष्ठ	सि. स्टाफ नर्स	दमकौली अस्पताल नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
५	डमेवर कुमारी भट्टाई	अ.न.मी.	भरतीपुर अस्पताल नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
६	किना कसवार	अ.न.मी.	जौवारी आधारभुत स्वा के गोरखा	गोरखा
दोस्रो ब्याच २०७९-१०-२९ वाट २०७९-११-०४				
१	रन्जना शर्मा तिवारी	सि अ.न.मी.	गैडाकोट स्वास्थ्य चौकी नवलपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
२	मोनिका थापा	सि अ.न.मी.	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
३	संजीता कुमारी चौधरी	सि अ.न.मी.	चित्रे स्वा.चौ पर्वत	पर्वत
४	अन्जु ज्योतफ गौडेल	अ.न.मी.	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
५	मन्जु ओली	अ.न.मी.	गोरखा अस्पताल	गोरखा
६	अमृता गुरुड	अ.न.मी.	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
तेस्रो ब्याच २०७९/१२/०२ देखि २०७९/१२/०६ सम्म				
१	संजिता राना मगर	अ.न.मी.	होरस्याङ्दी स्वा.चौ. पर्वत	पर्वत
२	सगुन जि सि	सि अ.न.मी.	कल्लाज स्वा.चौ. पर्वत	पर्वत
३	सच्चा पौडेल सुवेदी	सि अ.न.मी.	फेदीखोला स्वा.चौ. स्याङ्जा	स्याङ्जा
४	कविता दोड	अ.न.मी.	विहाडी स्वा.चौ. पर्वत	पर्वत
५	कल्पना रेग्मी	अ.न.मी.	कालिकाकोट स्वा.चौ. स्याङ्जा	स्याङ्जा
६	सविता नेपाली	अ.न.मी.	जगतभन्ज्याङ स्वा.चौ. स्याङ्जा	स्याङ्जा
चौथो २०७९/११/२४ देखि २०७९/११/२८				
१	किराना दुरा	अ.न.मी.	कुन्छा स्वास्थ्य चौकी	लमजुङ
२	बविता भट्टाई	अ.न.मी.	थप्रेक स्वा.चौ. तनहुँ	तनहुँ
३	पुनम राई	अ.न.मी.	बाग्लुङपानी स्वा.चौ. लमजुङ	लमजुङ
४	अनिता श्रेष्ठ	सि. स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
५	सविता घिताल	अ.न.मी.	चन्द्रेश्वर प्रा स्वा के लमजुङ	लमजुङ
६	पवित्रा मल्ल शाही	सि.अ.न.मी.	केरावारी आधारभुत स्वा के	तनहुँ
पाँचौ ब्याच २०७९/११/०४ देखि २०७९/११/०८				
१	दिपा थापा आले	अ.न.मी.	सामुङ हटिय स्वा.चौ. तनहुँ	तनहुँ
२	सझना थापा	सि अ.न.मी.	चापाकोट स्वा.चौ.	कास्की
३	कल्पना पौडेल	अ.न.मी.	श.स्वा केन्द्र ३२ कास्की	कास्की
४	दुर्गा पौडेल	सि अ.न.मी.	श.स्वा केन्द्र १२ कास्की	कास्की
५	सन्जु माया गुरुड	अ.न.मी.	मेजुरे स्वा.चौ. कास्की	कास्की
६	आनिसा थापा	अ.न.मी.	भानु स्वा.चौ. तनहुँ	तनहुँ
२६. चिकित्सकहरूका लागि सुरक्षित गर्भपतन तालिम				
१	डा पुजा सिन्हा	GP-EM	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा

२	डा मनिष सिंह	मेडिकल अधिकृत	पर्वत अस्पताल	पर्वत
३	डा प्रशान्त गुरागाई	मेडिकल अधिकृत	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
४	डा सुलभ आचार्य	मेडिकल अधिकृत	कुशुमसिला प्रथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	वाग्लुङ
५	डा सौरभ खत्री	मेडिकल अधिकृत	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
६	डा सन्दिप पाण्डे	मेडिकल अधिकृत	दमौली अस्पताल	तनहुँ
७	डा हिमाद्रिजा मोक्तान	Obstetrics & gynecologist	परोपकार प्रसुती तथा स्त्रीरोग अस्पताल	काठमाण्डौ

२७. Primary Emergency Care तालिम

१	डा राज कुमार चोचाङ्गी	मे अ	मनाङ जिल्ला अस्पताल	मनाङ
२	सजिना पुन	हे अ	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
३	डा. जुकेल श्रेष्ठ	एम डि	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
४	रोहक थापा	हे अ	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
५	डा. रचना सुवेदी	मे अ	बुर्तिवाङ अस्पताल वाग्लुङ	वाग्लुङ
६	सरोज केसी	हे अ	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
७	कमल ओली	हे अ	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
८	शर्मवला गुरुङ	ज स्व नि	आँवु खैरेनी अस्पताल तनहुँ	तनहुँ
९	डा. शिशिर पौडेल	मे अ	मुस्ताङ जिल्ला अस्पताल	मुस्ताङ
१०	डा. प्रतिभा खतिओडा	मे अ	दमौली अस्पताल	तनहुँ
११	डा. क्षितिज रीजाल	मे अ	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
१२	जिवन नेपाली	ज स्व नि	गलकोट नगर अस्पताल	वाग्लुङ
१३	विप्लव थापा	हे अ	फलेवास नगर अस्पताल	पर्वत
१४	डा.अभिनास पराजुली	मे अ	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१५	छविलाल सुवेदी	ज स्व नि	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१६	डा. भारती सुवेदी	ज स्व नि	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
१७	डा. अमल्य सोती	मे अ	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
१८	डा. सन्तोष वानिय	एम डि जि पि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
१९	डा. खेमराज अधिकारी	मे अ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
२०	ज्ञान सोभा महर्जन	स्टाफ नर्स	पाटन अस्पताल	काठमाण्डौ
२१	अमृता श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	कृश्ट मे कलेज.	काठमाण्डौ
२२	हेमन्त राई	मे अ	ओखलढुङगा सा.अस्पताल	
२३	अभिज्ञमान श्रेष्ठ	मे अ	आनन्दवन अस्पताल	
२४	डा रहमन राजा मिया		गोरखा अस्पताल	गोरखा

२८. किशोर किशोरी यौन तथा प्रजनन सम्बन्धि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

१	सुमन शर्मा	प.हे.न.	स्वास्थ्य कार्यालय	पर्वत
२	डिल बहादुर गुरुङ	ज.स्वा.नि.	चामे स्वास्थ्य चौकी	मनाङ
३	विष्णु कु.यादव	हे.अ.	भ्रुका स्वा चौकी	मनाङ
४	पार्वती अर्याल	अ.न.नी.	बुर्तिवाङ प्रा.स्वा.के.	वाग्लुङ
५	पार्वती पाण्डे	स्टाफ नर्स	कुष्मिसेरा प्रा.स्वा.के.	वाग्लुङ
६	गोपाल चन्द्र बराल	ज.स्वा.नि.	मादी गाउपालिका	कास्की
७	सुस्मा आचार्य	प.हे.न.	स्वास्थ्य कार्यालय लमजुङ	लमजुङ
८	निकी शाह	हे.अ.	पाखापानी स्वास्थ्य चौकी रधुगंगा गा पा	म्याग्दी
९	अनीषा सुवेदी	ज.स्वा.नि.	पुतलि बजार स्याङ्जा	स्याङ्जा

१०	विष्णु प्रसाद सुवेदी	क्षे.कु.अ. स्याङ्जा	स्वा.का. स्याङ्जा	स्याङ्जा
११	मुक्तिनाथ भट्टराई	ज.स्वा.अ.	स्वास्थ्य कार्यालय नवलपुर	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१२	रक्सन्दा शेरचन	स्टाफ नर्स	बौदी कालिका गा.प. नवलपरासी	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१३	सुकमेल बराल	प.हे.न.	स्वा.का. गोरखा	गोरखा
१४	डिल्लि रमन पुन	हे.अ.	घारा स्वा .चौ .म्याग्दी	म्याग्दी
१५	सुदिप कंडेल	प.नि.सु.	स्वा.का. तनहुँ	तनहुँ
१६	सविना श्रेष्ठ	अ.न.नी.	पो.न.पा.	कास्की

२९. Gender Based Violence तालिम

१	डा. विशाल तिवारी	नि.मे.सु.	मुस्ताङ जिल्ला अस्पताल	मुस्ताङ
२	कामना पौडेल	स्टाफ नर्स	मुस्ताङ जिल्ला अस्पताल	मुस्ताङ
३	तिर्थ कुमारी पुन	स्टाफ नर्स	पर्वत अस्पताल	पर्वत
४	डा.सरसवती शर्मा	मे. अ.	पर्वत अस्पताल	पर्वत
५	डा. प्रशान्त गुरागाई	मे. अ.	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
६	सन्जु कटुवाल	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
७	डा. नकुल रेग्मी	मे. अ.	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
८	सरस्वती गौतम	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
९	डा.प्रमोद कट्टेल	क.गाईनाकोलोजिस्ट	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
१०	रिता अधिकारी	नर्सिङ अधिकृत	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
११	डा.अस्मिता पाठक	मे. अ.	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
१२	अन्जु आचार्य	स्टाफ नर्स	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
१३	डा.प्रमोद कुमार काफ्ले	मे. अ.	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१४	पुष्पा कुमारी रावत	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१५	मन्जु वली	अ.न.मी.	गोरखा अस्पताल	गोरखा
१६	डा. कुशहल जङ्ग कार्की	मे. अ.	गोरखा अस्पताल	गोरखा
१७	दौ कुमारी गुरुङ	अ.न.नी.	दमौली अस्पताल	तनहुँ
१८	डा. सन्दिप पान्डे	मे. अ.	दमौली अस्पताल	तनहुँ
१९	हिमाली थापा	स्टाफ नर्स	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
२०	डा.शुशिल ढकाल	मे. अ.	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
२१	सृजना तामाङ	स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
२२	सन्देश अधिकारी	मे. अ.	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
२३	राज कुमार चौधरी	मे. अ.	जिल्ला अस्पताल	मनाङ
२४	मनिषा कार्की	स्टाफ नर्स	जिल्ला अस्पताल	मनाङ

३०. . Kangaroo Mother Care तालिम

१	डा. किरण तिवारी	कन्सलटेण्ट पेडियाट्रिसियन	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
२	मेलिशा राना	अ.न.नि.	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
३	दुर्गा पौडेल	सि. .अ.न .मी.	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र १२ पोखरा	कास्की
४	नम्रता बास्तोला	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
५	चौदनी भुगाई	स्टाफ नर्स	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल	कास्की
६	मनदेवी गौतम	अ.न.नि.	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
७	डा अनिता तामांग वाईबा	मे.अ.	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
८	रुबिका गुरुङ	स्टाफ नर्स	गोरखा अस्पताल	गोरखा

९	प्रतिमा श्रेष्ठ	.अ.न .मी.	गोरखा अस्पताल	गोरखा
१०	शर्मिला शर्मा	.अ.न .मी.	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
११	राधिका के सी	.अ.न .मी.	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
१२	डा क्षिरिङ स्याङबो	मे.अ.	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
१३	निलम गुरुङ	स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
१४	अनमोल सिंजाली	हे.अ.	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१५	बिष्णु ढकाल	सि.अ.न .मी.	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
१६	निसा दरै	स्टाफ नर्स	दमौली अस्पताल	तनहुँ
१७	डा विकल ढुंगाना	मे.अ.	दमौली अस्पताल	तनहुँ
१८	डा कृष्ण प्रताप भरखेर	मे.अ.	मुस्ताङ जिल्ला अस्पताल	मुस्ताङ
१९	स्मृति चिलुवाल	स्टाफ नर्स	मनाङ जिल्ला अस्पताल	मनाङ
२०	मनिषा राय	स्टाफ नर्स	मालुङ्ग प्रा. स्व. के. गलयांग	स्याङ्जा
२१	डा सुनिज मित्रकोठी	मे.अ.	मनाङ जिल्ला अस्पताल	मनाङ
२२	डा. अमृत त्रिपाठी	मे.अ.	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
२३	अप्सरा भण्डारी	सि.अ.न .मी.	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
२४	द्रौपती बानिया	सि.अ.न .मी.	गहौँ प्राथमिक अस्पताल	स्याङ्जा
२५	डा मनिष सिंह	मे.अ.	पर्वत अस्पताल	पर्वत
२६	अमृत क्षेत्री	स्टाफ नर्स	पर्वत अस्पताल	पर्वत
२७	बेदना के.सी	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
२८	डा.बिधा देवी बानिया	मे.अ.	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
२९	रसिला सैजु	स्टाफ नर्स	गोरखा अस्पताल	गोरखा
३०	लक्ष्मी सुनार	स्टाफ नर्स	गोरखा अस्पताल	गोरखा
३१	अंकिता शर्मा	अ.न.मी.	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
३२	बिन्दु श्रिस	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
३३	डा.हेमा देवी छन्त्याल	स्त्रि रोग विशेषज्ञ	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
३४	देव चन्द्र गुरुङ	हे.अ.	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
३५	डबल कुमारी श्रेष्ठ	अ.न.मी.	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३६	बिष्णु पाठक	हे.अ.	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
३७	लज्जा भण्डारी	स्टाफ नर्स	दमौली अस्पताल	तनहुँ
३८	किस्मिता थकालि	स्टाफ नर्स	मुस्ताङ जिल्ला अस्पताल	मुस्ताङ
३९	डा.सलिना पौडेल	मे.अ.	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
४०	मनिषा कुमाल	स्टाफ नर्स	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
४१	मिना कार्की	हे.अ.	पर्वत अस्पताल	पर्वत
४२	सुनिता बस्याल	स्टाफ नर्स	पर्वत अस्पताल	पर्वत
४३	रोजिना पौडेल	पेदियाट्रिसियन	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
४४	फानु माया राना	अ.न.नी.	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
४५	प्रतिभा कोईराला	अ.न.नी.	शिशुवा अस्पताल कास्की	कास्की
४६	डा.सुनिल अर्याल	मे.अ.	शिशुवा अस्पताल कास्की	कास्की
४७	शान्ता बराम	सी.अ.न.मी.	शहरि स्वास्थ्य केन्द्र पोखरा १२	कास्की
४८	मन्जु श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
४९	स्वास्तिका गौतम	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की

५०	सुजिना गुरुड	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
५१	दिप्ती गुरुड	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
५२	रोशनि पुन	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
३१. OTM तालिम				
१	प्रमिला पोखेल	स्टाफ नर्स	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
२	अन्जु रेग्मी	अ.न.नि.	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
३	बिना थापा मगर	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
४	पवित्रा मिश्र	स्टाफ नर्स	दमौली अस्पताल	तनहुँ
५	सुस्मिता गुरुड	स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल	लमजुङ
६	गिता पुन	स्टाफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
७	झरना पुन	स्टाफ नर्स	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
३२. स्वास्थ्य सेवा ११ औं तथा नवौं तहका कर्मचारीका लागि सेवा प्रवेश तालिम				
१	डा. रवी रंजन प्रधान	प्र.मे.सु.	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
२	डा. राजीव रिजाल	निर्देशक	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	कास्की
३	डा. रेखा पौडेल	प्र.क.अब्स्टेट्रीसियन	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
४	डा. किरण तिवारी	प्र.क. पेडीयाट्रीसियन	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
५	मनमोहन मिश्र	निर्देशक	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	कास्की
नवौं तह				
१	डा. स्मिता न्यौपाने	क. साइक्याट्रिक	गोरखा अस्पताल	गोरखा
२	डा. अन्जु थापा	नि. मे.सु	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
३	डा. अनुसा मानन्धर	क. साइक्याट्रिक	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
४	डा. प्रभात सिंह राजपुत	क. डर्माटोलोजिस्ट	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
५	डा. हेमन्त बास्तोला	क. मेडिकल जनरलिस्ट	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
६	डा. राहुल मण्डल	प्रसुती तथा स्त्रीरोग विशेषज्ञ	गोरखा अस्पताल	गोरखा
७	डा. शम्भु अधिकारी	क. एनेस्थेसियोलोजिस्ट	गोरखा अस्पताल	गोरखा
८	डा. विजय शर्मा	जनरल फिजिसियन	गोरखा अस्पताल	गोरखा
९	डा. सिद्धार्थ खनाल	क. अर्थोपेडिक सर्जन	गोरखा अस्पताल	गोरखा
१०	डा. अस्मिता श्रेष्ठ	क. इ. एन. टि. सर्जन	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
११	डा. विजय ओझा	प्रसुती तथा स्त्रीरोग विशेषज्ञ	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
१२	डा. प्रमेश थापा	क. अर्थोपेडिक सर्जन	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
१३	शान्ति पौडेल	नर्सिंग प्रशासक	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
१४	डा. अमित ढुंगाना	क. एनेस्थेसियोलोजिस्ट	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
१५	डा. शंकर राज लामिछाने	क. सर्जन	धौलागिरी अस्पताल	वाग्लुङ
१६	डा. रोजिना पौडेल	बाल रोग विशेषज्ञ	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
१७	डा. धर्मदेव ढकाल	प्रसुती तथा स्त्रीरोग विशेषज्ञ	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
१८	सुरज गुरौ	महाशाखा प्रमुख	सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय	कास्की
१९	डा. रमेस के सी	महाशाखा प्रमुख	सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय	कास्की
२०	सिम्रिन काफ्ले	जनस्वास्थ्य प्रशासक	स्वा. आ. व्य. के. पोखरा	कास्की

२१	अन्जु पौडेल	नर्सिंग प्रशासक	स्वा. नि. पोखरा	कास्की
२२	विश्व राज बराल	क. प्याथोलोजिस्ट	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	कास्की
२३	भूप देव भट्ट	उप प्रमुख	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	कास्की
३३. स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि सामाजिक जवाफदेहिता तालिम				
१	विष्णु प्रसाद शर्मा	सि.अ.हे.व.अ.	बाग्लुङ न. पा.	बाग्लुङ
२	शुशील पौडेल	ज.स्वा.अ	गलकोट न. पा.	बाग्लुङ
३	चन्दन सुवेदी	ज.स्वा.अ	वेनी नगरपालिका म्याग्दी	म्याग्दी
४	गोपाल चन्द्र बराल	ज.स्वा.अ	मादी गाउपालिका	कास्की
५	ऋषी राम पौडेल	स्वा. शाखा प्रमुख	अन्नपूर्ण गा. पा.	कास्की
६	पुजा कुँवर	प.हे.न.	स्वास्थ्य कार्यालय तनहुँ	तनहुँ
७	अस्मिता सुवेदी	ज. स्वा.नि	शुक्लाराण्डकी न.पा. तनहुँ	तनहुँ
८	लक्ष्मी कंडेल	प.हे.न.नि	स्वास्थ्य कार्यालय तनहुँ	तनहुँ
९	राजेन्द्र श्रेष्ठ	ज. स्वा.नि	स्वास्थ्य कार्यालय मनाङ	मनाङ
१०	कृष्ण बहादुर रानाभाट	ज. स्वा.नि	राइनास न.पा. लम्जुङ	लम्जुङ
११	तेजिन्द्र राना	ज. स्वा.नि	मालिका गा.पा	म्याग्दी
१२	विष्णु प्रसाद सुवेदी	क्ष.कु.अधिकृत	स्वास्थ्य कार्यालय स्याङ्जा	स्याङ्जा
१३	पृथ्वी लामिछाने	ल्या.टे. नि. अ.	स्वास्थ्य कार्यालय स्याङ्जा	स्याङ्जा
३४. सहायक स्तरका स्वास्थ्यकर्मीका लागि जेष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य सम्बन्धि इ बेस्ड तालिम				
१	गीता देवी कुँवर	ज. स्वा. नि	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
२	प्रमिला कार्की	अ. न. मि	मातृ शिशु मितेरी अस्पताल पोखरा	कास्की
३	तारा थापा	स्टाफ नर्स	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	कास्की
४	डुमिसरा राना	स्टाफ नर्स	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	नवलपरासी (ब.सु.पू.)
५	ललेन्द्र बैठा	हे. अ	भिमाद प्रा स्वा के भिमाद नगरपालिका तनहुँ	तनहुँ
६	प्रेमा गुरुङ	स्टाफ नर्स	दमौली अस्पताल	तनहुँ
८	रुपा राना	स्टाफ नर्स	गलकोट नगर अस्पताल	बाग्लुङ
९	स्मृति चिलुवाल	स्टाफ नर्स	मनाङ जिल्ला अस्पताल	मनाङ
१०	जय विक	हे. अ	मनाङ जिल्ला अस्पताल	मनाङ
११	शोभा रानाभाट	हे. अ	दमौली अस्पताल	तनहुँ
१२	प्रेम कुमारी राना	स्टाफ नर्स	गहौ प्राथमिक अस्पताल	स्याङ्जा
१३	धिरेन्द्र महारा	हे. अ	सुन्दरवजार अस्पताल	लम्जुङ
१४	अमृता पाध्या	हे.अ	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी
१५	विश्व देवी अर्याल श्रेष्ठ	अस्पताल नर्सिंग निरीक्षक	स्याङ्जा अस्पताल	स्याङ्जा
३५. No Scalpel Vasectomy तालिम				
१	डा. रेखा पौडेल	प्रमुख कन्सल्टेन्ट अवस्टेट्रीसियन	धौलागिरी अस्पताल	बाग्लुङ
२	डा. शंकर राज लामिछाने	मे.सु.	वेनी अस्पताल म्याग्दी	म्याग्दी

४ स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, गण्डकी प्रदेशबाट सञ्चालन हुने विभिन्न तालिम संग सम्बन्धित तालिम प्रशिक्षकको विवरण

क्र स	सहभागीको नाम	पद	कार्यरत संस्था
आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि पूर्वकर्म तथा योग तालिम			
१	डा सरोज कुमार राय	आयुर्वेद चिकित्सक	धौलागिरी आ औ बाग्लुङ
२	डा शंकर गौतम	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद औषधालय मनाङ
३	डा राम प्रबोध मण्डल	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद औषधालय तनहुँ
आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरूका लागि पंचकर्म तालिम			
1.	डा.निर्मल भुसाल	पञ्चकर्म विज्ञ	आयुर्वेद क्याम्पस कीर्तिपुर
2.	डा.वैकुण्ठ रमण सुबेदी	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
3.	डा.सुभद्रा कार्की	क. स्त्री प्रसूति चि.	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
4.	डा. राधेश्याम शिल्पकार	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
5.	डा.झुलाराम अधिकारी	ब. क. आ. वि.	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
6.	डा कृष्ण ज्ञवाली	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
7.	डा. प्रदीपके. सी	निर्देशक	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
8.	डा.देवेन्द्र शर्मा	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
9.	डा.काशी खतिवडा	ब. क. आ. वि.	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
10.	डा हरि सरण अर्याल	कन्सल्टेन्ट कार्यचिकित्सक	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
11.	डा. जया सत्याल	ब. क. आ. वि.	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
12.	डा. राम कामेश्वर ठाकुर	ब. क. कौ. चि.	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
13.	डा.रमेश पौडेल	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
14.	डा.ऐश्वर्य श्रेष्ठ	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
15.	डा. जनक अधिकारी	आयुर्वेद चिकित्सक	आयुर्वेद चिकित्सालय नरदेवी
योग प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम			
1.	डा विनोद घिमिरे	योग चिकित्सक	आरोग्य नेपाल
2.	डा चन्द्र बहादुर कटुवाल	Yoga instructor	आरोग्य नेपाल
स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई एचआईभी सम्बन्धमा मानव अधिकार र मेडिकल इथिक्स तालिम			
१.	डा मदन प्रसाद बराल	विशेषज्ञ सह प्रध्यापक	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
2.	डा प्रिति आचार्य	चिकित्सक	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
३.	डा महिमा गुरुङ	Senior technical coordinator	सेव द चिल्ड्रेन नेपाल
४.	सोडशी रायमाझी	कार्यक्रम प्रबन्धक	सेव द चिल्ड्रेन नेपाल
५.	राजेश कुमार यादव	क्षयरोग कार्यक्रम संयोजक	स्वास्थ्य निर्देशनालय (सेव द चिल्ड्रेन नेपाल)
मानसिक स्वास्थ्य मोड्युल-२, तालिम			
1.	डा अनुषा मान्नाधर	कन्सल्टेन्ट साइक्याट्रिष्ट	बेनी अस्पताल म्याग्दी
2.	डा. बसन्त ढुङ्गाना	कन्सल्टेन्ट साइक्याट्रिष्ट	टि पि ओ नेपाल
राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम			
१	रमेश प्रसाद अधिकारी	नि महानिर्देशक	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र,पोखरा
२	मन कुमारी ओझा	ब. क. न. अ.	स्वास्थ्य निर्देशनालय,गण्डकी प्रदेश
३	पार्वती ढुङ्गाना	जनस्वास्थ्य अधिकृत	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र,पोखरा
४	शैलेन्द्र कुमार सिंह	जनस्वास्थ्य अधिकृत	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र,पोखरा

५	मित्र प्रसाद अर्याल	प नि सु अ	स्वास्थ्य कार्यालय, स्याङ्जा
६	सम्झना ढुङ्गाना	प. हे. न. अ.	स्वास्थ्य कार्यालय, कास्की
पोषण कार्यक्रमको गुणस्तर सुधार निर्देशिका कार्यान्वयनका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम			
1.	बिर्भ प्रधान	पोषण विज्ञ	सुआहारा दोस्रो परियोजना पोषण शाखा
2.	रविना कुमारी ठगुना	जनस्वास्थ्य अधिकृत	स्वास्थ्य निर्देशनालय, गण्डकी प्रदेश
स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि वृहत पोषण विशेष प्याकेज तालिम			
1	खिम बहादुर खड्का	महानिर्देशक	स्वास्थ्य निर्देशनालय, पोखरा
2	प्रशान्त राज शर्मा	व. स्वा. शिक्षा अधिकृत	सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय, पोखरा
3	पवित्रा सापकोटा	MSNP प्रदेश संयोजक	गण्डकी प्रदेश नीति तथा योजना आयोग, पोखरा
4	डा. रामचन्द्र बास्तोला	वरिष्ठ बाल रोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा
5	नानी बाबु दानी	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	स्वास्थ्य कार्यालय, गोरखा
6	सम्झना ढुङ्गाना	प.हे.न. (सातौं)	स्वास्थ्य कार्यालय, कास्की
7	ऋषिराम पौडेल	तथ्यांक अधिकृत	सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय, पोखरा
8	दुर्गा राना	सिनियर प्रोग्राम स्पेशलिष्ट	सुआहारा २, चितवन
1	सुनिल जंग ठकुरी	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	बड्डाडा स्वास्थ्य चौकी, पालुङटार नगरपालिका, गोरखा
2	भिमसेन धिताल	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	पाँचखुवा देउराली स्वास्थ्य चौकी, गोरखा
3	नानी बाबु दानी	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	स्वास्थ्य कार्यालय, गोरखा
1	भिमसेन धिताल	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	पाँचखुवा देउराली स्वास्थ्य चौकी, गोरखा
2	सुरेश सुवेदी	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	दुर्लुङ्ग स्वास्थ्य चौकी, पर्वत
3	सागर पौडेल	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, कुश्मा न. पा. ७, पर्वत
4	सरस्वती पाठक	पोषण पुर्नस्थापना केन्द्र ईन्चार्ज	पोषण पुर्नस्थापना केन्द्र, पर्वत अस्पताल, पर्वत
1	डा. रोजिना पौडेल	बालरोग विशेषज्ञ	मातृशिशु मितेरी अस्पताल, पोखरा
2	डा. कुशल बराल	बालरोग विशेषज्ञ	मातृशिशु मितेरी अस्पताल, पोखरा
7	सुनिल जंग ठकुरी	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	लिंगलिंग बड्डाँडा स्वास्थ्य चौकी, गोरखा
8	उर्मिला बराल	MSS अधिकृत	स्वास्थ्य निर्देशनालय, पोखरा
International Classification of Disease-11 (ICD-11)			
1	डा. बेदना पोखेल	कम्युनिटी फिजिसियन	स्वास्थ्य निर्देशनालय, पोखरा
2	डा. सृजना अधिकारी	कम्युनिटी फिजिसियन	स्वास्थ्य निर्देशनालय, पोखरा
3	डा. एलिना मास्के	कम्युनिटी फिजिसियन	संक्रामक तथा सरुवा रोग अस्पताल, कास्की
4	भिम प्रसाद पौडेल	व. मेडिकल रेकर्ड अधिकृत	पो.स्वा. वि. प्र., पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय अस्पताल, पोखरा
5	तिर्थ राज गौतम	मेडिकल रेकर्ड अधिकृत	पो.स्वा. वि. प्र., पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय अस्पताल, पोखरा
6	बुद्धि सागर अधिकारी	मेडिकल रेकर्ड सुपरभाईजर	सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय, पोखरा
7	डा. राजिव लालचन	फिल्ड मेडिकल अधिकृत	विश्व स्वास्थ्य संगठन
8	दिज्सन ढकाल	ईमर्जेन्सी सर्भिलेन्स एसोसिएट	विश्व स्वास्थ्य संगठन
9	बिरोध कट्टेल	सूचना अधिकारी	विश्व स्वास्थ्य संगठन
मध्यम स्तरीय दक्षता तालिम (Mid Level Particum Training)			
1	डा रमेश आचार्य	मे सु	जिल्ला अस्पताल, लमजुङ्ग
2	डा. शरण लिम्बु	क अर्थोपेडिसियन	जिल्ला अस्पताल, लमजुङ्ग
3	डा मनोज कुमार यादव	मेडिकल अफिसर	जिल्ला अस्पताल, लमजुङ्ग
4	डा.अमल्य सोती	मेडिकल अफिसर	जिल्ला अस्पताल, लमजुङ्ग
5	रामकृष्ण खत्री	हे अ	जिल्ला अस्पताल, लमजुङ्ग

6	देव चन्द्र गुरुङ्ग	संयोजक	जिल्ला अस्पताल, लमजुङ्ग
9	डा.शैलेन्द्र वि क पोख्रेल	प्रमुख मे सु	धौलागिरी अस्पताल
10	डा कृति कँडेल	मे अ तथा प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
11	डा सार्जन कुँवर	मे अ तथा प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
13	डा प्रान्जोल पौडेल	मे अ तथा प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
14	डा.राजेन्द्र धिमिरे	मे अ तथा प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
15	डा. मोनिका गुरुङ	मे अ तथा प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
16	डा रोशन कर्न	प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
17	राम प्रसाद खनाल	प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
18	देवी भट्टाराइ	प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
19	अन्जना पौडेल	प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
20	शान्ती भन्डारी	प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
22	मिलन वरुवाल	प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
23	भरत शर्मा	प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
24	लक्ष्मण शर्मा	प्रशिक्षक	धौलागिरी अस्पताल
ग्रामिण अक्ट्रयटिभ अल्ट्रासाउण्ड (ROUSG) तालिम			
1	डा डम्बर खड्का	अस्पताल डाइरेक्टर	प्रदेश अस्पताल सुर्खेत
2	डा रविन खड्का	प्र क रेडियोलोजिष्ट तथा निर्देशक	स्वा सेवा निर्देशानालय कर्णाली प्रदेश सुर्खेत
3	डा प्राज्ञ देवकोटा	व क रेडियोलोजिष्ट	प्रदेश अस्पताल सुर्खेत
4	सकुन्तला सापकोटा	व अ न अधिकृत	प्रदेश अस्पताल सुर्खेत
5	प्रचा रावल	व अ न अधिकृत	प्रदेश अस्पताल सुर्खेत
6	कल्पना थापा	अ न अधिकृत	प्रदेश अस्पताल सुर्खेत
7	एलिना गुरुङ	प्रशिक्षक	प्रदेश अस्पताल सुर्खेत
8	डा प्रकाश शर्मा	मे सु आम्दा अस्पताल	आम्दा अस्पताल दमक झापा
9	डा राजिव रिजाल	व क रेडियोलोजिष्ट	आम्दा अस्पताल दमक झापा
10	डा पुरुषोत्तम माझी	व क रेडियोलोजिष्ट	आम्दा अस्पताल दमक झापा
11	डा दिव्या तुलाचन	व क रेडियोलोजिष्ट	आम्दा अस्पताल दमक झापा
12	डा पुनम गुरौ	मेट्रेन	आम्दा अस्पताल दमक झापा
13	टिका सुवेदी	नर्सिङ अधिकृत	आम्दा अस्पताल दमक झापा
चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीहरूका लागी VIA Screening and Single Visit Approach सम्बन्धित प्रशिक्षक प्रशिक्षण र तालिम			
1	डा देज कुमार गौतम	प्रमुख कार्यकारी निर्देशक	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल
2	डा सरिता गुरुङ	रजिस्टार	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल
3	डा मज्जु पाण्डे	रजिस्टार	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल
4	डा होमानाथ सुवेदी	रजिस्टार	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल
5	डा अस्मिता राणा	रजिस्टार	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल
6	सविता पंथी	नर्सिङ प्रमुख	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल
7	अध्योध्या पाठक	नर्सिङ सुपराभाइजर	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल
8	डा कृष्ण प्रसाद सुवेदी	ज स्वा अ	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल
9	तारा दवाडी	व स्टाफ नर्स	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल
10	मन्जु शर्मा	व स्टाफ नर्स	वि पी को मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल
11	डा डेला सिंह जोशी	प्रमुख कन्सलटेन्ट/HOD	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान

12	डा राजेश अधिकारी	प्रमुख कन्सलटेन्ट	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
13	डा पद्म राज दुगंजा	व कन्सलटेन्ट	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
14	डा दिपक काफ्ले	व कन्सलटेन्ट	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
15	डा प्रेम राज पंगेनी	व कन्सलटेन्ट	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
16	विष्णु पराजुली	नर्सिड अधिकृत	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
17	गिता ढकाल	नर्सिड अधिकृत	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
नर्सिड कर्मचारीहरूको लागी सधन उपचार कक्ष सेवा (ICU/CCU) सम्बन्धि तालिम			
1	प्रा डा रवीराम श्रेष्ठ	प्र क पे	त्रि .वि शिक्षण अस्पताल , काठमाडौं
2	विष्णु वन्जाडे	व अ न प्र	वीर अस्पताल , काठमाडौं
3	कोपिला श्रेष्ठ	अ न प्र	वीर अस्पताल , काठमाडौं
4	सविता कार्की	न अ	वीर अस्पताल , काठमाडौं
5	मन्जु ज्ञवाली	अ न नी	वीर अस्पताल , काठमाडौं
6	सल्पा अमात्य	अ न नी	वीर अस्पताल , काठमाडौं
7	राधा देवी आचार्य	अ न नी	वीर अस्पताल , काठमाडौं
8	इन्द्र लक्ष्मी श्रेष्ठ	अ न नी	वीर अस्पताल , काठमाडौं
9	नागिना महर्नज	अ न नी	वीर अस्पताल , काठमाडौं
10	रमा परियार	स्टाफ नर्स	वीर अस्पताल , काठमाडौं
11	अन्जना ज्ञवाली	नर्सिड अधिकृत	वीर अस्पताल , काठमाडौं
मेडिकल अधिकृतहरूको लागी मेडिको लिगल सम्बन्धि तालिम			
1	स प्रा मदन प्रसाद बराल	फरेन्सिक विज्ञ	पो स्वा वि प्र
2	स प्र डा नुवा दत्त सुवेदी	फरेन्सिक विज्ञ	Gandaki Medical Collage
3	डा देवेन्द्र मान पालिखे	फरेन्सिक विज्ञ	Manipal Medical Collage
4	डा निलु हिराचन	फरेन्सिक विज्ञ	Gandaki Medical Collage
5	डा सुधिर रमण पराजुली	फरेन्सिक विज्ञ	Manipal Medical Collage
6	सरिता कार्की	मेट्रोन	पो स्वा वि प्र
7	कविता पौडेल	न अ	पो स्वा वि प्र
8	प्रा डा भरत बहादुर खत्री	निर्देशक	पो स्वा वि प्र
आँखा ,नाक ,कान घाँटी र मुख स्वास्थ्य सम्बन्धि प्रशिक्षक प्रशिक्षण			
1	डा.नारायण शर्मा	विभागीय प्रमुख	ओरल हेल्थ विभाग पोखरा स्वा वि प्र पोखरा
2	डा. सुनिल पनेरु	दत रोग विशेषज्ञ	ओरल हेल्थ विभाग पोखरा स्वा वि प्र पोखरा
3	डा. स्वस्ती शर्मा	विभागीय प्रमुख	ENT विभाग पोखरा स्वा वि प्र पोखरा
4	डा आकासमणी भण्डारी	व ENT सर्जन	ENT विभाग पोखरा स्वा वि प्र पोखरा
5	डा लक्ष्मण तिमिल्सिना	क अप्टोमेट्रिष्ट	मनिपाल शिक्षण अस्पताल
6	भोजराज गौतम	अधिकृत	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, कास्की
Clinical Training Skills (CTS) सम्बन्धि प्रशिक्षण तालिम			
१	डा इश्वर उपाध्याय	व ए चिकित्सक	राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र
२	डा दिपता लामा	प्रमुख सर्जन	NSI
३	डा विकास गौचन	प्र कार्यकारी निर्देशक	संक्रमाक तथा सरुवा रोग अस्पताल
४	डा शरद चन्द्र बराल	MDGP	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
५	टिका रावत	नर्सिड अधिकृत	मानसिक अस्पताल
आधारभूत आपुर्ती व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम			

1	केशव राज ढकाल	प्रमुख कोष नियन्त्रक	कोष नियन्त्रण कार्यलय कास्की
2	सुस्मिता शर्मा	व फार्मैसी अधिकृत	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन कार्यालय
3	ज्ञान बहादुर वि सी	जन स्वास्थ्य निरीक्षक	स्वास्थ्य कार्यालय कास्की
4	भोज राज गौतम	अधिकृत छैटौं	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र कास्की
5	निरज तिमिसिना	फा सुपरभाइजर	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापा कार्यालय
6	शैलेन्द्र पटेल	Logistics Consultant	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापा कार्यालय
7	मिलु त्रिपाठी	Logistics support Officer	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापा कार्यालय
8	सुस्मिता आचार्य	ELMIBIS Coordinator	स्वास्थ्य निर्देशानालय कास्की
दक्ष प्रसुतिकर्मी SBA तालिम			
१	डा.भरत व.खत्री	निर्देशक	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
२	डा.डेला सिंह जोशी	व.स्त्रीरोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
३	डा. राजेश अधिकारी	व.स्त्रीरोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
४	डा. दिपक काफ्ले	स्त्रीरोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
५	डा. प्रेम पंगिनि	स्त्रीरोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
६	सरिता कार्की	अ.नर्सीङ प्र	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
७	शान्ती खड्का	अ.नर्सीङ अ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
८	सावित्री तिवारी	अ.नर्सीङ अ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
९	गंगा शाक्य	अ.नर्सीङ अ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
१०	राधिका रेग्मी	अ.नर्सीङ अ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
११	सीता शर्मा	अ.नर्सीङ नि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान , पोखरा
१२	डा. रविरन्जन प्रधान	मे.सु	धौलागिरी अस्पताल
१३	डा. रेखा पौडेल	स्त्रीरोग विशेषज्ञ	धौलागिरी अस्पताल
१४	डा. किरणपौडेल	व.बाल रोग वि	धौलागिरी अस्पताल
१५	शान्ति पौडेल	मेट्रोन	धौलागिरी अस्पताल
१६	शान्ति भण्डारी	मेट्रोन	धौलागिरी अस्पताल
१७	मिना बरुवाल	अ न नि	धौलागिरी अस्पताल
१८	राम प्रसाद खनाल	ज स्वा अ	धौलागिरी अस्पताल
१९	सन्तुष्टि गौतम	स्टफ नर्स	धौलागिरी अस्पताल
२०	देवी भट्टाराइ	व अ न नि	धौलागिरी अस्पताल
२१	डा. रमेश प्रसाद आचार्य	मे.सु.	लमजुङ अस्पताल लमजुङ
२२	डा. हेमा देवी छन्त्याल	व.स्त्रीरोग विशेषज्ञ	लमजुङ अस्पताल लमजुङ
२३	डा. छिरिङ स्याङ्बो	मे.अ.	लमजुङ अस्पताल लमजुङ
२४	नविना हाकु दुलाल	स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल लमजुङ
२५	एलिशा थापा	स्टाफ नर्स	लमजुङ अस्पताल लमजुङ
२६	डा. धर्मदेव ढकाल	मे सु	मातृशिशु मितेरी अस्पताल, पोखरा
२७	डा. रेखा पौडेल	व स्त्री रोग वि	मातृशिशु मितेरी अस्पताल, पोखरा
२८	डा. अस्मिता पाठक	स्त्री रोग वि	मातृशिशु मितेरी अस्पताल, पोखरा
२९	डा. राजिव रिजाल	महानिर्देशक	आपूर्ति तथा व्यवस्थापन केन्द्र, पोखरा
३०	डा रविरमाण न्यौपाने	एनेसथेसियोलोजिष्ट	मातृशिशु मितेरी अस्पताल, पोखरा
समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकिकृत व्यवस्थापन (CBIMNCI) सम्बन्धी तालिम			
१	डा. रामचन्द्र वास्तोला	व बाल रोग वि	पो स्वा वि प्र पोखरा

२	डा. विनोद वराल	मे अ	थुम्सीकोट अस्पताल
३	भारती तिमिल्सिना	अ न अ	पो स्वा वि प्र पोखरा
हेमोडायलासिस मेसिन मर्मत सम्भार तालिम			
१	इन्दिरा गहिरे	अ न नि	चि वि रा प्र (विरअस्पताल)
२	शंकर विष्ट	डा मे टे	चि वि रा प्र (विरअस्पताल)
३	सविता शर्मा	अ न नि	चि वि रा प्र (विरअस्पताल)
४	रुद्र खनाल	डा मे टे	चि वि रा प्र (विरअस्पताल)
५	वाविन तामांग	डा मे टे	चि वि रा प्र (विरअस्पताल)
नर्सिङ कर्मचारीहरूको लागि HEMODIALYSIS तालिम			
१	डा सन्तोष पौडेल	निर्देशक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
२	स प्रा डा अनिल वराल	विभागीय प्रमुख	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
३	संगिता श्रेष्ठ	प्रमुख नर्सिङ प्रशासक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
४	डा गौरव क्षेत्री	नेफ्रोलोजिष्ट तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
५	डा किरण श्रेष्ठ	नेफ्रोलोजिष्ट तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
६	डा जगदिस लम्साल	नेफ्रोलोजिष्ट तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
७	डा जुजुराग श्रेष्ठ	नेफ्रोलोजिष्ट तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
८	डा कश्यप दाहल	नेफ्रोलोजिष्ट तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
९	डा विकास खत्री	नेफ्रोलोजिष्ट तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
१०	डा सुजता चालिसे	नेफ्रोलोजिष्ट तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
११	डा सृजना रावल	नेफ्रोलोजिष्ट तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
१२	डा रिना श्रेष्ठ	व अ न प्र तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
१३	सविता शर्मा	अ न नि तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
१४	शंकर विष्ट	डा टे तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
१५	रुद्र खनाल	डा टे तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
१६	विष्णु वन्जाडे	नर्सिङ प्रशासक तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
१७	इन्दिरा गहिरे	अ न नि तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
१८	मिना श्रेष्ठ	अ न नि तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
१९	सरिता रोकाया	अ न अ तथा संयोजक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
२०	लक्ष्मि पौडेल	अ न अ तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
२१	प्रभावती थापा	अ न नि तथा प्रशिक्षक	विर अस्पताल, चि वि रा प्र
२२	विना महत	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
२३	संगिता घिमिरे	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
२४	मुना कण्ड्यो श्रेष्ठ	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
२५	श्री देवी पुटवार	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
२६	प्रजिना रेग्मी	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
२७	शर्मिला घिमिरे	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
२८	पुजा कोइराला	नर्सिङ निर्देशक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
२९	बर्षा भट्टराई	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
३०	दिनेश प्रसाद बजगाई	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
३१	डा. विक्रम विर बज्राचार्य	प्रशिक्षक तथा नेफ्रोलोजिष्ट	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
३२	डा लुशन सिंह	प्रशिक्षक तथा नेफ्रोलोजिष्ट	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र

३३	डा. कल्पना श्रेष्ठ	प्रशिक्षक तथा नेफ्रोलोजिष्ट	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
३४	विना महत	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
३५	हरिहर पोखरेल	शाखा अधिकृत	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
३६	अनु शाही	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
३७	डा. विक्रम बज्राचार्य	प्रशिक्षक तथा नेफ्रोलोजिष्ट	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
३८	डा. लुशनसिंह	प्रशिक्षक तथा नेफ्रोलोजिष्ट	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
३९	डा. सुरेश महर्जन	प्रशिक्षक तथा नेफ्रोलोजिष्ट	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
४०	डा. लुशन सिंह	प्रशिक्षक तथा नेफ्रोलोजिष्ट	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
४१	डा. समित आचार्य	प्रशिक्षक तथा नेफ्रोलोजिष्ट	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
४२	सौजन्या सिरमल	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
४३	डा. पुकार चन्द्र श्रेष्ठ	प्रमुख कार्यकारी निर्देशक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
४४	तारा सन्ध्या	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
४५	डा. कल्पना श्रेष्ठ	विभागीय प्रमुख	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
४६	अलिशा श्रेष्ठ	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
४७	अनिता कार्की	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
४८	मीना खरबुजा	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
४९	श्रीदेवी पुटुवार	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
५०	अर्चना बोयाजु	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
५१	बिन्दु कटुवाल	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
५२	जुनु बासुकला	प्रशिक्षक	शहिद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र
स्वस्थ संथामा आधारित नवजात शिशु तथा बाल रोगको एकिकृत व्यवस्थापन (FBIMNCI) सम्बन्धी तालिम			
1	डा. रामचन्द्र वास्तोला	ब बाल रोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान पोखरा
2	डा. विक्रम तिवारी	मे अ	चापकोट अस्पताल स्याङ्जा
3	सावित्री तिवारी	नर्सिङ अधिकृत	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान पोखरा
Implant तालिम कार्यक्रम			
१	रोशन सोति	प. नि.अ	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
२	मुरारी रैला	प्रमुख प.नि संघ	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
३	बिम्बिता अर्याल	स्टाफ नर्स	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
४	विजया श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
५	मायदेवी पौड्याल	का स	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
६	सावित्री सावकोटा	का स	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
नर्सिङ स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि आ.इ.यू.सि.डि तालिम			
1	डा. वसन्त शर्मा	स्त्री रोग वि	सुनौलो परिवार नेपाल नाराणगड
2	नानु श्रेष्ठ	ब. स्टाफ नर्स	सुनौलो परिवार नेपाल नाराणगड
3	सजना अधिकारी	स्टाफ नर्स	सुनौलो परिवार नेपाल नाराणगड
4	नारायण प्र पौडेल	व्यवस्थापक	सुनौलो परिवार नेपाल नाराणगड
5	रोशन सोति	प. नि.अ	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
6	मुरारी रैला	प्रमुख प.नि संघ	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
7	बिम्बिता अर्याल	स्टाफ नर्स	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
8	विजया श्रेष्ठ	स्टाफ नर्स	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
9	मायदेवी पौड्याल	का स	परिवार नियोजन सघं भरतपुर

10	सावित्री सावकोटा	का स	परिवार नियोजन सघं भरतपुर
नर्सिङ स्वास्थ्यकर्मीहरूको लागि गर्भपतन सम्बन्धि (Medical Abortion) तालिम			
1	डा. वसन्त शर्मा	स्त्री रोग वि	सुनौलो परिवार नेपाल नाराणगड
2	नानु श्रेष्ठ	ब. स्टाफ नर्स	सुनौलो परिवार नेपाल नाराणगड
3	सजना अधिकारी	स्टाफ नर्स	सुनौलो परिवार नेपाल नाराणगड
4	नारायण प्र पौडेल	व्यवस्थापक	सुनौलो परिवार नेपाल नाराणगड
चिकित्सकहरूका लागि सुरक्षित गर्भपतन तालिम			
१.	डा दिप्री श्रेष्ठ	Consultant Doctor	परोपकार प्रसुती तथा स्त्रीरोग अस्पताल
2.	डा मधु शाक्य	चिकित्सक	परोपकार प्रसुती तथा स्त्रीरोग अस्पताल
3.	सगुन थापा	नर्सिङ ईन्चार्ज	परोपकार प्रसुती तथा स्त्रीरोग अस्पताल
4.	जयन्ती छन्त्याल	नर्सिङ ईन्चार्ज	परोपकार प्रसुती तथा स्त्रीरोग अस्पताल
3.	डा. प्रेम राज पगेनी	सि. क. स्त्रिरोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
4.	डा. राजेश अधिकारी	सि. क. स्त्रिरोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
3.	डा. पद्म राज ढुंगाना	सि. क. स्त्रिरोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
4.	डा. राजेन्द्र	सि. क. स्त्रिरोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
3.	गीता ढकाल	न. नि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
चिकित्सक, हेल्थ असिस्टेन्ट तथा नर्सिङ कर्मचारीहरूको लागि Primary Emergency Care सम्बन्धि तालिम			
	डा दिसा लामा	प्रमुख प्रशिक्षक / प्रमुख क सर्जन	Frelancer / NSI
	डा रोषना श्रेष्ठ	प्राध्यपक	धुलिखेल अस्पताल
	डा अनमोल पुर्ण श्रेष्ठ	सह प्राध्यपक	धुलिखेल अस्पताल
	डा कविता हाडा वटाजु	प्राध्यपक	कृष्ट मेडिकल कलेज
	डा सृजना गौचन	सह प्राध्यपक	पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
	डा सुरज रिजाल	सह प्राध्यपक	पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
	डा जितेन्द्र कंडेल	मे सु / प्रशिक्षक	मध्य विन्दु अस्पताल
चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीहरूको लागि पाठेघरको मुखको क्यान्सर सम्बन्धि प्रशिक्षक प्रशिक्षण र तालिम			
१	डा. निजिना ताम्राकार	निर्देशक	कृतिपुर अस्पताल काठमाण्डौ
२	डा. सिलु अर्याल	प्रमुख स्त्री रोग विशेषज्ञ	कृतिपुर अस्पताल काठमाण्डौ
३	डा. सोना श्रेष्ठ	स्त्री रोग विशेषज्ञ	कृतिपुर अस्पताल काठमाण्डौ
४	डा. सुस्मा ढकाल	स्त्री रोग विशेषज्ञ	कृतिपुर अस्पताल काठमाण्डौ
५	डा. नसिफा मल्ला	स्त्री रोग विशेषज्ञ	कृतिपुर अस्पताल काठमाण्डौ
६	रिना गौचन	नर्सिङ सुपरभाइजर	कृतिपुर अस्पताल काठमाण्डौ
७	प्रनिता महर्जन	स्टाफ नर्स	कृतिपुर अस्पताल काठमाण्डौ
८	डा. डेला सिंह जोसी	ब. स्त्री रोग वि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा
९	डा. राजेश अधिकारी	ब. स्त्री रोग वि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा
१०	डा. दिपक काफ्ले	स्त्री रोग वि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा
११	डा. प्रेम राज पंगिनी	स्त्री रोग वि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा
१२	डा. पद्म राज ढुङ्गना	स्त्री रोग वि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा
१३	विष्णु पराजुली	ब. अननि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा
१४	गिता ढमाल	अ न नि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा
१५	डा. विजय मानन्धर	प नि विशेषज्ञ	सुनौलो परिवार नेपाल, ललितपुर
१६	डा. अद्दुल रहिम	प नि विशेषज्ञ	सुनौलो परिवार नेपाल, ललितपुर

१७	जमुना थापा	प .नि अधिकृत	सुनैलो परिवार नेपाल ,ललितपुर
१८	सविना दवाडी	प .नि अधिकृत	सुनैलो परिवार नेपाल ,ललितपुर
१९	रोसन चन्द	प .नि अधिकृत	सुनैलो परिवार नेपाल ,ललितपुर
२०	डा. देव कुमार गौतम	निर्देशक	वि.पि कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल भरतपुर
२१	डा. कृष्ण सागर शर्मा	उप निर्देशक	वि.पि कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल भरतपुर
२२	डा. अस्मिता राना	रजिस्टार	वि.पि कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल भरतपुर
२३	सविता पन्थी	नर्सिङ प्रमुख	वि.पि कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल भरतपुर
२४	डा. कृष्ण सुवेदी	ज स्वा अ	वि.पि कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल भरतपुर
२५	अयोध्या पाठक	नर्सिङ प्रशासक	वि.पि कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल भरतपुर
२६	तारा दवडी	वरिष्ठ स्टाफ नर्स	वि.पि कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल भरतपुर
२७	मन्जु शर्मा	वरिष्ठ स्टाफ नर्स	वि.पि कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल भरतपुर
किशोर किशोरी यौन तथा प्रजनन सम्बन्धि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम			
१	डा. राम चन्द्र बास्तोला	व. बाल रोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
२	सावित्रा तिवारी	नर्सिङ अधिकृत	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
१	खिम बहादुर खड्का	निर्देशक	स्वास्थ्य निर्देशनालय , पोखरा
२	रमेश प्रसाद अधिकारी	निर्देशक	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र , पोखरा
३	भारती तिमिलसिना	व.अ.न.नी.	पो.स्वा.वि.प्र , पोखरा
४	मनकुमारी ओझा	व.क.न.अ	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र , पोखरा
५	दुर्गा पौडेल	अ.न.मी.	पो.न.पा.
अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक तथा नर्सिङ कर्मचारीको लागि Gender Based Violence (GBV) तालिम			
१	डा.राजेश अधिकारी	कन्सल्टेन्ट अप्स गाईने	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
२	डा. मदन प्र.बराल	फरेनसिक एक्सपर्ट	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
३	डा.तारा गुरुड	मे.अ.	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
४	कविता पौडेल	नर्सिङ अधिकृत	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
५	महेश अर्याल	सरकारी ओकिल	उच्च सरकारी ओकिलको कार्यालय
६	समिक्षा घिमिरे	प्रहरी निरिक्षक	जिल्ला प्रहरी कार्यालय कास्की
अस्पतालमा कार्यरत चिकित्सक, पारामेडिक्स तथा नर्सिङ कर्मचारीको लागि Kangaroo Mother Care तालिम			
१	डा. राम चन्द्र बास्तोला	व. बाल रोग विशेषज्ञ	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
२	सावित्रा तिवारी	नर्सिङ अधिकृत	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
अपरेशन थियेटर व्यवस्थापन (OTM) तालिम			
	मिरा अधिकारी	अ.न.नि.	भरतपुर अस्पताल चितवन
२	कोपिला भुशाल	अ.न.नि.	भरतपुर अस्पताल चितवन
३	कालिका भुशाल	स्टाफ नर्स	भरतपुर अस्पताल चितवन
४	अंकिता पौडेल	स्टाफ नर्स	भरतपुर अस्पताल चितवन
स्वास्थ्य क्षेत्रका लागि सामाजिक जवाफदेहिता (सामाजिक परीक्षण) सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम			
१	रमेश प्रसाद अधिकारी	नि. महानिर्देशक	गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र
२	प्रशान्त राज शर्मा	व.स्वा.शि.अ	गण्डकी प्रदेश सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
३	कमलेस कुमार मिश्र	ज.स्वा.नि	स्वास्थ्य सेवा विभाग, उपचारात्मक महाशाखा टेकु
जेष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य सम्बन्धि सहायक स्तरका स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई इ बेस्ड मोडलमा क्षमता अभिवृद्धि तालिम			
१	डा. शरद बराल	फिजिसियन	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
२	मन कुमारी ओझा	व.क.न.अ	स्वा. नि

३	शान्ती खड्का	स्टाफ नर्स अधिकृत	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
४	क्षेत्र कुमारी रोका	ब.अ.न्.मि	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
५	डा. अनन्त अर्याल	जेरियाट्रीसियन	के. एम. सी. काठमान्डौ
नन स्केपल भ्यासेक्टोमी NSV तालिम			
१	डा. प्रकाश क्षेत्री	क युरोलोजिस्ट	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
२	डा. अनुप चापागाई	युरोलोजिस्ट	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
३	डा. सुशान्त प्रधान	युरोलोजिस्ट	पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान

५ आर्थिक वर्ष २०७९-०८० को वार्षिक लक्ष प्रगति

सङ्घ तर्फको बजेट (सङ्घ सशर्त)

रु हजारमा

बजेट (हजारमा)	कार्यक्रम	प्रस्तावित बजेट	निकासा बजेट	खर्च भएको बजेट	प्रगति	
					वित्तिय %	भौतिक %
पूँजीगत	०	०	०	०	०	०
चालु	परिवार कल्याण	८५००	६३६८	६३६८	७४.९२	७५.००
चालु	रा.स्वा.ता.कार्यक्रम	७८००	५४३४	५४३४	६९.६७	८५.७९
चालु	नर्सिङ् तथा सा.सुरक्षा	४३००	२२९४	२२९४	५९.४९	६२.५०
चालु	उपचारात्मक सेवा	२४००	४३४	४३४	१८.०८	३३.३३
चालु	एड्स तथा यौन रोग	८००	२००	२००	२५.००	३३.३३
जम्मा		२३८००	९४६५०	९४६५०	६९.५५	७२.२२

प्रदेश तर्फको बजेट (प्रदेश समानीकरण)

बजेट (हजारमा)	प्रस्तावित बजेट	निकासा बजेट	खर्च भएको बजेट	प्रगति	
				वित्तिय %	भौतिक %
पूँजीगत	११५००	७३४५	७३४५	६३.८७	१००
चालु	३७६९९	३९७८४	३९७८४	८४.४९	९०.४८
जम्मा	४९१९९	३९९२९	३९९२९	७९.६६	९२.५०

गण्डकी प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य तालिम केन्द्र गण्डकी प्रदेश पोखरा

म.ले.प. बेरुजु लगत किताब (आ.ब.२०७९/८० सम्मको जम्मा)

बेरुजु सि.न	गो भौ न	मिति	म ले प वाट उल्लेख भएको व्यहोरा	असुल गर्नुपर्ने रकम	नियमित गर्नुपर्ने रकम	जम्मा बेरुजु रकम	सम्परीक्षण भई लगत कट्टा भएको	बाँकी बेरुजु रकम रु	कैफियत
१			आ व २०७२/७३ सम्म कायम भएको जम्मा बेरुजु रकम		१,५९,७५८।	१,५९,७५८।-	-म.ले.प.को च.न.६४९ मिति २०७६।१२।९ को पत्रानुसार स.प. भई लगत कट्टा भएको रु २८०००।-	१,३१,७५८।-	
२	२७	बा.ब.२०७३/७४ को बेरुजु	तालिममा सहभागी प्रशिक्षार्थिहरूलाई अध्ययन भ्रमणमा लैजादा बढि भुक्तानी भएको दै.भ्र.भत्ता असुल उपर गर्नुपर्ने रु	४०८००।-		४०८००।-	म.ले.प. कार्यालयको च.न. ६४८ मिति २०७६।१२।९ को पत्रानुसार केहि प्रशिक्षार्ति बाहेक अन्यको स.प. भई लगत कट्टा भएको रु ३२४००।-	८,४००।-	
३	आ.ब.२०७४/७५ मा कुनै पनि बेरुजु नदेखिएको ।								
४	आ.ब.२०७५/७६ मा कायम भएको बेरुजु विवरण								
५	११	२०७६/१/२५	प्रतिवेदन तयारी वापत पारीश्रमिक भुक्तानी गर्दा	५,५५०।-		५,५५०।-	च.न.२३ मिति २०७८।२।२३	००	

			१५% कर कट्टी गर्नुपर्नेमा सो नगरेकोले असुल उपर गर्नुपर्ने रु				को प्राप्त प्रारम्भिक प्रतिवेदन बमोजिम सं. प. भएको रु ५,५५०।-		
६	आ.व.२०७६/७७ मा कायम भएको बेरुजु विवरण	प्रारम्भिक प्रतिवेदनको आधारमा कायम भएको बेरुजु ।	००	६,९९,८२५।	६,९९,८२५।	६,९९,८२५।	००		
७	आ.व.२०७७/७८ मा कायम भएको बेरुजु विवरण	तत्कालिन सा.वि.म.वाट नियुक्त भई करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीलाई करार सेवा सुल्क वाट खर्च लेखुपर्नेमा पारीश्रमीक वाट खर्च लेखेको रकम नियमित गर्नुपर्ने रु		४,७०,६९८।-	४,७०,६९८।	००	४,७०,६९८।-	सपरीक्षणको प्रकृत्यामा रहेको	
८	आ.व.२०७८।७९	नियमित गर्नुपर्ने भनि कायम भएको बेरुजु		१७११६८३	१७११६८३			सपरीक्षणको प्रकृत्यामा रहेको	
जम्मा बेरुजु			४६३५०।-	३०४१८८४।-	३०८८२३४।-	७६५७७५।	२३२२४५९।		

